

**İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ORMAN KÖYLERİNDE ORKÖY TARAFINDAN
GERÇEKLEŞTİRİLEN KÖY KALKINDIRMA
PROJELERİNİN UYGULAMA SONUÇLARININ
ARAŞTIRILMASI (ŞİLE-İSTANBUL)**

**Orman Mühendisi Pınar ÖNAL
Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Ormanlık Ekonomisi Programı**

**Danışman
Yrd. Doç .Dr. Sultan BEKİROĞLU**

Ocak, 2010

İSTANBUL

Bu çalışma 22/01/2010 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Ormancılık Ekonomisi programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

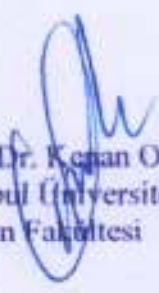
Tez Jürisi

Yrd. Doç. Dr. Sultan BEKİROĞLU (Danışman)
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

Prof. Dr. Ahmet TÜRKER
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

Prof. Dr. Ömer SARAÇOĞLU
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

Prof. Dr. Hakan ALTINÇEKİÇ
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

Doç. Dr. Kenan OK
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

ÖNSÖZ

Orman Köylerinde ORKÖY Tarafından Gerçekleştirilen Köy Kalkındırma Projelerinin Uygulama Sonuçlarının Araştırılması (Şile-İstanbul) adlı bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Ormancılık Ekonomisi Programında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Yüksek lisans tezimin bilimsel danışmanlığını üstlenerek bana bu konunun seçiminden başlayarak sunum aşamasına kadar bilimsel katkılarını esirgemeyen, bunun yanında yakın ilgi ve desteği ile çalışmalarımı yönlendiren Sayın Hocam Yrd. Doç. Dr. Sultan BEKİROĞLU'na şükranlarımı sunmayı borç bilirim.

Araştırmamda değerli düşünce ve fikirlerinden faydalandığım Sayın Hocalarım Prof. Dr. Ahmet TÜRKER'e ve Doç Dr. Kenan OK'a teşekkür ederim. Örnek büyüklüğü tespitinde ve istatistik analiz sonuçlarının değerlendirilmesinde yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Ömer SARAÇOĞLU'na da ayrıca teşekkür ederim.

Çalışmamın anket sorularını hazırlama basamağında çalışmalarında kullandığı anket sorularını göndererek bana ışık tutan Dr. Ersin YILMAZ'a, ORKÖY ile ilgili bilgi ve kredi olur cetvellerini sağlayan ORKÖY Şube Müdürü Dr. Merih USLU'ya ve diğer İstanbul ORKÖY Şube mühendislerine, gerekli verileri sağlayabilmem için yardımlarını esirgemeyen Şile Orman İşletme Eski Müdürü Mehmet ÖZTÜRK'e, İstanbul İl Tarım Müdürlüğü Proje ve İstatistik Şube Müdürü Nazmiye Meral Yıldız'a ve İstanbul İl Özel İdaresi Tarım ve Orman İşleri Daire Başkanı Mustafa DİNEK'e ayrı ayrı teşekkür ederim.

Hiçbir fedakarlıktan kaçınmayarak beni bugüne getiren ve çalışmayı yürüttüğüm dönemde bana destek olan aileme teşekkür ederim.

Ocak, 2010

Pınar ÖNAL

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ŞEKİL LİSTESİ	v
TABLO LİSTESİ	viii
SEMBOL LİSTESİ	ix
ÖZET	x
SUMMARY	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL KISIMLAR	6
2.1. ORMAN VE KÖYLÜ İLİŞKİLERİ.....	7
2.1.1. Orman Köyü- Orman Köylüsü	7
2.1.2. Türkiye’deki Orman ve Orman Köy İlişkilerinin Tarihi Gelişimi.....	11
2.1.3. Batı Avrupa Orman ve Köy İlişkileri.....	12
2.2. ORMAN KÖY İLİŞKİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	14
2.2.1. ORKÖY’ün Tarihçesi	14
2.2.2. ORKÖY’ün Amacı ve Görevleri.....	14
2.2.3. ORKÖY’ün Çalışmaları	15
2.2.4. ORKÖY’ün Çalışma Programlarının Yapılması.....	15
2.2.5. ORKÖY’ün Kredilendirme Faaliyetleri	15
2.2.6. ORKÖY’ün Kredi Verme Öncelikleri	22
2.2.7. ORKÖY İle İlgili Son Yasal Düzenleme.....	23
2.2.8. Şile’de Uygulanan ORKÖY Ferdi Kredileri.....	24
2.2.8.1. Süt Sığırcılığı Projesi	25
2.2.8.2. Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Tip Projesi.....	26

2.3. LİTERATÜR ÇALIŞMALARI	28
3. MALZEME VE YÖNTEM	33
3.1. ARAŞTIRMA ALANI.....	33
3.1.1. Tarihi ve Coğrafi Durum.....	33
3.1.2. Sosyo-Ekonomik Durum.....	34
3.1.3. Ulaşım, Altyapı, Sağlık Kurumları, Haberleşme.....	38
3.1.4. Şile İlçesi Orman Köyleri.....	38
3.1.4.1. Şile İlçesi Orman Köylerinde Arazi Kullanma Durumu	41
3.1.4.2. Şile İlçesi Orman Köylerinin Ekonomik Durumu.....	41
3.1.5. Şile İlçesi Orman Köylerinin Refah Düzeyini İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar	46
3.1.5.1. Çevre ve Orman Bakanlığı Tarafından Yapılan Çalışmalar.....	46
3.1.5.2. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca Yapılan Çalışmalar	49
3.1.5.3. İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünce Yapılan Çalışmalar	51
3.2 AMAÇ, KAPSAM VE KISITLAR.....	52
3.2.1. Araştırmanın Amacı.....	52
3.2.2. Araştırmanın Kapsamı	52
3.2.3. Araştırmanın Kısıtları	52
3.3. MALZEME	53
3.4. YÖNTEM	53
3.4.1. Verilerin Elde Edilmesinde İzlenen Yöntem.....	53
3.4.1.1. Anket Sorularının Oluşturulması.....	54
3.4.1.2. Örnek Büyüklüğünün Hesaplanması	54
3.4.2. Verilerin Analizinde İzlenen Yöntem.....	56
3.4.2.1. Yüzde Hesabı ve Frekans Analizi	56
3.4.2.2. Khi-kare Bağımsızlık Testi ve Çapraz Tablolar	58
3.4.2.3. Korelasyon ve Regresyon Analizi.....	60
4. BULGULAR	62
4.1. DEMOGRAFİK BULGULAR.....	62
4.2. SOSYO-EKONOMİK BULGULAR	65

4.3. ORMAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ BULGULAR.....	81
4.4. ORKÖY UYGULAMALARINA AİT BULGULAR	85
4.5. ORMAN–HALK İLİŞKİSİNE AİT BULGULAR.....	107
4.6. HİPOTEZ ANALİZLERİ.....	112
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	129
KAYNAKLAR.....	144
EKLER	149
EK–1:FERDİ KREDİLER İŞLETME KONTROL FORMU	149
EK–2: ŞİLE İLÇESİ VE KÖYLERİ HARİTASI.....	150
EK–3: ANKET FORMU.....	151
ÖZGEÇMİŞ	159

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 3. 1	: İmrenli Köyünde ORKÖY Kredisi İle Alınmış Güneş Enerjisi Sistemleri.....	47
Şekil 3. 2	: Teke Köyündeki Zerenler Gıda A.Ş. 'ye Devredilen Mandıra Tesisi	48
Şekil 3. 3	: Çayırbaşı Köyü ORKÖY Kredisi ile Alınan Hayvanlar	48
Şekil 3. 4	: Teke Köyü ORKÖY Kredisi ile Alınan Hayvanlar.....	49
Şekil 4. 1	: Deneklerin Cinsiyet Durumu.....	62
Şekil 4. 2	: Deneklerin Medeni Durumu.....	63
Şekil 4. 3	: Deneklerin Eğitim Durumları.....	63
Şekil 4. 4	: Deneklerin Çocuk Sayısı	64
Şekil 4. 5	: Deneklerin Yaş Dağılımı.....	64
Şekil 4. 6	: Deneklerin Orman Köylüsü Olma Memnuniyeti	66
Şekil 4. 7	: Deneklerin Orman Köylüsü Olmaktan Neden Memnun Olmama Nedenleri	66
Şekil 4. 8	: Deneklerin Kendi Çocuklarının Orman Köyünde Yaşamlarını Sürdürmeyi İsteyip İstememesi.....	67
Şekil 4. 9	: Deneklerin Çocuklarının Orman Köyünde Yaşamalarını Sürdürmeyi İstememe Nedenleri.....	68
Şekil 4. 10	: Denek Ailelerinin Büyük Şehirlere Göç Etme Durumu.....	68
Şekil 4. 11	: Göç Eden Kişi Sayısı.....	69
Şekil 4. 12	: Deneklerin Göç Etme İsteği	70
Şekil 4. 13	: Deneklerin Göç Etme Şekli	71
Şekil 4. 14	: Deneklerin Göç Etme Nedenleri	71
Şekil 4. 15	: Gençlerin Büyük Şehre Göç Eğilimi.....	72
Şekil 4. 16	: Önemli Göç Nedenleri(a) 1.Derecede Önemli Olan Göç Nedeni (b) 2. Derecede Önemli Olan Göç Nedeni (c) 3. Derecede Önemli Olan Göç Nedeni.....	73
Şekil 4. 17	: Su Sıkıntısı Durumu	74
Şekil 4. 18	: Kanalizasyon Sistemlerinin Durumu.....	75
Şekil 4. 19	: Orman Köylerinde Ulaşım	76
Şekil 4. 20	: Deneklerin Gelir Kaynakları	76
Şekil 4. 21	: Deneklerin Gelir Kaynaklarını Yeterli Bulması.....	77
Şekil 4. 22	: Deneklerin Arazi Kullanma Şekilleri	78
Şekil 4. 23	: Ormancılıktan Gelir Sağlama Durumları	78
Şekil 4. 24	: Deneklerin Gelir Elde Ettikleri Ormancılık Faaliyetleri	79
Şekil 4. 25	: Koruda Kesim ve Nakil İşlerinden Elde Edilen Yıllık Gelir.....	80
Şekil 4. 26	: Odun Dışı Orman Ürünü Satışından Elde Edilen Yıllık Gelir	80
Şekil 4. 27	: Deneklerin Sivil Toplum Örgütüne Üyelik Durumu.....	81
Şekil 4. 28	: 1. Derecede Isınma Amaçlı Yakacak Kaynağı.....	82
Şekil 4. 29	: 2. Derecede Isınma Amaçlı Yakacak Kaynağı.....	82
Şekil 4. 30	: 1. Derecede Yemek Pişirme Amaçlı Yakacak Kaynağı.....	83
Şekil 4. 31	: 2. Derecede Yemek Pişirme Amaçlı Yakacak Kaynağı.....	83
Şekil 4. 32	: Zati İhtiyaç Kullanma Durumu	84

Şekil 4. 33	: Odun Kullanma Amacı.....	85
Şekil 4. 34	: ORKÖY Kredisi Almaktan Dolayı Memnuniyet	86
Şekil 4. 35	: Deneklerin Memnuniyetsizlik Nedenleri	86
Şekil 4. 36	: Deneklerin 1999 Yılı Daha Öncesinde ORKÖY’den Kredi Alma Durumu.....	87
Şekil 4. 37	: Alınan Kredi Çeşitleri.....	88
Şekil 4. 38	: Deneklerin Kredi Alırken Yaşadığı Sorunlar	88
Şekil 4. 39	: ORKÖY Kredi İsteklerinin Daha Önce Geri Çevrilme Durumu	89
Şekil 4. 40	: Geri Çevrilme Nedenleri	89
Şekil 4. 41	: ORKÖY Kredisi İle Gerçekleşen Proje Geliri Artırma Derecesi.....	90
Şekil 4. 42	: Deneklerin ORKÖY Dışında Kredi Alma Durumları	90
Şekil 4. 43	: Kredi Alınan Kurumlar.....	91
Şekil 4. 44	: ORKÖY Dışındaki Kuruluşlardan Kredi Alırken Yaşanan Sorunlar	92
Şekil 4. 45	: ORKÖY’ün Orman Köylüsünü Destekleme Şekli.....	93
Şekil 4. 46	: Orman Teşkilatı ile Orman Köylüsü İlişkisi	93
Şekil 4. 47	: Ormancılıkla İlgili Konularda Danışıkları Bilgi Kaynaklarının Önem Sırası	94
Şekil 4. 48	: Deneklere Göre Süt Sığırcılığı Projesini Doğru Tercih Olması Durumu.....	95
Şekil 4. 49	: Süt Sığırcılığı Projesinin Doğru Tercih Olmama Nedenleri	95
Şekil 4. 50	: Süt Sığırcılığının Gelişme Durumu	96
Şekil 4. 51	: Süt Sığırcılığının Gelişimini Engelleyen Sorunlar	96
Şekil 4. 17	: Deneklerin Sorunların Çözümü İçin Önerileri	97
Şekil 4. 53	: Meraların Yeterlilik Durumu.....	98
Şekil 4. 54	: Günlük Elde Edilen Süt Miktarı.....	98
Şekil 4. 55	: Elde Edilen Sütün Değerlendirilme Şekli.....	99
Şekil 4. 56	: Elde Edilen Sütün Satış Biçimi	99
Şekil 4. 57	: Sütü İşlemden Geçirdikten Sonraki Satış Şekli.....	100
Şekil 4. 58	: Sütün Satış Fiyatı.....	100
Şekil 4. 59	: Kredi Aldıktan Sonra Deneklerle Çalışanlar	101
Şekil 4. 60	: Mesleklerle Olan İlişki	102
Şekil 4. 61	: Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Tip Projesinin Başarı Nedenleri	103
Şekil 4. 62	: Deneklerin Tasarruf Sağladıkları Harcamalar.....	104
Şekil 4. 63	: Güneş Enerjisinin Olumsuz Etkileri.....	104
Şekil 4. 64	: Yeni İş Kolları	105
Şekil 4. 65	: Deneklerin Verilen ORKÖY Kredileri Hakkında Görüşleri	106
Şekil 4. 66	: Gelir Artırıcı Kredi Türleri.....	106
Şekil 4. 67	: Şile Ormanlarındaki Değişim.....	107
Şekil 4. 68	: Ormanların Azalma Nedenleri	108
Şekil 4. 69	: Orman Alanlarındaki Bitki ve Hayvan Varlığındaki Değişim	108
Şekil 4. 70	: Orman Alanlarında En Çok Değişim Geçiren Türler.....	109
Şekil 4. 71	: Deneklerin Orman Kaynakları İle Olan İlişkisi.....	110
Şekil 4. 72	: Deneklerin Köylerindeki Çevre Sorunlarının Varlığı Hakkındaki Düşünceleri.....	110
Şekil 4. 73	: Deneklere Göre Yöredeki Çevre Sorunları	111
Şekil 4. 74	: Hipotez 1’in Serpilme Diyagramı	114
Şekil 4. 75	: Hipotez 3’ün Serpilme Diyagramı.....	116
Şekil 4. 76	: Hipotez 5’in Serpilme Diyagramı	118
Şekil 4. 77	: Hipotez 6’in Serpilme Diyagramı	120

Şekil 4. 78	: Hipotez 7'nin Serpilme Diyagramı	121
Şekil 4. 79	: Hipotez 9'un Serpilme Diyagramı.....	123
Şekil 4. 80	: Hipotez 10'un Serpilme Diyagramı.....	125
Şekil 4. 81	: Hipotez 11'in Serpilme Diyagramı	126
Şekil 4. 82	: Hipotez 12'nin Serpilme Diyagramı	127

TABLO LİSTESİ

Tablo 2. 1	: Orman Köylerinde Nüfusun 1985–2008 Döneminde Değişimi.....	8
Tablo 2. 2	: Orman Köy Haneleri Gelirlerinin Bölge ve Etkinliler İtibariyle Dağılımı (%).....	9
Tablo 3. 1	: Şile İlçe Merkezi Hane Halkı Büyüklüğüne Göre Hane Halkı Sayısı	34
Tablo 3. 2	: Şile İlçe Merkezi Yaş Grubu, İşgücü Durumu ve Cinsiyete Göre Nüfus Dağılımı.....	35
Tablo 3. 3	: Şile İlçesinde Yapılan İş ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus.	36
Tablo 3. 4	: İstihdam Edilen Nüfusun Ekonomik Faaliyetlere Dağılımı.....	36
Tablo 3. 5	: 2008 Verilerine Göre Şile Orman Köylerinin Nüfus Dağılımı.....	39
Tablo 3. 6	: Şile İlçesi Orman Köylerinde Orman Suçları Sayısı.....	41
Tablo 3. 7	: Şile İlçesi Arazi Kullanma Durumu.....	41
Tablo 3. 8	: Tarla Bitkileri Üretim Miktarları ve Üretim Alanları.....	42
Tablo 3. 9	: Sebze Ekiliş Alanları, Üretim Miktarları ve Takdiri Gelirler.....	43
Tablo 3. 10	: Hayvan Varlığı.....	44
Tablo 3. 11	: Hayvansal Üretim ve Elde Edilen Gelir.....	44
Tablo 3. 12	: Odun Üretimi.....	45
Tablo 3. 13	: Odun Dışı Orman Ürünleri.....	45
Tablo 3. 14	: Deneklerin Köylere ve Kredi Sayılarına Göre Dağılımı.....	55
Tablo 4. 1	: Çocukların Mesleki Durum İtibarıyla Dağılımı.....	65
Tablo 4. 2	: Ormanların Köylülere Sağladıkları İşlevler ve Bu İşlevlerin Önemleri.....	112
Tablo 4. 3	: Hipotez 1’in Çapraz Tablosu.....	113
Tablo 4. 4	: Hipotez 2’nin Çapraz Tablosu.....	115
Tablo 4. 5	: Hipotez 3’ün Çapraz Tablosu.....	115
Tablo 4. 6	: Hipotez 4’ün Çapraz Tablosu.....	117
Tablo 4. 7	: Hipotez 5’in Çapraz Tablosu.....	117
Tablo 4. 8	: Hipotez 6’nın Çapraz Tablosu.....	119
Tablo 4. 9	: Hipotez 7’nin Çapraz Tablosu.....	121
Tablo 4. 10	: Hipotez 8’in Çapraz Tablosu.....	122
Tablo 4. 11	: Hipotez 9’un Çapraz Tablosu.....	123
Tablo 4. 12	: Hipotez 10’un Çapraz Tablosu.....	124
Tablo 4. 13	: Hipotez 11’in Çapraz Tablosu.....	125
Tablo 4. 14	: Hipotez 12’nin Çapraz Tablosu.....	127

SEMBOL LİSTESİ

ÇOB	: Çevre ve Orman Bakanlığı
D	: Kabul Edilen Örnekleme Hatası
DB	: Dünya Bankası
DGD	: Doğrudan Gelir Desteği
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
E	: Erkek
GSMH	: Gayrisafi Milli Hasıla
Ha	: Hektar
HASKO	: Hamsiköy Süt Kooperatifi
K	: Kadın
kg	: Kilogram
km	: Kilometre
kw	: Kilowatt
Lt	: Litre
m²	: Metrekare
m³	: Metreküp
n	: Örnek Büyüklüğü
N	: Ana Kütle Büyüklüğü
OGM	: Orman Genel Müdürlüğü
ORKÖY	: Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü
p	: Ölçmek İstenen Büyüklüğün Ana Kütlede Bulunma Oranı
q	: Ölçmek İstenen Büyüklüğün Ana Kütlede Bulunmama Oranı
r	: Pearson Korelasyon Katsayısı
r²	: Determinasyon Katsayısı
SPSS	: Statistical Package For Social Sciences
t	: t İstatistik Değeri
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TKİB	: Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı
TL	: Türk Lirası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
Z	: Güven Katsayısı
φ	: Fi katsayısı

ÖZET

ORMAN KÖYLERİNDE ORKÖY TARAFINDAN GERÇEKLEŞTİRİLEN KÖY KALKINDIRMA PROJELERİNİN UYGULAMA SONUÇLARININ ARAŞTIRILMASI (ŞİLE-İSTANBUL)

Kırsal kalkınma, Türkiye'nin çözümlenmesi gereken önemli sorunlarından birisidir. Bu sorunu çözebilmek için ülkedeki çeşitli kuruluşlar çaba göstermektedir. Bu kuruluşlardan biri de Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlı Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (ORKÖY)'dür.

Genellikle marjinal araziler üzerinde kurulmuş olan orman köylerinde, verimli tarım arazileri bulunmadığı gibi, mevcut olanlar dağınık ve küçük ölçeklerdedir. Hayvancılık bakımından da sınırlı olanaklara sahip olduklarından, orman köylerinde yaşam tek seçenek olarak ormanlara bağımlı kalmaktadır. Bu nedenle ORKÖY, orman köylülerinin orman kaynaklarına olan bağımlılıklarını azaltmak amacıyla sosyal ve ekonomik nitelikli projeleri uygulamaya koymaktadır.

Bu çalışmada, İstanbul-Şile İlçesi'nde ORKÖY tarafından son 10 yılda (1999-2008) gerçekleştirilen sosyal ve ekonomik nitelikli köy kalkındırma projelerinin uygulama sonuçları araştırılmıştır. Çalışma kapsamına İstanbul-Şile İlçesi'ne bağlı 57 orman köyünden 30'u alınmıştır. İlgili köylerde ORKÖY, süt sığırcılığı (ekonomik nitelikli) ve güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi (sosyal nitelikli) olmak üzere iki çeşit proje uygulamıştır. Çalışma kapsamına alınan orman köylerinde istatistiki olarak hesaplanan örnek büyüklüğü (n=117) kadar sayıda ORKÖY kredisi almış orman köylüsüne düzenlenen anket formları uygulanmıştır. Söz konusu anket formlarındaki sorular orman köylerinin mevcut demografik, sosyal, ekonomik niteliklerini ve orman köylüsü olma memnuniyeti ile ilgili 10 hipotezi test edebilecek şekilde tasarlanmıştır. 50 adet sorudan oluşan anket formları denekler ile yüz yüze görüşme yöntemi uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Anketlerden elde edilen bilgiler, yüzde hesabı ve khi- kare bağımsızlık testi, çapraz tablo, korelasyon ve regresyon analizi uygulanarak değerlendirilmiştir.

Bu araştırma ile söz konusu orman köylerinde ORKÖY kredisi kullanan orman köylülerinin demografik, sosyo-ekonomik yapılarına ve orman köylüsü olma memnuniyetlerine ilişkin çok sayıda sonuca ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan en önemlileri şunlardır: -ORKÖY kredisi kullanan orman köylülerinin %81'i orman köylüsü olmaktan memnundur. -Sosyal nitelikli güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesinden yararlanan deneklerin tamamı bu projeyi başarılı bulmaktadır. -Ekonomik nitelikli süt sığırcılığı kredisi alan deneklerin yalnızca % 44'ü bu projenin yeterli gelişme gösterdiğini düşünmektedir. -Ekonomik nitelikli ORKÖY kredilerinin miktarı (kişi/köy) ve düzeyi (TL/kişi) yetersizdir. -Ekonomik nitelikli proje çıktısı olarak üretilen sütün pazarlanmasında sorunlar yaşanmaktadır. Sonuç olarak, ORKÖY'ün araştırma alanında gerçekleştirmiş olduğu sosyal ve ekonomik nitelikli bu iki projenin orman köylüsü olma memnuniyetini artırdığı, yakacak odun tüketimini ve ısınma ve ısıtma giderlerini azalttığı söylenebilir.

SUMMARY

RESEARCH OF THE RESULTS ON THE VILLAGE DEVELOPMENT PROJECTS IN FOREST VILLAGES BY ORKÖY (ŞİLE-İSTANBUL CASE)

Rural development is one of the important problems that Turkey has to solve. Various organizations in the country make an effort to be able to solve this problem. One of these organizations is General Directorate of Forest -Village Affairs (ORKOY) connected with Ministry of Environment and Forestry.

As there aren't any productive agricultural lands in small forest villages generally situated in marginal lands, current ones are also disorganized and small scaled. As they have limited opportunities in terms of animal breeding, the life in forest villages depends on forests as the only choice. Therefore, ORKOY puts the projects which have social and economic quality into practice to reduce the dependences of forest villagers to forest resources.

In this study, application results of village development projects having social and economic quality performed by ORKOY in Istanbul-Sile town in the recent 10 years have been researched. 30 of 57 forest villages connected with Istanbul- Sile town have been taken into the scope of the study. ORKOY has applied two types of the projects, one is dairy farming (having economic quality) and solar energy and the other one is water heating type project (having social quality) in the related villages. In forest villages taken into the scope of the study, questionnaire forms organized to forest villager who gets ORKOY loan up to the number as sample size (n=117) calculated statically have been applied. Questions in the questionnaire forms above mentioned are designed to be able to test the social, economic and demographic qualifications of the forest villager and 12 hypotheses related to satisfaction of forest villager. Questionnaire forms which consist of 50 numbers of questions are conducted by applying face to face method with experimental subjects. Information obtained from questionnaires has been evaluated by applying percentage calculus and chi square test, crosstab, correlation and regression analysis.

A great number of results have been reached concerning demographic, social-economic structures of forest villagers who use ORKOY credit in forest villages and satisfaction of being forest villager. The most important of these results are: %81 of forest villagers who use ORKOY credit are glad to use ORKOY credit. All the experimental subjects that benefit from solar energy with social quality and water heating type project find this project successful. Only %44 of experimental subjects that take the credit of dairy farming with economic quality think this project enough developed. The amount of ORKOY credits with economic quality (person/village) and level (TL/person) is inadequate. The problems occur in the marketing of milk produced as project output with economic quality. Consequently, these two projects having social and economic quality that ORKOY performed in research area can be said that they enhance the satisfaction of being forest villager and decrease wooden consumption and heating and calefaction costs.

1. GİRİŞ

Kalkınma, bir ülkenin yapısal niteliklerinin olumlu yöndeki değişimi veya bir ulusun ekonomik, sosyal ve kültürel bir bütün olarak arzu edilen şekilde düzenlemesidir (Geray, 1991). Başka bir ifade ile kalkınma, azgelişmiş ülkelerde maddi refah düzeyini arttırmaya yönelik potansiyelin harekete geçirilmesi eylemidir (Gasper, 2004). Bu tanımlardan kalkınmanın, azgelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde refah düzeyini artırmayı hedefleyen bir süreç olduğu söylenebilir.

Türkiye, gelişmekte olan ülkeler arasında yer almaktadır. Bu nedenle kuruluş tarihinde itibaren ülke genel refah düzeyinin yükseltilmesi ve yaşanan beşeri sıkıntıların azaltılması konusunda çalışmalar yapılmıştır. Orman köylüleri bu sıkıntıları en fazla yaşayan sosyal sınıftır.

Orman köylülerinin kalkındırılması kırsal kalkınma ile ilgili bir sorundur. Kırsal kalkınma, kırsal alanda, sürdürülebilir doğal kaynak kullanımını esas alarak, bir taraftan kırsal kesimin gelir düzeyinin ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi yoluyla gelişmişlik farklarının azaltılması amacına yönelik bir harekettir (Yılmaz, 1992). Başka bir ifade ile kırsal kalkınma, çevresel ve kültürel değerlerin korunmasını ve geliştirilmesini gözeterek, yerelde farklılaşan sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleri, ihtiyaçları, potansiyelleri ve dinamikleri dikkate alarak çok sektörlü yaklaşımla planlanan faaliyetler bütünüdür (DPT, 2006).

Kırsal kalkındırma çalışmalarının ormancılık açısından karşılığı sosyal ormancılıktır. Sosyal ormancılık, orman içi ve kenarı köylerde yaşayanların yaşama koşullarını iyileştirmek ve dolayısıyla orman ile ilişkilerini düzenlemek amacıyla yönelik

ormancılık anlayışına denilmektedir (Özdönmez et al, 1996). Geray (1991)'a göre ise, orman kaynaklarını fakir kırsal kesimi de dikkate alacak şekilde yönlendirmektir.

Genellikle dağlık–orman bölgelerinde yerleşmiş “Orman Köyleri” ulusal gelirden en az pay alan kesimdir (Esirci ve Özcan, 1993) ve geçimleri büyük ölçüde ormanlara bağlıdır. Bu nedenle devletin bu köylerde yaşayanların hem refah düzeylerini yükseltme hem de ormanlara verdikleri zararı azaltma ve/veya ortadan kaldırma sorumluluğu bulunmaktadır.

Türkiye’de düşük gelirlili kesimi oluşturan orman köyleri, şehirlere mevsimlik ve devamlı göç vermektedir. Göç sorunu orman köylerinde nüfusun her geçen gün azalmasına dolayısıyla da ormanları koruyacak ve ormancılık faaliyetlerini yapacak kişilerin bulunamamasına neden olmaktadır (Çelik, 1993). Ayrıca altyapı, sağlık, eğitim olanakları bakımından toplumun diğer kesimleri ile karşılaştırıldığında, bu köylerin daha düşük ve yetersiz durumda olduğu görülmektedir (Tolunay, 1991).

Orman köylerinde yaşayan insanların büyük kısmının tarıma elverişli olmayan topraklarda yaşadığı bilinmektedir. Orman köylerinde çalışmaya elverişli olan nüfusa iş olanaklarının olmayışı ya da az oluşu bu nüfusun ormanlar üzerindeki sosyal baskısını artırmaktadır (Çalikoğlu, 1993. Orman köylülerinin orman üzerindeki baskısını azaltmak ve refah düzeylerini arttırmak amacıyla Çevre ve Orman Bakanlığı (ÇOB)’na bağlı Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (ORKÖY) tarafından çeşitli projeler yürütülmektedir.

Sosyal ormancılık projeleri planlama esaslarına göre değerlendirildiğinde; doğru seçilmiş projelerin başarısının, (i) iyi hazırlanmış olmasına, (ii) doğru şekilde uygulanmalarına, (iii) uygulama sonuçlarının sağlıklı olarak değerlendirilmesine bağlı olduğu görülmektedir (Tolunay, 1998).

Sosyal ormancılık projeleri oluşturulurken toplumun farklı kesimlerine farklı projeler uygulanmalı, projelerin başarısı için her farklı grubun istekleri doğrultusunda çalışmalar yapılmalıdır (Chapra, 2002). Sosyal ormancılık çalışmaları toplumun beklentileri karşısında toplumu bilgilendirmek suretiyle başarıya ulaşabilmektedir (Hassel, 2005).

Sosyal ormancılık çalışmalarının sadece ekonomik değil sosyal bir boyutu da vardır. Orman kaynaklarından elde edilen gelirler kırsal kalkınma üzerinde etkili olduğu gibi sosyal açıdan birbiri ile entegre olmuş, değişime açık bir yapı da oluşturmaktadır (Stieglitz, 2000). Bu amaçlar dikkate alındığında sosyal ormancılık projelerinde hem ekonomik hem de sosyal açıdan gerekli unsurlar proje hazırlanma aşamasında belirlenmelidir (Slee, 2006). Planlama esaslarına göre hazırlanan projelerde nüfus, eğitim, ekonomi istatistikleri ile coğrafi bilgiler kullanılmakta, buna ek olarak yöre halkının özelliklerine ait niteliksel veriler de bulunmaktadır (Ok, 2003).

Sosyal ormancılık projelerini hazırlama ve uygulama süreçleri dört aşamadan oluşmaktadır (Tolunay,1998):

1. Etüd-Envanter ve Sorun Analizi

Sosyal ormancılık uygulamalarına başlanılmadan önce, kırsal yapıyı tanımlayan ve kırsal yöre hakkında bilgi edinilmesini olanaklı kılan çalışmalara; “Etüd-Envanter ve Sorun Analizi” çalışmaları denilmektedir.

2. Planlama ve Projelendirme

Kırsal yapıda müdahale edilecek konular ve sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik öneriler, sosyal ormancılık plan ve projelerinin tasarımında kullanılmaktadır. Yani sorunların niteliğine göre geliştirilen çözümler çerçevesinde plan ve projeler hazırlanmaktadır.

Planlama ve projelendirme çalışmalarında; hangi kırsal sorunların, ne kadar kaynak ile (özellikle; finansman), ne şekilde (teknoloji), kimin tarafından ve hangi süre içinde çözümleneceği ya da uygulanacağı belirlenmektedir. Bu soruları yanıtlamak üzere çeşitli planlama tekniklerinden ve proje değerlendirme kriterlerinden yararlanılmaktadır. Proje değerlendirme kriterleri arasında “Basit Karlılık Oranı”, “Geri Ödeme Süresi”, “Net Bugünkü Değer”, “İç Karlılık Oranı”, “Fayda-Masraf Oranı”, “Arazi Hasıla Değeri” olarak sayılabilir (Christophersen, 1993)

3. Yürütme ve Uygulama

Sosyal ormancılık projeleri hazırlandıktan sonra uygulamaya konulacaktır. Bu aşamada, hazırlanan projelerin kim ya da kimler tarafından yürütüleceği ve uygulanacağı sorusu yanıtlanmalıdır. Bu sorunun yanıtı ORKÖY'dür. Bu kurum var olan ormancılık sorunlarının niteliğine göre örgütlendirilmiş, görev ve sorumlulukları belirlenmiştir.

4. İzleme ve Değerlendirme

Sosyal ormancılık çalışmalarının planlandığı gibi yürütülüp yürütülmediği izleme çalışmalarıyla; hedeflenen sonuçlara ulaşıp ulaşılamadığı ise değerlendirme çalışmalarıyla anlaşılmaktadır. İzleme ve değerlendirme, bir sosyal ormancılık plan ya da proje uygulama dönemi içerisinde yapılan çalışmaların, iyileştirilmesi ve geliştirilmesine yardımcı olan bir yönetim aracıdır.

Sosyal ormancılık uygulamaları olarak çeşitli plan, proje ve programlar bazında; kısa vadeli amaçlar olarak çıktılar elde edilmekte, orta vadeli amaçlar olarak, belirli sonuçlara ulaşılmakta ve uzun vadeli amaçlar olarak da, çeşitli etkiler meydana getirilmektedir.

Değerlendirme sürecinde, sosyal ormancılık çalışmalarının hangi noktalara ulaşıldığı ortaya konulmaktadır. Değerlendirme süreci, uygulama aşamasında içerisinde yapılan çalışmaların geliştirilmesi ve iyileştirilmesine olanak sağladığı gibi, gelecekte yapılacak olan sosyal ormancılık çalışmalarının şekillenmesine yön verecek bilgileri de sağlamaktadır.

Bu araştırmanın amacı ORKÖY tarafından İstanbul Şile İlçesi¹ orman köylerinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı ve güneş enerjisi ile su ısıtma tip projelerinin, söz konusu köylerde yaşayanların refah ve mutluluğuna olan etkisini ortaya koymaktadır. Bu amaç için çalışma alanındaki orman köylülerinin mevcut demografik, sosyo-ekonomik yapıları tanıtsal (descriptive) araştırma yöntemleri ile ortaya konulmuştur. ORKÖY tarafından çalışma alanından uygulanan projelerin refah düzeyine olan etkisi ise analitik araştırma yöntemleri kullanılarak belirlenmiştir.

¹ Bu cümleden itibaren "İstanbul Şile İlçesi" yerine "Şile" kullanılmıştır.

Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın “Giriş” bölümünde araştırma konusunun önemi ve amacı açıklanmıştır.

“Genel Kısımlar” bölümünde; orman köyü, orman köylüsü, orman halk ilişkileri, Şile İlçesi orman köylerinin kalkındırılmasına yönelik çalışmalar, Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü ile ilgili açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Ayrıca bu bölümde araştırma konusu ile ilgili daha önce gerçekleştirilen çalışmalar irdelenmiştir.

“Malzeme ve Yöntem” bölümünde araştırmanın amacı, kapsamı, araştırma alanı hakkında ayrıntılı bilgiler verilmiş ve bu çalışmada kullanılan yöntemler tanıtılmıştır. Ayrıca Şile orman köylerinin mevcut demografik, sosyo-ekonomik durumlarını tespit etme ve ORKÖY projelerinin refah düzeyine etkisini saptama amaçlarına yönelik orman köylülerinin eğitim durumları, göç istekleri, almış oldukları kredilerden duyulan memnuniyet düzeyleri, altyapı ve ulaşım olanakları gibi değişkenler açıklanmıştır.

“Bulgular” bölümünde İstanbul İli, Şile İlçesi, orman köylerinin sosyo-ekonomik, demografik özellikleri ile ORKÖY projelerinin refah düzeylerine katkı derecelerine ait verilerin istatistikî yöntemlerle değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bulgular açıklanmıştır.

“Tartışma ve Sonuç” bölümünde gerçekleştirilen bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular konuyla ilgili literatür ışığında tartışılmış, yörede uygulanan ORKÖY projelerinin başarısını etkileyen unsurlar ve bu unsurlarla ilgili geliştirilen öneriler sunulmuştur.

2. GENEL KISIMLAR

Türkiye 77 945 200 ha'lık toplam alana sahiptir. 2004 itibariyle bu alanın 21 188 747 ha'lık kısmı (%27.2) orman alanıdır. Toplam orman alanınının 10 027 568 ha'ı (%48.3'ü) verimli, 11 161 179 ha'ı (%51.7'si) bozuk ormandan oluşmaktadır. Toplam orman alanınının %99.987 devlet ormanı, %0.086 (277 adet) özel orman ve %0.017 (51 adet) kamu kuruluşlarına aittir (OGM, 2009). Ülkedeki orman alanları bir taraftan ormancılık etkinliklerinin (ormancılık sektörünün), diğer taraftan orman köylerinin kuruluş ve faaliyet alanları olarak işlev görmektedir.

Ormancılık, ormanlar ile benzeri amaçlarla işletilen diğer alanların oluşturduğu doğal kaynakları insan yararına yönetme ve kullanma olarak tanımlanır (Özdönmez et al, 1996). Ormancılık; orman kaynaklarına toplumun refahı doğrultusunda bilinçli müdahale etmektir. Bunu yaparken, toplum taleplerini, ormancılık sektörünün diğer sektörlerle, bölgeyle ve makroekonomik yapıyla olan ilişkilerini, ülke ve sektör kısıtlarını dikkate almak, parasal faydaları diğer faydalarla dengelemek, ekonomik, sosyal ve biyofizik sonuçları farklı olan alternatifler üretmek ve çok ölçütlü karar verme tekniklerini kullanarak aralarından seçim yapmak çağdaş ormancılık anlayışının gerekleridir (ÇOB, 2004).

Ormancılık etkinliklerinin doğal koşullara açık olmasından dolayı, ormanlar her türlü risk faktörüne açıktır. Ormancılık sektöründe üretim süresi diğer sektörlerle göre daha uzundur ve çok yönlü yararlanma esastır. Ormanlar maddesel ürünler yanında maddesel olmayan, yani para ile ölçülemeyen hizmetleri de sunmaktadır. Ayrıca geçerli olan sürdürülebilir kalkınma anlayışı doğrultusunda ormanların ekonomi bir etkinlik olarak gerçekleştirilmesi sırasında bugünkü kuşaklar kadar gelecek kuşaklar da düşünülmektedir (Eryılmaz, 1993). Ormancılık sektörü ürettiği pek çok mal ve hizmet ile diğer sektörlerle hammadde sağlamaktadır. Yani ormancılık sektörü istihdam ve

katma değer yaratmaktadır. (DPT, 2007). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'nin yapmış olduğu çalışmaya göre birincil, ikincil orman ürünlerinin ve hizmetlerinin bilançolara yansıyan değerlere göre ormancılık sektörünün Gayri Safi Milli Hasılaya (GSMH) katkısı %0.8'dir. Diğer sektörlerle bedelsiz veya düşük bedelle verilmiş olan girdilerden doğan sübvansiyonlar da dikkate alındığında bu pay %2 düzeyine ulaşmaktadır. Bu orana bilançolara yansımayan ot, yaprak, su, bal, reçine vb odun dışı ürünlerden sağlanan katkıların eklenmesi gerekmektedir. Ancak o zaman ormancılık sektörünün GSMH'a gerçek katkısını saptamak mümkün olacaktır (TÜİK, 2009).

2.1. ORMAN VE KÖYLÜ İLİŞKİLERİ

Bu bölümde öncelikle Türkiye'de geçerli orman köyü ve orman köylüsü kavramları tanımlanmış, daha sonra orman ve köylü ilişkileri ile ilgili bazı bilgiler Türkiye ve Batı Avrupa ülkeleri için açıklanmıştır.

2.1.1. Orman Köyü - Orman Köylüsü

31. 12. 2005 tarih ve 26040 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usuller Tebliğinin 4. maddesinde;

Orman İçi Köy: “Mülki sınırları içinde orman olması şartıyla evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız olarak devam eden arazileri dört yönden ormanla çevrili köylüdür.”

Orman Bitişiği Köy: “Mülki sınırları içinde orman olması şartıyla evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız olarak devam eden arazileri herhangi bir yönde ormanlara bitişik olan köylüdür.” şeklinde tanımlanmıştır. Bu tanımlardan, bir köyün orman köyü sayılabilmesi için minimum koşul, o köyün en az bir taraftan ormana bitişik olmasıdır.

Türkiye'de 2008 yılı nüfus sayımına göre 7 188'i orman içi, 14 033'ü orman bitişiği olmak üzere toplam 21 221 adet orman köyü mevcuttur. Bu orman köylerinde toplam nüfus 7 075 071 kişidir (OGM, 2009a). Ülkenin içinde bulunduğu ekonomik yapı gereği zor yaşam koşullarına sahip olan bu kesim, geçinmek için başka seçenekleri

olmadığından; ısınma–ısıtma, satma-kullanma, açma–yerleşme amaçlı usulsüz kesimler ve usulsüz otlatmalar ile ikamet ettikleri köylere bitişik ormanları tahrip etmektedir.

Orman köyleri yerleşim yerleri bakımından dağınık ve arazi yapısı bakımından zor koşullara sahiptir. Arazilerin az, verimsiz, parçalı ve engebeli olması tarım yapmaya müsait olmamalarına yol açmaktadır. Arazilerin % 15'i tarıma elverişli olup, %60'ından fazlasında eğim %30'un üzerindedir (DPT, 2007). Bu nedenle geçim imkanları hayvancılık ya da ormancılık faaliyetleri ile sınırlı kalmıştır. Bu iş kolları dışında orman köylüsünün gelir elde etmesini sağlayacak herhangi bir faaliyet alanı bulunmamaktadır (Çalikoğlu, 1993).

Orman köyleri, Türkiye'nin en fakir insanlarını barındırmaktadır. Bu kesim devletin her türlü yatırım ve hizmetlerinden en son ve en az payı almaktadır. Eğitim, sağlık hizmetleri, ulaşım ve haberleşme gibi hizmetlerden yeterince yararlanamamaktadır (OGM, 2009b).

Türkiye'de 1990–2000 yılları arasında kırsaldan kente göçün artması ve kırsaldaki doğum oranlarının azalması kırsal nüfusu azaltmıştır. Bu durum bir yandan ormanlar üzerinde baskı olan orman köylülerinin sayısını azaltırken diğer yandan ormancılık işleri için gerekli iş gücünü de eksiltmiştir (Ok, 2008).

Normal olarak köyler birden fazla yerleşim alanından oluşmaktadır. Orman köylerinin toplam hane adedi 2 milyon civarında olup, ortalama hane büyüklüğü 3.8 kişidir. (ÇOB, 2004) 1985–2008 döneminde orman köy nüfusundaki değişimler Tablo 2.1'de gösterilmiştir.

Tablo 2. 1: Orman Köylerinde Nüfusun 1985–2008 Döneminde Değişimi

Yıl	Orman İçi Köyler		Orman Bitişiği Köyler		Orman Köyleri (Toplam)	
	Köy Sayısı	Nüfus	Köy Sayısı	Nüfus	Köy Sayısı	Nüfus
1985	7 506	3 849 893	10 058	6 311 215	17 564	10 161 108
1990	7 488	3 644 868	10 452	5 472 608	17 940	9 117 476
1997	7 282	2 515 533	11 738	4 630 006	19 020	7 145 339
2000	7 313	2 453 719	13 237	5 189 855	20 550	7 643 574
2008	7 188	2 188 242	14 033	4 886 829	21 221	7 075 071

Kaynak: ORKÖY, 2009b

Tablo 2.1’de görüldüğü üzere, 1985-2008 yılları arasında orman köylerinin sayısı %21 oranında artarken orman köylüsü nüfusunda % 30 oranında bir azalma oluşmuştur. Orman köylerindeki göç olgusunun devam edeceği öngörüldüğünden, gelecek dönemlerde daha da azalması beklenmektedir.

Kente göçün en önemli nedenleri, yetersiz gelir sağlama olanakları, alt yapı ve sosyal hizmetlerdeki yetersizlik ve eksiklikleridir. Genellikle erkeklerin kentlerde çalışma olanağı bulmasından dolayı orman köylerinde, kadınlar hane yönetimi sorumluluğunu ve geleneksel erkek işlerini üstlenmek zorunda kalmıştır (ÇOB, 2004).

Ormancılık Sektör İncelemesi (DB, 1998) kapsamında, orman köylerinde hane başına ortalama gelir, sekizinci beş yıllık kalkınma planı ormancılık özel ihtisas komisyon çalışmasında, Dünya Bankası ormancılık sektör inceleme raporuna atıfla Karadeniz, Akdeniz ve Ege Bölgeleri için sırasıyla 1 961, 1 746 ve 2 564 ABD doları olarak tahmin edilmiştir. Bu değerler, ulusal ortalama (4 734 dolar) ve kırsal ortalama (3 594 dolar) değerlerinin çok altındadır.

Türkiye’de 2001 yılı itibariyle kırsal alanda hane başına ortalama arazi 64 dekar (6.4 hektar) iken, orman köylerinde sadece 25 dekar civarındadır. Orman köylülerin yaklaşık %10.4’ü topraksız olup, %27.8’i 1–10 dekar, %31.1’i 11–25 dekar, %30.2’si 26–50 dekar ve sadece % 0.5’i 51 dekarın üzerinde araziye sahip bulunmaktadır (DPT, 2001). Tarım alanları toplam köy alanının yaklaşık %31.7’sini oluşturmakta, geri kalanı orman ve mera alanlarından oluşmaktadır. Tarım ve mera alanlarının az olduğu köylerde yoksulluk daha yaygındır (DPT, 2001).

Orman köylerindeki işsizlik oranı %60 olarak tahmin edilmektedir (DB, 1998). Halen ormanlardan sağlanan gelirlerin orman köylülerinin geçimleri içindeki katkılarının yetersiz düzeyde olduğu bilinmektedir. Bu durum orman köylülerinin orman kaynaklarından beklentilerini ve ilgilerini azaltarak, orman köylerinden göçün artmasına neden olmaktadır. Orman köylüleri gelirlerinin değişik gelir kaynakları itibariyle dağılımı Tablo 2.2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. 2: Orman Köyleri Hane Gelirlerinin Bölge ve Etkinlikler İtibariyle Dağılımı (%)

GELİR KAYNAĞI	Karadeniz Bölgesi	Ege Bölgesi	Akdeniz Bölgesi	Ortalama
Orman Kaynakları	18	15	11	14
Odun faydalanması	14	7	7	9
Orman işçiliği gelirleri	3	6	3	4
Orman alanlarında otlatma	1	2	1	1
Orman Kaynakları Harici	82	85	89	86
Öz tüketim değeri	48	25	47	41
Tarımsal/hayvansal ürünlerin satışı	12	45	30	29
Köy dışında çalışma gelirleri	22	15	12	16

Kaynak: DB,1998

Tablo 2.2'den orman kaynaklarından sağlanan gelirlerin en çok Karadeniz Bölgesinde; en az Akdeniz Bölgesinde olduğu; orman kaynakları harici gelirlerde ise tam tersi bir durumun söz konusu olduğu görülmektedir (Tablo 2.2). Bununla birlikte söz konusu bölgelerde orman köylerinin ormanlardan sağlamış oldukları gelir oranları arasında büyük farklar bulunmaktadır.

Türkiye ormancılığında orman kaynakları planlama ve yönetim kararları ile uygulamalarında, orman köylülerinin katılımları sağlanamamıştır. Uygulanan geleneksel politika ve stratejilerde, orman kaynaklarının yönetiminde orman köylülerine ekonomik ve sosyal yardım ilkesi benimsenmiş, ancak orman kaynaklarının yönetiminde karar taraflarından biri olarak görülmemiştir. Bu olumsuz durumu değiştirmek için ne mevcut kurumsal yapı özellikleri nede orman köylülerinin bilinç düzeyi yeterlidir. Ayrıca köy tüzel kişilikleri bütçe imkanları yeterli olmaktan uzaktır (Türker ve Çatal 2003). Oysa orman köylülerinin yaşadıkları köylerde kalkınmaları açısından bilinç düzeylerinin artırılmasına ve örgütlü bir yapıya ulaşmalarına şiddetle ihtiyaç bulunmaktadır.

Nispeten örgütlü oldukları kabul edilen orman köy kooperatifleri, orman işçiliğinde köylü haklarını koruma açısından önemli katkılar sağlamakla beraber, orman köylerinde kırsal kalkınma faaliyetlerine katkıları yetersizdir. Bu nedenle orman köylerinde yoksulluğun azaltılması ve kırsal kalkınmaya yönelik etkin ve tutarlı politika ve stratejilerinin geliştirilmesi gerekmektedir (DPT, 2007).

Kısıtlı gelir olanaklarına sahip olan orman köylüleri, asgari şartlarla da olsa yaşamlarını sürdürebilmek için usulsüz kesim yapma, tarla açma, orman içine yerleşme, hayvan otlatma gibi eylemleri gerçekleştirerek ormanların aleyhine suç işlemektedirler.

Günümüzde de orman köylerinin içinde buldukları sosyo–ekonomik durumun iyileştirilmesine yönelik gerçekçi önlemler alınmadığından; yürürlükteki kanuni faydalanma hakları orman–köylü ilişkilerinin düzenlenmesini sağlayamamış ve köylülerin ormana olan olumsuz baskılarını azaltmamıştır.

2.1.2. Türkiye’deki Orman ve Orman Köy İlişkilerinin Tarihi Gelişimi

1870 tarihindeki Orman Nizamnamesinden, 31 Ağustos 1956 tarihinde çıkarılan 6831 sayılı orman kanununa kadar geçen (86) yıl içinde, yürürlüğe konulan yasalarda orman köylü ilişkilerinin düzenlenmesi, ormandan faydalanma hakları şeklinde ele alınmıştır. İlk defa 6831 sayılı orman kanununun 13. maddesi ile orman köylülerinin kalkındırılması düşüncesi geliştirilmişse de konunun planlı ve projeli olarak ele alınmamış olması umulan sonucu sağlayamamıştır (TBMM, 2003).

TBMM Komisyon Raporun göre, 1974 yılında çıkarılan 1744 sayılı yasa ile “Orman Köylüleri Kalkınma Fonu” 1975 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Bu fon orman köylüleri kalkınma planları ile orman köylerinde kurulmuş Orman Köy Kalkındırma Kooperatiflerinin uyguladıkları projelerin finansmanında kullanılmıştır

31.12.2001 tarihinden itibaren Orman Köylüleri Kalkınma Fonu, yürürlükten kaldırılıp, 01.01.2002 tarihinden itibaren orman köylerine gerekli kredi yardımları, genel bütçede açılan özel ödenekten verilmeye başlanmıştır. Bu konudaki gerekli mevzuat değişiklikleri tamamlanmıştır (OGM, 2004). Ancak Orman Köylüleri Kalkınma Fonunun yürürlükten kaldırılması, orman köylüleri için tek finans kaynağı olan genel bütçe içersindeki özel ödeneğinde yetersiz olması ve çoğu zaman ayrılan ödeneğin verilmemesi gibi güçlükler orman köylüleri için kabul edilen, yardım ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

2.1.3. Batı Avrupa Orman ve Köy İlişkileri

Bu bölümde Sağkaya (1993) ve Nasırlı'nın (1993) konu ile ilgili çalışmalarından derlenmiştir.

Batı Avrupa ülkelerinde; özellikle Birinci Dünya Savaşından sonra, sanayinin gelişmesi ile orman ve dağ köylerinde yaşayan halk iş güvencesinden dolayı köylerini terk etmiştir. Köyler boş kalmıştır, bu sebepten dolayı da burada bulunan arazilerin işlenmesi, ormanların işletilmesi ve diğer ormancılık faaliyetleri için gerekli olan iş gücü yok olmuştur. Bunun üzerine köylerden şehre olan göçün bir benzeri, şehirden orman, dağ köylerine olmuş. Şehirlerden bu köylere işçi taşınmıştır. Bu duruma son vermek için Batı Avrupa ülkeleri bu bölgeleri kalkındırma çalışmalarına girişmişler ve gerekli önlemleri almışlardır. Söz konusu önlemler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

a- Doğal kaynakları en etkin bir şekilde işletilmek suretiyle toprağın verimliliğinin artırılması:

- Arazi sınıflandırılması yapılarak orman-mera ve tarım alanları kesin olarak tespit edilmiştir. Tespit edilen tarım toprakları, yoğun tarıma elverişli ve makineli çalışmayı rasyonel hale getirecek birimler şekline sokulmuştur.
- Tarım ve meraya elverişli olmayan sahalarda ağaçlandırmalar yapılarak bir taraftan erozyon önlemiş, diğer taraftan ağaçlandırmaların çeşitli olumlu işlevlerinden yararlanılmıştır.
- Mera ıslahı yanında suni beslenmeye de önem verilerek ahır hayvancılığı geliştirilmiş, böylece hayvanların ormandaki otlatma zararları önlenmiştir. Ayrıca iyi ırklar yetiştirmek suretiyle gerek et, gerekse süt bakımından en yüksek verime ulaşılmıştır.

b- Bölge halkının hayat standartlarının yükseltilmesi;

- Dağ ve orman köylerinde mevcut tarımsal arazilerin iyileştirilmesi konusunda devletçe gerekli yardım yanında, düşük faizli kredi verilmiş ve karşılıksız yardım (sübvansiyon) yapılmıştır.
- Ormanlık bölgelerde turizmin geliştirilmesi için gerekli önlemler alınmış ve tesisler kurulmuştur.
- Çeşitli sanayi yan dallarının bölgenin en uzak köşelerine kadar yayılması amacıyla işin, köylülerin ayağına götürülmesi planlanmıştır. Özellikle bölgede gelişme imkanı olan yan sanayi dallarının kurulmasına gayret gösterilmiş, ancak bölgede gelişmesi sakıncalı bulunan sanayi dallarının gelişmesi önlenmiştir.
- Orman köylülerince üretilen ürünlerin pazarlanması ve değerlendirilmesi amacıyla, her türlü agro (tarımsal) endüstriyel tesislerin kooperatif ve kooperatif birliklerince kurulması için düşük faizli kredi ve karşılıksız yardımlar yapılmıştır.
- Dağ ve orman köylerinde kurulacak her türlü tesis ve faaliyetlerde geniş vergi indirimi ve vergi muafiyetleri uygulanmıştır.
- Alt ve sosyal yapı yatırımları Devlet tarafından yapılmış ve bu hizmetler tüm yerleşim birimlerine ulaştırılmıştır.

Dağ ve orman köylerinin, bağ, bahçelik ve kısmen de tarlaların bulunduğu, genellikle hayvancılık faaliyetlerinin yoğun olduğu bu bölgelerde, kaynakların işlenmesi için işgücüne ihtiyaç vardır. Önemli olan kırsal kalkınma alanlarındaki doğal kaynakların işletilmesi ve sürdürülebilirliği için gerekli optimal işgücünün saptanması ve bu işgücünü oluşturan nüfusun yaşadıkları yerlerde kalkındırılmasıdır. Gelişmiş Batı Ülkelerinde kısaca açıklanan önlemlerin alınması ve köylüyü ormanın bir parçası olarak kabul edilmesi, önemli yaklaşımlardır. Bu ülkeler, orman köylüsünün ormandan faydalandığı, katılımcı politikalar geliştirerek, sosyal ormancılık açısından önemli adımlar atmışlardır.

2.2. ORMAN KÖY İLİŞKİLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ORKÖY, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığına bağlı Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü'nün kısaltılmış adıdır.

2.2.1. ORKÖY'ün Tarihçesi

Orman köylülerine 6831 sayılı Orman Kanununun 31., 32., 34. ve 40. maddeleri ile orman işçiliğinde öncelik, tarife bedeli ile zati yapacak ve yakacak hakları verilmiştir. Ayrıca orman köylüleri tarafından kurulmuş kooperatif ve birliklerine ürettikleri tomruktan %25'ini maliyet bedeli ile, alma hakkı da sağlanmıştır. Fakat verilen bu haklar, orman köylüsünün ormanlara olan bakış açısını düzeltmemiş ve orman-orman köylüsü ilişkileri kanunlarda öngörülen sıcaklık ve yakınlıkta seyretmemiştir. Bunun üzerine 1970 yılında Orman Teşkilatı ile orman köylüsünün yaklaşmasını ve ormana olan bakış açısının iyileştirilmesini sağlamak maksadı ile Orman Bakanlığı'na bağlı ORKÖY kurulmuştur. 1980 yılında ise ORKÖY, Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlanmıştır. 1982 yılında müstakil daire başkanlığına dönüştürülmüş, 1984 yılında tamamen kapatılmış, personel ve mal varlığı Tarım Orman ve Köy İlişkileri Bakanlığı'na devredilmiştir. 1991 yılında Orman Bakanlığı'na bağlı olarak yeniden kurulmuş, 2003 yılında ise Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlanmıştır. Halen bu bakanlıkta Genel Müdürlük düzeyinde hizmetlerine devam etmektedir (Tolunay, 1998).

2.2.2. ORKÖY'ün Amacı ve Görevleri

ORKÖY'ün amacı, ormanların korunması, geliştirilmesi ve genişletilmesi hedeflerine ulaşılmasını sağlamak amacıyla, ormanlar içinde ve bitişiğinde yaşayan köy halkının; ekonomik, sosyal ve kültürel yönden gelişmesi katkı sağlayarak, orman köylülerinin ormanlar üzerindeki olumsuz baskılarını en aza indirmek, birinci derecedeki ilgilerini başka gelişim sektörlerine yöneltmektir (ORKÖY, 2009a). Bu amaçlara ulaşabilmek için, orman köylülerine ekonomik ve sosyal konulu ferdi krediler ile kooperatif kredileri verilerek orman köylülerinin kişi başına düşen milli gelirden daha fazla pay almaları hedeflenmiştir (Tolunay ve Korkmaz, 2005). Görüleceği üzere, ORKÖY, orman teşkilatı ile orman köylüsü arasında köprü vazifesi görmekte, aradaki sorunları gidermek ve iyi ilişkiler kurulmasını sağlamak için destek olmaktadır (ORKÖY, 2009a).

2.2.3. ORKÖY Çalışmaları

ORKÖY, orman köylerinin refahını artırıcı çalışmalar yapmaktadır. Bu amaçla Orman Köyleri Kalkınma Planları, Etüt Plan Heyetleri tarafından hazırlanmaktadır. Bu heyetler en az 10 yıllık tecrübeye sahip bir orman mühendisi başkanlığında en az üç kişiden oluşmaktadır. Planlar, her köyde tespit edilen gelir açığına göre önerilmiş sosyal, ekonomik amaçlı ferdi kredi türlerinden ve bunların zaman–mekan planlamasından oluşan detaylı envanterlere sahip çalışmalardır. Orman Köyleri Kalkınma planlarında önerisi olmayan konularda uygulama yapılmamaktadır. Bu nedenle yıllık çalışma programlarının İlçe Orman Köyleri Kalkınma planlarındaki önerilere uygun olması gerekmektedir (ORKÖY, 2009a).

2.2.4. ORKÖY'ün Çalışma Programlarının Yapılması

ORKÖY tarafından programa alınacak köylerin öncelik sıralaması, İl Müdürü, Orman İşletme Müdürleri, Ağaçlandırma ve Erozyonu Önleme Şube Müdürü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürü ve ORKÖY Şube Müdürünün katılımı ile düzenlenen protokolle belirlenmektedir. Bir köyün çalışma programında yer alması için esinlikle orman köyü olması, Orman Köyleri Kalkınma Planlarına ve Revizyon Raporlarına uygunluk göstermesi gerekmektedir. Bununla birlikte. deprem, yangın, sel, toprak kayması gibi afetlerle zarara uğramış orman köyleri ile her türlü ormancılık çalışmalarının yoğun olduğu ve milli gelirden alınan payın en düşük olduğu orman köylerinde öncelik verilmektedir. Bunlardan başka ilin orman varlığı ve niteliği, orman köyü sayısı, orman köyü nüfusu, ekonomik gelişmişlik durumu gibi kriterlere de bakılmaktadır (ORKÖY, 2009a).

2.2.5. ORKÖY Kredilendirme Faaliyetleri

ORKÖY Genel Müdürlüğü ferdi ve kooperatif kredileri olmak üzere iki çeşit kredi kullanılmaktadır. ORKÖY, ferdi ve kooperatif kredileri; planlı, projeli, kademeli ve kontrollü olarak uygulanmaktadır (ORKÖY, 2009a).

A- Ferdi Kredi Uygulamaları: Ferdi krediler orman köylüsünün ormana olan olumsuz baskısını azaltmak amacıyla verilmektedir. Bunun için orman köylüsünün üretici duruma getirilmesi, yeni üretim tekniklerinin öğretilmesi, özetle orman köylüsünün işlendirilmesi gerekmektedir.

Ferdi Kredi Konuları: ORKÖY ferdi_kredileri başta karşılıksız olmak üzere, sosyal ve ekonomik nitelikli olmak üzere üç çeşittir.

a- Karşılıksız Yardımlar

Orman köylülerinin ekonomik kalkınmasına katkısı bulunan projeler için eğitim, tanıtım, yayım, deneme ve demonstrasyon çalışmaları ile 2924 sayılı Kanun ve buna dayalı olarak çıkarılan, Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik uygulamalarına ilişkin harcamalar karşılıksız yardım şeklinde yapılmaktadır. Bu yardımlar; deneme ve demonstrasyon çalışmalarına katılan şahıslara ve köy tüzel kişiliklerine geri ödemesiz olarak verilmektedir.

b- Sosyal Nitelikli Krediler

Sosyal nitelikli krediler orman köylülerinin kalkınmalarına katkıda bulunmak, odunun yakıt maddesi olarak kullanılmasını azaltmak ve israfını önlemek, aynı zamanda ormanların korunmasını sağlamak amacına yöneliktir. Bu krediler, köy bütünlüğü esasına göre talep edenlerin tümüne verilmektedir. Ödemesiz devresi yoktur. Ancak, kredi konusuna göre değişik vadeler uygulanabilmektedir. Ayrıca, bu kredilere borçlanma faizi uygulanmamaktadır.

c- Ekonomik Nitelikli Krediler

Ekonomik nitelikli krediler, orman köylülerinin ekonomik gücünü artırmak suretiyle köylülerin ormanlara olan olumsuz baskılarını azaltmak amacıyla verilmektedir. Ekonomik nitelikli kredilerden yararlanacak şahıslar, uygulanacak proje sayısına göre kur'a ile veya kur'asız belirlenmektedir. Bu kredilerde proje türlerine göre 1-4 yıl arasında ödemesiz devre vardır ve ödemesiz devre vade içindedir. Geri ödemelerde Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerin 15. maddesine göre Ziraat Bankasının küçük ve orta ölçekli tarımsal işletme tanımına giren üreticilere uyguladığı faiz oranının 1/7'si oranında faiz uygulanmaktadır.

Ferdi Kredilerden Yararlanma Şartları: Orman köylülerinin ORKÖY'ün karşılıksız, sosyal ve ekonomik nitelikli kredilerden ferdi olarak yararlanma şartları Orman

Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerinin 11. maddesinde düzenlenmiştir. İlgili maddede ferdi kredilerden yararlanma şartları aşağıdaki gibidir:

- a- Köyün, İlçe Kalkınma Planına dahil edilmiş bir orman köyü olması,
- b- Şahsın idareye yazılı olarak istekte bulunması,
- c- Kredilendirmeye esas teşkil edecek konunun, plan ve projelerde önerilmesi,
- d- Orman köylüsü olduğunun belgelenmesi olması,
- e- Yapılacak yardımı bildirilen şartlara göre kullanmayı ve geri ödemeyi kabullenmesi,
- f- Muhtaç olması ve bunun köy muhtarlığından alınacak onaylı belgeyle belgelenmesi,
- g- Daimi işçi, memur, esnaf ve emekli olmaması,
- h- Özellikle merkezi köylerde bilgi-görgü mübadelesi ve eğitim kolaylıkları nedenleri ile küçük sanayi, el ve ev sanatları konularında kredi alacakların, kapalı ve sağlık şartlarına uygun iş yerlerinin bulunması veya bu gibi iş yerlerini yaptırmayı kabullenmiş olmaları şarttır. Konu ile ilgili eğitim görmüş veya o konuda çalışmakta olanlar tercih edilir.
- i- Başvurular, her yıl Kasım-Aralık döneminde yapılmaktadır.

Ekonomik nitelikli ferdi krediler aile başına düşünüldüğünden, aynı aileden birden fazla başvuru olduğunda, yalnız bir kişiye kredi verilir. Ancak doğal afet vb. nedenlerle daha önce kredilendirilen ve kredi borcu devam eden aile işletmelerinin toplam proje tutarının yüzde kırk (%40) ve üzerinde hasar görmesi ve bu durumun hasar tespit komisyonlarınca belirlenmesi halinde; bir defaya mahsus olmak üzere tesisin yeniden faaliyete geçirilmesi amacıyla ek kredi tahsis edilebilmektedir.

Ferdi Kredilendirme Çalışmaları İle İlgili İşlemler

Kredi tahsisi yapılacak köyler yıllık çalışma programlarına alınır. Programa alınan köylere belirtilen hizmetlerin getirileceğinin duyurulması ile köylülerin, muhtar ve ihtiyar heyetinin belirtilen gün ve saatte köyde hazır bulunmalarının temini için ilgili köy muhtarlığına ilan edilmek üzere 7 gün önceden tebligat yapılır. Kredi talep edenlerin sayısının götürülecek hizmetlerin ünite sayısından fazla olması halinde müracaat edip de kredi alma şartlarını taşıyanların huzurunda kur'a çekilerek kredi almaya hak kazananlar tespit edilir. Tahsis edilen krediyi almaktan vazgeçenler olursa, vazgeçme dilekçelerine istinaden kredi onayları iptal edilir, aynı köyden veya başka köyden istekli olanlara yeni onay alınmak suretiyle kredi tahsisi edilir.

B- Kooperatif Kredi Uygulamaları

Orman köylüsünün ana gelir kaynakları; ormancılık faaliyetleri, hayvancılık ve bahçecilik faaliyetlerinden oluşturmaktadır. Yapılan araştırmalar orman köylüsünün yoksulluğu ile orman kaynaklarına bağımlılık düzeyleri arasında doğrudan ilişki olduğunu göstermektedir. Tarımsal üretimi ve verimliliği artırmayı başarabilen orman köylüsü yoksulluk engelini de aşmaktadır. Tarımsal üretimin ve verimliliğin önündeki engelleri aşabilmenin yolu da küçük üretim ilişkilerinin birlikte yapılması ve organize edilmesiyle mümkün olmakta; kooperatif ve kooperatif birlikleri önem kazanmaktadır (ORKÖY, 2009a).

Kooperatif Kredilerinden Yararlanma Şartları

Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri ve Birliklerinin kredi yardımından yararlanma şartları da “Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerin” 11. maddesinde düzenlenmiştir (ORKÖY, 2009a). Bu maddeye göre; kooperatif ve kooperatif birliklerinin kredilerden yararlanabilmesi için;

- a- Kooperatifçilik amaç ve ilkelerine uygun, ortakların sosyo-ekonomik ihtiyaçlarının giderilmesine yarayan, istihdam sağlayıcı, ortakların ürünlerini ve iş gücünü değerlendirici nitelikte, kalkınma planlarıyla tutarlı projelerin uygulamaya konulması veya orman köylülerinin sosyo-ekonomik kalkınmalarına katkıda bulunması,

- b- Kanun ve ana sözleşmede belirtilen tüm yükümlülükleri yerine getirmiş, yasal muhasebe defterlerini usulüne uygun tutmuş olması,
- c- Yasal süresi içinde son genel kurul toplantısını yapmış, faaliyet göstereceği merkez ve alanın genel kurulca veya ana sözleşmeyle belirlenmiş olması,
- d- Uygulanacak projenin; kooperatif genel kurulunca nitelikli çoğunlukla kabul edilmesi ve Bakanlığın onayından geçmiş olması,
- e- Kooperatifin merkez edindiği köydeki hanelerin en az yüzde elli birinin (% 51) kooperatifte temsil edilmesi,
- f- Uygulanacak projenin kapasitesine uygun olarak yeteri kadar köyden kapasite oranında ortak alınması,
- g- Projeli faaliyetlerle ilgili kredi yardımının yapılmasında, 10. madde “d” fıkrasındaki katkı paylarının kooperatif öz kaynaklarınca öncelikle gerçekleştirilmiş bulunması,
- h- Her kademe kredisi tahsisinden önce, kooperatif veya kooperatif birliklerinin 18. maddedeki şartları yerine getirmiş olması,
- i- Projeyi uygulamaya devam ettiğinin, standart form ve talimatlara göre belirlenmiş olması,
- j- Kooperatiflerin konusu gereği projeli faaliyetlerinde, arsa, bina ve tesislerin yer aldığı alanların; tapulu, veya projenin ekonomik ömrü süresince kiralanmış olması, şartları aranmaktadır.

ORKÖY kooperatif kredilerinde geri ödemesi bitmeden revizyon, modernizasyon ve ek işletme sermayesi içinde kredi verilmektedir. Proje uygulamasına başlanan veya ek kredi verilen köylerin beldeye dönüşmesi halinde de proje tamamlanıncaya kadar uygulamaya devam edilmektedir. Kredi yardımları kademeli ve kontrollü olarak

kullanılmalıdır. Yukarıda belirtilen şartları gerçekleştiren kooperatif ve birliklere, başvuruları halinde, projelerin yıllık programa alınması ve bütçede ödenek ayrılması sonucu, Bakanlık onayından sonra kredi verilmektedir.

Kooperatif Kredi Çeşitleri ve Uygulanma Koşulları:

Bu krediler yeni yatırım, modernizasyon – revizyon, geliştirme ve işletme sermayesi şeklinde uygulanmaktadır. Her bir kooperatif kredi çeşidi için gerekli şartlar aşağıda sıralanmıştır.

a- Yeni Yatırım Kredisi

- Orman ürünlerinin tüketimini azaltıcı ve israfını önleyici,
- Orman–halk ilişkilerini olumlu yönde etkileyici,
- Ferdi kredi verilerek aile işletmelerinin yarattığı potansiyeli değerlendirebilecek,
- Kooperatif–ortak ilişkisinin kurulabildiği,
- Gerekli hammaddeyi en fazla miktarda sağlayabilen ve fiilen üretici sayısı en fazla olan,
- Pazar alanı olan,
- Faaliyet göstereceği yatırım konusunda ilgili kamu kuruluşlarından olumlu görüş alabilecek,
- Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerin 10–d maddesi gereğince proje tutarının en az %10'unu öz kaynaklarından gerçekleştirebilecek,

- Uygulamak istenilen projede tesis için gerekli uygun koşulları taşıyan arsası olan ve böyle bir arsayı sağlayabilecek,

Ulusal kalkınma planlarında yatırım önceliği kazanan, ORKÖY İlçe Kalkınma Planlarında öncelikli ilçelerde bulunan kooperatif projelerinde yukarıda belirtilen şartlar aranmaktadır.

b- Modernizasyon–Revizyon Kredisi

- Tesisin bulunduğu arsa ve arazisi yeterli olan,
- Uygulanmak istenen modernizasyon projesinin, kurulu tesis kapasitesine olumsuz etkisi olmayacak,
- Modernizasyon yatırımlarında, Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerin 10–d maddesi gereğince %30 öz kaynak katkısı sağlayabilen,

Daha önce kurulmuş tesisi olumlu yönde çalıştırdığını kanıtlayabilen ve ORKÖY kredisiyle tesis kurmuş olan kooperatif projelerine uygulanmaktadır.

c- Genişletme (Tevsi) Kredisi

- Tesisin bulunduğu arsa ve arazisi yeterli olan,
- Uygulanmak istenen genişletme projesinin, kurulu tesis kapasitesine olumsuz etkisi olmayacak,
- Genişletme yatırımlarında, Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerin 10–d maddesi gereğince %50 öz kaynak katkısı sağlayabilen,

- Daha önce kurulmuş tesisi olumlu yönde çalıştırdığını kanıtlayabilen ve ORKÖY kredisiyle tesis kurmuş olan kooperatif projelerine uygulanır.

d- İşletme Sermayesi Kredisi

- ORKÖY finansmanı ile tesis kurulmuş olan kooperatifler,
- Kurulmuş olan tesisi olumlu yönde çalıştırdığını belgelerle kanıtlayabilen kooperatifler,
- Yeni bir sabit yatırıma gerek duyulmadan kapasite artımında bulunabilecek kooperatifler yararlanmaktadır.

2.2.6. ORKÖY Kredi Verme Öncelikleri

Orman köylerine yapılacak yardımlarla ilgili olarak; Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerin 14.maddesinde kredi verme öncelikler belirlenmiştir.

Madde 14'e göre ferdi ve kooperatif kredilerine tahsis edilen ödeneğin dağılımında;

- Deprem, yangın, sel, toprak kayması gibi afetlerden zarara uğramış olanlar,
- Orman içi köylerden başlamak üzere ağaçlandırma, erozyon kontrolü ve gençleştirme gibi ormancılık çalışmalarının en yoğun ve milli gelirden alınan payın en düşük, halk-orman ilişkilerinin en bozuk olduğu köyler, öncelik taşır.

Ayrıca, orman köylerinde kurulmuş veya kurulacak kooperatiflerden;

- Orman ürünlerinin tüketimini azaltıcı ve israfını önleyici ve orman halk ilişkilerine olumlu etkide bulunacak konularda proje uygulayacaklara ve özel projeler uygulanan kalkınma havzalarına,

- Ferdi kredi verilmek suretiyle açılmış aile işletmelerinin girdilerini karşılayacak veya bu işletmelerin pazarlama sorunlarına çözüm getirecek proje uygulayacaklara,
- Bakanlığın hizmet politikasına uygun, Bakanlık içi kuruluşların çalışmalarına destek olacak projelere, öncelik tanınır.

2.2.7. ORKÖY İle İlgili Son Yasal Düzenleme

ORKÖY ile ilgili mevzuat dört aşamada incelenmektedir. Bu aşamalar kanun, yönetmelik, ilgili esas ve usuller ile tamimlerdir.

ORKÖY'ün Çalışmalarını Etkileyen Kanunlar:

- Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun (Res.Gz.Tarihi:20.10.1983, Res.Gz.Say:18197, Kabul Tarihi:17.10.1983, Kanun No:2924)
- Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (Res. Gz. Tarihi: 08.05.2003, Res.Gz.Say.: 25102, Kabul Tarihi: 01.05.2003, Kanun No:4856)

ORKÖY İle İlgili Yönetmelikler:

- Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik (Res.Gz.Tarihi:31.07.1997, Res.Gz.Say.:23066)
- Çevre ve Orman Bakanlığı Taşra Teşkilatının Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik (Res.Gz.Tarihi:08.08.2004, Res.Gz.Say.:25547)

ORKÖY İle İlgili Esas ve Usuller:

- Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usuller (Res.Gz.Tarihi:31.12.2005, Res.Gz.Say: 26040)

- 07.09.2006 tarih ve 26282 sayılı resmi gazetede yayımlanan Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerde Değişiklik Yapılmasına Dair Esas ve Usuller
- 29.12.2007 tarih ve 26741 sayılı resmi gazetede yayımlanan Orman Köylüleri Kalkınma Hizmetlerine İlişkin Esas ve Usullerde Değişiklik Yapılmasına Dair Esas ve Usuller

ORKÖY İle İlgili Tamimler:

- Eğitim–Araştırma–İstatistik Yayım ve Tanıtım Çalışmaları İle İlgili Tamim (09.04.2002, Tamim No:2002/01)
- Etüt Planlama, Plan Revizyonu, Çalışma Programlarının Hazırlanması ve Genel Bütçe Yatırımlarının İzlenmesi Çalışmaları İle İlgili Tamim (Eylül 2006, Tamim No:2006/02)
- Aile İşletmeleri Projelendirme Çalışmaları İle İlgili Tamim (2006, Tamim No:2006/03)
- Aile İşletmeleri Kredilendirme Çalışmaları İle İlgili Tamim (2006, Tamim No:2006/04)
- Kooperatifçilik Çalışmaları İle İlgili Tamim (18.05.2007, Tamim No:2007/05)

2.2.8. Şile’de Uygulanan ORKÖY Ferdi Kredileri

Doğal olarak sosyal nitelikli ferdi krediler ile ekonomik nitelikli ferdi kredi konuları birbirinden farklıdır. Sosyal amaçlı ferdi krediler; dam örtülüğü, ısıtma pişirme araçları, güneş enerjisi ile su ısıtma konularını kapsamaktadır. Ekonomik amaçlı ferdi krediler ise; fenni arıcılık, süt sığırcılığı, süt koyuncululuğu, besi sığırcılığı, besi koyuncululuğu, halıcılık, kilimcilik, motorlu bez dokumacılığı, ipek halıcılık, ipek böcekçiliği, seracılık, tıbbi ve aromatik bitki yetiştirme, bağcılık, meyvecilik (ceviz, vişne, kiraz, elma, nar, vb), gülcülük, zeytincilik, yayla bağcılığı, zeytin salamura, muz yetiştiriciliği, kivi

yetiştiriciliği, çilekçilik, tarla sebzeçiliği, kültür mantarcılığı, tatlı su balıkçılığı, defne-zeytinyağından sabun üretimi konulu projelere verilmektedir.

Araştırma alanında ORKÖY tarafından ekonomik amaçlı kredilerden süt sığırcılığı, sosyal amaçlı kredilerden güneş enerjisi ile su ısıtma tip projeleri uygulanmıştır. Bu nedenle aşağıda bu kredi çeşitleri ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

2.2.8.1. Süt Sığırcılığı Projesi

ORKÖY'ün ekonomik nitelikli projelerinden bir olan süt sığırcılığı projesi, orman köylüsünün süt verimi yüksek sığırlardan faydalanması esasına dayanmaktadır. Yerli ırk sığırlarla, kültür ve melez sığırların süt verimleri arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Türkiye'deki sığırların süt verim ortalaması (1 800kg/yıl), Avrupa Topluluğu ülkeleri ortalamasının (5 400 ton/yıl) çok gerisindedir. Ayrıca süt üretimi yapan hayvancılık işletmeleri, genellikle küçük işletmeler halinde olup sayıları oldukça fazladır. Süt üreticilerinin kooperatifler şeklinde örgütlenmesi zorunluluğu 1970'li yıllarda anlaşılmıştır. 50 başlık süt inekçiliği ve 2-5 ton/gün süt toplama merkezi projeleri uygulamaya konulmuştur. Ancak süt inekleri kooperatif mülkiyetinde ve kooperatif ahırında beslendikleri için, beklenen fayda görülememiş ve bir süre sonra bu projeler uygulamadan kaldırılmıştır.

1970'li yıllarda kurulan kooperatif bünyesinde süt hayvanları alımı, yem temini ve ortaklarına dağıtımını veterinerlik hizmetleri üretilen sütün kooperatifçe alınarak uygun şartlarda muhafazası, pazarlaması hizmetlerini verecek biçimde organizasyon düşünülmüş ve "Ortaklar Mülkiyetinde Süt Sığırcılığı Projesi" oluşturulmuştur. Bu projede ortak kendisinin sahip olduğu süt ineğine en iyi şekilde bakacak, kooperatiften yem alacak, karşılığında süt verecek ve risturn ilkesi çalıştırılacaktır (TKİB, 2009). Bu projenin sağlayacağı faydalar şu şekilde sıralanmaktadır.

1. Sütün üretici elinde kalma riski ortadan kalkacaktır.
2. Süt sanayisine iyi, kaliteli ve sürekli hammadde temin edebilecektir.

3. Tüketiciye hijyenik olmayan koşullarda üretilen mamuller yerine modern süt işleme tesislerinde üretilen ürünler sunulmuş olacaktır.
4. Yem bitkileri üretimi teşvik edildiği gibi yem sanayide çalışacaktır

Ayrıca gerek kırsal kesimde gerekse kentsel kesimde insanlar daha fazla süt ve ürünleri tüketerek daha sağlıklı olacaklardır. Süt sığırcılığında yer seçimi önemlidir. Süt işletme tesislerine çiğ süt 50 km'ye kadar olan uzaklıklardaki yerlerden sağlandığında ekonomiktir. Bu nedenle proje için süt alınacak yerler ile işleme tesisi aralarındaki mesafe en fazla 50 km olmalıdır. Ayrıca ulaşım koşulları her mevsim için uygun olmalıdır (TKİB, 2009).

2.2.8.2. Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Tip Projesi

ORKÖY'ün desteklediği sosyal nitelikli projelerden biri olan güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi odunun yakıt olarak tüketiminin azaltılması esasına dayanmaktadır. Güneş enerjisi çevreye etkisi bakımından uygun, temiz ve bedava olan bir enerji kaynağıdır. Güneş enerjisi uygulamaları pek çok ülkede yaygındır. Türkiye'de ev, motel, otel vb yerlerde güneş enerjisi ısıtma amaçlı olarak (genellikle su ısıtmak) yaygın şekilde kullanılmaktadır. Güneş enerjisinden aktif sistem ve pasif sistem olmak üzere iki türlü yararlanılmaktadır. Aktif sistem; prensip olarak güneşten kaynaklanan enerjiyi düzlem kolektörler, dairesel aynalar, vakum tüpler ve güneş pillerinde toplayarak, bunu belli bir ortama taşıma esasına dayanır. Pasif sistem ise, güneş enerjisi ile havanın ısıtılması ve sıcaklık etkisiyle ısınan havanın, doğal sirkülasyonla hareket ederek, ortamı ısıtması prensibine göre geliştirilmiştir (Özşabuncuoğlu ve Uğur, 2005).

ORKÖY 2004 yılı uygulama talimatında proje çalışmalarının, yörenin şartlarını da dikkate almak suretiyle, orman-halk ilişkilerinin yoğun olduğu, ormandan ısınma ve pişirme amaçlı yasal ve yasal olmayan faydalanmanın fazla olduğu köylerde, sosyal amaçlı odun tüketimini azaltıcı projeler üzerinde durmaktadır. Orman köylerinde su ısıtma işlemini ocaklarda ve sobalarda odun kullanarak yapan ailelere, su ısıtma sistemi olan, güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi önerilmiştir. Günümüzde yeni gelişen teknolojilerden orman köylüsünün de yararlanması ve hijyen koşullarının iyileştirilmesi amacıyla ilk kez Konya ORKÖY Şube Müdürlüğü tarafından 2004 yılında sosyal kredilerden güneş enerjisi projesi hazırlanmıştır (Kunt ve Özdemir, 2005).

Güneş Enerjisinin faydaları şöyle sıralanabilir (ORKÖY, 2009c):

1. Orman köylerinde sadece çamaşır, bulaşık, banyo suyu ısıtmak için aile başına yıllık en az 10 ster odun tüketilmektedir. Ortalama olarak 50 hanelik bir köyde su ısıtmak amacı ile yılda 500 ster odun tüketildiği kabul edilirse yakacak odun masrafı bu da bugünkü piyasa satış fiyatı (70 TL ster) ile yılda 35 000 TL'yi bulmaktadır. Bu projenin uygulanması ile aile başına 8 ster yakacak odun tasarrufunun gerçekleştiği tespit edilmiştir. Böylece 50 hanelik köyde 100 ster yakacak odun tüketimi dolayısıyla 7 000 TL'lik maliyet oluşmaktadır.
2. Güneş enerjisi sistemi aynı zamanda köylerdeki hijyen koşullarının artmasına, dolayısıyla sosyal yaşam kalitesinin yükselmesine faydalı olacaktır.
3. Güneş enerjisinin alternatifi olan diğer ısınma araç giderleri sürekli harcamayı gerektirmektedir. Fakat güneş enerjisi doğal enerji ile ısınmayı sağladığından sürekli ısınma gideri söz konusu olmamaktadır.
4. Dört kişilik bir ailenin günlük 150 lt sıcak su kullandığını göz önüne alırsak, bu suyu elektrikle ısıtmak için 6 kw enerji gerekmektedir. Bu proje ile elektrik enerjisinden ve bu enerjiyi sağlamak için yapılan masraftan tasarruf edilmektedir.
5. Güneş enerjisinin kullanımının yaygınlaşması ile yakacak olarak binlerce ağacın kesilmesinin önlenmesi ve çevre dengesinin korunması amaçlanmaktadır (hava kirliliğini azaltmak, ormana olan baskıyı azaltmak vb).
6. Türkiye gibi güneşli bir ülkede elde edilecek güneş enerjisinden faydalanma oranı metrekarede 1 kw saattir. Bu ücretsiz ve sürekli bir enerji kaynağıdır. Türkiye genelindeki yaklaşık 17 000 orman köyünde yaşayan tüm haneler dikkate alındığında yıllık yaklaşık 1 milyar TL'lik bir milli servet kaybının ortaya çıktığı görülmektedir (Bu rakam, serbest piyasadaki birim fiyatlar baz alınarak hesaplanmıştır).

Sonuç olarak, ormancılığın yoğun olduğu, özellikle ekonomik ve sosyal yaşam düzeyi düşük olan orman köylerinde güneş enerjisi sisteminin uygulanması çok büyük faydalar sağlamaktadır.

2.3. LİTERATÜR ÇALIŞMALARI

Yapılan literatür taramasında konuyla doğrudan ve dolaylı ilgisi olan çok sayıda Türkçe ve yabancı dilde araştırmaya rastlanmıştır. Söz konusu kaynakların büyük çoğunluğu incelenmiştir. Ancak burada araştırmanın amaç ve kapsamı doğrultusunda kullanılan yöntem ve analizler açısından benzerlik gösteren çalışmalara yer verilmiştir.

Tümer (1992), Orman-köy ilişkileri açısından ORKÖY deneyimi ve sonrası etkinlikler (Amasya merkez ilçesi örneği) çalışması anket ve açık görüşme yöntemlerinden yararlanılarak yapılmıştır. Araştırmada orman köylüleri kalkınma fonunda verilen krediler ile ilgili sorunları içeren bir anket kullanılmıştır. Çalışma alanındaki orman köylerinin genel durumu hakkında bilgi verilmiştir. Anket sonuçlarından bazıları şöyledir: Isınma, pişirme amaçlı yakıt maddesi olarak %68'i odun kullandığı sonucuna varılmıştır. Köylülerin % 87,5'i ORKÖY sonrası verilen kredileri yetersiz bulmuştur. Köylülerin % 56'sı ORKÖY döneminin iyi olduğunu % 44'ü bir değişikliğin olmadığını belirtmiştir.

Geray et al (1993) Bolu, Konya, Zonguldak, Denizli ve İzmir orman bölge müdürlüklerinde yapılan sosyal ormancılık çalışmalarının incelenmesi adlı çalışmada izlenen yöntem hedef kitle incelenerek anket formları ayrı ayrı düzenlenmiştir. Sorular açık uçlu hazırlanmış böylece ankete katılan kişilerin görüşü alınmak istenmiştir. Araştırmanın genel sonuçlarından en dikkat çekenleri, hedef olarak sosyal ormancılık yapmak yerine, belli sorunu olan köylerde bu sorun sosyal ormancılık çalışması aracılığı ile çözülecekse projenin gerçekleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca çalışmanın gerçekleştirildiği köylerdeki halkın bu çalışmalarda katılımcılıklarının sağlanması gerektiği ortaya konmuştur.

Uygun (1994), Vize orman köylerinin sosyo-ekonomik durumu ve kalkınma çareleri çalışma kapsamında orman köylerinin sosyo-ekonomik durumlarının tespit edilmesinde

21 köy ve 3 beldenin tamamı tek tek gezilerek yerinde incelemelerde bulunulmuştur. Çalışma sırasında orman köylerinin kalkınma planlarının düzenlenmesinde kullanılan etüt envanter formlarından yararlanılarak köy muhtarlarından alınan bilgilerle verilere ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda köylere ulaşım sorunu olduğu buna bağlı pazarlama sorunu olduğu tespit edilmiştir. Köylerde su temini köy çeşmesinden sağlandığı, kanalizasyon sisteminin olmadığını belirlenmiştir. Aylık gelirin asgari ücretin altında olduğu tespit edilmiştir. Köyler için ormancılık faaliyetleri dışında tarım ve hayvancılık geçim kaynağını oluşturduğu saptanmıştır. Mera alanlarının yetersiz olduğu ve baltalık alanları için orman dışı faaliyetlerin daha uygun olduğunu anlaşılmıştır.

Van, (1997), Orman köylerinin sosyo-ekonomik sorunları adlı yüksek lisans tezine göre köylülerin okuma- yazma oranı %95'tir. Başlıca gelir kaynakları hayvancılık, tarım ve ormancılık olduğu belirtilmiştir. Çatalca da ki orman içi ve kenarında yaşayan orman köylüleri İstanbul gibi büyük bir metropol içinde yaşayan kentli nüfustan; sosyal, kültürel, ekonomik açıdan geri olmadığı ortaya çıkmıştır.

Karamahmut (1997) Gümüşhane, Rize ve Trabzon İlleri orman köylülerinin sosyo-ekonomik yapıları ve kalkındırılabilmeleri için uygulanacak modeller adlı çalışmada öncelikle köylerin mevcut sosyo- ekonomik durumları ortaya konmuş ardından yapılan değerlendirme sonucunda orman köylerinin Türkiye açısından gelişmişlik standartlarının çok gerisinde bulunduğu tespit edilmiştir. Orman köylerinin yollarının yeterli alt yapıya sahip olmadığı, yeterli tarım arazisinin bulunmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma kapsamında orman köylerinin nasıl kalkındırılabilineceğine dair modeller geliştirilmiştir. Bu modeller yerinde kalkındırılması uygun olan, buldukları alanın dışında kalkındırılması uygun olan, başka bir köy alanına taşınarak kalkınmaya uygun olan, cazibe merkezlerinden faydalanarak kalkınmaya uygun olan orman köyleri olarak sınıflandırılmışlardır.

Stieglitz (2000) Sosyal ormancılığın etkileri ve toplum tabanlı orman yönetimi adlı çalışmada sosyal' ormancılık çalışmalarının "sosyal" boyutları belirtilmiştir. Bunlar: (i) orman kaynaklarının çıktılarının kırsal kalkınma üzerindeki etkileri (ii) sosyal açıdan entegre olan (iii) sosyal olarak yapılandırılmıştır, (iv) sosyal değişime katkıda bulunmak olarak dört maddede açıklanmıştır. Bu tür sosyal değişiminin yönetim ve ekonomik

boyutu bulunduğu açıklanmıştır. Bu konuların sosyal ormancılık ve toplum-tabanlı orman yönetim ile giderileceği belirtilmiştir. Sosyal, siyasal ve kültürel faydalar, kaynakların üzerinde kontrol ve karar verme otoritesini tekrar elde etmenin yolu olduğu gibi, katılımcıların toplam faydalarıyla da eşit olarak önemli bir rolü oynadığına dikkat çekilmiştir.

Chapra (2002), Sosyal ormancılık projeleri- bir yaklaşım adlı çalışmasında, toplumun farklı kesimlerinin farklı istekleri olduğu anlayışı ile her farklı gruba farklı ağırlık değerleri vermiştir. Her grubun istekleri, ihtiyaçları doğrultusunda farklı sosyal kurumlarla farklı çalışmalar yapılması gerektiğini belirtilmiştir. Bunun içinde halkın katılımcılığının önemine vurgu yapılmıştır. Toplumlar arasındaki farklılıkların bu yöntemle çözülebileceğini belirtmiştir.

Tiryaki (2004), Orman köylerinde faaliyet gösteren kooperatiflerin çevre orman köyleri üzerindeki sosyo-ekonomik etkileri üzerine 5 adet orman köyünde faaliyet gösteren, Hamsiköy Süt Kooperatifi (HASKO)'nin, orman köyelerine olan katkısı incelenmiş. Yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen veriler üzerinde yapılan istatistiki analizlere göre, özetle şu sonuçlar elde edilmiştir: HASKO'nun kurulması ile araştırmaya konu köylerde özellikle havancılıkta büyük atılım olmuştur. HASKO öncesi ve sonrası için hayvancılıktan elde edilen ürün tutarları günümüz birim fiyatlarına göre değerlendirildiğinde, hayvancılıktan elde edilen kişi başına gelir, HASKO öncesine göre günümüzde yaklaşık 2,7 kat artmıştır. Hayvancılıktan sağlanan gelirin artmasıyla HASKO öncesinde ormanların tahribinde önemli etmen olan, yakıt amaçlı kullanılan gizli yakacak odun miktarı, hane başına ortalama 37,7 ster iken; günümüzde hane başına yıllık ortalama kullanılan odun miktarı 13,0 stere düşmüştür. Ayrıca HASKO öncesine göre ahşap konut yapımı % 28,8'den % 3,2'ye düşmesiyle ormanlar üzerindeki olumsuz baskı azaldığı anlaşılmıştır.

Hassel (2005), Katılımcı kırsal kalkınma çalışmalarına sosyal ormancılık açısından bir analiz çalışmada sosyal ormancılık, toplumun alt gruplarının katılımı ile orman kaynakları yönetimi, ekonomi, çevresel ve özellikle sosyal etkileri bütünleştiği bir yaklaşım olarak tanımlanmıştır. Bu çalışmanın ilk araştırma sorusu, hangi kalkınma çalışmasının katkı sağlayacağına analiz edilmesi olduğu belirtilmiştir. Mikro ve makro bağlantılar, toplum istekleri, çevresel faktörler, beklentilerin ortaya konması gerektiği

dile getirilmiştir. Analizin, ormanının mevcut durumu ortaya konularak sürdürülebilir kırsal kalkınma projesi oluşturulmasına yön vereceği tespit edilmiştir. Çalışmada eğilimlerin dikkate alınması gerektiği ve yüksek beklentiler karşısında toplumun bilgilendirilmesiyle başarıya ulaşılabileceği belirtilmiştir.

Slee (2006), Kırsal kalkınmanın ormancılık faaliyetleri üzerindeki sosyo-ekonomik etkilerinin değerlendirilmesi adlı çalışmasında çeşitli proje değerlendirme yöntemleri (fayda-maliyet) kullanılarak en uygun kalkınma projelerinin seçilmesini amaçlamıştır. Bu amaçla projelerin değerlendirilmesinde hem ekonomik hem de sosyal açıdan dikkate alınması gereken unsurlardan bahsedilmiştir.

Alkan (2007) Trabzon İli orman köylerinde kadın ve orman kaynakları ilişkisi adlı doktora çalışmasında kırsal kalkınma planları yapan ve uygulayan birimlerin bu durumu dikkate alarak daha işlevsel planlar yapmalarına yardımcı olmak amaçlanmıştır. Araştırma alanı olarak seçilen Trabzon İli orman köylerinden örneklenen 68'inde yaşayan ve rasgele seçilen 15 yaş üzeri 611 kadın ve 237 erkek katılımcı ile yüz yüze anket çalışması yürütülmüş, ayrıca köylerin genel özellikleri belirlenmiştir. Elde edilen veriler SPSS programında frekans tabloları ve khi-kare bağımsızlık testi (çapraz tablo analizi) kullanılarak değerlendirilmiştir. Orman kaynaklarından sağlanan faydanın aile bütçesine katkısı gün geçtikçe azalmakta olduğu, orman köyleri genellikle emeklilerin yaşadığı köyler olma özelliği kazandığı tespit edilmiştir. Orman köylerindeki sosyo-ekonomik ve kültürel gelişim, bu köylerde yaşayan kadınların yaşamını kolaylaştırmakta, bitkisel ve hayvansal üretim miktarlarını azalttığı belirlenmiştir.

Coşgun et al. (2009), orman köylerindeki tarımsal kalkınma kooperatiflerinin etkinlik düzeylerinin irdelenmesi adlı çalışmada (Antalya İli örneği) Türkiye'deki mevcut tarım işletmelerinin %62,4'ü orman köylüsüne ait olduğu için, orman köylerinin sosyo-ekonomik yapısında meydana gelen değişimler kırsal alanı doğrudan etkilediği belirtilmiştir. Bu çalışmada Antalya ili orman köylerine ait kooperatiflerine yapılan kaynak aktarımlarının etkin ve verimli olup olmadıkları sorgulanmıştır. Kooperatif başkanlarına ve kooperatif ortaklarına ayrı ayrı uygulanmak üzere iki anket formu hazırlanmıştır. Araştırma alanında toplam 108 anket yapılmıştır. Sağlanan verilerle bu kooperatiflerin mali-ekonomik durum analizleri (faktör analizi uygulanarak) yapılmıştır. Faktör analizleri ile saptanan her faktör için çoğul korelasyon (ilgişim) analizleri

yapılmış ve denek kooperatiflerden yatırım uygulaması yapılanlar ile yatırım yapılmayanlar arasında bir farkın olup olmadığı ise varyans analiziyle test edilmiştir. Analizler sonucu 12 adet ölçüt saptanmıştır. Yapılan istatistik analizler, bu ölçütlerden ancak 5 tanesinin kooperatiflerin ekonomik yapılarını ortaya koyabileceğini ortaya koymuştur.

3. MALZEME VE YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA ALANI

Bu başlık altında araştırma alanı olarak seçilen Şile İlçesi'nin tarihi, coğrafi ve sosyo-ekonomik özellikleri, orman köyleri ve bu orman köylerinde yürütülen refahı iyileştirici çalışmalar açıklanmıştır.

3.1.1. Tarihi ve Coğrafi Durumu

Şile İlçesi, İstanbul İli sınırları içinde bulunmaktadır. İlçenin tarihi M.Ö. 7. yy. kadar uzanmaktadır. İlçenin adını yaban çiçeği, anlamına gelen Yunanca bir kelimedenden aldığı sanılmaktadır. İlçe 1395 yılında Sultan Yıldırım Beyazid'in kumandanlarından Timurtaş Paşanın oğlu Yahsi Bey tarafından Osmanlı İmparatorluğu topraklarına katılmıştır. Mondros Mütarekesi ile Şile Boğazlar bölgesi sayılarak İngilizlerin denetimine bırakılmış. 7 Ekim 1922'de 3. Kolorduya bağlı birliklerce İngilizlerden kurtarılıp Türk topraklarına katılmıştır (Şile Kaymakamlığı, 2009).

Şile ilçesi Kocaeli iline bağlı doğuda Kandıra, güneyinde Gebze ilçeleri, İstanbul iline bağlı batısında Beykoz ve Ümraniye ilçeleri, kuzeyinde ise Karadeniz bulunmaktadır. Ortalama yüksekliği 126 m. olan ilçenin yüzölçümü 755 km²'dir. İlçenin yüzölçümünün %79'u orman, %10'u tarım alanı, %11'i diğer alanlardan oluşmuştur. Doğal plajların yer aldığı 60 km'lik sahil şeridinde sahip olan ilçenin Göksu, Şile, Kabakoz, Yeşilçay önemli akarsularıdır. Karadeniz iklimi ile Akdeniz iklimi arasında geçiş iklimi özelliğini gösteren ilçede her mevsimde bulutluluk ve nispi nemlilik görülür. Yıllık ortalama sıcaklık değeri 13,6 °C'dir. Yıllık ortalama yağış miktarı 600–1000 mm arasındadır. Yıllık ortalama nispi nemlilik; Karadeniz üzerinden gelen nemli hava kütlelerinin etkisinde kaldığından %70–%80 arasındadır. Karayel, yıldız, poyraz gibi kuzey yönlü rüzgarların etkisi altındadır (Şile Kaymakamlığı, 2009).

3.1.2. Sosyo–Ekonomik Durumu

İlçedeki yerleşim birimlerinin alt yapıları büyük ölçüde gerçekleşmiş olduğundan, şehir ve köy yaşamları arasında fazlaca bir fark yoktur. Sahil ve orman köylerinin çoğunda siteler şeklinde yazlık veya ikinci konut olarak yapılaşma mevcuttur. Şehir merkezi ve köylerdeki eski yapıların çoğu ahşap, yeni yapılar ise betonarmedir. İlçe merkezinde ise 5 000'e yakın konut vardır, bunların %46'sı ikinci konut olarak kullanılmaktadır. Binaların %65'ini bir ve iki katlıdır. Kent içerisinde ikinci konutlar çok katlı, kent dışındakiler ise dubleks yapılardır.

Şile ilçe merkezindeki hane halkı sayısı ve hane halkı sayısı Tablo 3.1'de verilmiştir. Tablo 3.1'de 2000² yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre TÜİK verilerine göre oluşturulmuştur.

Tablo 3. 1: Şile İlçe Merkezinin Hane ve Hane Halkı Sayısı

Hane Halkı Sayısı	Hane Sayısı
1	228
2	539
3	560
4	678
5	271
6	119
7	40
8	21
9	8
10 +	10
Toplam	2 474
Toplam Yerleşik Nüfus	8 393

Tablo 3.1'den Şile İlçe merkezinde yaşayan nüfusun %50'si 3-4 kişilik ailelerden oluştuğu anlaşılmıştır. İlçe merkezi 2 nolu İstanbul İl Koruma kurulunca onaylı kentsel sit ve doğal sit alanı olmak üzere iki farklı koruma altına alınmıştır. Bu şekilde koruma altına alınan 157 bina mevcuttur. 7 tanesi; Şile Kalesi, Şile Feneri, Hanımsuyu Çeşmesi, Hamam, Tahlisiye Binası, Demirtaşpaşa İlköğretim Okulu, Vergi Dairesi Müdürlüğü anıtsal mimari eser olarak belirlenmiştir. Doğal sit alanı ise kıyı kesimindeki doğal güzellikleri kapsar. Bu alanda plajlar, kumullar, falezler, adacıklar, mağaralar, köy ve burunlar koruma kapsamındadır (Şile Kaymakamlığı, 2009).

² Hane büyüklüğü, iş gücü durumu, ekonomik faaliyet alanları istihdam edilen nüfus ile ilgili son veriler 2000 yılına aittir.

Kırsal kesimde tarım yok denecek kadar azdır, buna karşılık ormanlar fazladır. İlçe merkezinde balıkçılık, turizme dönük ticaret ve pansiyon etkinlikleri yapılmaktadır.

Şile İlçe merkezinde yaşayan halkın yaş grubu, işgücü ve cinsiyete göre nüfus dağılımı Tablo 3.2’de yer almaktadır. Bu veriler TÜİK’in 2000 yılı nüfus sayımı verilerine dayanmaktadır.

Tablo 3. 2: Şile İlçe Merkezi Yaş Grubu, İşgücü Durumu ve Cinsiyete Göre Nüfus Dağılımı

Yaş Grubu	Erkek (E)	Kadın (K)	Toplam	İşgücü				İşsiz		İşgücünde Olmayan	
				Toplam		İstihdam					
				E	K	E	K	E	K	E	K
12–14	221	206	425	16	4	12	-	4	4	205	202
15–19	508	279	787	274	65	243	43	31	22	234	214
20–24	1 202	352	1 554	1 152	156	1 106	121	46	35	50	196
25–29	542	410	952	524	127	474	103	50	24	18	283
30–34	492	405	897	478	121	462	105	16	16	14	284
35–39	461	370	831	448	99	431	86	17	13	13	271
40–44	393	273	666	360	61	347	53	13	8	33	212
45–49	301	284	585	233	49	224	48	9	1	68	235
50–54	253	253	506	144	30	140	29	4	1	109	223
55–59	205	221	426	87	9	86	8	1	1	118	212
60–64	184	155	339	46	4	45	4	1	-	138	151
65+	336	407	743	44	5	44	4	-	1	292	402
B	1	1	2	1	-	1	-	-	-	-	1
Toplam	5 099	3 616	8 715	3 807	730	3 615	604	192	126	1 292	2886

Tablo 3.2’de görüldüğü üzere en fazla işgücü 20–24 yaş arası gruba dahil olan nüfustur. İlçe merkezinde toplam 318 kişi işsizdir. Şile ilçe merkezinde 4 537 kişilik tüm yaş gruplarında işgücüne sahip bir kitle bulunmaktadır. İşsizler bu topluluğun %20’sini meydana getirmektedirler.

Şile İlçesinde istihdam edilen nüfusun mesleklere (yapılan işlere) göre dağılımı ile cinsiyetlere göre dağılımı Tablo 3.3’de verilmiştir. Bu tablo 2000 yılı nüfus sayımı sonucunda elde edilen TÜİK verileri ile oluşturulmuştur.

Tablo 3. 3: Şile İlçesinde Yapılan İş ve Cinsiyete Göre İstihdam Edilen Nüfus

YAPILAN İŞ	ERKEK	KADIN
İlim ve Teknik Elemanlar, Serbest Meslek Sahipleri ve bunlarla ilgili diğer meslekler	315	178
Müteşebbisler, Direktörler ve Üst Kademe Yöneticiler	113	21
İdari Personel ve benzeri çalışanlar	170	196
Ticaret ve Satış Personeli	364	91
Hizmet işlerinde Çalışanlar	607	81
Tarım, Hayvancılık, Balıkçılık, Avcılık İşlerinde Çalışanlar	336	3
Tarım dışı üretimde çalışanlar ve Ulaştırma çalışanlar	1 709	34
Bilinmeyen	1	-
TOPLAM	3 615	604

Tablo 3.3'den çalışan nüfusun en yoğun olarak tarım dışı üretim ve ulaştırma alanında olduğu görülmektedir. Tarım, hayvancılık, balıkçılık, avcılık işlerinde çalışan nüfus tüm nüfusun % 10'a yakın kesimidir. Bu verilerden de anlaşıldığı üzere Şile'de tarıma uygun arazilerin azlığının etkileri görülmektedir.

Şile nüfusunun büyük bölümünün (%52) eğitim düzeyi ilkokuldur. %14 ortaokul, %14 lise, %6 üniversite mezunudur. Geri kalan %14,6 yaş öncesi ve okuma yazma bilmeyen diğer gruptur. İlçe de 1 adet özel üniversite kampüsü bulunmaktadır (Şile Belediyesi, 2009).

Şile İlçe merkezinde istihdam edilen nüfusun ekonomik faaliyet alanlarına dağılımı, TÜİK 2000 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre Tablo 3.4'de yer almıştır.

Tablo 3. 4: İstihdam Edilen Nüfusun Ekonomik Faaliyetlere Dağılımı

EKONOMİK FAALİYETLER	ERKEK	KADIN	Toplam
Ziraat, Avcılık, Balıkçılık ve Ormancılık	332 (%7,8)	3 (%0,07)	335(%7,87)
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	7 (%0,2)	1 (%0,02)	8(%0,22)
İmalat Sanayi	240 (%5,7)	47 (%1,1)	287 (%6,8)
Elektrik ,Gaz ve Su	37 (% 0,9)	6 (%0,14)	43 (%1,04)
İnşaat	483 (%11,4)	5 (%0,11)	488 (%11,51)
Toptan ve Perakende Ticaret, Lokanta ve Oteller	661 (%16)	147 (%3,4)	808 (%19,4)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	187 (%4,4)	25 (% 0,6)	212 (%5)
Mali Kurumlar, Sigorta, Taşınmaz Mallara Ait İşler ve kurumları,Yardımcı İş Hizmetleri	227 (%5,3)	139 (%3,3)	366 (%8,6)
Toplum hizmetleri, Sosyal ve Kişisel Hizmetler	1 439 (%34)	230 (%5,5)	1669 (39,5)
İyi Tanımlanmamış Faaliyetler	2 (%0,04)	1(%0,02)	3(0,06)
TOPLAM	3615 (%85,74)	604 (%14,26)	4219 (100)

Tablo 3.4 incelendiğinde Şile İlçesinde, ziraat, avcılık, balıkçılık ve ormancılık faaliyetleriyle uğraşan 335 kişinin (%7,87) bulunduğu görülmektedir. Orman köyü sayısının ve orman alanının yoğun olmasına rağmen bu sektörlerde iş payı düşüktür. En fazla işgücünün “toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmetler” alanlarında, en az ise “madencilik ve taş ocakçılığı” alanında çalışmaktadır.

İlçe maden ocakları, kil, sanayi kumu yönünden zengindir. Silis kumu eleyen tesisler bulunmaktadır. Ancak bunların da Şile ilçesi istihdamına katkısı önemsiz olacaktır kadar azdır. İlçe alanının büyük bir bölümü (%79'u) orman olduğundan ormancılık en önemli ekonomik değerdir. Her yıl makta olarak köylülere kesimlik orman verilmekte, ağırlık yakacak odun olarak üretilmekte ve mangal kömürü yapımında kullanılmaktadır.

İlçe arazisinin yaklaşık % 10'u tarım arazisi niteliğinde olduğundan tarımsal faaliyetler genellikle aile içi tüketim için yapılır. Tahıl, sebze, meyve, fındık üretimi başta gelir.

Hayvancılıkta 5 415 adet büyükbaş hayvan, 8 000 adet küçükbaş hayvan olmak üzere toplam 13 415 adet hayvan varlığı mevcuttur. İlçede geniş orman alanları bulunmasından dolayı avcılık yaygın olup, önemli gelir kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Tarımsal alanda faaliyet gösteren 4 adet kooperatif bulunmaktadır. Bunlardan balıkçılık da önemli yer tutmaktadır. (Şile İlçe Tarım Müdürlüğü, 2009).

İlçeye özgü bir kumaş olan Şile bezinin gerek ilçe tanıtımında gerek ekonomik girdi olarak rolü büyüktür.

Turizm, Şile ekonomisi için çok önemli bir yerdedir. Deniz ve tarihi değerleriyle özellikle yaz aylarında turizm ağırlık kazanmaktadır. Otel, motel gibi konaklama, lokanta, cafe, disko gibi yeme, içme ve eğlence yerleri ve Şile Bezi ürünlerinin satışları ile yaz aylarında turiste dönük ticari işletmeler ve esnaf önemli gelir elde etmektedirler.

İlçede 2 kamu 1 özel olmak üzere 3 banka mevcuttur. Her yıl Temmuz ayında bir kaç gün süren Şile Bezi Festivali yapılmaktadır. Konser, panel, sergi gibi kültürel ve eğlence ağırlıklı etkinlikler düzenlenmektedir. Her cuma köylerde ve çevre ilçelerden gelen köylülerin ürünlerini sattıkları pazar kurulmaktadır.

İlçede 1 kapalı spor salonu, 1 halı saha, futbol stadı ve tenis kortu ile hizmet veren spor müdürlüğü mevcuttur. Şile Kaymakamlığınca her yıl gençler ve kurumlar arası futbol, öğrenciler arası atletizm karşılaşmaları düzenlenmektedir.

Tarihi ve kültürel değerler olarak Şile Kalesi, Sarıkavak Heciz Halıları, Şile Feneri, Hamamsuyu Çeşmesi, Hamam, Kilise ve mezar kalıntıları, Şile evleri turistik ve kültürel mekanlardır.

3.1.3. Ulaşım, Altyapı, Sağlık Kurumları, Haberleşme

Üsküdar'a (İstanbul) bağlantılı anayol 70 km mesafelidir. Ayrıca Teke Köyü (İstanbul-Şile) üzerinden Gebze'ye (Kocaeli) 80 km, Ağva (İstanbul-Şile) üzerinden Kandıra'ya (Kocaeli) 80 km uzaklıktadır. Karayollarına bağlı il yolu 70 km, köy yolu ağı toplam 329 km'dir. Köylerin büyük çoğunluğunun yolu asfalttır. İlçeye ve çevre köylere ulaşım halk otobüsleri ve özel araçlarla sağlanmaktadır.

Şehir merkezinde içme suyu ve kanalizasyon sorunu yoktur. Elektriksiz ve telefonsuz köy bulunmamaktadır. İçme suyu sorunu tüm köylerde çözümlenmiştir. Televizyon vericileri ve çanak antenlerle tüm televizyon yayınları izlenebilmektedir. İlçede özel radyo ve televizyon yayını yapan kuruluş yoktur.

Şile merkezinde 1 adet devlet hastanesi ve 2 adet sağlık ocağı bulunmaktadır. İlçe köylerinde herhangi bir sağlık kurumu bulunmamaktadır.

3.1.4. Şile İlçesi Orman Köyleri

Şile İlçesinde orman bitişiğinde 28, orman içinde 29 adet olmak üzere toplam 57 adet orman köyü bulunmaktadır. Orman bitişiğinde olan köylerdeki nüfus TÜİK 2008 verilerine göre 8 083, orman içi köylerde 7 705 olmak üzere 15 788 kişidir. Bu nüfusun 7 834 (%49,6) kişisini kadınlar, 7 954 (%50,4) kişisini erkekler oluşturmaktadır. Şile ilçesi orman köylerinde kadın ve erkek nüfus dağılımının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Şile orman köylerinin nüfus dağılımı Tablo 3.5'de yer almaktadır. Tablo 3.5'e bakıldığında nüfusun en yoğun olduğu köy olan Ahmetli'de 345 kadın, 394 erkek yaşamaktadır. En az nüfus Avcıkoru köyünde olup 36 kadın, 47 erkekten oluşmaktadır.

Tablo 3. 5: 2008 Verilerine Göre Şile Orman Köylerinin Nüfus Dağılımı

KÖY ADI	ORMAN İÇİ (KİŞİ)	ORMAN BİTİŞİĞİ (KİŞİ)	KADIN (KİŞİ)	ERKEK (KİŞİ)
Ahmetli		739	345	394
Akçakese		310	165	145
Bozkoca		173	80	93
Çayırbaşı	675		331	344
Darlık	108		53	55
Erenler	132		70	62
İmrendere		213	104	109
İmrenli		164	85	79
Kabakoz	572		238	334
Karabeyli	210		109	101
Karacaköy		321	162	159
Karamandere	262		122	140
Kızılca	373		182	191
Korucu	207		110	97
Meşrutiyet		399	152	247
Ovacık		170	93	77
Satmazlı	236		126	110
Yeniköy	394		198	196
Bucaklı		277	138	139
Çataklı		240	131	109
Çelebi		121	61	60
Geredeli		474	245	229
Göçe		364	181	183
Gökmaslı		123	65	58
Göksu	265		143	122
Hacılı	307		162	145
İsaköy		142	77	65
Kadıköy		136	63	73
Kalem		210	104	106
Kurfalı		141	71	70
Soğullu		217	116	101
Şuayıplı		205	103	102
Teke	496		256	240
Ağaçdere	115		63	52
Çengilli	220		113	107
Değirmençayırı		451	215	236
Hasanlı		215	107	108
Osmanköy	279		148	131
Sortullu	146		69	77
Yaylalı	76		38	38
Yazımanayır	237		123	114
Yaka		229	109	120
Yeşilvadi	149		71	78
Alacalı		471	249	222
Avcıkoru	83		36	47
Bıçkıdere	448		220	228
Doğancılı		546	264	282
Esenceli		55	28	27
Karakiraz	262		131	131
Kervansaray	307		155	152
Kömürlük	190		99	91
Kurna	167		90	77
Oruçoğlu	373		190	183
Sahilköy		577	283	294
Sofular		400	200	200
Ulupelit	125		60	65
Üvezli	291		132	159
Toplam	7 705	8 083	7 834	7 954

Köylerde yaşayan halkın büyük bölümü yaşlı nüfustur. Genç nüfus, okumak ya da çalışmak için İstanbul İli veya Gebze'ye (Kocaeli) gitmektedirler.

Orman köylerinde tarım alanları coğrafi koşullardan dolayı yeterli miktarda bulunmamaktadır. Şile genelinde tarıma uygun araziler tüm arazilerin % 10 kadarını oluşturmaktadır. Orman köylerindeki geçim kaynaklarının en başında hayvancılık gelmektedir. Ancak tarım arazilerinin yeterli olmamasından dolayı, hayvancılıkla uğraşanlar zorluk çekmektedirler. Bu kişiler gerekli yemi kendi tarım arazilerinden elde edemedikleri için satın almak durumunda kalmaktadırlar. Bu durum hayvancılık maliyetini arttırmaktadır.

Orman köylerinde var olan sağlık ocakları kapalıdır. Herhangi bir sağlık personeli de görev yapmamaktadır. Sağlık problemlerinin çözümü için orman köylüsü Şile İlçe merkezinde bulunan Devlet Hastanesine ve sağlık ocaklarına ya da İstanbul'daki hastanelere başvurmaktadırlar.

Türkiye'nin maden kili üretiminin %90'ı, döküm kumu üretiminin %88'i Şile İlçe sınırları içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bölgede Silis kumu açısından zengin maden ocakları olmasına rağmen, bu ocakların orman köylüsüne ekonomik katkısı yoktur. Hatta maden ocaklarına komşu olan orman köyleri ocaklardan şikayetçidir ve maden ocaklarının suları kirlettiği ve ormana zarar verildiği ileri sürülmektedir.

Orman köylerinin ulaşım koşulları iyidir. Çoğu köy yolu asfalttır. Her köyde bir İETT otobüs durağı mevcuttur. Haberleşmede sıkıntı yaşanmamaktadır.

Orman köylerinde su sıkıntısı yoktur. Ancak yazın su sıkıntısı çekilmektedir. Tüm köy evlerinde su tesisatı bulunmaktadır. Elektriksiz orman köyü bulunmadığı gibi her evde telefon da vardır.

Orman köylerinin tamamında kanalizasyon sistemi olmasına rağmen kanalizasyon sistemlerinin arıtma sistemleri yoktur. Var olan kanalizasyon ağlarının bir bölümünü de köylü kendisi yapmıştır. Şu anda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Kocaeli Belediyesi tarafından bu sistemler revize edilmektedir.

Şile orman köylerinde işlenen orman suçlarına bakıldığında son 5 yılda en fazla kesme suçu ve nakil suçunun yaşandığı görülmektedir (Tablo 3.6) (Şile Orman İşletme Müdürlüğü, 2009).

Tablo 3. 6: Şile Orman Köylerinde Orman Suçları Sayısı

ORMAN SUÇLARI	(2004–2006) Sayısı	2007	2008
Kesme sayısı	30	7	5
Nakil sayısı	6	3	6
Açma sayısı	2	3	1
Yerleşme sayısı	4	5	1
Bulundurma sayısı	0	3	0

Şile orman köylülerinin büyük bölümü hayvancılıkla ilgilenmelerine rağmen 2004-2006 yıllarında otlatma suçu tespit edilmemiştir.

3.1.4.1. Şile İlçesi Orman Köylerinde Arazi Kullanma Durumu

Şile İlçesinin arazi durumu ortaya konmak için Şile İlçe Tarım Müdürlüğü'nden alınan bilgiler ışığında Tablo 3.7 oluşturulmuştur.

Tablo 3. 7: Şile İlçesi Arazi Kullanma Durumu

	ARAZİNİN CİNSİ	Ha
Tarım Alanı	Tarla Alanı	907,0
	Meyve Alanı	1 724,4
	Sebze Alanı	2 143,0
	Sera Alanı	4,9
	Kavaklık–Söğütlük	45,0
	Ürün Getirmeyen Alan	2 818,0
	TOPLAM ALAN	7 642,3
Çayır ve Mera Alanı		542,0
Orman ve Funda Alanı		58 200,0
Yerleşim Sanayi- Dere–Yol–Kumsal Alan		9 155,0
TOPLAM		75 539,3
Sulanan Toplam Tarım Alanı (Halk Sulaması)		239,0
Çiftçi Aile Sayısı Toplamı (Kişi)		2 000,0

Şile ilçesinde toplam 7 642.3 ha tarım alanı bulunmaktadır. Çayır ve mera alan 542 ha, orman ve fundalık alan 58 200 ha'dır. Yerleşim, sanayi, dere, yol ve kumsal alanların toplamı da 9 155 ha'dır (Tablo 3.7).

3.1.4.2. Şile İlçesi Orman Köylerinin Ekonomik Durumu

Şile İlçesi orman köylerinin ekonomik durumu tarım, hayvancılık, ormancılık faaliyetleri açısından ele alınmıştır.

Tarım:

Tahıl ürünlerinde, en fazla üretim 450 ha'lık alanla yulaf (ot) üretimi gelmektedir. En az üretim ise 0,5 ha ile bakla (kuru) ve bezelye (kuru) dir. En fazla gelir getiren Yulaf (ot), en az gelir getiren ise bakla (kuru)'dır. Tablo 3.8'de belirtilen fiyatlar ortalamadır ve İstanbul İl Tarım Müdürlüğü'nden elde edilmiştir.

Tablo 3. 8: Tarla Bitkileri Üretim Miktarları ve Üretim Alanları

Ürün Adı	2008 Yılı		Ortalama Fiyat Kg/TL	Gelir (TL)
	Alan (Ha)	Üretim (Ton)		
Buğday	300,0	600,0	0,47	282 000
Arpa	100,0	150,0	0,38	57 000
Yulaf(Ot)	450,0	1 800,0	0,38	684 000
Mısır(Dane)	10,0	30,0	0,36	10 800
Bakla(Kuru)	0,5	0,3	0,85	255
Bezelye(Kuru)	0,5	0,1	0,90	100
Fasulye(Kuru)	10,0	10,0	1,63	16 300
Fiğ Dane	4,0	6,0	0,51	3 060
Kuru Ot	8,0	30,0	0,50	15 000
Patates	10,0	100,0	0,38	38 000
Yonca Kuru Ot	2,0	20,0	0,3	6 000
Mısır(Sıraj)	20,0	500,0	0,12	60 000
TOPLAM	907,0	3 246,4		1 172 515

Diğer tarım ürünlerinden sebzelere baktığımızda domatesin en çok(38 ha), turp (beyaz) ve roka'nın (0,1 ha) tercih edildiği görülmektedir (Tablo 3.9). Tablo 3.9'daki bilgilerden 2008 yılında 350.000 TL ile en çok domatesten, 200 TL ile en az gelir rokadan elde edildiği görülmektedir.

Tablo 3. 9: Sebze Ekilim Alanları, Üretim Miktarları ve Takdiri Gelirler

ÜRÜN ADI		2008 Yılı		Ortalama Fiyat	Gelir
		Alan (Ha)	Üretim (Ton)	TL/Kg	(Takdir)
Lahana	Karayaprak	8,0	120,0	0,60	72 000
Marul	Kıvırcık	3,0	60 000 adet	0,70	42 000
Ispanak		1,5	15,0	0,75	11 250
Pırasa		1,5	15,0	0,50	7 500
Maydanoz		1,0	1,0	0,90	900
Roka		0,1	0,2	1,00	200
Fasulye(Taze)		9,0	64,0	0,50	32000
Fasulye (Barbunya)		3,0	24,0	1,50	36.000
Bamya (Taze)		0,8	2,8	0,80	2 240
Balkabağı		6,5	130,0	0,50	65 000
Kavun		1,0	20,0	0,45	9 000
Karpuz		10,0	300,0	0,35	105 000
Sakızkabağı		6,0	90,0	1,50	135 000
Hıyar		10,0	200,0	0,57	114 000
Patlıcan		13,0	104,0	0,60	62 400
Domates		38,0	700,0	0,50	350 000
Biber	Dolmalık	7,0	63,0	0,60	37 800
	Sivri	16,5	124,0	0,65	80 600
Sarımsak	Taze	1,5	4,0	1,10	4 400
	Kuru	0,5	0,5	5,00	2 500
Soğan	Taze	2,0	16,0	0,75	12 000
	Kuru	2,0	16,0	0,90	14 400
Turp(Beyaz)		0,1	0,5	0,55	275
TOPLAM		145,6	2 017,9		1 196 465

Hayvancılık:

Büyükbaş hayvan sayısı 5 000 adet, küçükbaş hayvan sayısı ise 8 000'dir. Binek hayvan sayısı 30 adet, kümes hayvanları toplam 42 850 adettir. Toplam 4 300 adet kovan vardır (Tablo 3.10).

Tablo 3. 10: Hayvan Varlığı

HAYVAN CİNSİ		SAYISI
Sığır	Saf Kültür Irkı	300
	Kültür Melezi	2 200
	Yerli Irk	2 250
	TOPLAM	4 750
Manda		250
Koyun	Tahirova	200
	Yerli	4 800
	TOPLAM	5 000
Kıl Keçisi		3 000
At		20
Eşek		10
Tavuk	Yumurtacı	12 500
	Etlik	20 000
	TOPLAM	32 500
Hindi		10 000
Ördek		300
Kaz		50
Eski Tip Kovan		200
Yeni Tip Kovan		4 100

Tablo 3.11’de 2008 yılı hayvansal ürünlerin üretim miktarları verilmiştir. Bu tabloya göre en fazla hayvansal ürün üretimi 2 700 ton ile süttten oluşmaktadır. En düşük hayvansal ürünü 6 ton ile yün oluşturmaktadır. Tablo 3.11’de verilen fiyatlar ürünlerin borsalarının bulunduğu ilin Ticaret Borsasındaki değerlerden ortalama olarak alınmıştır. Bu nedenle gelirler takdir değerleridir. En fazla gelir kaşar peyniri üretiminden, en düşük gelir ise yünden elde edilmektedir.

Tablo 3. 11: Hayvansal Üretim ve Elde Edilen Gelir

HAYVANSAL ÜRETİM	2008 Yılı Üretim (Ton)	Ortalama Fiyat Kg/TL	Gelir (Takdir)
Et	200	11,6	2 320 000
Süt	2 700	0,46	1 242 000
Bal	48	6,0	288 000
Kaşar Peyniri	326	8,1	2 640 600
Yün	6	0,86	5 160
TOPLAM			6 495 760

Ormancılık:

Şile Orman işletme Müdürlüğünün görev sahası içerisinde elde edilen odun ürünleri Tablo 3.12’de verilmiştir (Şile Orman İşletme Müdürlüğü, 2009).

Tablo 3. 12: Odun Üretimi

ÜRÜN CİNSİ	Yıl (m ³ /ster)			
	(2005–2006) Ortalama	2007	2008	2009
Toplam endüstriyel odun (m ³)	25 596	10 080	30 370	13 175
Tomruk (m ³)	193	201	1 794	200
Maden direği (m ³)	143	278	178	100
Sanayi odunu (m ³)	6 983	1 743	5 609	2 000
Lif-yonga odunu (m ³)	14 251	5107	14 901	7 875
Kağıtlık odun (m ³)	4 026	2657	7 888	3 000
Sırık Üretimi (m ³)	4	94	0	0
Lif-yonga (ster)	19 001	6 809	19 868	10 500
Yakacak odun (ster)	187 401	127 793	177 151	130 000
Dikili Satış (m ³)			1 646	2 000

Toplam endüstriyel odun üretim miktarının 2009 yılında 13 175 m³ tür. Bunun dışında sırık üretimi 2009 yılı itibariyle 4m³, lif-yonga üretimi 10 500 ster, yakacak odun miktarı da 130 000 m³ tür. Şile Orman İşletmesinde yakacak odun en fazla üretimi yapılan orman ürünüdür. Toplam odun emvali geliri 2004–2006 yıllarında ortalama 4 349 000 TL, 2007 yılında 3 751 000 TL, 2008 yılında 6 683 000 TL olmuş, 2009 yılında da 4 000 000 olmuştur. Şile ormanlarından en fazla elde edilen odun dışı orman ürünü çalı, çam kabuğu, çıra, çıralı kök odunu, kök odunu, paramula kökü dışındaki diğer gövde ve dallardır (Tablo 3.13). Diğer yapraklar ise adaçayı, ihlamur çiçeği, ısırgan otu, kayın yaprağı, kekik, laden yaprağı, liken, mersin yaprağı dışındaki yaprakları kapsamaktadır. En az elde edilen ürün ise eğrelti otudur.

Tablo 3. 13: Odun Dışı Orman Ürünleri

ÜRÜN ÇEŞİDİ	Yıllar			
	Evvelki Yıllar Ortalaması (2005–2006)	2007	2008	2009
Ayı mantarı (kg)	–	–	–	1 500
Defne Yaprığı (kg)	–	160 000	–	–
Diğer gövde ve dallar (kg)	22 150	–	390 000	10 000
Diğer yapraklar (kg)	–	37 700	38 950	25 000
Fıstıkçamı Kozaklı (kg)	2 250	7 280	–	7 500
Mantar (kg)	47 500	12 000	103 600	50 000
Süpürge çalısı (kg)	60 500	14 500	14 000	4 000
Sürgünlü defne yaprağı (kg)	–	–	100 000	5 000
Eğrelti otu (kg)	9 500	20 000	100	10 000
Toprak (kg)	5 000	100 000	77 000	75 000
Şimşir sürgünü (kg)	250	17 000	12 000	1 500
Erika kökü (kg)	–	–	17 000	1 500
Kocayemiş yaprağı (kg)	500	–	1 000	1 000

Odun dışı orman ürünlerinde elde edilen gelir 2004–2006 yılları ortalaması 33 680 TL, 2007 yılında 15 201 TL, 2008 yılı 15 277 TL dir. 2009 yılında ise 15 000 TL gelir elde edilmemiştir.

3.1.5. Şile İlçesi Orman Köylerinin Refah Düzeyini İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar

Şile ilçesi orman köylerinin ekonomik ve sosyal yönden gelişmesini sağlamak amacıyla en önemli çalışmaları Çevre ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ve İç İşleri Bakanlığı gerçekleştirmektedir. Bu bölümde söz konusu kurumların orman köylüsüne verdiği ferdi krediler ele alınmıştır.

3.1.5.1. Çevre ve Orman Bakanlığı Tarafından Yapılan Çalışmalar

Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Şile İlçesi orman köylerine verilen kredilerin tamamı ORKÖY Genel Müdürlüğü tarafından verilmektedir. İlk ORKÖY projesi Şile İlçesi orman köylerinde 1974 yılında uygulanmıştır. İlk kredi ısıtma pişirme için 1974 ve 1975 yıllarında verilmiştir. Arıcılık kredisi ise 1975–1977 yılları arası ve 2000 yılında verilmiştir. Tezgahçılık kredisi yalnızca 1978 yılında ve 4 üniteye verilmiştir. Tavukçuluk yalnızca 1982 yılında 2 üniteye verilmiş, halıcılık 1986 ve 1987 yıllarında, besi sığırcılığı 1995 ve 20 üniteye, besi koyunculugu 1989 yılında 6 üniteye, süt sığırcılığı ise ilk 1976 yılında başlamış ve 2006 yılı arasında verilmiştir. En son verilen kredi ise güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesidir.

Şile İlçesi orman köylerinde ORKÖY tarafından sosyal ve ekonomik nitelikli kredilendirme uygulanmıştır. Şile İlçesinde son 10 yıl dikkate alındığında sosyal amaçlı kredi “Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Tip Projesi” için verilmiştir (Resim 3.1). Bu proje için ilçe kalkınma projelerinde revizyona gidilmiştir. Kişi başına 2008 yılında 1 562 TL kredi verilmiştir (ORKÖY, 2009c).

Enerji üretimi ve kullanımı gelişmişliğin en önemli ölçütlerinden biridir. Günümüzde de kadar halen fosil yakıtlar en temel enerji üretimi kaynaklarıdır. Ancak bu kaynakların rezervlerinin tükenmekte oluşu ve kullanımından kaynaklanan çevre sorunları yeni ve temiz enerji kaynakları arayışını hızlandırmıştır.

Güneş enerjisi ile su ısıtma sistemlerinin işletme masrafları, hemen hemen yok denecek seviyededir. Bu konuda en büyük maliyet ilk yatırım maliyetidir. Güneş enerjisi sistemleri için sarf edilen ilk yatırım maliyeti kısa süre içinde kendini geri ödemekte ve uzun yıllar maliyetsiz olarak sıcak su temin etmektedir.

Şekil 3. 1: İmrenli Köyünde ORKÖY Kredisi İle Alınmış Güneş Enerjisi Sistemleri

ORKÖY kredileri alınmadan önce köylerde su ısıtma işlemi ocaklarda ve sobalarda odun kullanılarak yapılmaktaydı. Plan kapsamına giren söz konusu köylerde yaşayan ailelere, su ısıtma aracı geliştirme projesi önerilmiştir. Ocak ve soba ile yapılan su ısıtma aşırı odun tüketimi nedeni ile ormanlar üzerinde olumsuz etkiler yapmaktadır. Bu proje sayesinde her evin yılda 8 ster odun tasarrufu yaptığı tespit edilmiştir (ORKÖY, 2009c).

Şile Orman İşletme Müdürlüğü kayıtlarından yakacak odun tüketim değerleri 2005–2006 yıllarında ortalama olarak 187 401 ster, 2007 yılı 127 793 ster, 2008 yılı 177 151 ster tomruk olarak saptanmıştır 2009 yılı gerçek yakacak odun tüketimi 130 000 sterdir. Güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi 2007 yılında başlamış olmasına rağmen etkisini göstermiş ve kullanılan yakacak odun miktarında azalmaya neden olmuştur (Şile Orman İşletme Müdürlüğü, 2009).

Şile İlçesi orman köylülerinin ekonomik gücünü artırmak ve kalkınmalarına katkıda bulunmak amacıyla uygulanan ekonomik nitelikli kredi, süt sığırcılığı kredisidir. Bu krediler verilirken, krediyi kullanan kişinin refah düzeyinin artırılması amaçlanmaktadır. Sınırlı Sorumlu Teke ve Cıvarı Köyleri tarımsal kalkınma kooperatifine ait 10 ton/gün kapasiteli mandıra tesisi 2001–2002 yıllarında ORKÖY desteğiyle kurulmuştur. Ancak bu tesis Zerenler Gıda A.Ş.'ye (Şekil 3.2) devredilmiştir (ORKÖY, 2009a).

Şekil 3. 2:Teke Köyündeki Zerenler Gıda A.Ş.'ye Devredilen Mandıra Tesisi

Şekil 3. 3: Çayırbaşı Köyü ORKÖY Kredisi ile Alınan Hayvanlar

Süt sığırcılığı projesinde(Şekil 3.3) her kredi alana 2 baş hayvan verilmektedir. Verilen hayvanların biri gebe inektir. Bu proje (Şekil 3.4) için kişi başına 6 000 TL kredi verilmiştir. Hayvanlar veteriner kontrolünden geçmektedir. Kredi 6 yıllık vade ile verilmektedir. İlk yıl ödemesiz devredir. Hayvanlar verilmeden önce kredi alan kişilerin hayvanlar için uygun koşulları sağlamaları istenmektedir. Kredinin başarı durumu “Ferdî Krediler İşletme Kontrol Formu” (Ek-1) ile kontrol edilmektedir.

Şekil 3. 4: Teke Köyü ORKÖY Kredisi ile Alınan Hayvanlar

3.1.5.2. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığınca Yapılan Çalışmalar

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı (TKİB) tarafından hayvancılık (büyükbaş hayvancılık ve arıcılık) tohum ve süs bitkileri, yağlık tohum, gübre, kontrollü örtü altı üretimi (sebze), yem bitkileri, su ürünleri konularındaki çalışmalar desteklenmektedir. Ayrıca çiftçilerin kayıt altına alınması ve doğrudan gelir destekleme çalışmaları da yapılmaktadır. AB uyum süreci çerçevesinde gerçekleştirilen bu çalışmalarda kullanılan fonlar geri ödemesizdir.

Şile İlçe TKİB çalışmaları İlçe Tarım Müdürlüğü Proje ve İstatistik Şubesi denetiminde hayvancılık projesinin desteklemesi şeklinde yapılmaktadır. Bu desteklemeden yararlanma şartları şöyledir; damızlık belgeli kültür ırkı gebe inek alan yetiştiricilere hayvan başına 500 TL, saf ırk sertifikalı gebe düve alan yetiştiricilere hayvan başına 275TL ödeme yapılmaktadır. Bu ödemenin yapılacağı hayvanlarda damızlık belgesi ya da saf ırk sertifikasına sahip, ilk yavrusuna en az 3 ay gebe, tohumlama yaşının asgari 15–25 ay arası, aynı ırk boğa ile tohumlanmış, saf ırk sertifikası veya damızlık belgesinde tohumlama kaydının belirtilmiş olması zorunluluğu aranmaktadır. Bu kapsamda 2007 yılında Suni tohumlamadan doğan 323 buzağı; için faydalandırılmış ve 2007 yılında 218 çiftçiye 1 505 adet süt faturası incelenip onaylanarak sütü teşvik priminden faydalanması sağlanmıştır (Şile İlçe Tarım Müdürlüğü, 2009).

Diğer bir destekleme ise; yem bitkileri üretimi yapmak üzere başvuran üreticilere, kalkınmada öncelikli illerde ve sertifikalı tohumluk kullanımına göre farklı olmak üzere, çok yıllık yem bitkisi ekilişleri ile yapay çayır mera tesisinde ilk yıl için, tek yıllık yem bitkisi ekilişlerinde ise ekiliş yaptıkları yıl için dekar başına ödeme yapılır. Destekleme miktarları Bakanlıkça belirlenir. 2006 yılı için verilen destekleme miktarları dekar başına; Yonca (130 TL), korunga (80 TL), tek yıllıklar (50 TL), silajlık tek yıllıklar (55 TL), silajlık mısır (60 TL), yapay çayır-mera (100 TL). Yem bitkileri üretimine ilişkin desteklemeler kapsamında, sertifikalı tohum kullanan üreticilere %5, Kalkınmada öncelikli illerde, Yem bitkileri Üretimine ilişkin Desteklemeler için %10 ilave ödeme yapılır.

2007 yılında Yem Bitkilerinin desteklenmesi ile ilgili yönetmelik, çiftçilere Şile İlçe Tarım Müdürlüğü yetkilerince anlatılmış ve 14 adet çiftçinin 283 132 m² yem bitkisi ekiliş alanı destekten faydalandırılmıştır. 2008 yılında Ekim ayı itibari ile başvuran 2 çiftçinin 38 478 m² yem bitkisi ekiliş alanı desteklenmiştir.

Tarım Reformu Uygulama Projesi çerçevesinde yürütülen; Çiftçilere Kayıt Sisteminin oluşturulması ve tarımsal üretimle iştigal eden çiftçilere Doğrudan Gelir Desteği (DGD) yapılması amacıyla hazırlanan Bakanlar Kurulu Kararı ve Uygulama Tebliği gereğince Şile İlçesinde 2007 yılında 82 çiftçinin 2 389 154 m² bitkisel üretim alanı DGD kapsamında değerlendirilmiştir. 2008 yılı Ekim ayı itibari ile Mazot ve Kimyevi Gübre Desteği başvuru sayısı 45 adet olmuş ve bu destekleme tamamlanmıştır.

Şile İlçe Tarım Müdürlüğü yalnızca maddi desteklemeler yapmamakta, çiftçilere eğitim seminerleri de vermektedir. Bu alanda ilçe köylerinde istihdam edilen Tarımsal Gelişim Projesi elemanı (1 veteriner hekim, 1 ziraat mühendisi) 21 adet grup görüşmesi, 78 adet işletme ziyareti yapılmıştır. 12 köyde 160 çiftçiye Bitkisel Üretim ve Hayvancılık konularında 1'er günlük eğitim çalışması verilmiştir. 2007 ve 2008 yıllarında 4 ayrı dönemde toplam 199 kişiye arıcılık kursu verilmiştir. 57 Köyde 2 021 çiftçiye bitkisel üretim ve hayvancılık konularında bireysel eğitim çalışması yapılmıştır (Şile İlçe Tarım Müdürlüğü, 2009).

3.1.5.3. İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğüne Yapılan Çalışmalar

İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne bağlı İl Özel İdaresi tarafından Şile İlçesi'ne bağlı köylerde çeşitli projeler yürütülmektedir. Yapılan çalışmalarda İl Özel İdaresi, Şile İlçe Tarım Müdürlüğü'nden bilgi desteği almıştır. Gerekli ihalelerin düzenlenmesi ve eğitim seminerlerinin verilmesi konularında ise İl Özel İdaresine destek olunmuştur.

İç İşleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'ne bağlı İl Özel İdaresi tarafından gerçekleştirilen mikro kredilerden yararlanmak için orman köylüsü olmak, gelir artırmak veya ek gelir elde etmek amacıyla, kredi alacağı sektörde çalışmak veya işini geliştirmek isteyen çiftçi aileleri başvurabilmektedir.

İl Özel İdaresi'nin Şile İlçesine ait orman köylerinde yapmış olduğu destekleme çalışmaları son altı yılda şöyle gerçekleştirmiştir; mısır silaj makinesi alımı (2003), mevcut sektör makinelerine yedek parça ve malzeme alımı (2004), 200 adet büyükbaş hayvan alımı (2005), 1 020 adet ceviz fidanı alımı (2006), 170 adet büyükbaş hayvan alımı, 4 000 adet kiraz fidan alımı, 100 adet kivi fidanı alımları, 4 405 adet ceviz fidanı alımı, 182 adet sera yapımı (2007), 1 adet mısır silaj makinesi, 1 adet pnömatik kompresör ekipman makinesi, 76 kişiye seracılık mikro kredisi, 157 kişiye arıcılık mikro kredisi, 37 kişiye küçükbaş mikro kredisi (2008), 3 950 adet ceviz fidanı dağıtımı (2009) gerçekleştirilmiştir.

Şile İlçesi orman köylerinde gerçekleştirilen büyükbaş hayvan projesinde hayvanlar İl Özel İdaresi tarafından alınmış ve geri ödemesi krediyi alanın gelecek sene İl Özel İdaresine bir tane sağlıklı buzağı vermesi şeklinde yapılmıştır. Arıcılık mikro kredisinde ise hane başına 4 000 TL, seracılık mikro kredisi için 7 500 TL, küçükbaş hayvancılık mikro kredisi için ise 5 000 TL'dir. Kredi ödemelerinde ilk yıl ödeme yapılmamakta, ikinci ve üçüncü yıllarda her altı ayda bir ödeme yapılmaktadır.

Seracılık mikro kredisi alan kişiler seralarında yetiştirdikleri süs bitkilerini İstanbul Büyük Şehir Belediyesine satmaktadırlar. Böylece süs bitkileri yetiştiriciliğinde pazarlama sorunu ortadan kalkmıştır (İl Özel İdaresi, 2009).

3.2. AMAÇ, KAPSAM VE KISITLAMALAR

3.2.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ile ÇOB'na bağlı ORKÖY Genel Müdürlüğü tarafından Şile İlçesi orman köylerinde uygulanan ekonomik ve sosyal nitelikli projelerin, çalışma kapsamındaki köylerin refah düzeylerine ve ormanlarla ilişkilerine olan etkilerinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Ayrıca ORKÖY çalışmalarının hedef kitlesini oluşturan Şile İlçesi orman köylerinin demografik, sosyal, ekonomik özelliklerinin öğrenilmesi, yöre halkının ORKÖY projelerine alternatif oluşturacak proje önerilerinin saptanması ve ORKÖY çalışmalarında karşılaşılan darboğazlar ile bu darboğazları aşma yollarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

3.2.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma, İstanbul'un 39 ilçesinden biri olan Şile'nin toplam 57 orman köyünden 30'unda ÇOB bağlı ORKÖY tarafından 1999-2008 yıllarında gerçekleştirilen köy kalkındırma projelerini kapsamaktadır (Ek-2). Anket çalışması yapılan köylerde belirtilen dönemde biri ekonomik nitelikli (süt sığırcılığı) diğeri sosyal nitelikli (güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi olmak üzere iki çeşit proje uygulanmıştır. Süt sığırcılığı 15 köyde (Yeşilvadi, Çayırbaşı, Bıçkıdere, Erenler, Geredeli, Göçe, Gökmaslı, Kadıköy, Kalemköy, Karacaköy, Kömürlük, Osmanköy, Soğullu, Sortullu, Yazımanayırı); güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi 5 köyde (Akçakese, Alacalı, Büyükbucaklı, İmrenli, İmrendere) ve bu iki proje 10 köyde (Çengili, Değirmençayırı, Sarıkavaklı (Hasanlı), Hasanlı, Karabeyli, Kervansaray, Oruçoğlu, Ulupelit, Teke, Yeniköy) gerçekleştirilmiştir. Araştırma ile ilgili düzenlenen anket formu (Ek-3), yukarıda belirtilen köylerde 2009 yılının Nisan ayında 117 orman köylüsü ile yüz yüze görüşmek suretiyle doldurulmuştur.

3.2.3. Araştırmanın Kısıtları

Şile İlçesi orman köylerinde gerçekleştirilen kalkındırma projeleri hakkında bilgi almak amacıyla İstanbul ORKÖY Şube Müdürlüğüne başvurulduğunda; yalnızca 1999–2008 yılları arasındaki kredi olur cetvellerinin verilebileceği, arşivin su basması sebebiyle geçmiş yıllara ait kredi olur cetvellerinin uğranılan sel felaketi nedeniyle verilemeyeceği belirtilmiştir. Geçmiş yıllardaki kredi olur cetvellerine ulaşmak için, ÇOB bağlı ORKÖY Genel Müdürlüğü'ne başvurulmuş, ancak gerekli bilgilere oradan da

ulaşılamamıştır. Bu nedenlerden dolayı çalışma 1999–2008 yılları arasındaki dönemi kapsamaktadır.

Başlangıçta araştırma kapsamına alınan her köyden en az üç denek ile anket yapılması planlanmış, ancak her köye eşit sayıda kredi verilmemesi ve köylülerin iş yükleri nedeniyle bundan vazgeçilmiştir.

3.3. MALZEME

Çalışma alanı olarak İstanbul İli Şile İlçesi'nde ORKÖY kredisi kullanan orman köyleri seçilmiştir. Araştırma amacı ile bağlantılı olarak Şile ilçesinin tarihi ve coğrafi durumu; sosyo–ekonomik durumu; ulaşım, alt yapı, sağlık kurumları, haberleşme durumu; Şile ilçesi orman köylerinin sosyo–ekonomik durumu ve bu orman köylerinin refah düzeyini iyileştirmeye yönelik çalışmalar; yazılı kaynaklardan sağlanmıştır. ORKÖY projelerinden memnuniyet ve projelerin başarı durumuna ilişkin veriler ise yörede konuyla ilgili kurum ve kuruluş yöneticileri ve orman köylüleriyle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Kurum ve kuruluş yetkilileri ile yapılan görüşmelerden konuyla ilgili kurumsal bilgiler elde edilmiştir. Orman köylüleri ile yapılan görüşmeler için 50 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır (Ek-3). 1999–2006 yıllarında süt sığırcılığı kredisi kullanan orman köylülerinin 61'i ile, 2007–2008 yıllarında güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi kredisi almış orman köylülerinin 56'sı olmak üzere toplam 117 orman köylüsü ile anket yapılmıştır.

3.4. YÖNTEM

3.4.1. Verilerin Elde Edilmesinde İzlenen Yöntem

Şile İlçesi orman köylerine verilen ORKÖY kredileri hakkında öncelikle İstanbul ORKÖY Şube Müdürü ve ORKÖY mühendisleri ile görüşmeler yapılmış, 1999–2008 yılları arasında verilen kredi olur cetvelleri temin edilmiş, ORKÖY'ün tarihsel gelişimi ve yapılan çalışmalar hakkında bilgi toplanmıştır. İlçenin demografik, kültürel, sosyal, ekonomik durumları hakkındaki bilgiler TÜİK'den elde edilmiştir. Şile İlçesinde gerçekleştirilen ormancılık faaliyetleri ve işlenen orman suçları hakkındaki bilgiler Şile Orman İşletme Müdürlüğü ve ilgili işletme şefliklerinden elde edilmiştir. Şile İlçesinin

kalkındırılması amacıyla kredi ve destekleme sağlayan Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinden, İl Özel idaresinde yetkili müdür ve mühendislerle de görüşmeler yapılarak bilgi toplanmıştır.

Anket çalışması sırasında ilgili köylerde öncelikle muhtar ve azalarla görüşülerek genel durum hakkında bilgi alınmıştır. Anket çalışması yüz yüze görüşülme ve anket formu araştırmacı tarafından doldurulmak suretiyle yapılmıştır.

3.4.1.1. Anket Sorularının Oluşturulması

Anket soruları, konuyla ilgili araştırmalar incelenmek suretiyle oluşturulmuştur. Başlangıçta 57 sorudan oluşan bir anket formu düzenlenmiş, yapılan deneme anketinden sonra soru sayısı 50'ye düşürülmüştür. Uygulanan anket formundaki sorular, deneklerin demografik, eğitim ve ekonomik durumları, orman köylüsü olmaktan dolayı memnuniyetleri, ORKÖY'le olan ilişkileri bu kurumun vermiş olduğu krediler hakkındaki düşünceleri ve ormancılık faaliyetleri hakkında bilgileri toplamaya yöneliktir.

3.4.1.2. Örnek Büyüklüğünün Hesaplanması

Anket çalışmasının yapılacağı denek sayısı, aşağıdaki formül kullanılarak hesaplanmıştır (Baş, 2006).

$$n = \frac{Z^2 \cdot N \cdot p \cdot q}{[(N-1)D^2] + (Z^2 \cdot p \cdot q)}$$

Burada:

n = Örnek büyüklüğü,

Z = Güven katsayısı (%95'lik güven için Z=1.96),

N = Ana kütle büyüklüğü (Güneş enerjisinde: 307; Süt sığırcılığında: 278),

p = Ölçmek istenen büyüklüğün ana kütlede bulunma olasılığı (0.8),

q = 1-p (0.2)

D = Kabul edilen örnekleme hatası (%10) dır.

Örnek büyüklüğünü hesaplamak için 30 adet ön anket formu uygulanmıştır. Alınan yanıtlar dikkate alınarak formülde yer alan p (ölçülmek istenen büyüklüğün ana kütlede bulunma olasılığı) ve q değerlerini hesaplamak için anketteki soruların cevaplarının frekans değerleri hesaplanmıştır. Frekanslar verilen cevaplar iki gruba ayrılarak ve her grubun aldığı toplam frekans değeri ilgili soruya cevap veren denek sayısına bölünerek değerler bulunmuştur. Sonuç olarak 0.8 ve 0.2 değerleri çoğunlukta olduğu için bu değerler, p ve q değerleri olarak kullanılmış ve örnek büyüklüğü hesaplanmıştır.

Bu çalışmada güven düzeyi olarak benzer çalışmalarda kabul edilen % 95 oranı kabul edilmiştir.

Örnekleme hatası belirlenmesi konusu anket verilerinin sayısal değerler taşımaması, kişisel duygu ve düşüncelere bağlı olmasından dolayı %10 olarak kabul edilmiştir.

Sonuç olarak minimum örnek büyüklüğü güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi için 51.4; süt sığırcılığı projesi için 50.5 olarak hesaplanmıştır. Gerçekleştirilen anket çalışmasında güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi ile ilgili 56 denekle, süt sığırcılığı projesi için 61 denekle görüşülmüştür. Bu deneklerin köylere dağılımı Tablo 3.14'de verilmiştir.

Tablo 3.14'den Çengili, Değirmençayırı, Teke, Kervansaray köylerinde 9, Alacalı ve Yeniköy'de ise 8 denekle görüşme yapıldığı görülmektedir. Bu köylerde ORKÖY kredisi alanların sayısı nispeten fazladır. 1, 2 veya 3 denek ile görüşülen köylerde kredi verilen orman köylüsü sayısı ile anket yapılan köylü sayısı birbirine eşit ya da yakındır.

Tablo 3. 14:Deneklerin Köylere ve Kredi Sayılarına Göre Dağılımı

KÖY ADI	Denek Sayısı (Frekans)	Verilen Toplam Kredi Sayısı
Çengili	9	41
Değirmençayı	9	18
Kervansaray	9	48
Teke	9	51
Alacalı	8	56
Yeniköy	8	16
Oruçoğlu	6	17
Karabeyli	5	16
Ulupelit	5	14
Sarıkavak (Hasanlı)	4	10
Yeşilvadi	4	6
İmrenli	4	21
İmrendere	4	20
Kömürlük	4	16
Çayırbaşı	3	3
Bıçkıdere	3	9
Hasanlı	3	13
Erenler	3	3
Büyükbucaklı	3	20
Kadıköy	2	3
Akçakese	2	13
Karacaköy	2	3
Geredeli	1	3
Göçe	1	2
Gökmaslı	1	2
Kalemköy	1	7
Osmanköy	1	18
Soğullu	1	4
Sortullu	1	3
Yazımanayırı	1	4
TOPLAM	117	424

3.4.2. Verilerin Analizinde İzlenen Yöntem

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen anketlerden elde edilen veriler; yüzde hesabı ve frekans analizi, çapraz (crosstab) tabloları, khi-kare testi, korelasyon ve regresyon analizi yöntemleri kullanılmak suretiyle değerlendirilmiştir. Değerlendirmelerde Windows Excel 2003, SPSS 11.0 for Windows paket programı kullanılmıştır. Aşağıda veri analizlerinde kullanılan yöntemler ve bu yöntemlerin kullanma amaçları açıklanmıştır.

3.4.2.1. Yüzde Hesabı ve Frekans Analizi

Deneklerin demografik özellikleri, orman köylüsü olmaktan memnuniyetleri, ORKÖY kredilerinden kaynaklanan memnuniyetleri frekans analizi yapılarak belirlenmiştir. Frekans analizi; bir ya da daha çok değişkene ait değerlerin ya da puanların dağılımına

ait özelliklerini betimlemek amacıyla verileri sayı ve yüzde olarak vermektedir. Frekans analizi tablosu, deneysel ve tarama araştırmalarında toplanan verilerin genel olarak betimlenmesinde kullanılır. Buna yönelik araştırma sorusu; katılımcıların kişisel bilgilerini belirlemeye yönelik, “araştırmaya katılanların kişisel değişkenlere göre dağılımı nedir?” ve belli bir konudaki görüşlerini değerlendirmeye ilgili olarak “katılımcıların X konusundaki görüşlerine göre dağılımı nedir?” şeklinde oluşturulmaktadır (Büyüköztürk, 2006).

Bu yöntem kullanılarak analiz edilen anket sorularından bazıları aşağıda belirtilmiştir.

- Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?
- ocuklarınızın orman köyünde yaşamalarını sürdürmelerini ister misiniz?
- Zati ihtiyaç kullanıyor musunuz ?
- Ailenizden büyük şehre göç eden var mı?
- ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz?
- ORKÖY’den daha önce kredi aldınız mı? Hangi projeden kredi aldınız?
- ORKÖY’den kredi alırken yaşadığımız sorunlar nelerdir?
- ORKÖY kredisi almadan önceki geçim kaynaklarınız neydi?
- ORKÖY kredisi ile gerçekleştirmiş olduğunuz proje gelirinizi artırdı mı?
- ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı sizce yeterli gelişmeyi göstermiş midir?
- Sizce süt sığırcılığı projesinin seçimi doğru mudur?

- Elde ettiğiniz sütü nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Güneş enerjisini hangi alanlarda kullanıyorsunuz?
- Sizce “Güneş Enerjisi” başarılı bir proje midir?
- Güneş enerjisi sisteminin ailenizdeki olumsuz etkileri nelerdir?
- Köyünüzün kalkınması için sizce ORKÖY hangi gelir artırıcı işlere kredi vermelidir?
- Köylülerin orman kaynakları ile olan ilişkilerinden ilk üçünü sırası ile belirtiniz.
- Köyünüz çevresindeki ormanların sağladığı 5 önemli işlevi sırasını belirtiniz.

3.4.2.2. *Khi-kare Bağımsızlık Testi ve Çapraz Tablolar*

Araştırma amacına uygun olan hipotezlerin gerçeklik düzeyini ölçmek amacıyla khi-kare bağımsızlık testi uygulanmıştır. Khi-kare analizi frekans dağılımları üzerinden yapılmaktadır ve şekil itibariyle khi-kare dağılımı çarpık bir dağılım gösterir. “Khi-kare testinde sıfır hipotezi (H_0) ile değişkenler arasında ilişki yoktur varsayımı yapılmaktadır. Khi-kare testi sistematik bir ilişkinin olup olmadığını belirlemeye yardımcı olur. Khi-kare test istatistiği bir çapraz tabloda yer alan değişkenler arasındaki gözlenen ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır. Temel olarak Khi-kare testinde yapılan şey gözlemlenen frekans değerleri ile beklenen frekans değerlerinin karşılaştırılmasından başka bir şey değildir. Khi-kare testi değeri örnek boyutundan son derece etkilenmektedir. Bu sebeple farklı boyutlardaki örnekler arasında ve farklı serbestlik dereceleri arasında kıyaslama yapılmak istenildiğinde hatalı sonuçlar verebilmektedir. “Bu sorunu gidermek amacıyla khi-kare testine bağımlı çeşitli istatistikler geliştirilmiştir. Bunlardan bir tanesi, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesinde kullanılan nominal ölçümler için geliştirilmiş olan fi (Φ) katsayısıdır.” Bu değer hesaplanan khi-kare değerinin örnek boyutuna bölünmesi neticesinde ortaya çıkan değer kare kökünün alınması ile elde edilir ve 2x2 çapraz tablolara ait özel durum için kullanılır” (Sipahi et al, 2006).

Fisher Exact Testi: Khi- kare analizi yapılırken sonuçların doğru olarak yorumlanabilmesi için beklenen değerlerin her bir hücrede 5'den büyük olması gerekir. Aksi takdirde test istatistiği aşırı derecede büyüyeceğinden H_0 hipotezi red edilecektir. Bu durumda Fisher Exact testinin yapılması doğru sonuçlara ulaşılmasını sağlayan bir yöntemdir.

Khi-kare bağımsızlık testi ve çapraz tabloların kullanıldığı hipotezler aşağıda belirtilmiştir.

- Orman köylüsü olmaktan duyulan memnuniyetle çocuklarının orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini istemeleri arasında ilişki var mı?
- Orman köylüsü olmaktan memnuniyet ile eğitim grupları arasında anlamlı bir ilişki var mı?
- Alınan kredi ile gelirin artması ile orman köylüsü olmaktan memnuniyet arasında ilişki var mı?
- Göç etmek istemeyele orman köylüsü olmaktan duyulan memnuniyet arasındaki ilişki var mı?
- Kredi aldıktan sonra gelirin artma durumuyla deneklerin çocuklarını orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini istemeleri arasında ilişki var mı?
- Büyük şehre göç etme isteği ile kredi almış olmaktan duyulan memnuniyet arasında anlamlı bir ilişki var mı?
- Bugünkü durum itibariyle büyük şehre göç etme isteği ile kredi aldıktan sonra gelirlerinin artması arasında anlamlı bir ilişki var mı?
- Sivil toplum kuruluşlarına üye olmak ile kredi aldıktan sonra gelir artışının arasında ilişki var mı?

- Arazi kullanım amaçlarının ile alınan kredi türleri arasında ilişki var mı?
- ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı projesinin yeterli gelişmeyi göstermesiyle kredi alımıyla gelir artışının arasında anlamlı bir ilişki var mı?
- ORKÖY tarafından süt sığırcılığı projesinin seçiminin doğru olmasıyla kredi alımı ile gelirin artmasından arasında anlamlı bir ilişki var mı?
- Mera alanlarının yeterliliği ile ORKÖY desteği ile gerçekleştirilen süt sığırcılığı projesinin yeterli gelişmeyi göstermesi arasında anlamlı bir ilişki var mı?

3.4.2.3. Korelasyon ve Regresyon Analizi

İki veya daha çok sayıda değişken arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı, eğer varsa bu ilişkinin derecesinin saptanması istatistikte sık araştırılan konulardan biridir. İstatistik anlamda iki değişken arasındaki ilişki, değerlerinin karşılıklı değişimleri arasında bir bağıllık şeklindedir. X değişkeninin değerleri değişirken buna bağlı olarak Y değişkeninin değerleri de aynı veya zıt yönde değişiyorsa, bu iki değişken arasında bir ilişki olduğu söylenebilir. Dolayısıyla değişkenlerin birlikte değişiyor olması her zaman aralarında bir neden-sonuç ilişkisinin var olduğu anlamını taşımaz. Değişkenler arasındaki ilişkinin fonksiyonel şekli ve derecesinin bilinmesi önemlidir. Değişkenler arasındaki ilişkinin fonksiyonel şekli regresyon analizinin; ilişkinin derecesi, yön ve şiddeti ise korelasyon analizinin konularındır.

Korelasyon analizi, değişkenlerin bağlı veya bağımsız olması dikkate alınmaksızın aralarındaki ilişkinin derecesi ve yönünü belirlemek amacıyla kullanılan istatistik yöntemidir. Pearson korelasyon katsayısı, "r" harfiyle gösterilir. -1 ile +1 arasında değişen değerler alır. r katsayısı eksi değer alıyorsa değişkenler arasındaki ilişki ters orantılıdır. Pozitif değer alıyorsa doğru orantılıdır. r değerinin 0'a yaklaşması ilişkinin kuvvetinin az olduğuna işaret eder. Bu doğrultuda kesin sınırları olmamakla birlikte 0,50'nin altında korelasyon zayıf, 0,50–0,70 arasında korelasyon orta, 0,70 üzeri korelasyonda kuvvetli ilişkiyi göstermektedir. r^2 , determinasyon (belirtme) katsayısıdır. Bu değer iki değişkenin birbirini açıklama oranına vermektedir. t istatistiğine bakılarak,

H_0 hipotezi kabul veya red edilir. H_0 hipotezinin kabul edilmesi için p değerinin 0,05'ten büyük olması gerekmektedir (Sipahi et al, 2006).

Regresyon bilinen değerlerden yararlanıp bilinmeyen durumların tahmin edilmesinde kullanılan bir tekniktir. Korelasyon katsayısının değeri ise, yapılan tahminin güvenilirlik derecesini gösterir.

Değişkenler arasındaki ilişkiyi göstermek için ilişkinin derecesi sayısal olarak belirlenebilir veya veriler bir grafik üzerinde gösterilebilir. X ve Y gözlem değerlerinin bir düzlem üzerinde birer nokta halinde gösterilmesine “serpilme diyagramı” denilir. Noktaların oluşturduğu şekle bakarak ilişkinin yönü ve derecesi tahmin edilebilir.

Değişkenler arasında bulunduğu varsayılan gerçek doğrusal ilişki, tek bir serbest değişken içeren bir doğru denklemi ile gösterilirse basit doğrusal regresyon modeli elde edilir. Ana kütle için bu denklem şu şekilde yazılabilir:

$$Y_i = \alpha + \beta x_i + \varepsilon$$

Burada ε ile gösterilen değer hata(error) terimidir.

Bu modelin “ α ve β ” parametrelerini bulmak için x serbest değişkeni ve Y bağımlı değişkeni ile ilgili gözlemlere ihtiyaç vardır. Bu değişkenlerin ana kütlelerini oluşturan bütün değerleri bilmek imkansız olduğu için örneklemeye başvurulur. Böylelikle α ve β parametrelerinin tahmini olan “a ve b” katsayıları bulunabilir. Örnek için de aynı denklem;

$$y = a + bx + e$$

şeklinde yazılır (Orhunbilge, 1996).

Korelasyon ve regresyon analizi, khi-kare bağımsızlık testi sonucunda kabul edilen 10 alternatif hipotezin değişkenleri arasındaki ilişki yön ve şiddetini ortaya konması amacıyla gerçekleştirilmiştir.

4. BULGULAR

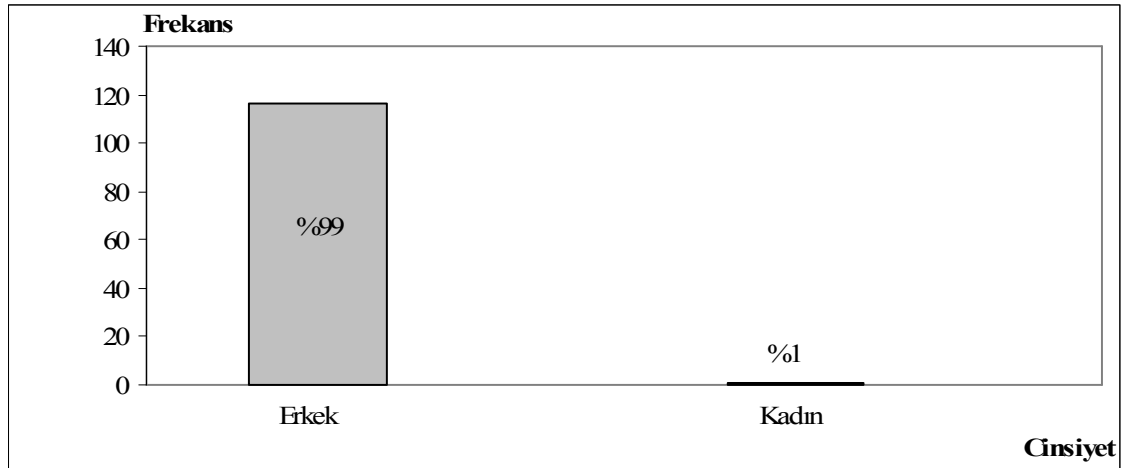
Bu bölümde çalışma kapsamındaki Şile İlçesi orman köylerinin demografik sosyo-ekonomik, orman kaynakları ve ORKÖY uygulamaları, orman-halk ilişkilerine ait bulgular açıklanmıştır.

4.1.DEMOGRAFİK BULGULAR

Deneklerin; cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumlarına ait bulgular aşağıda verilmiştir.

Cinsiyeti dağılımı:

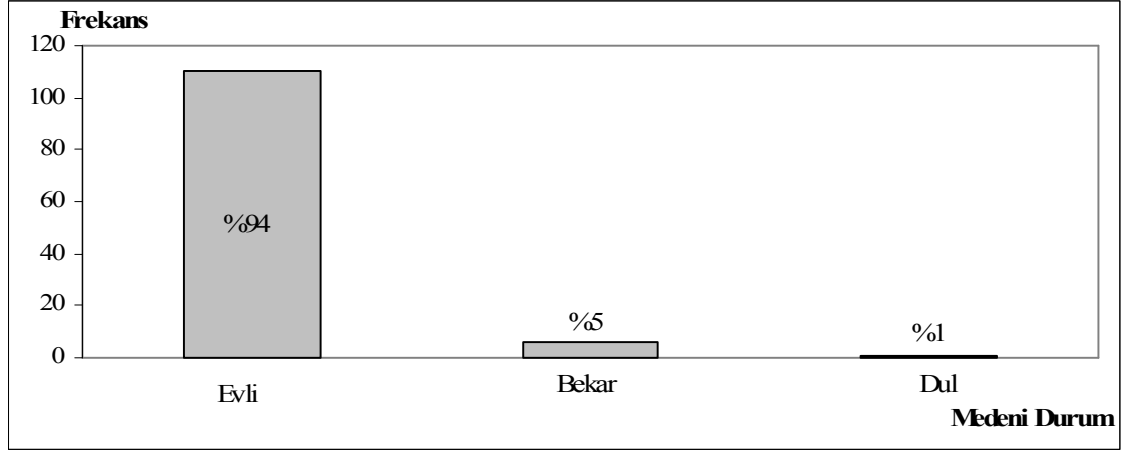
Anket çalışması sonucunda görüşülen 117 deneğin 116'sı erkek, 1'i kadındır (Şekil 4.1).

Şekil 4. 1: Deneklerin Cinsiyet Durumu

Medeni durum:

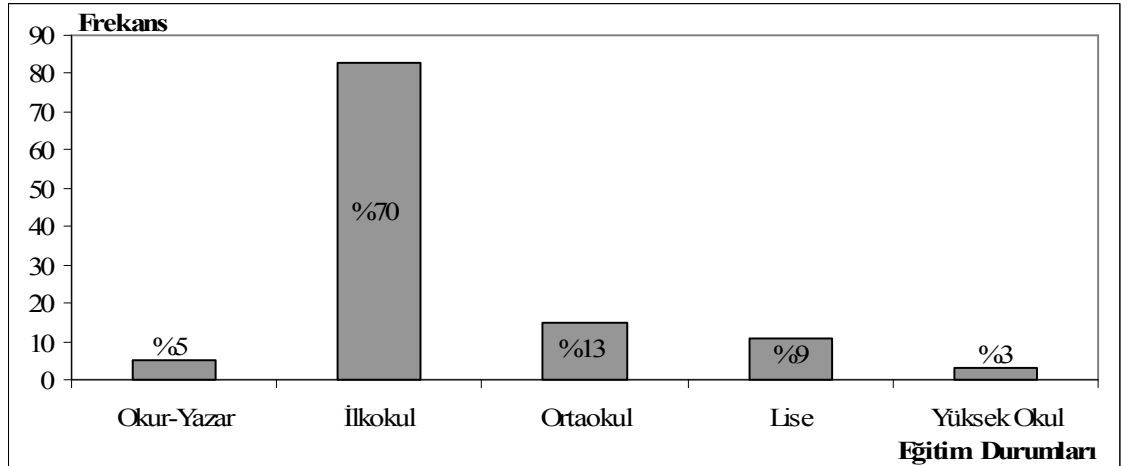
Şekil 4.2'den görüldüğü üzere deneklerin % 95'i evlenmiştir. Bu durum anket görüşmesi yapılan deneklerin 20 yaş üzerinde olmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 4. 2: Deneklerin Medeni Durumu

Öğrenim durumu:

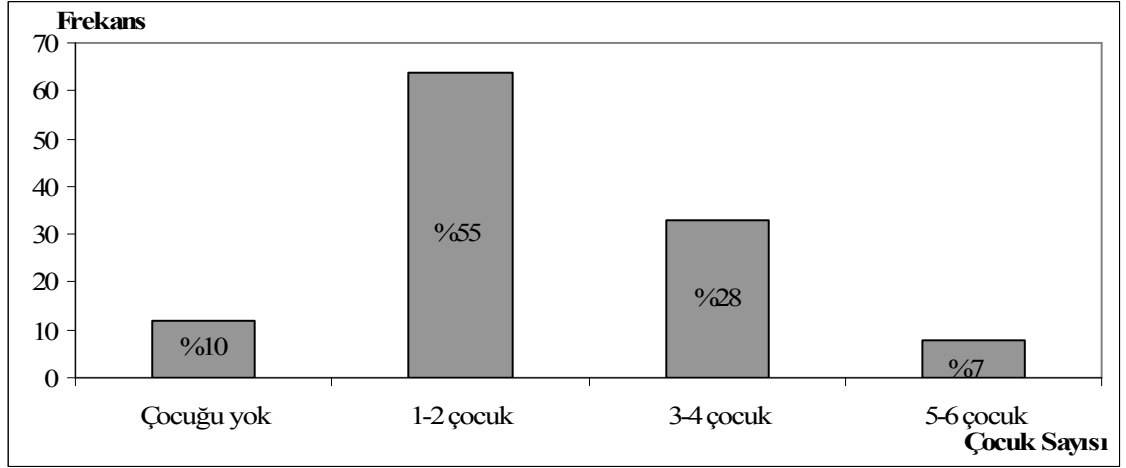
Şekil 4.3 incelendiğinde deneklerin 5'i okur-yazar, 83'ü ilkökul mezunu, 15'i ortaokul, 11'i lise ve 3'ü yüksek okul mezunudur. Görüleceği üzere deneklerin % 5'i okur yazar, %83'ü ise ancak zorunlu eğitimi tamamlamışlardır.

Şekil 4. 3: Deneklerin Eğitim Durumları

Çocuk sayısı:

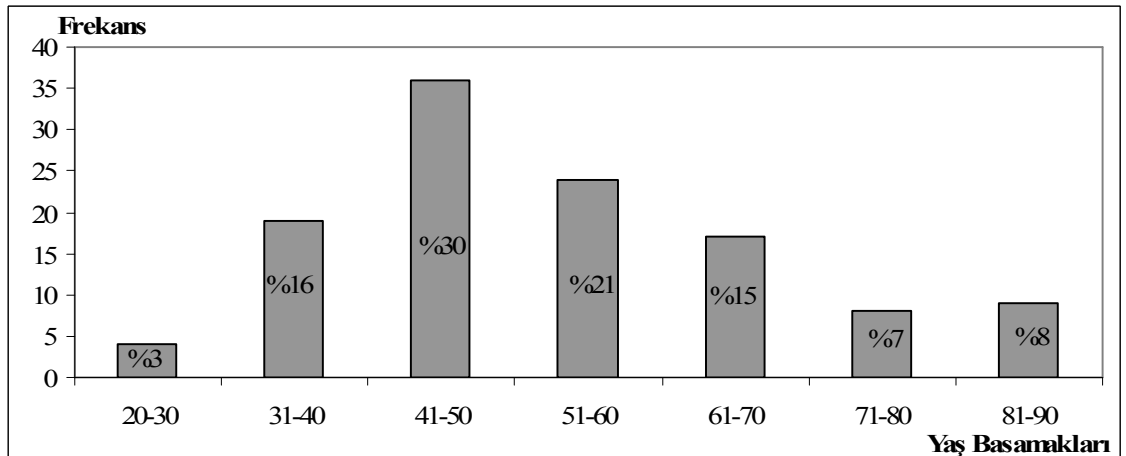
Evli ve dul 111 denek, toplam 230 çocuk sahibidir. Şekil 4.4'teki çocuğu olmayan % 10'luk grubu hem evli (6 denek) hem de bekar (6 denek) denekler oluşturmaktadır. Bu şekil incelendiğinde Şile İlçesi orman köylerinde 3 ve daha fazla çocuk sahibi olan aile oranının düşük olduğu (%35) görülmektedir.

Şekil 4. 4: Deneklerin Çocuk Sayısı

Yaş dağılımı:

Ankete katılan deneklerin en genci 23, en yaşlısı ise 84 yaşındadır. Bu nedenle deneklerin yaş dağılımları 20 ile 90 yaş arasında her biri 10 yaş basamağından oluşan 7 yaş gurubuna ayrılarak analiz edilmiştir(Şekil 4.5).

Şekil 4. 5: Deneklerin Yaş Dağılımı

Şekil 4.5'ten deneklerin %30'unun yaşlılar gurubuna, % 68'inin orta yaş gurubuna ve % 4'ünün gençler gurubuna dahil olduğu görülmektedir. Yapılan hesaplama sonucunda ortalama yaşın 52 olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum ORKÖY kredisi kullanan deneklerin % 98'inin orta ve üzeri yaş gurubuna dahil olduğunu göstermektedir. Deneklerin ORKÖY kredisi alımı ile ekonomik yönden refah düzeylerinin artacağı kabul edilmiş ve bunun sonucunda çocuklarına daha iyi eğitim olanakları sunarak meslek sahibi olmaları konusunda destekleyici olacakları düşünülmüştür. Bu düşünce doğrultusunda deneklere çocuklarının sayısı ve mesleki durumları sorulmuş ve yanıtlar Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4. 1: Çocukların Mesleki Durum İtibarıyla Dağılımı

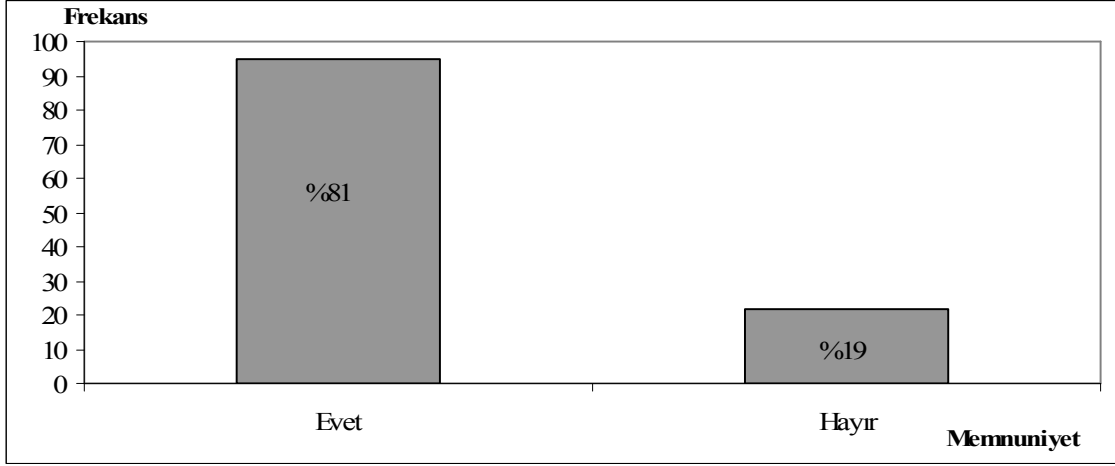
MESLEK	Çocuk Sayısı	Yüzde Değeri
Okul Öncesi	66	28
Ev Hanımı	33	14
Devlet Memuru	33	14
Asker	18	8
Öğrenci	19	8
Özel Sektör	22	10
İşçi	15	7
İşsiz	14	6
Tüccar	6	3
Çiftçilik	4	2
TOPLAM	230	100

Okul öncesi yaş grubunda 66, öğrenim görmekte olan 19 çocuk görülmektedir. Doğal olarak bu 85 çocuk mesleki sınıflandırma içinde yer almamaktadır. 33 deneğin çocuğu devlet memuru, 4 deneğin çocuğu ise çiftçidir. Bu sonuçlar çocukların yalnızca %2'sinin çiftçiliği benimsediğini, % 6'sının işsiz olduğu halde çiftçiliği tercih etmediğini göstermektedir.

4.2. SOSYO-EKONOMİK BULGULAR

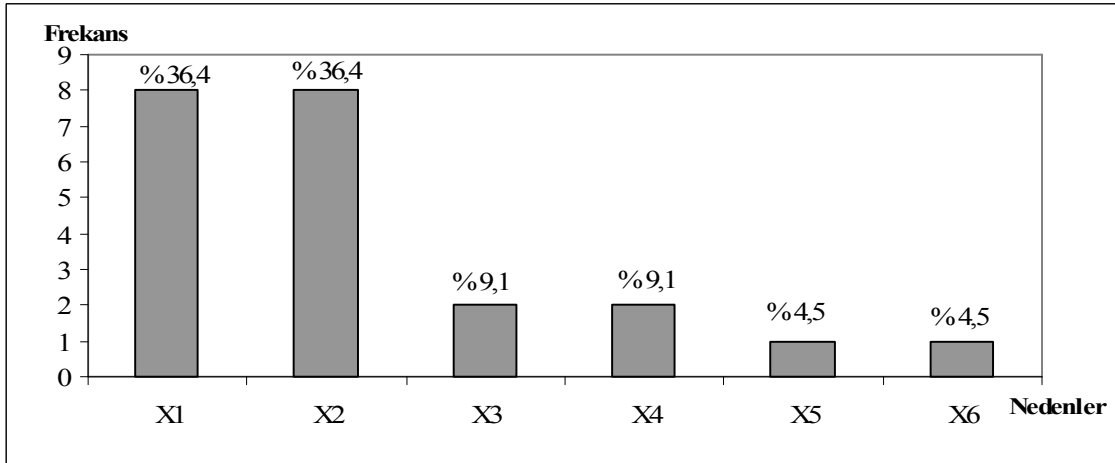
Bu bölümde deneklerin yaşam alanları ile ilgili memnuniyetleri, çocukları için arzu ettikleri yaşam alanları, yaşadıkları göç olgusu ve bu göç olgusunun nedenleri, alt yapı, ulaşım hizmetleri, gelir kaynakları, ormancılık faaliyetlerinden elde ettikleri kazançlar, arazi durumuna ait bulgular açıklanmıştır.

Deneklerin yaşama alanları ile ilgili memnuniyetleri “Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?” sorusuna verdikleri yanıtlardan öğrenilmiş ve yanıtlar Şekil 4.6’da gösterilmiştir. Şekil 4.6 incelendiğinde deneklerin %81’nin orman köylüsü olmaktan dolayı memnun oldukları görülmektedir.

Şekil 4. 6: Deneklerin Orman Köylüsü Olma Memnuniyeti

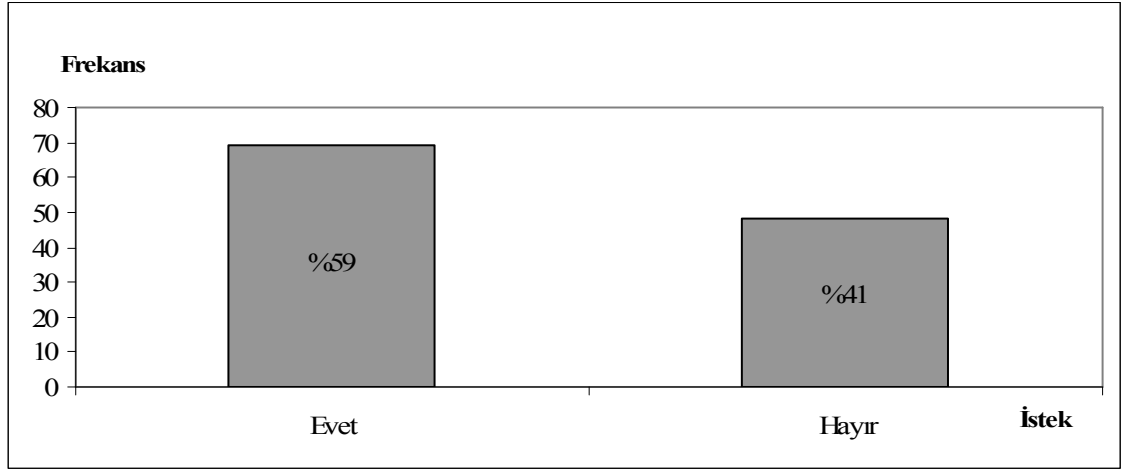
Deneklerin yaşam alanları ile ilgili memnun olma ve memnun olmama nedenleri de sorgulanmıştır. Orman köylüsü olmaktan memnun olmayan denekler bu memnuiyetsizlikleri için beş başlıkta toplanan gerekçeleri belirtmişlerdir (Şekil 4.7).

Şekil 4. 7: Deneklerin Orman Köylüsü Olmaktan Memnun Olmama Nedenleri (X1: Ormanın getirisinin düşük olması, X2: İstihdam olanaklarının kısıtlı olması, X3: Sosyal güvenceye sahip olunmama, X4: Ormanın veriminin değişken olması, X5: Hayvancılığın sürdürülmemesi, X6: Neden belirtmedi.)

Belirtilen gerekçelerin hepsi ekonomik nitelikli olduğu gibi deneklerin % 46'sı yaşam alanlarından olan memnuniyetsizlik durumunu doğrudan ormanlar ve ormancılıkla ilişkilendirmiştir (Orman getirisinin düşük olması (%36,4) ve ormanın veriminin her zaman aynı olmaması (%9,1)). Bu sonuç ORKÖY etkinliklerinin orman köyleri için ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

İnsanların yaşam ortamlarından memnun olma göstergelerinden biri de çocuklarının da aynı ortamda yaşamalarını arzu etmeleridir. Bu nedenle deneklere “Çocuklarınızın orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini ister misiniz?” sorusu yöneltilmiştir.

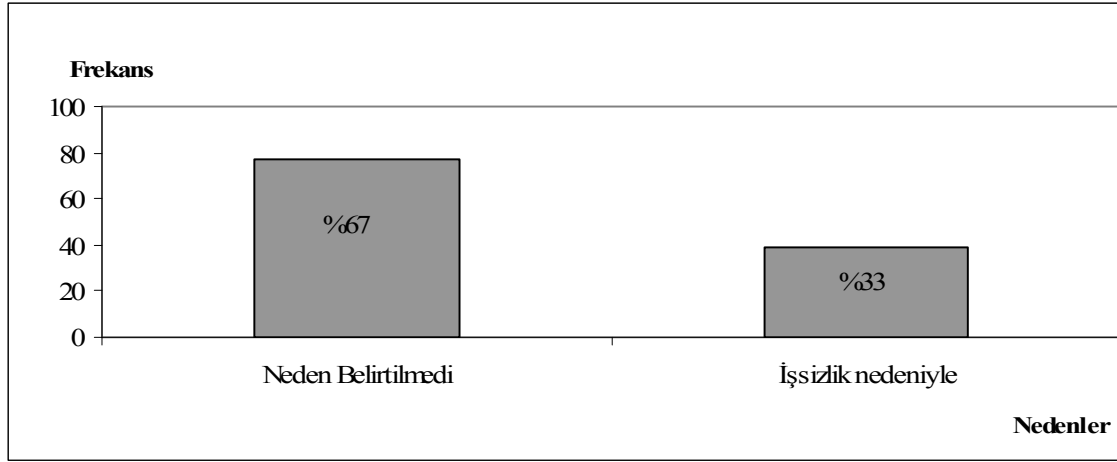
Şekil 4. 8: Deneklerin Çocuklarının Orman Köyünde Yaşamlarını Sürdürmeyi İsteyip İstememesi

Denklerin %59'u çocuklarının orman köyünde yaşamalarını arzu ettiklerini, % 41'i ise arzu etmediklerini belirtmişlerdir (Şekil 4.8). Çocukların orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini isteme “ rahat ve huzurlu bir yaşam ortamı olması, ata toprağı olması” nedenlerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Ayrıca deneklerden, kendi çocuklarının neden orman köyünde yaşamalarını arzu ettikleri veya etmedikleri de öğrenilmek istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda düzenlenen soruya verilen yanıtlar Şekil 4.9'da gösterilmiştir.

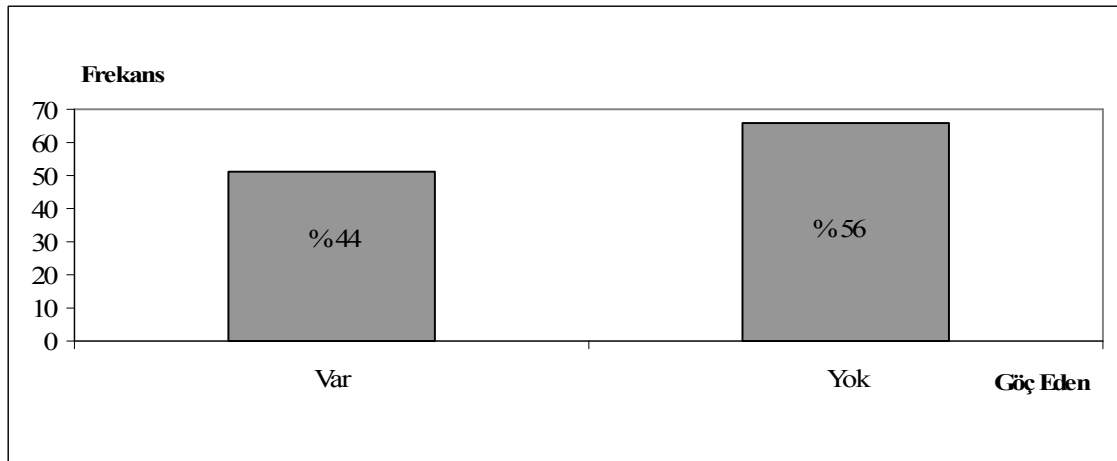
Yapılan ORKÖY çalışmalarının amaçlarından biri de orman köylüsünü ekonomik olarak kalkınmasını sağlamaktır. Denekler çocuklarının orman köyünde yaşamlarını

sürdüremelerini istememe nedenini olarak %33'lük oranla "işsizlik" olarak dile getirmişlerdir.

Şekil 4. 9: Deneklerin Kendi Çocuklarının Orman Köyünde Yaşamlarını Sürdüremelerini İstememe Nedenleri

Şile İlçesi orman köylülerinin ortaya konulmak istenen sosyal özelliklerinden biri de yöredeki göç olgusudur. Yörede göç olgusu yaşanıp yaşanmadığını öğrenmek amacıyla "Ailenizden büyük şehre göç eden var mı? Kaç kişi?" sorusu yöneltilmiştir. Deneklerden alınan yanıtlar Şekil 4.10 ve Şekil 4.11 de gösterilmiştir.

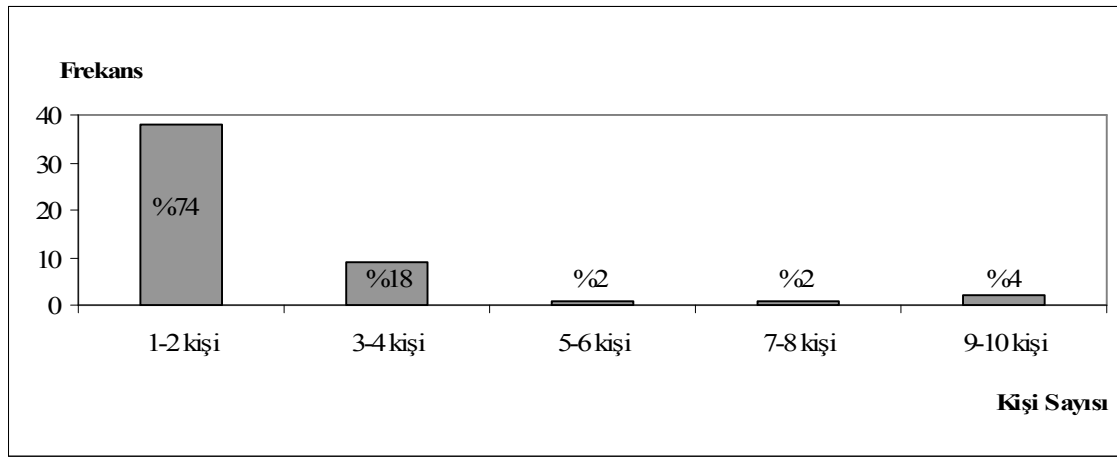

Şekil 4. 10: Denek Ailelerinin Büyük Şehirlere Göç Etme Durumu

Şekil 4.10 incelendiğinde deneklerin %44'ünün büyük şehre göç eden aile ferdi bulunmaktadır. % 56'sının ailesinden büyük şehre göç eden olmamıştır. Bu durum geçmiş yıllarda orman köylülerinin yaşadıkları ortamdaki memnuniyetlerini

göstermektedir. Yapılan anket çalışması sırasında kredi alan denekler ORKÖY'ün Şile'de faaliyet gösterdiği ilk yıllardan (1976 yılı) itibaren son 3-4 yıllık döneme kadar ORKÖY tarafından verilen kredi miktarlarından memnun olduklarını ve bu krediler sayesinde yaşam standartlarını yükselttiklerini dile getirmişlerdir. Yöre köylülerinin bu beyanlarını Şekil 4.10'daki rakamlar da gösterilmiştir.

Ailesinden büyük şehirlere göç veren deneklerin göç eden aile birey sayıları Şekil 4.11'de gösterilmektedir

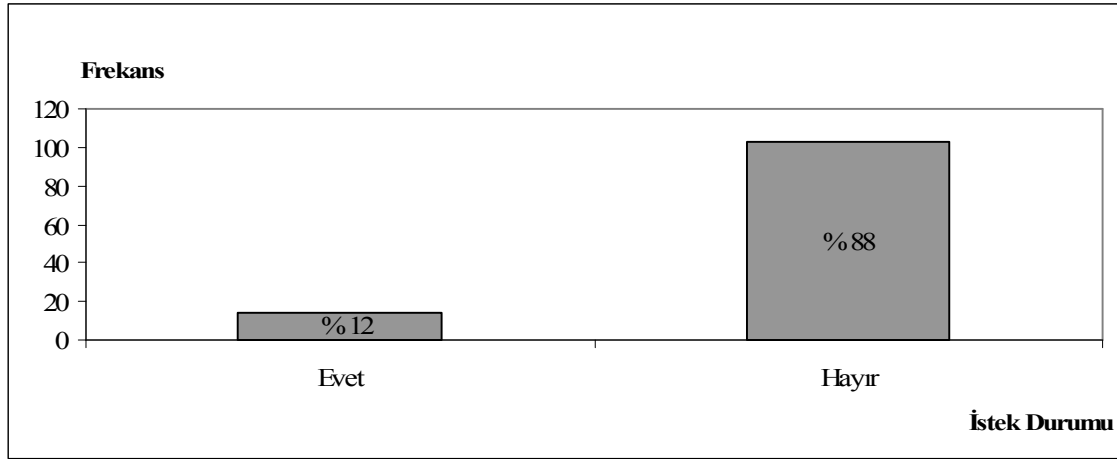

Şekil 4. 11: Göç Eden Kişi Sayısı

Görülebileceği üzere göç eden aile bireyi sayısı %74 oranda 1-2 kişi olarak belirlenmiştir. Deneklerin 38'inin ailesinden 1-2 kişi büyük şehirlere göç etmiştir. Deneklerden geçmişte gerçekleşen göçlerin hangi tarihlerde olduğu öğrenilmek istenmiştir. Alınan yanıtlar, göçlerin değişik zamanlara yayıldığını göstermektedir. Bu durum göç olgusunun belli dönemlerde yaşanmadığına işaret etmekle birlikte ülkenin sanayileşmesi ile ilgili olduğunu göstermektedir.

Bugüne kadar orman köylüsü olmaktan memnun olan deneklerin bu memnuniyetlerini gelecek için taşıyıp taşımadıklarını öğrenmek amacıyla "Bugün ki durum itibariyle büyük şehre göç etmeyi düşünüyor musunuz?" sorusu düzenlenmiş ve deneklere sorulmuştur. Alınan yanıtlar Şekil 4.12'de verilmiştir.

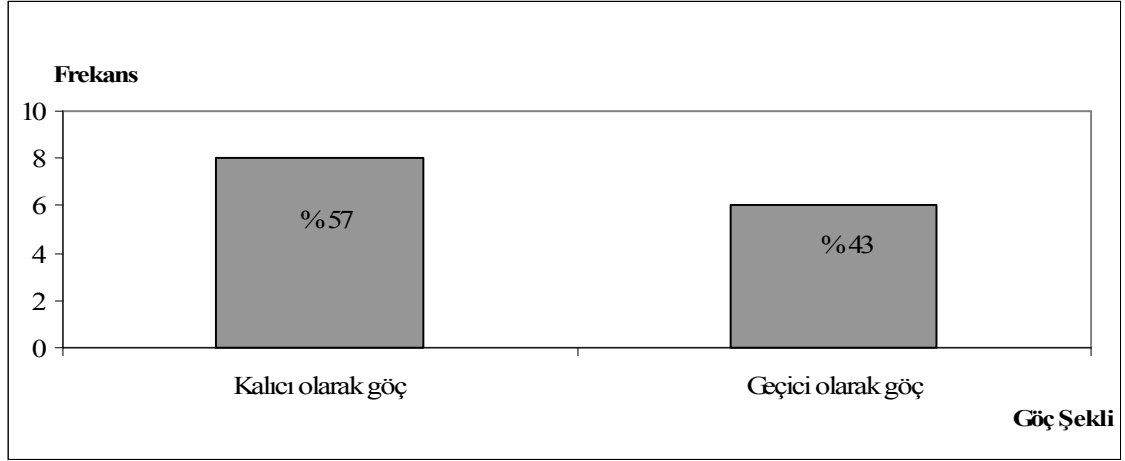
Göç etme isteği insanların yaşadıkları ortamdaki memnurlanmamaları sebebiyle gerçekleşen bir olaydır. Genellikle olumsuz sosyo ekonomik koşullar göç etme olgusunu tetiklemektedir. Yöredeki olumsuz sosyo ekonomik koşulların saptanarak giderilmesi göç olgusunu yavaşlatacak ve zamanla ortadan kaldıracaktır. Bu durum da ORKÖY'ün yaptığı köy kalkınma projelerinin amaçları içerisine girmektedir. Deneklerin göç etme istekleri, göç etme şekilleri ve göç etme nedenleri ile bunların önem dereceleri öğrenilmiş ve sırasıyla Şekil 4.12, Şekil 4.13, Şekil 4.14, Şekil 4.15 ve Şekil 4.16'da analiz edilmiştir. Böylece ORKÖY tarafından gerçekleştirilen köy kalkındırma projelerinin yörede sosyo-ekonomik gelişmeyi sağlayıp sağlayamadığını, göçün kalkınma projeleri ile ilgili olup olmadığı saptanılmaya çalışılmıştır.

Şekil 4. 12: Deneklerin Göç Etme İsteği

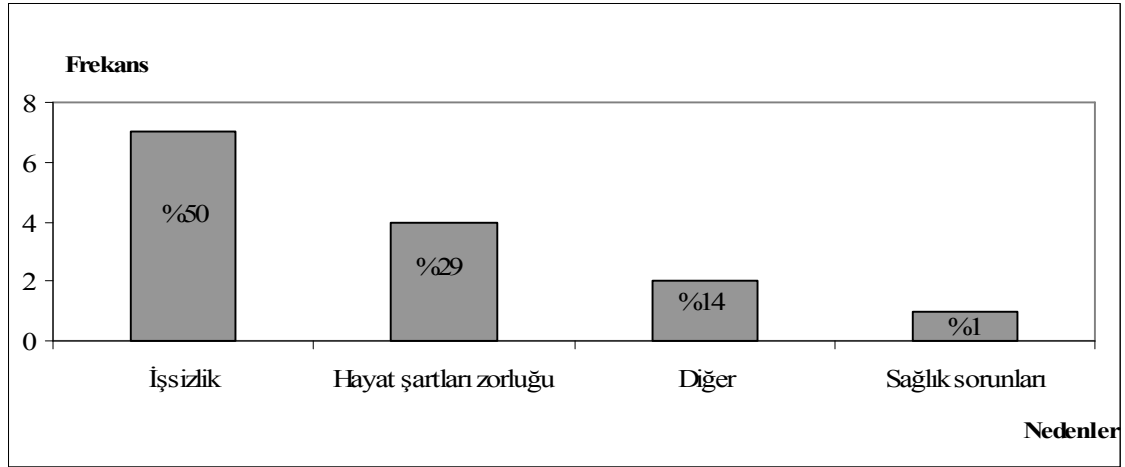
Deneklerin %88'i bugünkü durum itibariyle göç etmeme eğilimindedirler. Bu oran da deneklerin orman köylüsü olmaktan memnurlandıklarını göstermektedir.

Göç etmek isteyen 14 deneye göç etme şekilleri Şekil 4.13'de verilmiştir

Şekil 4. 13: Deneklerin Göç Etme Şekli

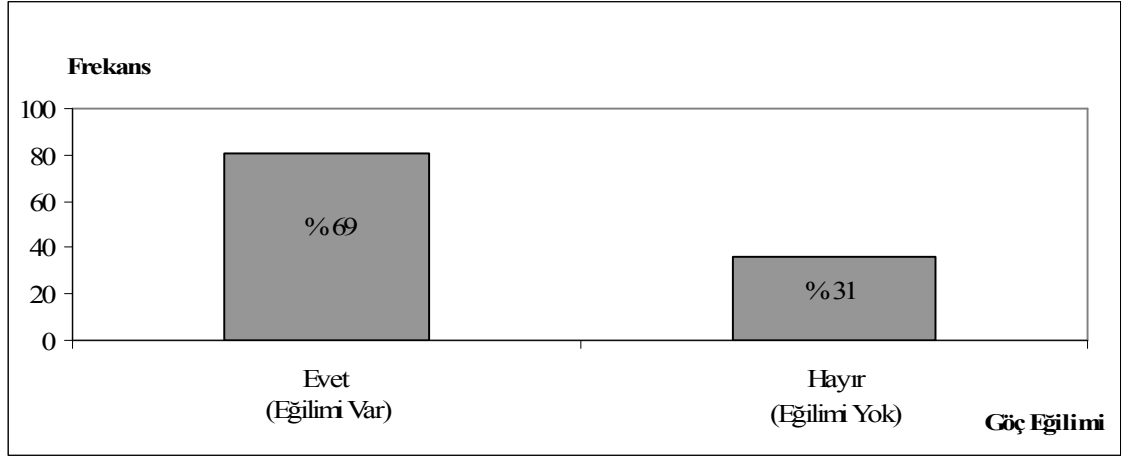
Şekil 4.13'den göç etmek isteyen deneklerin % 57'sinin kalıcı göçü tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca 14 deneğe göç nedenleri de sorulmuş yanıtları Şekil 4.14'te verilmiştir.

Şekil 4. 14: Deneklerin Göç Etme Nedenleri

Göç etmek isteyen deneklerin en önemli nedeni işsizliktir. Göç etmek isteyen deneklerin % 50'si bu nedeni belirtmişlerdir.

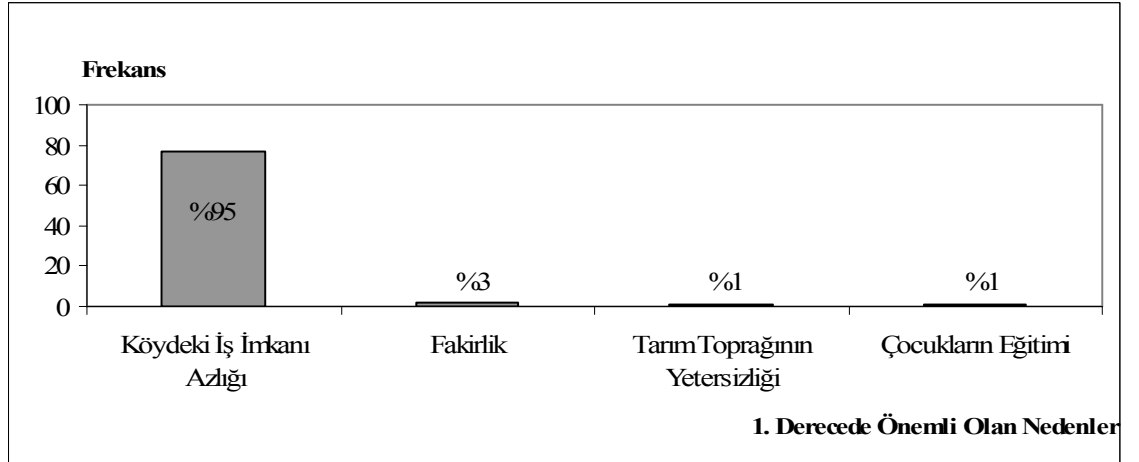
Deneklerin %59'u kendi çocuklarının da orman köyünde yaşamalarını istemektedir. Ancak deneklerin bu arzularının, denek çocukları tarafından benimsenip benimsenmediği "Köyünüzdeki gençlerin büyük şehre göç eğilimi var mı?" sorusu ile öğrenilmek istenmiştir. Bu soruya ilişkin yanıtlar Şekil 4.15'de verilmiştir.

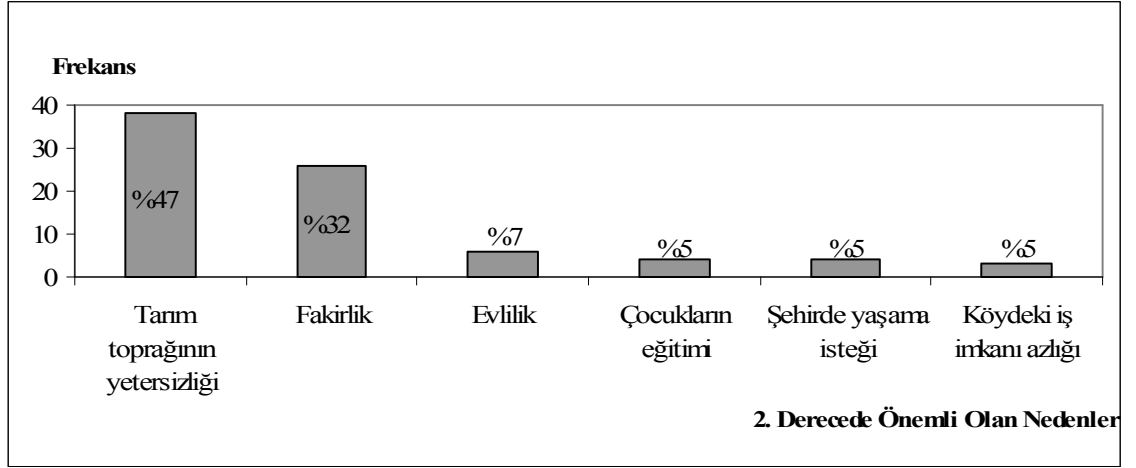
Şekil 4. 15: Gençlerin Büyük Şehre Göç Eğilimi

Şekil 4.15'ten, deneklerin % 69'unun gençlerin göç etme eğilimine sahip olduğuna inandıkları anlaşılmaktadır. Bu yanıtlar gençlerin yaşadıkları köylerdeki hayat standardından memnun olmadığını göstermektedir.

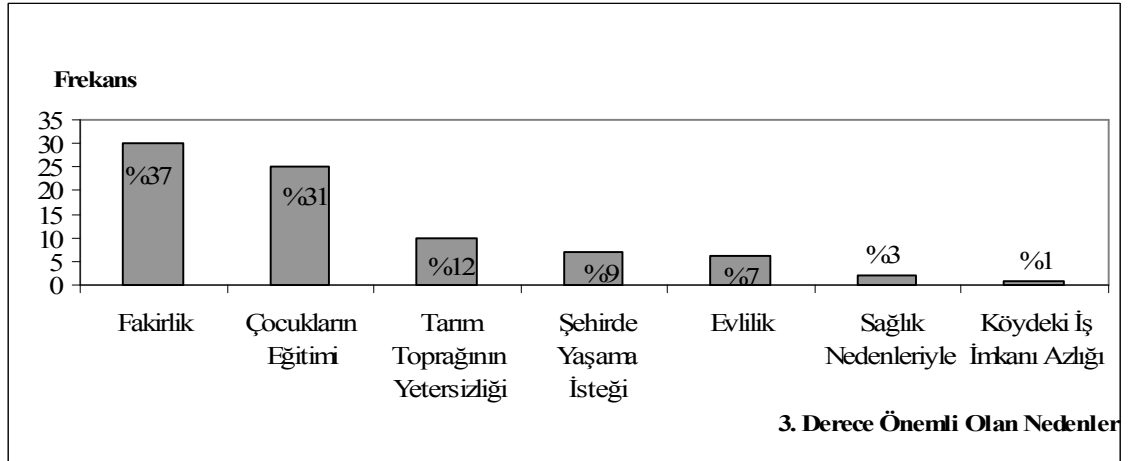
Ankete katılan tüm deneklerden göç nedenleri önem dereceleri "Göç nedenlerini parantez içerisinde önem sırasını yazarak belirtiniz (İlk 3 nedeni belirtiniz)" sorusu ile öğrenilmiştir. Yanıtlar Şekil 4.16'da verilmiştir.

(a)

(b)

(c)

Şekil 4. 16: Önemli Göç Nedenleri (a) 1. Derecede Önemli Olan Göç Nedeni (b) 2. Derecede Önemli Olan Göç Nedeni (c) 3. Derecede Önemli Olan Göç Nedeni

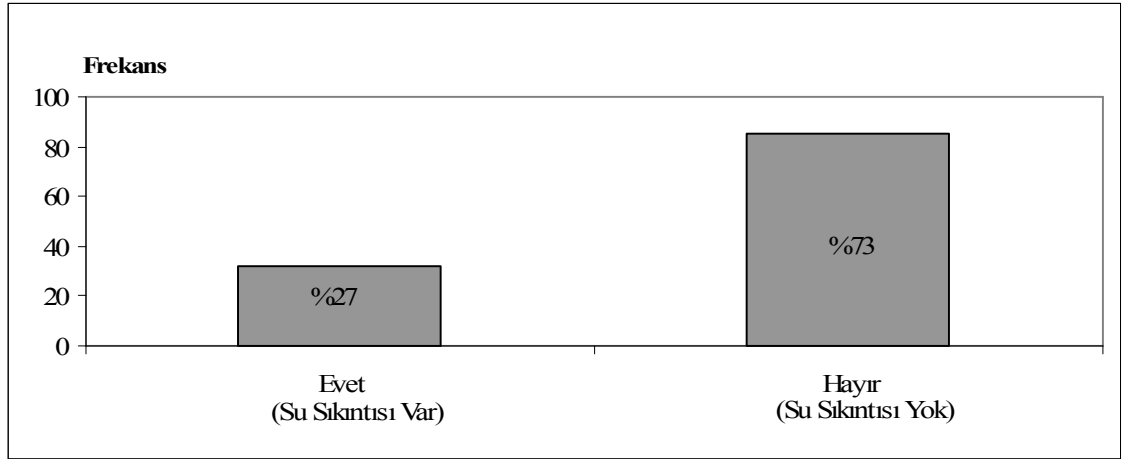
Şekil 4.16 incelendiğinde 81 deneğin % 95'i tarafından 1. derecede köylerdeki istihdam olanaklarının azlığı, deneklerin %47'si 2. derecede tarım arazisinin yetersizliği, deneklerin %37'si 3. derecede fakirliği göç etme nedeni olarak algıladığı ortaya çıkmaktadır.

Deneklere evlerinde su tesisatı ve elektrik tesisatı mevcudiyeti, köyün su durumu, kanalizasyon sistemi mevcudiyeti ve köyler arası ulaşım için tercih edilen araçlar sorulmuştur. İlgili soruların analiz sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Bu soruların sorulmasındaki amaç araştırma yapılan orman köylerinin ulaşılmış oldukları refah düzeyi hakkında bilgi sahibi olmaktır. Çünkü alt yapı sistemlerinin tamamlanmış olması o yerin gelişmişlik düzeyinin iyi olması anlamına gelmektedir. En temel alt yapı sistemlerinden yoksun olan bir yerleşim alanında ekonomik kalkınmadan söz edilmesi güçtür.

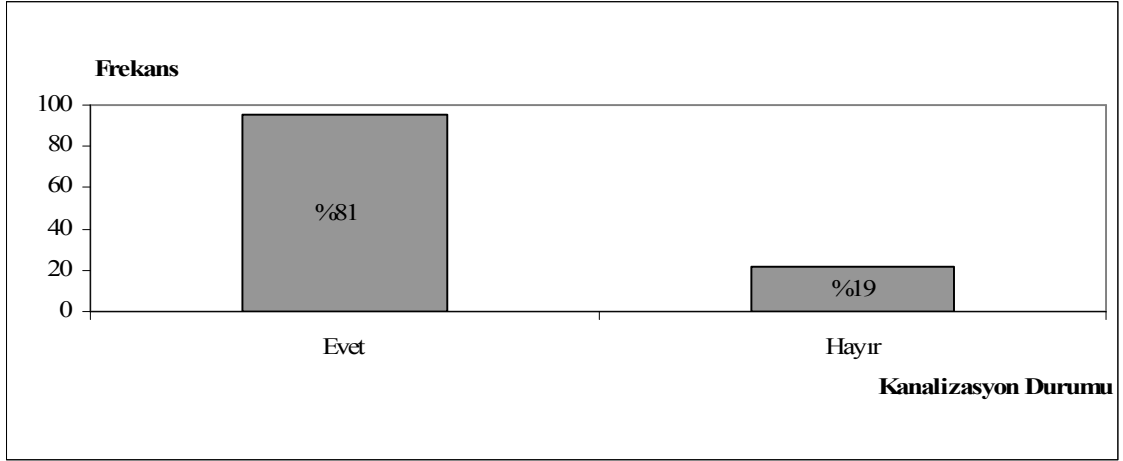
Anket çalışmasına katılan 117 deneğin tamamının evinde su tesisatı bulunmaktadır. Ayrıca çalışma kapsamına alınan köylerin hepsinde elektrik bulunmaktadır. Söz konusu köylerde su tesisatı ile ilgili ilk çalışma 1962 yılında, elektrik tesisatının ise 1950 yılında kurulduğu bildirilmiştir.

Deneklere su ve kanalizasyon ilgili sorular sorulmuş ve yanıtları Şekil 4.17 ve Şekil 4.18'de verilmiştir.

Şekil 4. 17: Su Sıkıntısı Durumu

117 deneğin %27'si köylerinde su sıkıntısı olduğunu belirtmiş iken %73'ü köylerinde su sıkıntısı olmadığını belirtmiştir. Yaşanan su sıkıntısının yalnızca yaz aylarında görüldüğü, devamlı bir durum olmadığı anlaşılmıştır (Şekil 4.17).

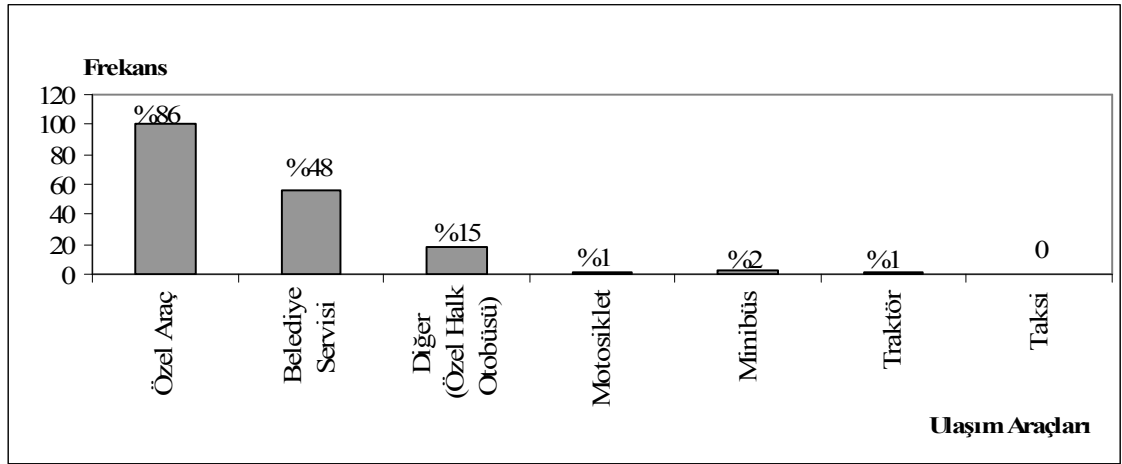
Şekil 4. 18: Kanalizasyon Sistemlerinin Durumu

Deneklerin %81'i köylerinde kanalizasyon olduğunu, %19'u ise köylerinde kanalizasyon sistemi olmadığını belirtmişlerdir (Şekil 4.18).

Anket çalışmasına katılan orman köylerinde görülen ilk kanalizasyon sisteminin 1989 yılında yapıldığı verilen yanıtlar sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu kanalizasyon sistemlerini köylüler kendi olanaklarını kullanarak yapmışlardır. Günümüzde de kanalizasyonu olmayan köylerde kanalizasyon çalışmaları devam etmektedir. Fakat yapılan kanalizasyon sistemlerinin bazılarında arıtma sistemi olmadığı için sular dereye verilmektedir.

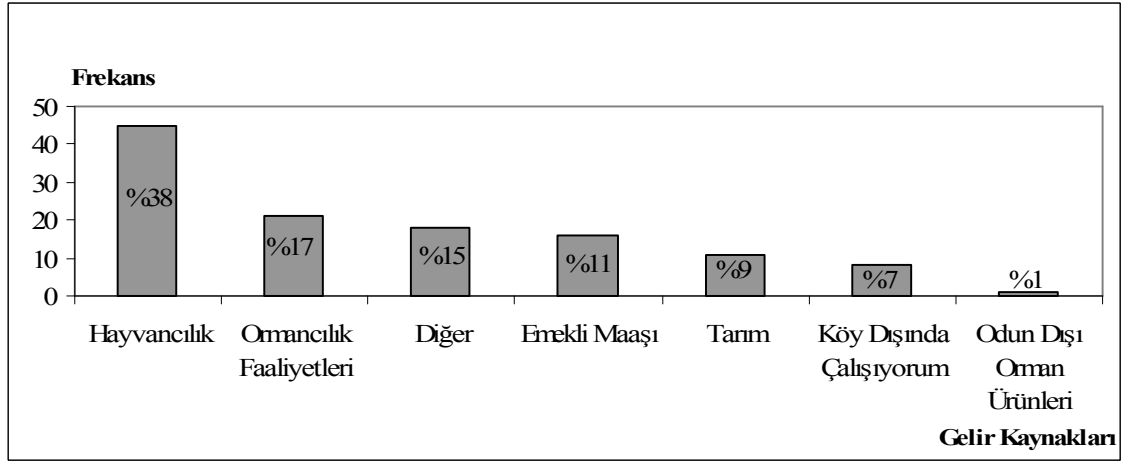
Köylülerin refah düzeyinin bir başka göstergesi de kullandıkları ulaşım araçlarının çeşitleridir. Bu konu ile ilgili olarak deneklere “Köyünüzden diğer köylere ve ilçeye ulaşımı nasıl sağlıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin yanıtlar Şekil 4.19’da gösterilmiştir.

Deneklerin %86’sı çevre köy ve ilçeye ulaşımı özel araçla sağlamaktadır. Denekler birden fazla seçeneği belirtmiş olmalarından dolayı yüzdeleri toplamı %100’den fazladır. Köylerde ulaşım için ticari taksi tercih edilmemektedir. %1’i motosiklet ve traktörle ulaşımını sağlamaktadırlar.

Şekil 4. 19: Orman Köylerinde Ulaşım

Deneklerin ORKÖY kredisi almadan önceki gelir kaynakları öğrenilmek istenmiş “ORKÖY kredisi almadan önceki geçim kaynaklarınız neydi?” sorusu ile öğrenilmiştir (Şekil 4.20).

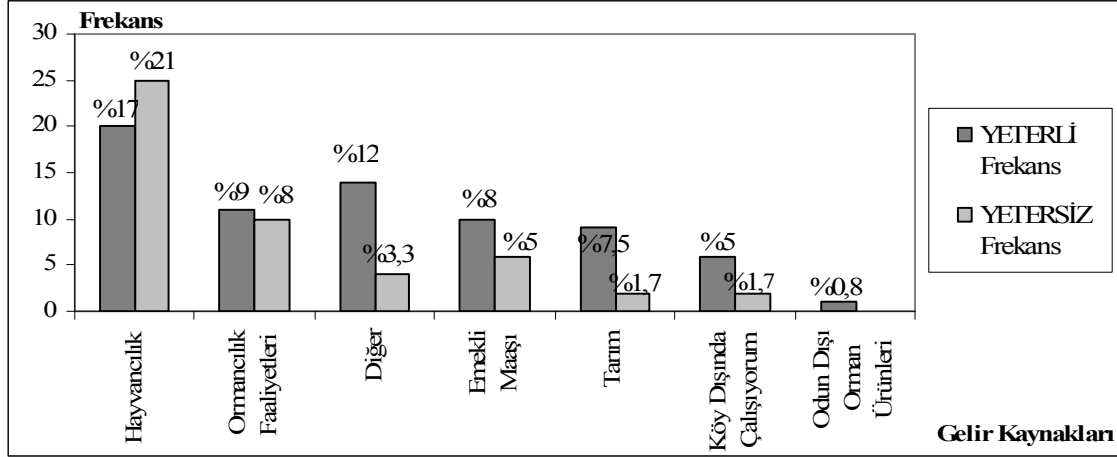

Şekil 4. 20:Deneklerin Gelir Kaynakları

Deneklere geçim kaynakları sorulduğunda 117 deneğin bazıları birden fazla seçenek belirtmiştir. Şekil 4.20’de verilen yüzde değerleri verilen toplam 120 yanıt dikkate alınarak hesaplanmıştır. Anket çalışmasına katılan denekler arasında en yaygın olan geçim kaynağı %38’inin belirtmiş olduğu hayvancılıktır. Sorunun yanıt seçeneklerinde bulunan meyvecilik, arıcılık ve dokumacılık faaliyetleriyle uğraşan hiçbir denek yoktur. Odun dışı orman ürünlerinden geçimini sağlayan denek sayısı ise %1 dir.

Gerçekleştirilen ekonomik etkinliklerin yeterlilik durumu:

Deneklere ORKÖY kredisi almadan önceki kazançları sorulmuş ve bu kazancı yeterli bulup bulmadıkları öğrenilmek istenmiştir. Elde edilen sonuçlar Şekil 4. 1’de gösterilmiştir.

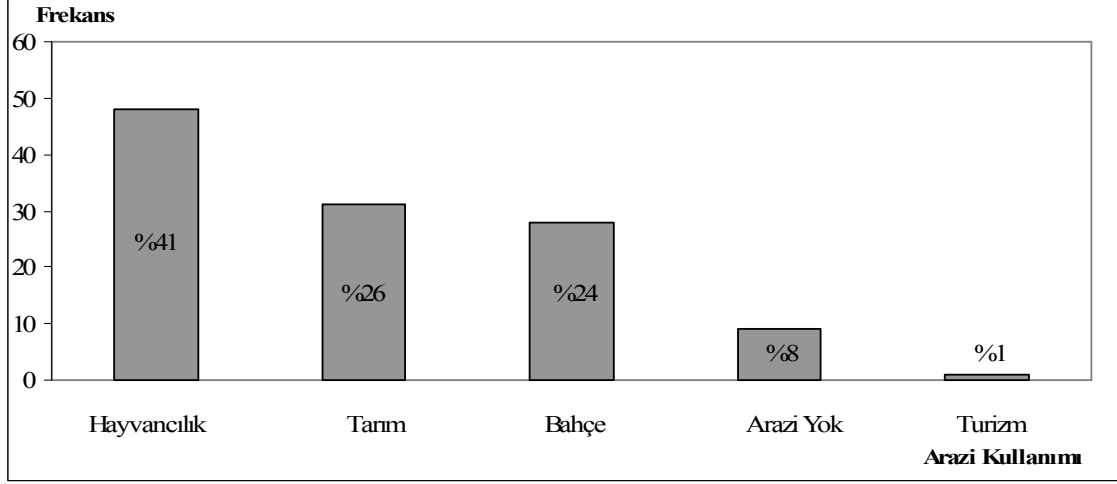
Şekil 4. 21:Deneklerin Gelir Kaynaklarını Yeterli Bulması

Deneklerin %59’u kazançlarını yeterli bulmaktadır. 1. sıradaki geçim kaynağı %38’lik oranla hayvancılıktır. Hayvancılıkla geçimini sağlayan deneklerin %21’i bu alandan kazandığını yetersiz olarak değerlendirmektedir. 2. sıradaki geçim kaynağı %17 oranla ormancılık faaliyetleridir. Deneklerin % 9’u kazancını yeterli bulmaktadır. Odun dışı orman ürünlerinden gelir elde eden %0,8 ise bu alandan kazandığını yeterli bulmaktadır. Şekil 4.21 incelendiğinde hayvancılıktan gelir elde edenler gelirlerini yetersiz bu faaliyet alanları dışındaki gelir kaynaklarından gelir elde eden denekler ise kazandıklarını yeterli bulmaktadır.

Deneklerin mevcut arazilerini hakkında bilgi alınmak istenmiş “Arazi(leri)nizi hangi amaçla kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltmiştir. Deneklerin arazi(leri) kullanma amaçları Şekil 4.22’de görülmektedir.

Şile orman köylerinde arazilerin en yaygın kullanımı hayvancılık faaliyetinin gerçekleştirilmesine yöneliktir. Deneklerin %8’inin arazisi bulunmamaktadır. Deneklerin %24’ü arazilerini bahçe olarak kullanmaktadır. Arazisini hayvancılık faaliyeti için kullanan deneklerin oranı %41, tarım amacıyla kullananların oranı ise %26’dır. Deneklerin %1’i arazisini turizm için kullanmaktadır. Şiledeki tarım arazisi

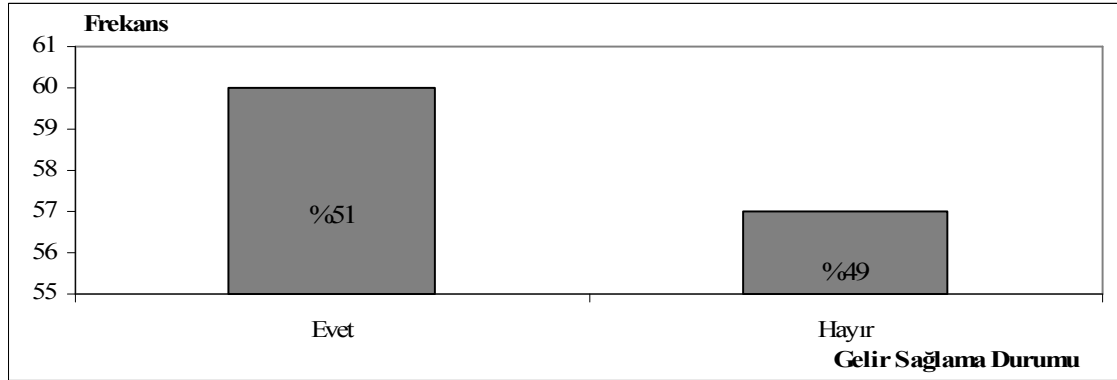
azlığı hayvan yemi ekimini kısıtlamaktadır. Bundan dolayı hayvancılıkla uğraşanlar yem satın almak durumunda kalmaktadır. Bu da maliyeti etkilemektedir.

Şekil 4. 22:Deneklerin Arazi Kullanma Şekilleri

Ormancılık faaliyetlerinden ne kadar kazanç sağladıklarını öğrenmek için “Ormancılıktan sağladığınız gelirler var mı?” sorusu yöneltilmiştir.

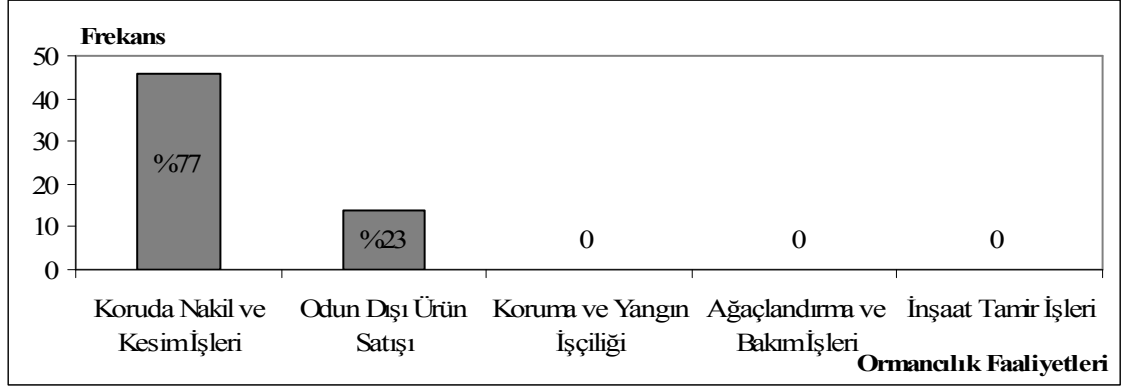
Deneklerin ormancılıktan gelir sağlama durumları Şekil 4.23’da yer almaktadır.

Şekil 4. 23: Ormancılıktan Gelir Sağlama Durumları

Şile orman köylerinde yapılan anket çalışmasında 117 denegın %51’i ormancılık faaliyetlerinden gelir sağladıklarını belirtirken %49’u ormancılık faaliyetlerinden gelir sağlamadıklarını belirtmiştir.

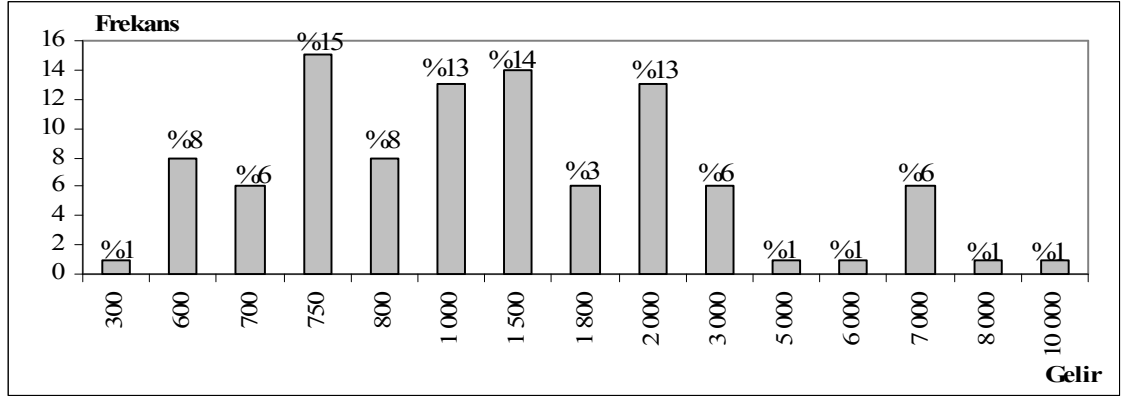
Deneklerin gelir elde etmek için yaptıkları ormancılık faaliyetleri Şekil 4.24’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 24: Deneklerin Gelir Elde Ettikleri Ormancılık Faaliyetleri

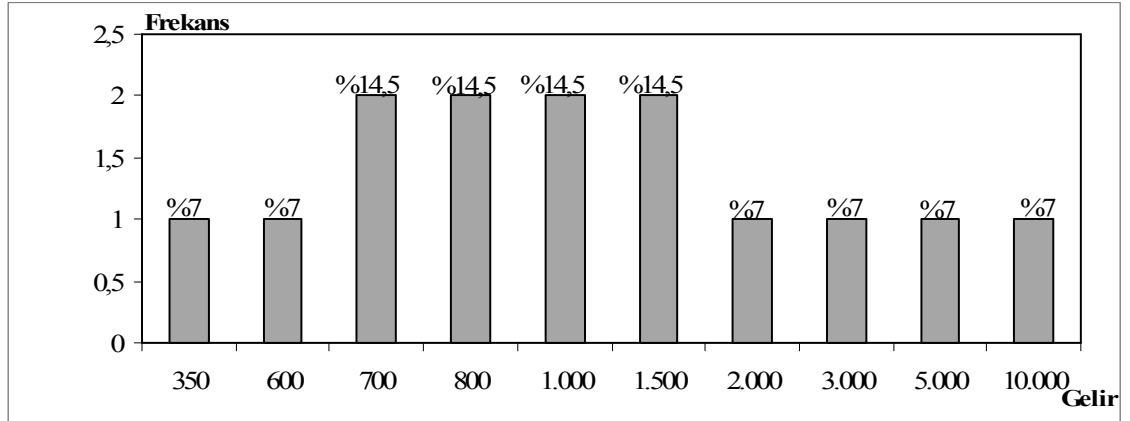
Orman köylüleri gelir elde etmek için yaptıkları ormancılık faaliyetleri koruda nakil ve kesim işleri ile odun dışı ürün satışlarıdır. Koruda nakil ve kesim işlerini yapan deneklerin %77’si, odun dışı orman ürün satışı yapan deneklerin %23’ü bulunmaktadır. Şekil 4.24’de yer alan diğer faaliyetler koruma ve yangın işçiliği, ağaçlandırma ve bakım işçiliği, inşaat tamirat işlerinde orman köylüleri çalışmamaktadır. Şile Orman İşletme Müdürlüğü bu faaliyet alanlarında kendi işçisini çalıştırmaktadır. Denekler baltalıkların koruya dönüştürülmesi ile nakil ve kesim işlerindeki gelirlerinin düştüğünü bununla birlikte birçok orman köylüsünün bundan dolayı nakil ve kesim işlerini bıraktığını belirtmişlerdir.

Deneklerin koruda nakil ve kesim işlerinden elde ettikleri gelirler Şekil 4.25’de gösterilmiştir. Koruda kesim ve nakil işlerinde 46 denek kazanç sağlamaktadır. Deneklerin yıllık kazançları 300 TL ile 10 000 TL arasında değişmektedir. Deneklerin belirtmiş oldukları yıllık kazançlarının ortalaması 2 226,09 TL’dir. Yalnızca orman kaynaklarından elde edilen gelirle hayat şartlarını iyileştirmeleri mümkün değildir. Aynı zamanda ekilecek arazi azlığı ve köylerde sosyal güvencesi olan iş kollarının olmaması verilen ORKÖY kredilerinin önemini arttırmaktadır. Çünkü orman köylülerinin bu kredilerden beklentileri fazladır. Geçimlerini bu kredilere bağlamışlardır. Bu projelerin başarısız olması orman köylülerini ekonomik açıdan ciddi sıkıntılara sokmaktadır.

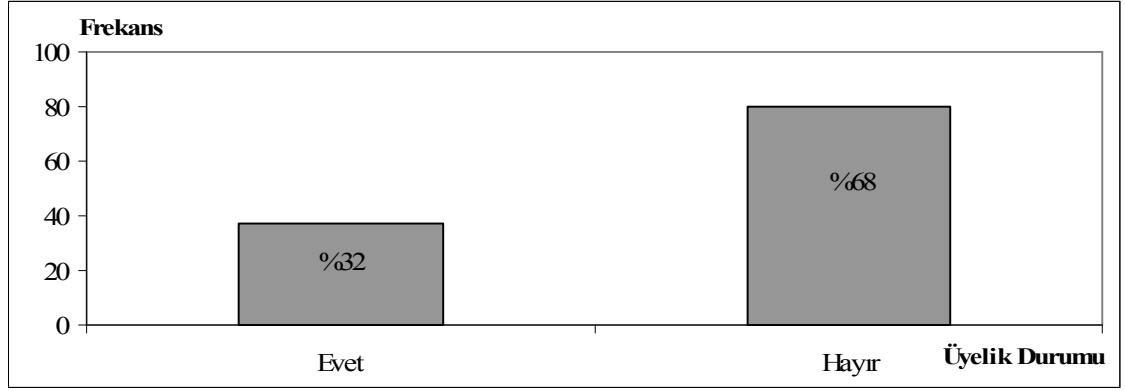
Şekil 4. 25: Koruda Kesim ve Nakil İşlerinden Elde Edilen Yıllık Gelir

Odun dışı orman ürünü olarak Şile köylerinde en yaygın ürün mantardır. Şekil 4.26'da belirtilen yıllık gelirler mantar satışından elde edilmiştir. Odun dışı orman ürünü satışından elde edilen yıllık geliri en düşük 350 TL, en yüksek gelir ise 10 000TL'dir. Ortalama yıllık gelir ise 2 475 TL'dir. Mantardan elde edilen gelirin bu kadar yüksek olmasının sebebi yörede özel bir türün (Boletus edulis: Porçini mantarı) yetişiyor olmasıdır. Bu mantarın kilosu 150-200 TL arasında değişmektedir.

Şekil 4. 26: Odun Dışı Orman Ürünü Satışından Elde Edilen Yıllık Gelir

Deneklerin sivil toplum örgütüne üyelik durumları öğrenilmek istenmiş ve yanıtları 4.27'de gösterilmiştir.

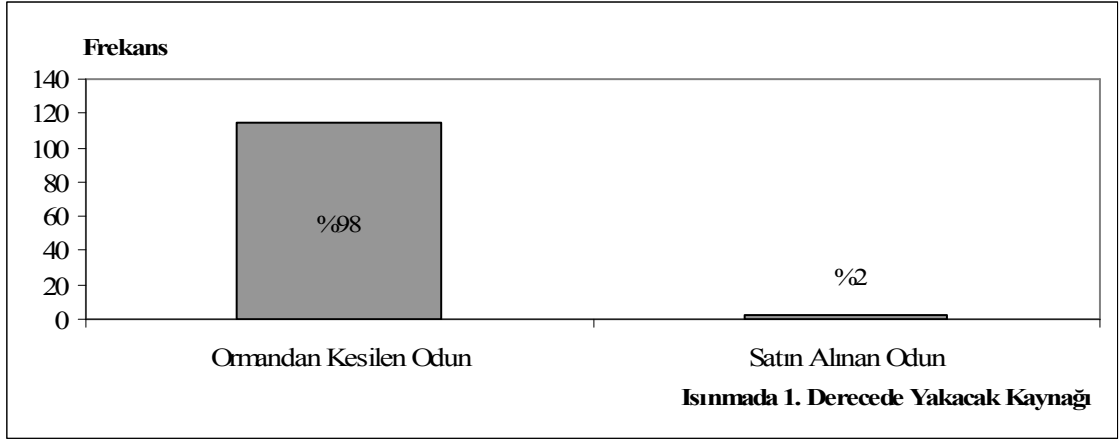
Şekil 4. 27: Deneklerin Sivil Toplum Örgütüne Üyelik Durumu

Şekil 4.27'den deneklerin %68'inin hiçbir sivil toplum kuruluşuna üye olmadıklarını, %32'sinin ise üye oldukları görülmektedir. Deneklerin üyesi oldukları sivil toplum kuruluşları sırasıyla Köy Kalkındırma ve Güzelleştirme Dernekleri, Tarım Kredi Kooperatifleri, Damızlık Derneği ve Seracılık Derneği'dir. Köy muhtarları aynı zamanda Şile Muhtarlar Derneğine üyedir.

4.3. ORMAN KAYNAKLARI İLE İLGİLİ BULGULAR

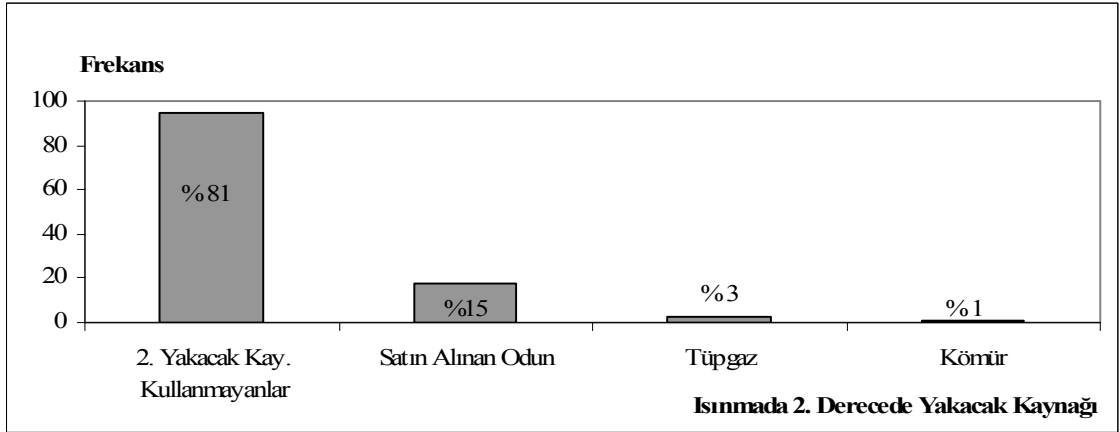
ORKÖY'ün gerçekleştirmiş olduğu ferdi uygulamaların amacı orman köylüsünün ormana olan olumsuz baskısını ve odun hammaddesi tüketimini azaltmaktır. Anket çalışmasına katılan orman köylerinde, köy halkının odun ham maddesine olan ilgisini tespit için ısınma ve pişirme amaçlı yakacak kaynakları, zati ihtiyaç kullanma durumları ve odun kullanım amaçları sorulmuştur. Bu soruların analizleri Şekil 4.28 ile Şekil 4.33 arasında yer alan şekillerde gösterilmiştir. Analizler sonucunda odun ham maddesi kullanımının yaygın olduğu anlaşılmıştır. Isınma amaçlı odun kullanımı devam etmektedir. Bu da ormanlar üzerindeki baskının devam etmesine neden olmaktadır. Bu durumu netleştirmek amacı ile "Isınma amaçlı yakacak kaynağı olarak kullanılan araçları parantez içerisinde önem sırasını yazarak belirtiniz" sorusu düzenlenmiştir.

Şekil 4.28 ve Şekil 4.29 de deneklerin tercih ettikleri 1.derece ve 2.derece ısınma amaçlı kullanılan yakacakların tercih yüzdeleri yer almaktadır.

Şekil 4. 28: 1. Derecede Isınma Amaçlı Yakacak Kaynağı

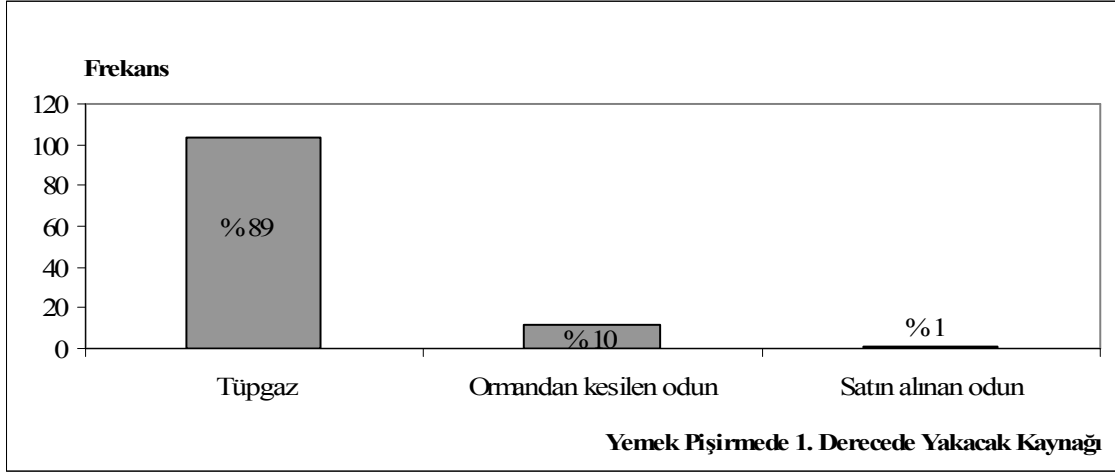
Şekil 4.28'e 1. derece ısınma amaçlı yakacak kaynağının “ormandan kesilen odun” olduğu anlaşılmaktadır. Bu yanıt deneklerin %98'i tarafından belirtilmiştir. “Ormandan kesilen odun” orman köylülerinin yasal hakları doğrultusunda ormandan elde ettikleri odundur. Geri kalan deneklerin kendilerine sağlanan yasal haklar çerçevesinde elde ettikleri odunu kullanmak yerine satın aldıkları anlaşılmıştır.

Şekil 4. 29: 2. Derecede Isınma amaçlı Yakacak Kaynağı

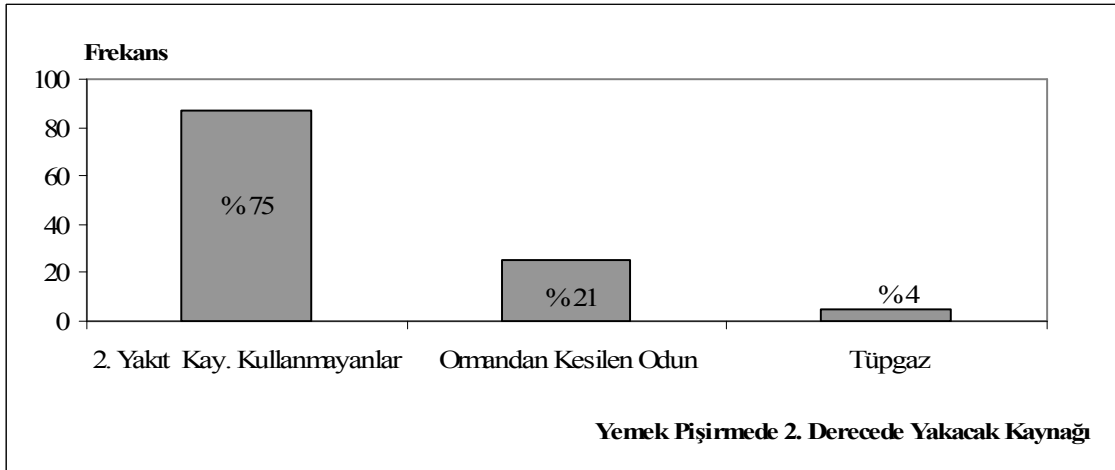
Şekil 4.29'dan deneklerin %81'i ormandan kestikleri odun dışında başka bir ısınma amaçlı yakıt kullanmadıklarını; %15'i ise satın alınan odunu kullandıklarını belirtmişlerdir.

Isınma dışında yemek pişirme eyleminin hangi yakıt kaynağı ile gerçekleştirildiği “Köyünüzde yemek pişirme amaçlı yakacak kaynağı olarak kullanılan araçları parantez içerisinde önem sırasını yazarak belirtiniz” sorusu ile öğrenilmiştir (Şekil 4.29).

Şekil 4. 30: 1. Derecede Yemek Pişirme Amaçlı Yakacak Kaynağı

Köylerde yemek pişirme amaçlı 1. derece tercih edilen yakacak kaynağı deneklerin %89’u tarafından belirtilen tüp gazdır. Satın alınan odun deneklerin %1’i tarafından belirtilmiştir. Köylerde yeme pişirme amacıyla kullandıkları yakacak kaynağı olan tüp gaz, odun kullanımını azaltıcı bir özellik taşımaktadır.

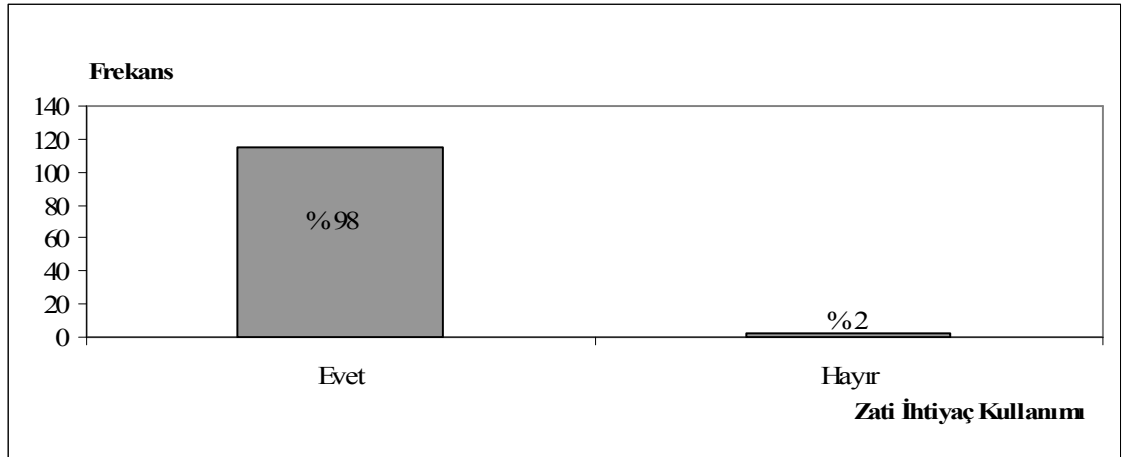
Şekil 4. 31: 2. Derecede Yemek Pişirme Amaçlı Kullanılan Yakacak Kaynağı

Deneklerin %75'i 2. derecede yemek pişirme amaçlı yakacak kullanmamaktadırlar. %21'i ise ormandan kesilen odunu yemek pişirme amaçlı yakacak olarak tercih etmektedirler.

Deneklerden ısınma ve pişirme amaçlı olarak yaptıkları harcama miktarları öğrenilmiş ve ortalaması alınmıştır. Minimum 17 TL maksimum da 500 TL olduğu belirlenmiştir. Aylık ortalama 40,24 TL'dir. Pişirme amaçlı yapılan harcamalar için minimum aylık tutar 45 TL, maksimum tutar ise 100 TL'dir. Aylık ortalama harcama miktarı ise 47,95 TL'dir.

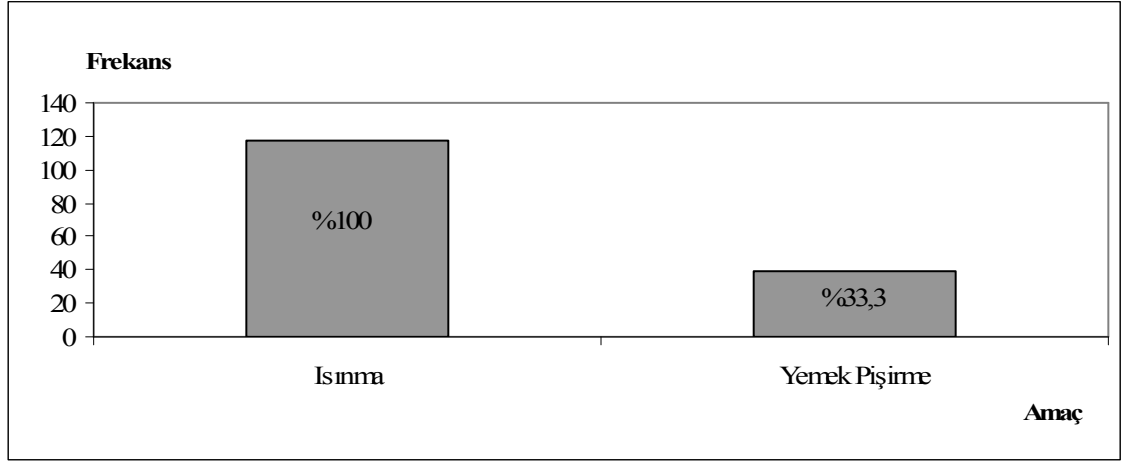
Deneklerin yasal hakları olan zati ihtiyacı kullanma durumları öğrenilmek istenmiş "Zati ihtiyaç kullanıyor musunuz? Evet ise hangi amaçla kullanıyorsunuz?" sorusu sorulmuştur.

117 deneğin 115 denek zati ihtiyaç kullanmaktadır. 2 denek ise zati ihtiyaç kullanmadığını belirtmiştir. Zati ihtiyaç kullanan 115 deneğin tamamı yakacak olarak kullanmaktadır (Şekil 4.32).

Şekil 4. 32: Zati İhtiyaç Kullanım Durumu

Ankete katılan deneklere odun kullanma durumları ve kullanma amacı sorulmuş yanıtları Şekil 4.33'de verilmiştir.

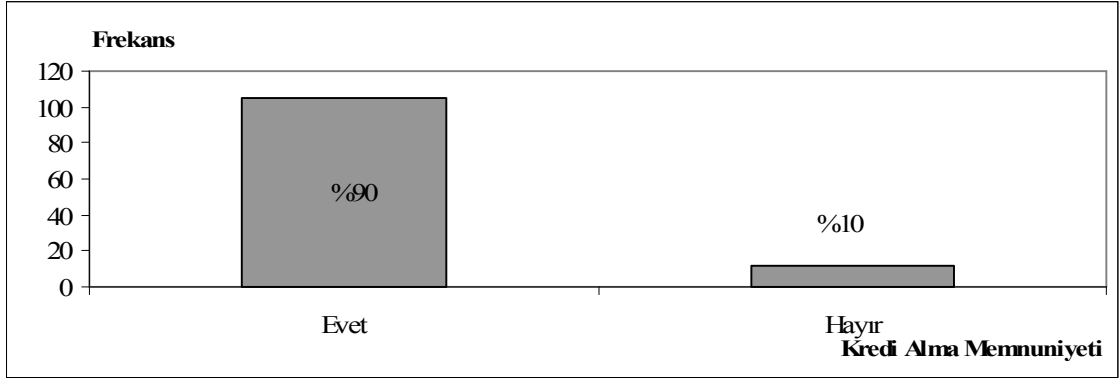
Şekil 4. 33: Odun Kullanma Amacı

Deneklerin odunu ısınma, yemek pişirme, su ısıtma, yapacak, ahır ısıtma ve diğer seçeneklerinden hangisi için yaptıkları sorgulanmıştır. Denekler ilgili seçenekler arasında yalnızca ısınma ve yemek pişirme seçenekleri belirtilmiştir. Deneklerin tümü odunu ısınma (yakacak) amaçlı kullandıklarını belirtirken; %33,3'ü hem yemek pişirme hem de ısınma amacıyla kullanmaktadır. Süt sığırcılığı kredisi alan denekler ahırları ısıtmadıkları için yakacak odun kullanımı güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi kredisi alan deneklerle benzer özellik taşımaktadır. Şekil 4. 33'den anlaşıldığı üzere ısınma amaçlı odun tüketimi orman üstünde bir baskının varlığını göstermektedir.

4.4. ORKÖY UYGULAMALARINA AİT BULGULAR

Bu başlık altında deneklerin kullanmış oldukları ekonomik ve sosyal nitelikli ORKÖY kredilerine ait bulgulardan bahsedilmektedir. Söz konusu kredilerin alımı sırasında yaşanan sorunlar, kredi alımı sonuçları, etkileri ve önerilen yeni kredi konuları açıklanmıştır.

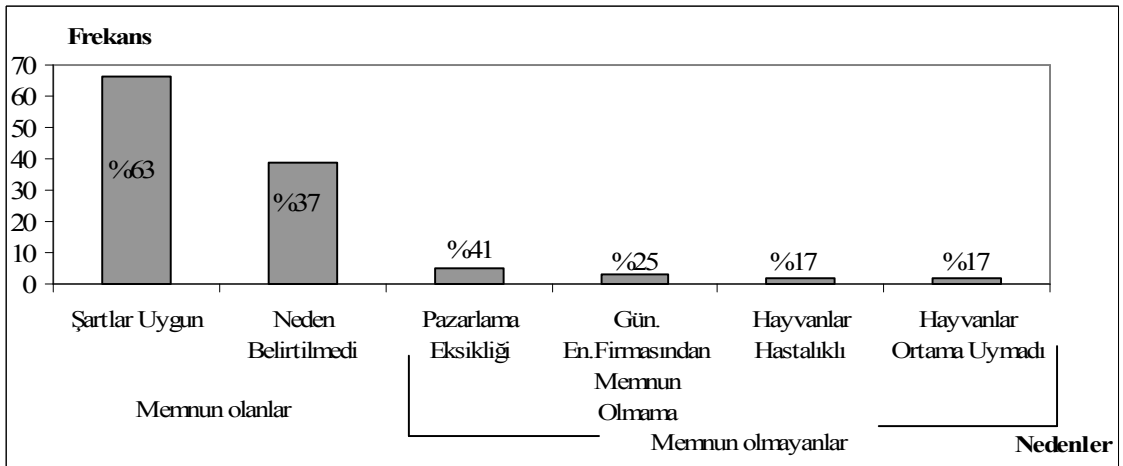
Deneklerin ORKÖY kredisi ile ilgili düşüncelerini öğrenmek amacıyla "ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz? Neden?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin deneklerin yanıtları Şekil 4.34'de gösterilmiştir.

Şekil 4. 34: ORKÖY Kredisi Almaktan Dolayı Memnuniyet

Kredi alan deneklerin %90'ı ORKÖY kredisi almış olmaktan dolayı memnun olduklarını belirtmişlerdir. Memnun olmayanların oranı ise %10'dur.

ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun olan deneklerin %63'ü bu memnuniyetlerini "koşulların uygun olması" şeklinde açıklarken, diğerleri herhangi bir neden belirtilmemiştir (Şekil 4.35). ORKÖY'den kredi almış olmaktan memnun olmayan deneklerin oranı düşük olmasına (%10) rağmen bu oranın gelecekte artma olasılığı bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu deneklerin memnuniyetsizlik nedenleri sorgulanmış ve yanıtlar Şekil 4.35'de verilmiştir.

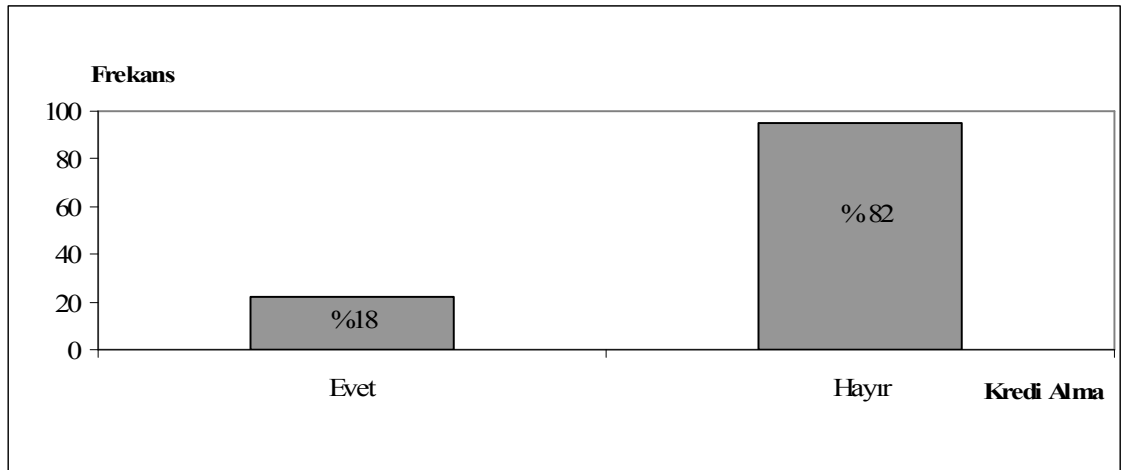
Şekil 4. 35: Deneklerin Memnuniyetsizlik Nedenleri

ORKÖY kredisi almaktan memnun olmayan deneklerin %42'si pazarlama eksikliğini, deneklerin %17'si hayvanların hastalıklı olmasını ve hayvanların ortama uymamalarını neden göstermişlerdir.

Güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi alan deneklerin ise tek memnuniyetsizlik nedenini ilgili aracı firmalar oluşturmaktadır. Güneş enerjisi sistemini monte eden firma, montaj sırasında ev çatılarına zarar vermiştir. Bu zarar, deneklerin evlerine ek masraf yapmalarına sebebiyet vermiştir.

Deneklerin daha önceki dönemlerde ORKÖY kredisi alıp almadıkları “ORKÖY’den daha önce kredi aldınız mı? Hangi projeden kredi aldınız?” soruları ile öğrenilmiştir.

1999’dan önceki kredi alma durumları:

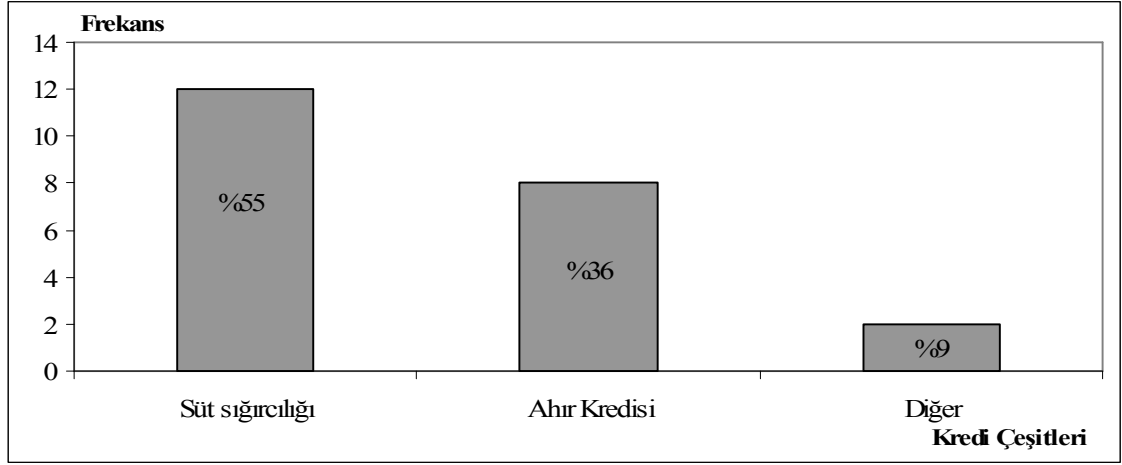

Şekil 4. 36: Deneklerin 1999 Yılı Öncesinde ORKÖY’den Kredi Alma Durumu

Deneklerin %18’inin daha önce kredi aldığı, %82’sinin ise daha önce kredi almadığı tespit edilmiştir.

1999 yılı öncesinde kredi alan deneklerin kredi konuları Şekil 4.37’de açıklanmıştır.

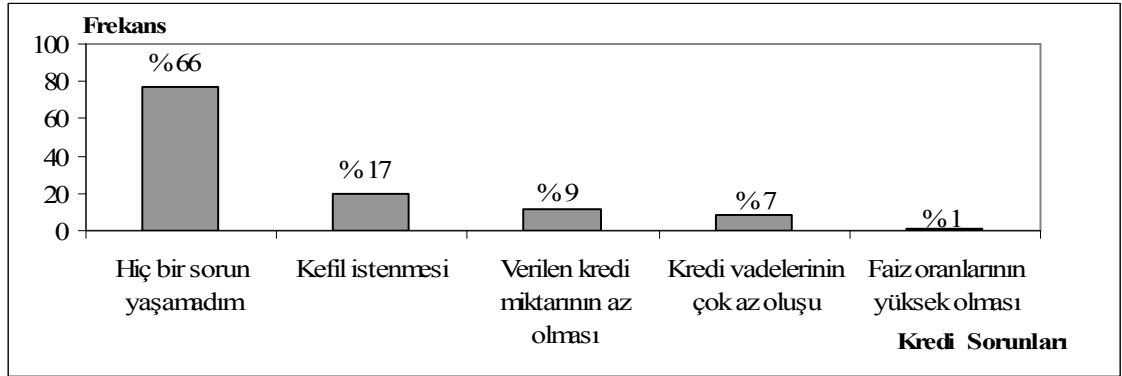
Şekil 4.37’den görüleceği üzere deneklerin yarısından fazlası süt sığırcılığı kredisi (%55) almıştır. İkinci sırada ise süt sığırcılığı ile ilgili ahır kredisi (%36)’bulunmaktadır. ORKÖY’ün ekonomik nitelikli kredi verme şartlarından biri daha önce ekonomik nitelikli kredi almamış olmasıdır. Diğer bir ifadeyle bir defadan fazla ekonomik nitelikli kredi verilmemektedir. Fakat daha önce ekonomik nitelikli ORKÖY ferdi kredisi alan denek, ORKÖY’den sosyal nitelikli ferdi kredi de alabilir.

Şekil 4. 37: Alınan Kredi Çeşitleri

ORKÖY’ den kredi alırken yaşanan güçlükler “ORKÖY’den kredi alırken yaşadığınız sorunlar nelerdir?” sorusu ile saptanmıştır.

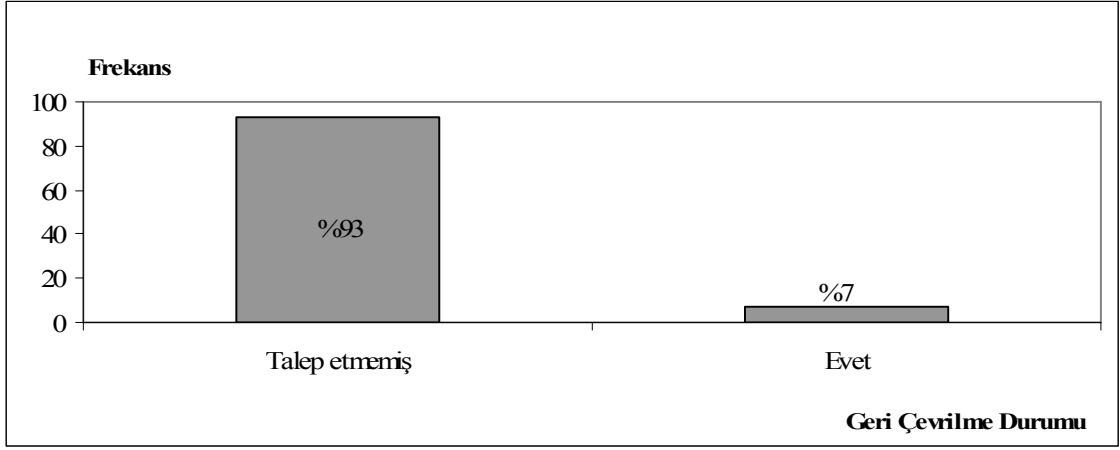
Bu soruya ilişkin yanıtlar Şekil 4.38’de verilmiştir. Şekil 4.38’den anlaşıldığı üzere deneklerin çoğu (%66) ORKÖY kredisi alırken bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

Şekil 4. 38: Deneklerin Kredi Alırken Yaşadığı Sorunlar

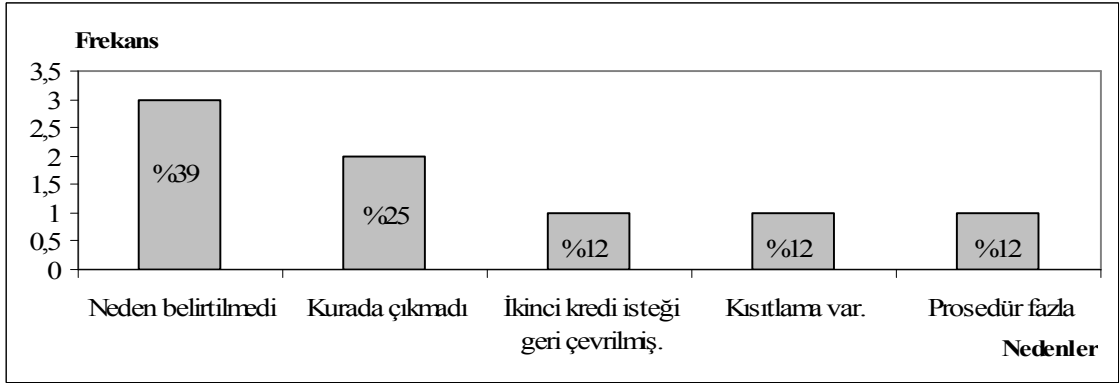
Orman köylülerinin geçmiş dönemlerde ORKÖY uygulamaları sırasında sorun yaşayıp yaşamadıkları; “ORKÖY tarafından daha önce talep ettiğiniz kredi geri çevrildi mi? Neden?” sorusu yöneltilerek öğrenilmiştir.

Deneklerin kredi taleplerinin sonuçları Şekil 4.39 ve nedenleri Şekil 4.40’da belirtilmiştir.

Şekil 4. 39: ORKÖY Kredi İsteklerinin Daha Önce Geri Çevrilme Durumu

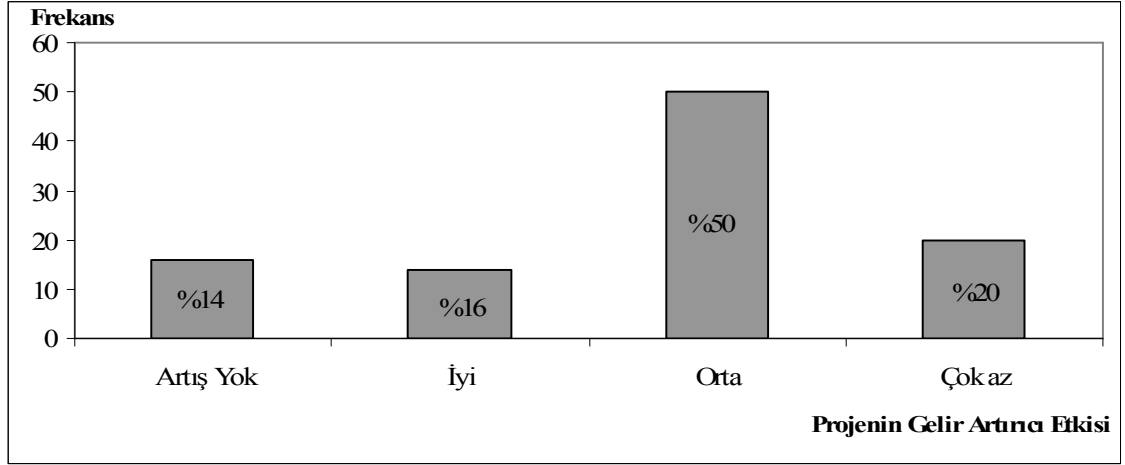
Şekil 4.39’da deneklerin %93’ünün aldıkları kredi dışında hiçbir talepte bulunmadıkları anlaşılmaktadır. Bu şekle göre deneklerin yalnızca %7’si daha önceden kredi talebinde bulunmuş ve kredi talebi red edilmiştir.

Şekil 4. 40: Geri Çevrilme Nedenleri

Oran olarak düşük olmasına (%7) rağmen kredi talepleri reddedilen deneklerin reddedilme nedenleri saptanmak istenmiştir. Deneklerin %39’u neden belirtmezken, %25’i kurada çıkmamalarını neden olarak belirtmiştir. Şekil 4.40 incelendiğinde neden belirtmeyenler kapsam dışı bırakıldığında en fazla geri çevrilme nedeninin ‘kurada çıkmama’ olduğu görülmektedir.

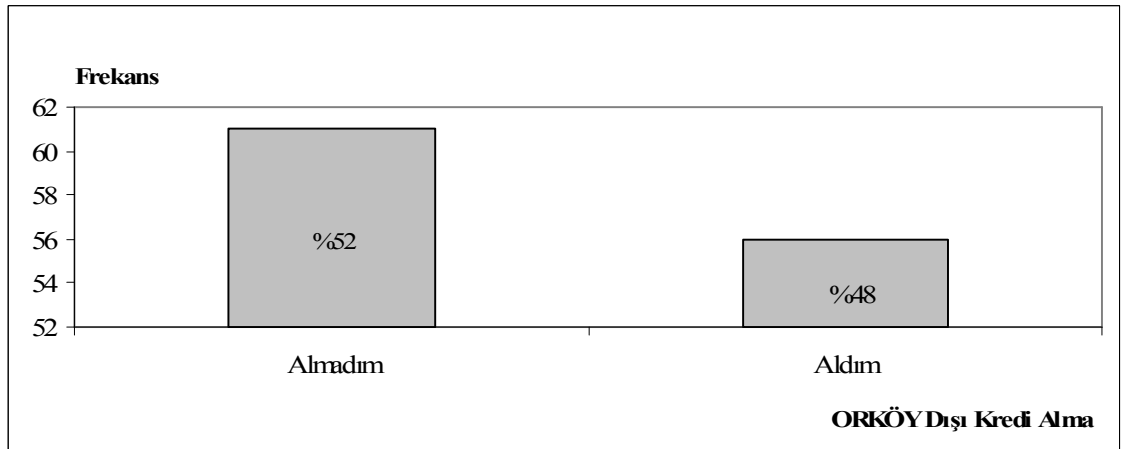
ORKÖY uygulamalarının deneklerin ekonomik düzeylerini etkileyip etkilemediği deneklere “ORKÖY kredisi ile gerçekleştirmiş olduğunuz proje gelirinizi artırdı mı?” sorusu yöneltilerek belirlenmiştir.

Şekil 4. 41: ORKÖY Kredisi İle Gerçekleşen Proje Geliri Artırma Derecesi

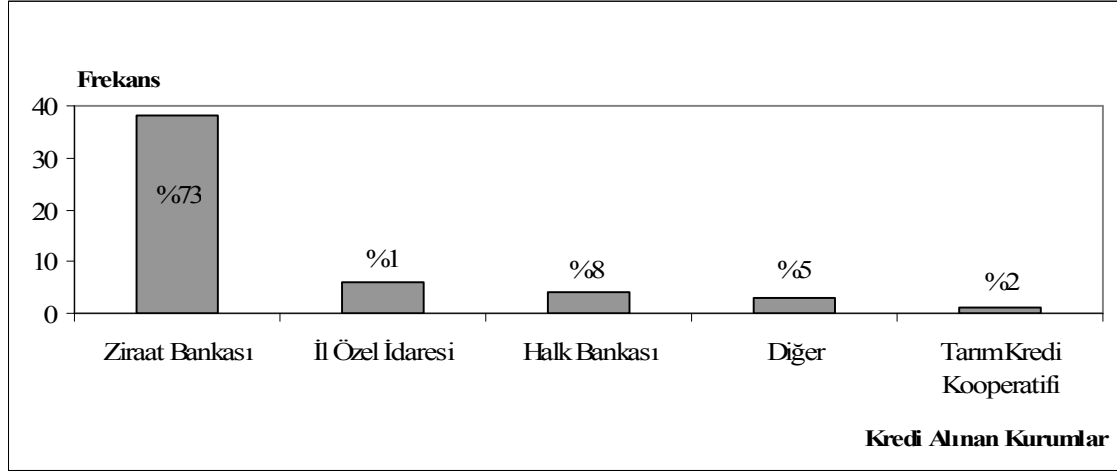
Şekil 4.41'e göre deneklerin gelirlerini artırma derecelerine ilişkin yanıtlar: oldukları: Deneklerin %50'si "orta" (%23'ü süt sığırcılığı), %20'si "çok az" (% 8'i süt sığırcılığı), %16'si " artış yok" (%13'ü süt sığırcılığı), %14'ü 'iyi' (%9'u süt sığırcılığı) şeklindedir. Görüleceği üzere deneklerin % 84'ü ORKÖY kredilerinin gelir artırıcı etkisi olduğunu belirtmektedir. Ancak ekonomik nitelikli süt sığırcılığı projesinde pazarlama ve maliyet sorunları bulunmaktadır.

Deneklerin ORKÖY dışından kredi almaya ihtiyaç duyup duymadıkları öğrenilmek istenmiş ve başka kurumlardan kredi alma durumları " ORKÖY dışında herhangi bir kurumdan kredi aldınız mı?" sorulmuştur. Alınan yanıtlar Şekil 4.42'de verilmiş ve bu kredilerin hangi kurumlardan talep edildiği Şekil 4.43'de gösterilmiştir.

Şekil 4. 42: Deneklerin ORKÖY Dışında Kredi Alma Durumları

Deneklerin %52'si ORKÖY dışında hiçbir kurumdan kredi almazken, %48'i almıştır. Bu durum ORKÖY'den kredi alan deneklerin, başka kurumlardan da kredi alma eğiliminde olduğunu göstermektedir (Şekil 4.42).

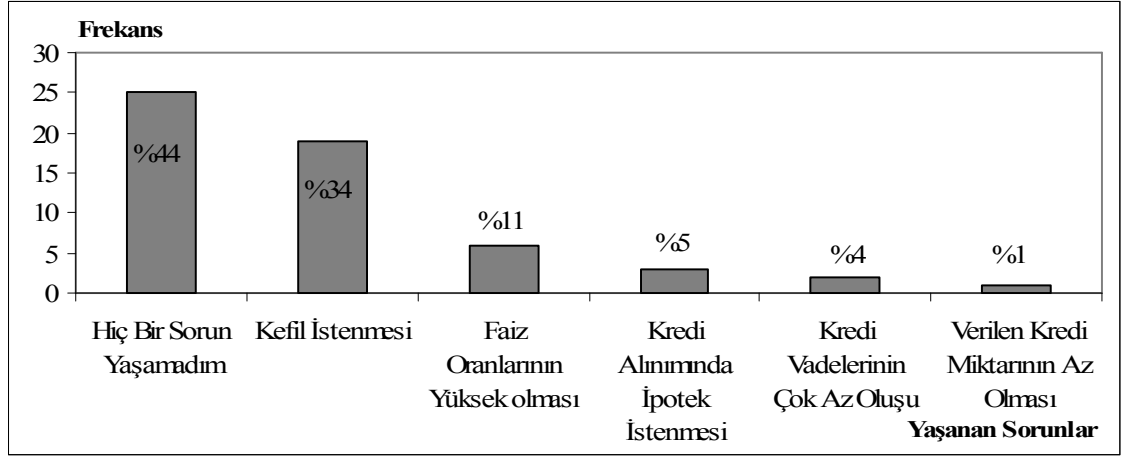

Şekil 4. 43: Kredi Alınan Kurumlar

ORKÖY dışındaki kurumlardan kredi alan deneklerin 4'ü birden fazla kurumdan kredi almıştır. Deneklerin %73'ü ORKÖY dışında kredi almak için Ziraat Bankasını tercih ettikleri anlaşılmıştır. Alınan kredi türü ise ihtiyaç kredisi ve yem kredisidir. Deneklerin %12'si İl Özel İdaresinden kredi almıştır. Alınan kredi türü 2006 da süt sığırcılığı projesi ve 2008 yılında seracılık kredisidir. Deneklerin %8'i de Halk Bankası kredisini kullanmıştır. %1'i ise diğer bankalardan kredi kullanmıştır. Halk bankası ve diğer bankalardan alınan kredi türü ihtiyaç kredisidir (Şekil 4.43). Şekil 4.43'e göre ORKÖY dışında orman köylüsünün kalkınmasına katkıda bulunmak için kredi veren kurum İl Özel İdaresi olmuştur. Ayrıca denekler yem fiyatlarının yüksek olması ve gelirin düşük olması sebebiyle Ziraat Bankasından yem kredisini almak durumunda kalmıştır. Denekler bankalardan alınan kredinin geri ödemesi sırasında zorluk yaşacaklarını bildiklerini, ama kredi almak zorunda olduklarını belirtmişlerdir.

ORKÖY dışındaki kurumlardan kredi alımı sırasında yaşanan sorunlar öğrenilmek istenmiş ve "ORKÖY dışındaki kuruluşlardan kredi alırken yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretlenebilir.)" sorusu yöneltilmiştir (Şekil 4.44).

Yaşanılan sorunlar:

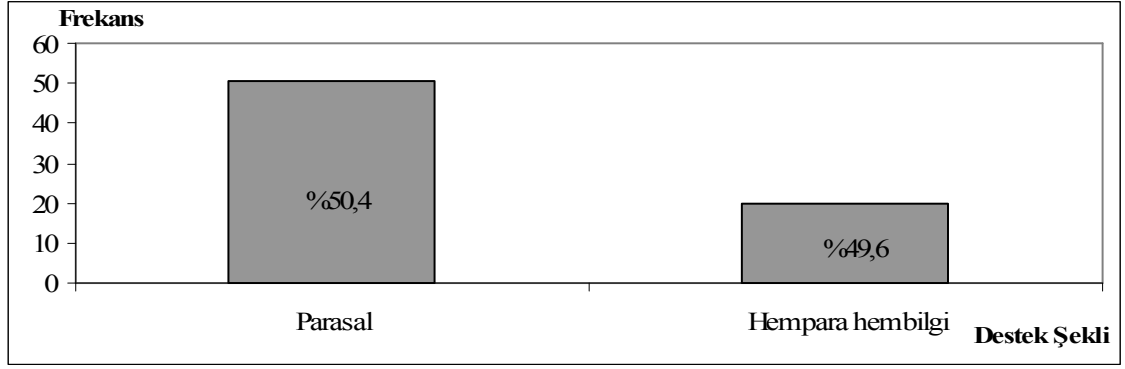
Şekil 4. 44: ORKÖY Dışındaki Kuruluşlardan Kredi Alırken Yaşanan Sorunlar

Şekil 4.44’de ORKÖY dışındaki kurumlardan kredi alan denelerin %44’ü kredi alırken hiçbir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Ancak deneklerin %34’ü kefil istenmesini sorun olarak göstermiştir.

Diğer kurumlardan kredi alırken yaşanan sorunlarla, ORKÖY’den kredi alırken yaşanan sorunlar aynıdır. Denekler kurumlardan kredi alırken “kefil istenmesi” nedeniyle zorluk yaşadıklarını belirtmektedirler. İkinci sıradaki sorun olan faiz oranlarının yüksek oluşu ORKÖY için geçerli değildir. Deneklerin %1’i hariç tamamı ORKÖY’ün faiz ve geri ödeme planından memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

ORKÖY uygulamalarının orman köylülerini bilgi yönünden de destekleyip desteklenmediğini öğrenmek amacıyla deneklere “ORKÖY tarafından Köyünüzde yürütülen projelerde ORKÖY size hangi konularda destek veriyor?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin yanıtlar Şekil 4.45’de belirtilmiştir.

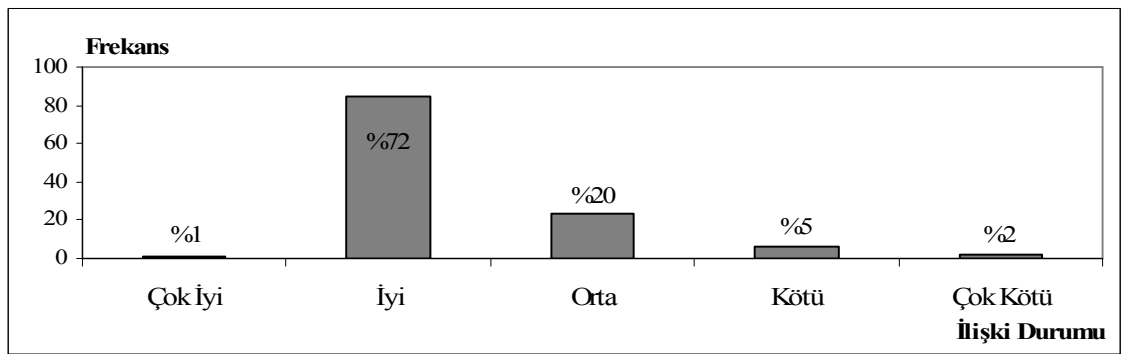
Şekil 4.45’de görüldüğü üzere ORKÖY’ün orman köylüsünü destekleme şeklini deneklerin %50,4’ü parasal, %49,6’sı ise hem parasal hem de bilgi olarak yanıtlamıştır. Aslında anket formunda ilgili sorunun seçenekleri arasında “bilgi ve pazarlama” da bulunmaktadır. Hiç bir denek bu seçenekleri işaretlememiştir. Fakat verilen bilgi desteği orman köylüleri tarafından yeterli görülmemektedir.

Şekil 4. 45: ORKÖY'ün Orman Köylüsünü Destekleme Şekli

Yöredeki orman teşkilatı “Şile İşletme Müdürlüğü” ile denekler arasındaki ilişkiyi öğrenmek amacıyla “Size göre Orman teşkilatı ile orman köylüsünün ilişkisi nasıldır?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya ilişkin yanıtlar Şekil 4.46’da verilmiştir.

Orman teşkilatı ile orman köylüsü arasındaki ilişki durumunun %1’i denek tarafından çok iyi olarak belirtilirken, %72’si “iyi” olduğunu söylemiştir. Deneklerin %20’si orman teşkilatı ile orman köylüsü arasındaki ilişkinin “orta” olduğunu, %2’si denek de çok kötü olduğunu belirtmiştir. Çok kötüye 1, çok iyiye de 5 değeri verilecek şekilde yanıtlar derecelendirilmiştir. Ağırlıklı ortalaması alınmış sonuç 3,66 çıkmıştır. Buna göre orman köylüsünün orman teşkilatı ile aralarındaki ilişkinin düzeyi ortanın üzerindedir.

Şekil 4. 46: Orman Teşkilatı ile Orman Köylüsü İlişkisi

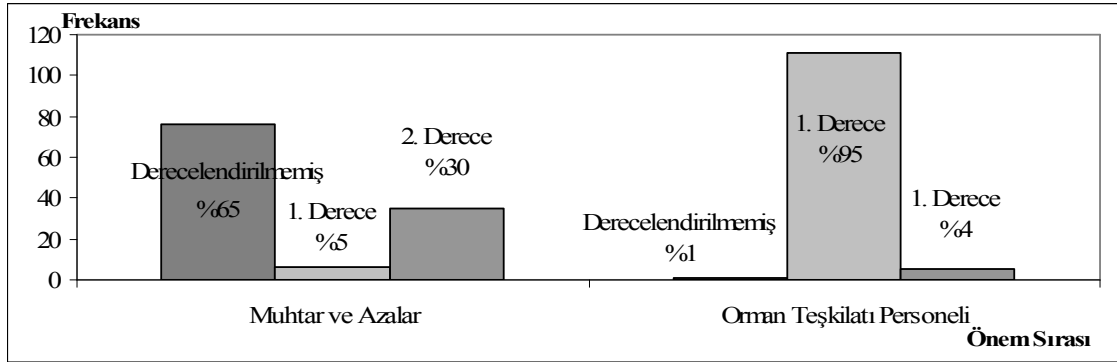
Deneklere bu düşüncelerinin nedenleri sorulduğunda deneklerin %91’i sebep belirtmemiştir. %3’ü orman teşkilatı ile orman köylüsünün birbirine muhtaç olduğunu, %3’ü kesim işlerinin azaldığını, %1’i teşkilatın sorunlarına yanıt verdiğini ve 1’er

denek hayvanların ormana bırakılmasına izin verilmemesini ve orman teşkilatının köylülerin haklarına sahip çıkmadıklarını neden olarak belirtmiştir (Şekil 4.46).

Denekler baltalıkların koruya dönüştürülmesi ile gelir kaybı yaşamışlardır. Denekler bu tür uygulama değişikliklerinin devam edeceğini ve orman köylüsünün tamamen ormandan yararlanmasının önüne geçileceğini düşünmektedir.

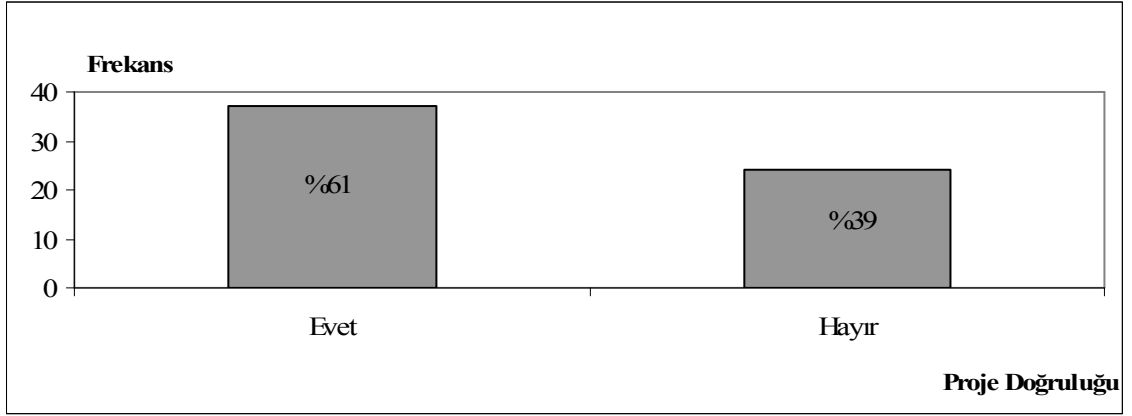
Ormancılıkla ilgili bir problem yaşandığında orman teşkilatına başvurup vurmadıklarını öğrenmek için “Köyünüzde orman kaynakları ve ormancılık ile ilgili konularda yardıma ihtiyaç duyduğunda ne tür bilgi kaynaklarını kullandığınızı parantez içerisine önem sırasını yazarak belirtiniz” sorusu yöneltilmiştir. İlgili yanıtlar Şekil 4.47’de verilmiştir.

Denekler orman kaynakları ve ormancılıkla ilgili konularda yardıma ihtiyaç duyduklarında hangi bilgi kaynaklarına başvurdukları sorusuna ait seçenekler arasında yalnızca iki seçeneği tercih edip derecelendirmişlerdir. Şekil 4.47’de göre Şile Orman Köylerinde yaşayan orman köylüleri ormanla ilgili bir problem yaşadıklarında ilk olarak orman teşkilatı personeline danışmayı daha uygun görmektedir.

Şekil 4. 47: Ormancılıkla İlgili Konularda Danıştıkları Bilgi Kaynaklarının Önem Sırası

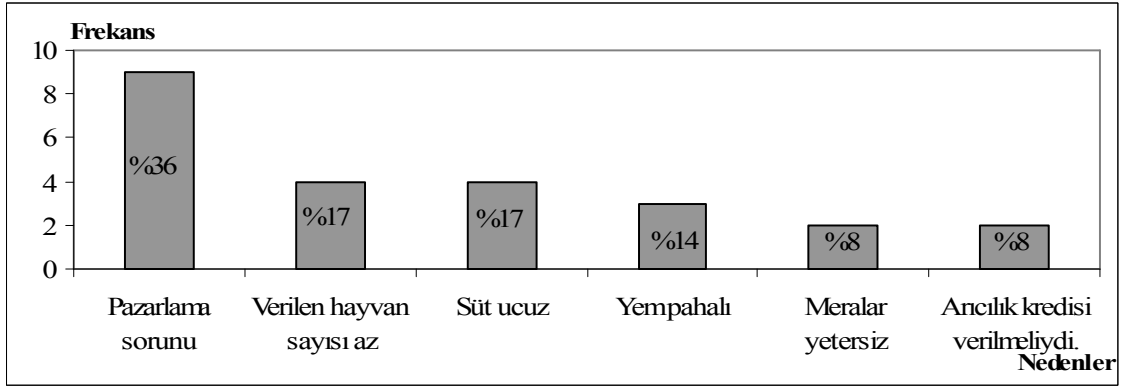
Yapılan araştırmada Şile orman köylerinde ORKÖY tarafından süt sığırcılığı projesinin ağırlıklı olarak desteklendiği anlaşılmıştır. Bu projenin doğru bir seçim olup olmadığını anlamak için “Sizce bu proje konusunun seçimi doğru mudur?” sorusu yöneltilmiştir. Deneklerin verdikleri yanıtlar Şekil 4.48 ve nedenler Tablo 4.49’da yer almaktadır.

Şekil 4. 48: Deneklere Göre Süt Sığırcılığı Projesini Doğru Tercih Olması Durumu

ORKÖY tarafından süt sığırcılığı projesi 2006 yılına kadar Şile Orman köylerine verilen bir gelir artırıcı proje olmuştur. Süt sığırcılığı kredisi almış olan 61 deneğe bu projenin köyleri için doğru tercih olup olmadığı sorulduğunda %61'i "evet" yanıtını vermiş, %39'u ise "hayır" yanıtını vermiştir. Buna göre ORKÖY tarafından süt sığırcılığı projesinin yörede uygulanmasının doğru bir karar olduğu kanısı hakimdir.

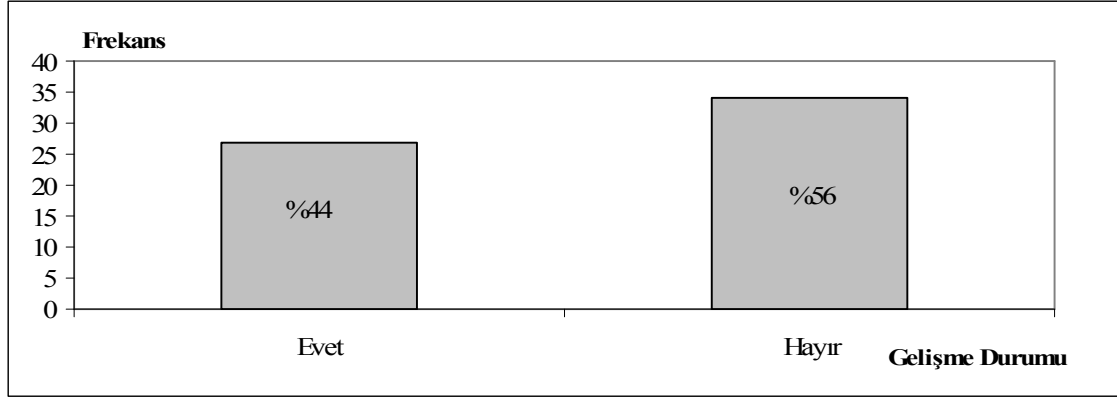
Süt sığırcılığı projesinin seçimini doğru bulmayan deneklere bu yanıtlarının nedenleri sorulmuş ve alınan yanıtlar Şekil 4.49'da verilmiştir.

Şekil 4. 49: Süt Sığırcılığı Projesinin Doğru Tercih Olmama Nedenleri

Belirtilen nedenler arasında ilk sırada, " pazarlama" sonra "verilen hayvan sayısının azlığı ve yem pahalılığı" gelmektedir. Şekil 4.49'da görüldüğü üzere süt sığırcılığının yörede gelişmeme nedenlerinin başında elde ettikleri süt ve süt ürünlerinin pazarlama sorunu gelmektedir.

Süt sığırcılığı projesinin gelişme gösterip göstermediğini öğrenmek için “ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı sizce yeterli gelişmeyi göstermiş midir?” sorusu yöneltilmiştir. Yanıtlar Şekil 4.50’de gösterilmiştir.

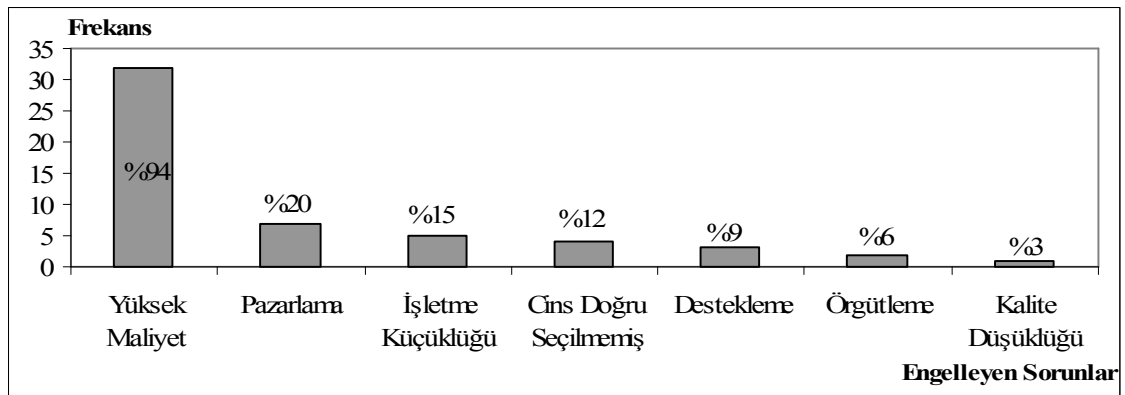

Şekil 4. 50: Süt Sığırcılığının Gelişme Durumu

Deneklerden süt sığırcılığı kredisi alanların %44’ü, köylerinde süt sığırcılığının yeterli gelişme gösterdiğini, %56’sı ise bu projenin yeterli gelişme göstermediğini dile getirmişlerdir.

Ayrıca süt sığırcılığı projesinin yeterli gelişme göstermediğini belirten deneklere; sizce “Süt sığırcılığının gelişmesini engelleyen sorunlar nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir).” sorusu yöneltilmiştir. Verilen yanıtlar Şekil 4.51’de belirtilmiştir.

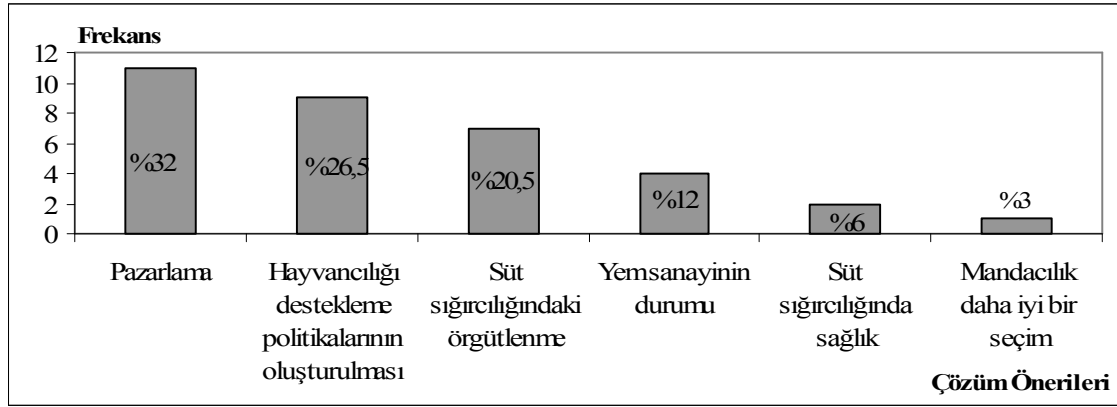
Süt sığırcılığını engelleyen sorunlar:

Şekil 4. 51: Süt Sığırcılığının Gelişimini Engelleyen Sorunlar

Deneklerin %94'ü süt sığırcılığının gelişimini engelleyen neden olarak maliyeti belirtmiştir. Yörede ki süt üretiminin pahalı olmasının nedeni tarım arazilerinin az olması, dolayısıyla yemlik ekim alanlarının çok kısıtlı olmasıdır. Bu nedenle köylüler yemi dışarıdan satın almak zorunda kalmışlardır. Yemin kg fiyatının 2009 yılı Nisan ayı için 0,60 TL olmasına karşın sütün litre fiyatı 0,45 TL'dir. ORKÖY'ün hayvan alımı dışında yem için destek vermemesi ile birlikte süt satımın da zorluk yaşanması üreticinin maliyetin altından kalkamamasına sebep olmaktadır.

Söz konusu sorunların giderilmesine yönelik öneriler sorulmuş ve deneklerin yanıtları şekil Şekil 4.52'de verilmiştir.

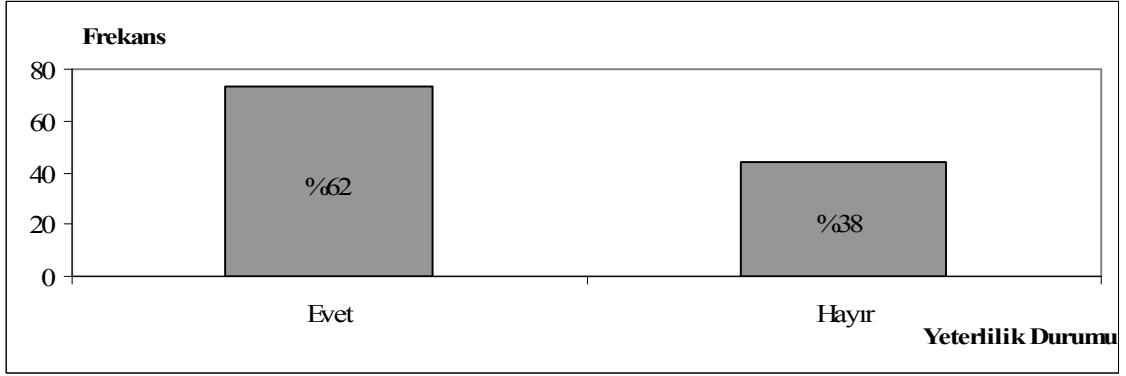

Şekil 4. 52: Deneklerin Sorunların Çözümü İçin Önerileri

Yörede süt sığırcılığının gelişebilmesi için deneklerin %32'si pazarlama sorununun giderilmesi gerektiğini düşünmektedir. Deneklerin, %3'ü mandacılığın süt sığırcılığı yerine daha iyi bir seçim olduğunu iddia etmektedir. Çünkü, mandaların yöre şartlarına ineklere göre daha kolay uyum sağladığı belirtmektedirler (Şekil 4.52).

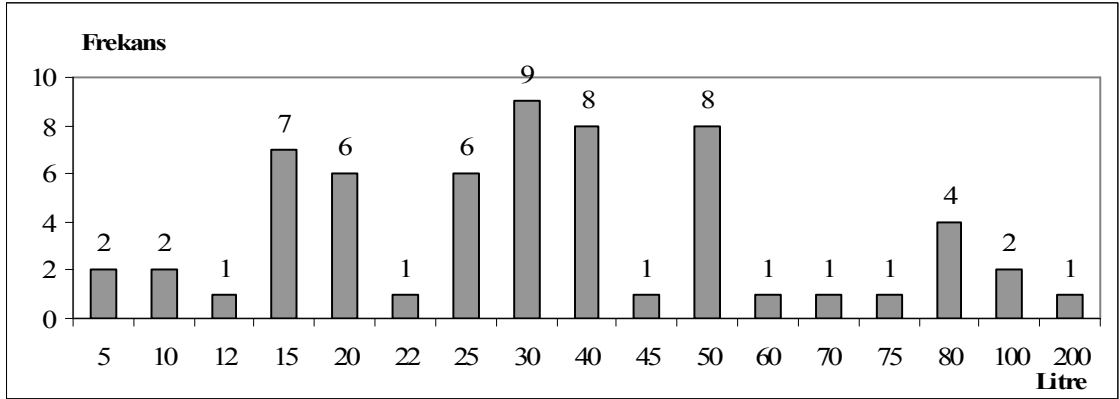
Mera yeterlilik durumuna ilişkin görüşler:

Şekil 4.53'den deneklerin %62'si' meraların yeterli olduğuna, %38'i meraların yeterli olmadığına inandıkları anlaşılmaktadır. Meralarını yetersiz bulan deneklerin hepsi meralarının köydeki hayvan sayısı dikkate alındığında yeterli büyüklükte olmadığını belirtmişlerdir. Mera olarak Şile köyleri genel olarak ormandaki açık alanları kullanmaktadır.

Şekil 4. 53: Meraların Yeterlilik Durumu

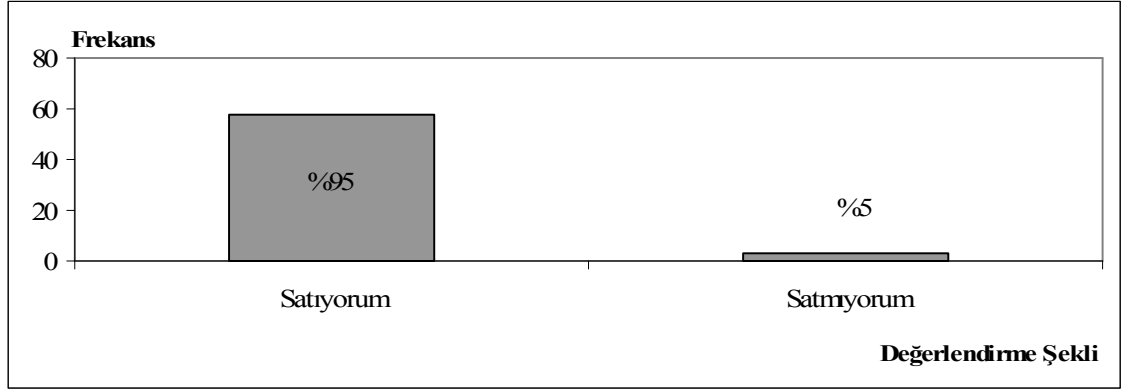
Süt sığırcılığı kredisi alan deneklerin günlük süt miktarı “Günlük kaç litre süt elde ediyorsunuz?” sorusu ile öğrenilmiştir. Bu soruya ilişkin yanıtlar Şekil 4.54’de verilmiştir.

Şekil 4. 54: Günlük Elde Edilen Süt Miktarı

Denekler günlük elde edilen süt miktarını en az 5 litre en çok 200 litre olarak belirtilmişlerdir. Deneklerin vermiş olduğu bilgiler doğrultusunda ortalama günlük elde edilen süt miktarı 37,6 litredir (Şekil 4.54).

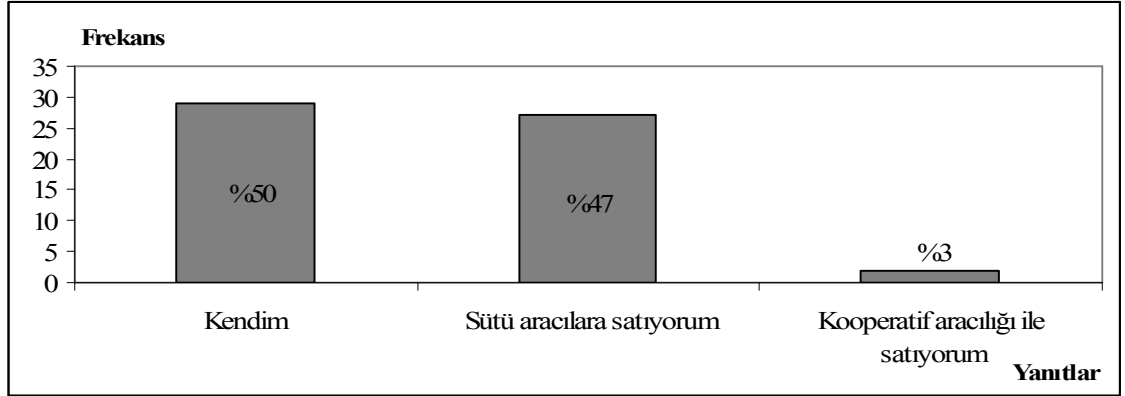
Anket çalışmasına katılan ORKÖY’den süt sığırcılığı projesi için kredi almış 61 deneye “Elde ettiğiniz sütü nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş ve alınan yanıtlar Şekil 4.55’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 55: Elde Edilen Sütün Değerlendirilme Şekli

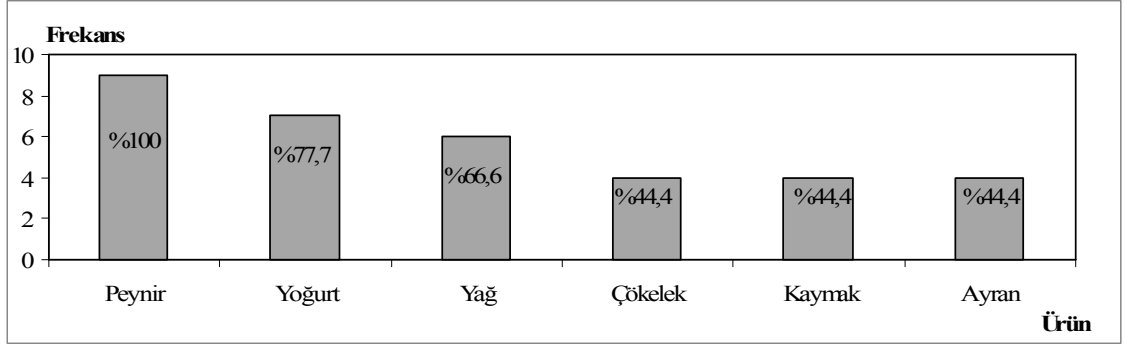
Deneklerin %95'i elde edilen sütü gelir amaçlı satmaktadır. %5'i ise sütü kendi ihtiyaçları için kullanmaktadır. Verilen yanıtlardan süt sığırcılığı ile uğraşan deneklerin nerdeyse tamamı sütünü satmaktadır (Şekil 4.55).

Aynı denekler “Sütünüzü satıyorsanız, nasıl sattığınızı belirtiniz?” sorusunu da yanıtlamışlardır (Şekil 4. 56).

Şekil 4. 56: Elde Edilen Sütün Satış Biçim

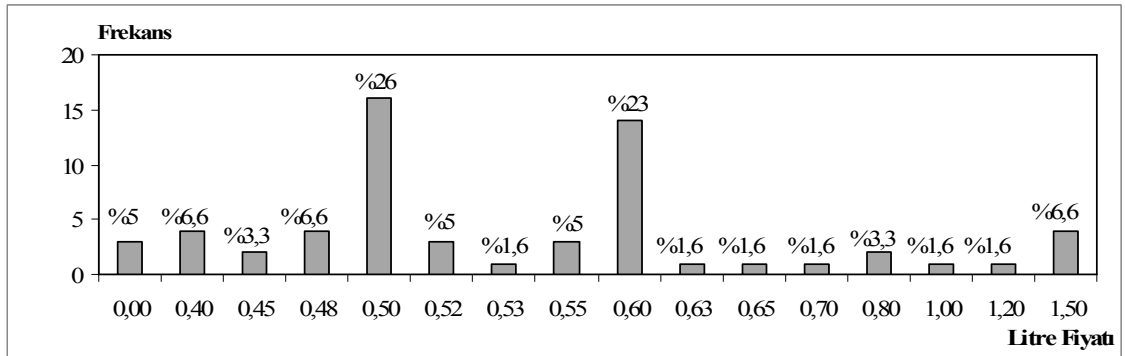
Elde etmiş oldukları sütleri deneklerin %50'si kendisi satmaktadır. Sütü araçlara satan deneklerin oranı %47 ve elde ettikleri sütü kooperatif aracılığı ile satan denek oranı ise %3 dür. Bu oranlar deneklerin üretmiş oldukları sütü tüketicilere doğrudan ve araçlarla pazarladıklarını göstermektedir. Söz konusu deneklerin sütü işlemden geçirme şekilleri ve bunları tercih etme yoğunlukları Şekil 4.57'de verilmiştir.

Şekil 4. 57: Sütü İşlemden Geçirdikten Sonraki Satılış Şekli

Şekil 4.57'deki verilere göre, toplam 61 denekten 9'u işleyerek ürününü satmaktadır. Deneklerin tamamının işleyerek sattıkları ürün peynirdir. Sütü işlemden geçiren denekler birden fazla ürün meydana getirmemektedir. Bundan dolayı yüzde değerleri toplamı %100'ü geçmektedir. 9 (%100) denek sütü işledikten sonra farklı ürünler üretmektedir. Deneklerin tamamı sütün büyük miktarı ile peynir üretmektedir. Geri kalan süt ile farklı ürünler elde etmektedir. 9 denneğin 7'si (%77,7) sütü hem peynir hem yoğurt, olarak, 9 denneğin 6'sı (% 66,6) peynir, yoğurt ve yağ üretmektedir. 4'er (%44,4) denek peynirin yanında sütü çökelek, kaymak ve ayran olarak işleyip satmaktadırlar. Şile orman köylerinde sütün işlenerek satılmasından çok işlenmeden satışının yapılması daha yaygındır.

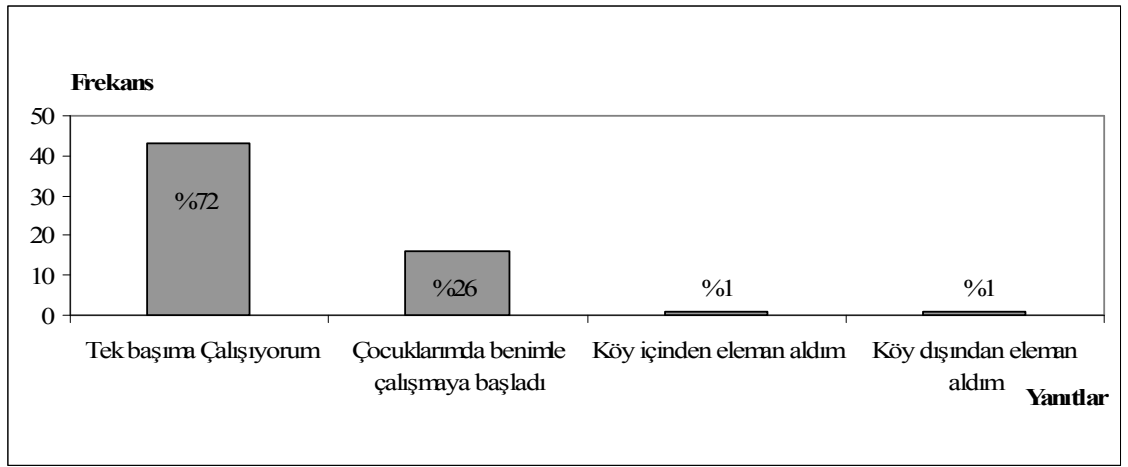
Süt sığırcılığı kredisi kullanan deneklerin elde ettikleri sütü satış fiyatları "Litresini kaç liradan satıyorsunuz?" sorusu ile öğrenilmiştir. İlgili sorunun yanıtları Şekil 4.58'de verilmiştir.

Şekil 4.58: Sütün Satış Fiyatı

Deneklerin % 5'i elde ettikleri sütü satmayarak, kendi ihtiyacı için kullanmaktadırlar (Bu denekler Şekil 4.58'de 0,00 olarak belirtilmişlerdir). En düşük süt satış fiyatı 0,40 TL'si dir. En yüksek litre fiyatı 1 50TL'dir. Ortalama süt fiyatı 0,57 TL'sidir.

Ekonomik gelişmeyi gösteren etkenlerden birisi de projenin gerçekleştiği yörede iş imkanlarının artmasıdır. ORKÖY projelerine bağlantılı yörede iş olanaklarının oluşup oluşmadığını saptamak üzere "Kredi aldıktan sonra kim yada kimler sizinle çalışmaya başladı?" sorusu yöneltilmiştir. İlgili sorunun yanıtları Şekil 4.59'da verilmiştir.

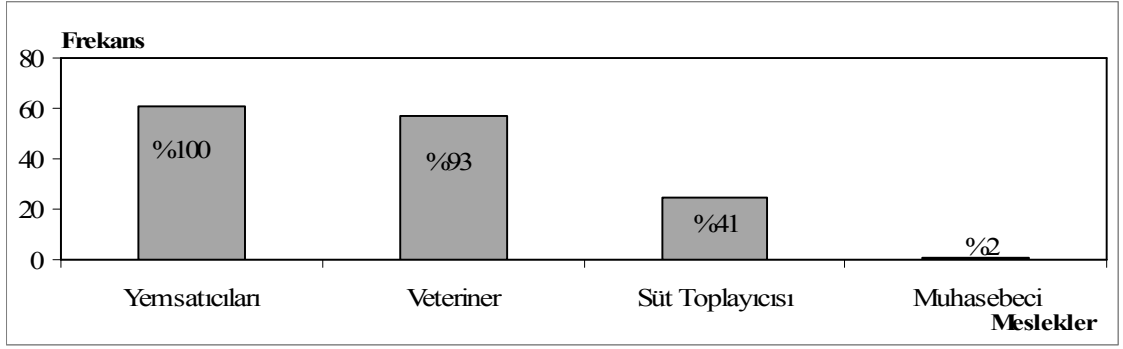

Şekil 4. 59: Kredi Aldıktan Sonra Deneklerle Çalışanlar

Şekil 4.59'da ORKÖY'den kredi alan deneklerin %72'si tek başına çalıştığını, %26'sı çocukları ile çalıştığını, %1'i ise dışarıdan eleman aldığını belirtmiştir.

Güneş enerjisi sistemlerinin montajı ORKÖY'ün anlaşmış olduğu firma tarafından gerçekleştirildiği için ve sistem yeni olduğundan köylerde montaj ve tamir için servis bulunmamaktadır.

ORKÖY'ün vermiş olduğu ekonomik nitelikli kredilerden yararlanan orman köylüsü, farklı sektörlerle ilişkiye gireceğinden ekonomik canlanma yaşayacaktır. Böylece verilen ORKÖY kredilerinin yöre ekonomisine etkisi zincirleme olacaktır. Bunu öğrenmek için "Kredi aldıktan sonra hangi mesleklerle yakın ilişki içine girme zorunluluğunuz oldu?" sorusu yöneltilmiştir (Şekil 4.60).

Şekil 4. 60: Mesleklerle Olan İlişki

Bu soru yalnızca süt sığırcılığı kredisi alan deneklere yöneliktir. Verilen yanıtlardan deneklerin en çok yem satıcıları, en az muhasebecilerle (1 denek) ilişki içinde oldukları anlaşılmıştır. Süt, Teke deki süt işleme fabrikasının süt toplama arabalarıyla toplanmakta ya da denekler tarafından sattığı için başka süt toplayıcısına ihtiyacı duymamaktadır. Diğer denekler zaruri olan yem satıcıları ve veterinerler dışında başka mesleklerle iletişim içinde değildir.

Ayrıca kredi alımının ilk yılında zorunlu olarak yapılan sigortadan dolayı, sigorta şirketleri ile ilişkileri vardır. Fakat köylünün yeterli kazancı elde edememesinden dolayı ilk yılın ardından hayvanlar sigorta yapılmamaktadır. Bu durum kredi verilen projenin ilk alındığı dönemdeki boyutunun fazla gelişme göstermediğinin kanıtıdır.

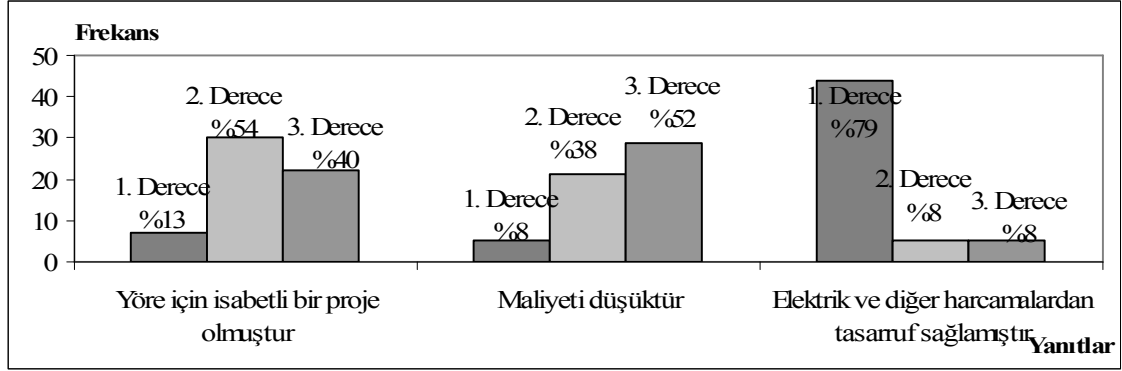
ORKÖY'ün Şile İlçesinde orman köylerinde verdiği güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi hakkındaki düşüncelerini öğrenmek için “Sizce “Güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi” başarılı bir proje midir?” sorusu yöneltilmiştir.

ORKÖY' den güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi için kredi alan 56 deneğin tamamı projeyi başarılı olarak nitelendirmiştir.

Deneklere güneş enerjisini hangi alanlarda kullandığını öğrenmek için “Güneş enerjisini hangi alanlarda kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

ORKÖY'den güneş enerjisi ile su ısıtma tip kredisi alan 56 deneğin tamamı güneş enerjisini banyo ve mutfakta sıcak su ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir.

Ayrıca Güneş enerjisi projesini başarılı olarak nitelendirmelerinin nedenlerini sıralamaları istenmiştir. Yanıtlar Şekil 4.61'de verilmiştir.

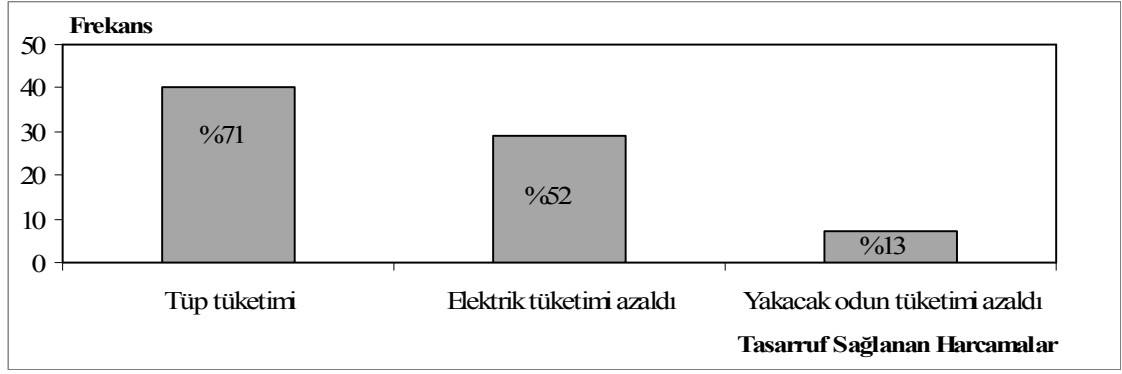
Şekil 4. 61: Güneş Enerjisi İle Su Isıtma Tip Projesinin Başarı Nedenleri

Deneklerin %79'u elektrik ve diğer harcamalardan tasarruf sağlandığını, %54'ü yöre için uygun olduğunu, %52'si projenin düşük maliyetli olduğunu belirtmişlerdir.

Ayrıca güneş enerjisi projesinin nelerden tasarruf sağladığı deneklere sorulmuş ilgili yanıtlar Şekil 4. 62'de verilmiştir.

Güneş enerjisi kredisi alan deneklerin %71'ı tüp tüketiminde azalma olduğunu belirtmiştir. %52'si elektrik tüketiminde azalma olduğunu, %13'ü yakacak odun tüketiminde azalma olduğunu belirtmiştir. Yüzde değerleri toplamının 100 den fazla çıkmasının nedeni deneklerin bazılarının birden çok seçeneği işaretlemiş olmasındandır.

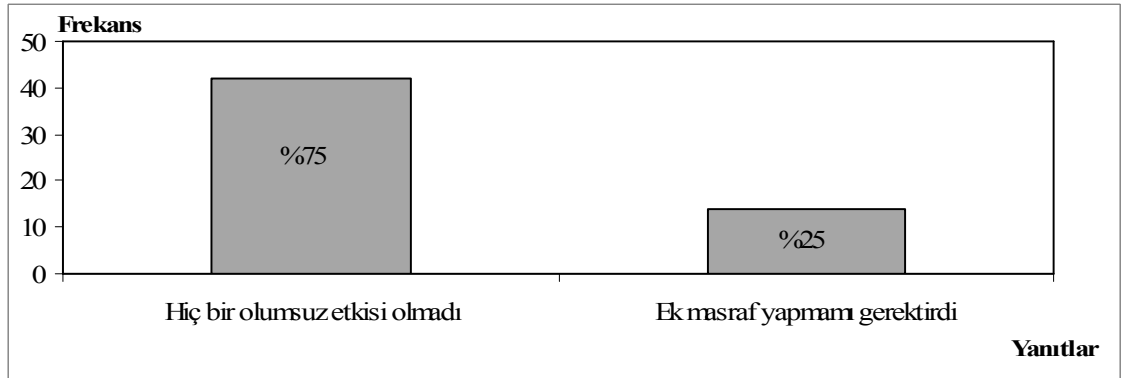
Şekil 4.62 incelendiğinde odun tüketimden daha çok tüp ve elektrik tüketiminde azalma olduğu görülmektedir. Bu açıdan değerlendirdiğimizde enerji kaynaklarımızın kullanımı bakımından olumlu sonuçlar doğurmuştur.

Şekil 4. 62: Deneklerin Tasarruf Sağladıkları Harcamalar

Güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesinin deneklere olumsuz etkilerinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiş “Güneş enerjisi sisteminin ailenizdeki olumsuz etkileri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir (Şekil 4.63).

Güneş enerjisinin olumsuz etkileri:

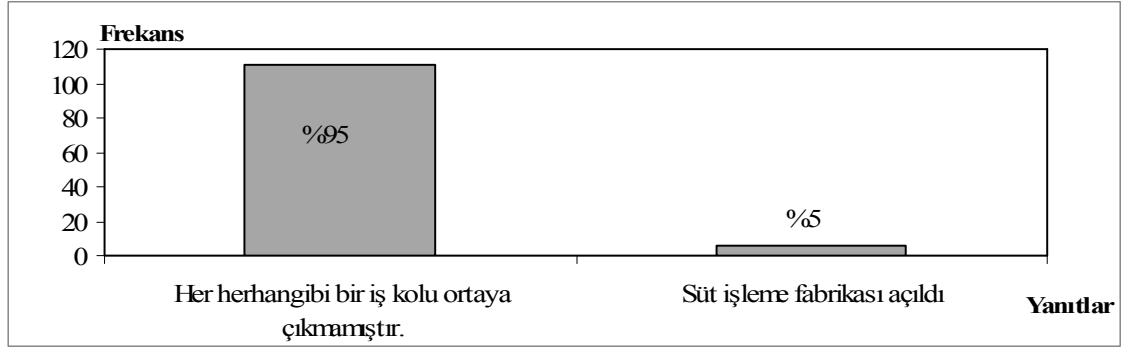

Şekil 4. 63: Güneş Enerjisinin Olumsuz Etkileri

Şekil 4.63’de güneş enerjisi ile su ısıtma tip proje kredisi alan deneklerden %75’i hiçbir olumsuz etkisi olmadığını, %25’i ek masraf yapmalarını gerektirdiğini belirtmiştir. Ek masrafın sebebini köylüler, güneş enerjisi sistemini kuran firmanın, montaj sırasında binaya vermiş oldukları zarar olarak açıklamışlardır.

ORKÖY’ün verdiği kredilerin yeni iş imkanların yaratıp yaratmadığı öğrenilmek istenmiş ve deneklere “ORKÖY kredileri verildikten sonra köyünüzde hangi yeni iş kolları ortaya çıktı?” sorusu yöneltilmiştir (Şekil 4.64).

Yeni iş kolları:

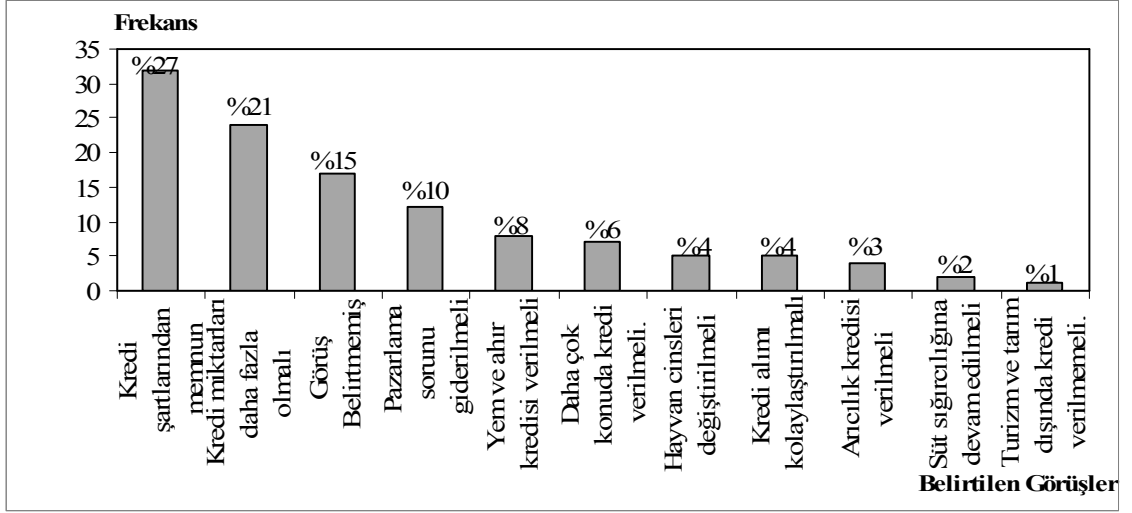
Şekil 4. 64: Yeni İş Kolları

Şekil 4.64'de çalışma kapsamındaki köylerden Teke köyü hariç hiçbir köyde yeni bir iş kolu ortaya çıkmamıştır. Görüleceği üzere deneklerin %5'i köylerinde süt işleme fabrikası(mandıra) kurulduğunu dile getirmiştir.

Teke Köyündeki mandıra ORKÖY kredisi ile kurulmuştur, ancak bu mandıranın işletilmesi sırasında sorunlar çıkmış ve sonunda Zerenler A.Ş' ye devredilmiştir. Bu tesisin günlük süt işleme kapasitesi 10 ton/gün iken, günümüzde eksik kapasite ile (3-4 ton/gün) çalıştırılmaktadır. Bunun nedeni yörede uygulanan süt sığırcılığının verimli olarak gerçekleştirilememesidir. Köylülerin çoğu yem pahalı olduğu için sığırlarını yeterli ot bulunmayan meralarda otlatmaktadır. Söz konusu mandırada başkaca ürün üretilmemektedir.

Deneklerin ORKÖY hakkındaki düşünceleri "ORKÖY tarafından verilen krediler hakkındaki görüşleriniz (eleştiri ve/veya önerileriniz) var mı?" sorusu ile öğrenilmek istenmiştir. İlgili sorunun yanıtları Şekil 4.65'de gösterilmiştir.

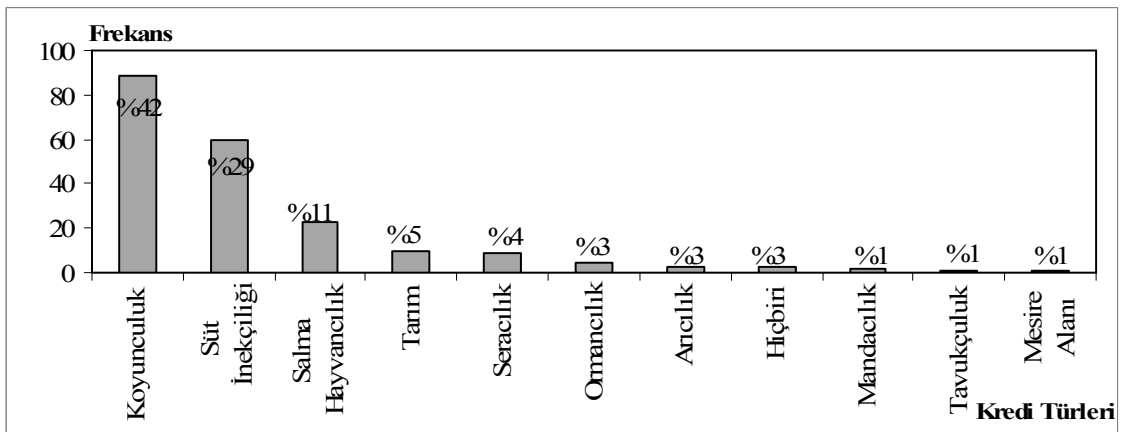
Şekil 4.65 incelendiğinde deneklerin %15'i ORKÖY kredileri hakkında bir görüş beyan etmemişlerdir. % 27'si kredi şartlarından memnun olduklarını, % 20'si kredi miktarlarının daha fazla olması gerektiğini belirtmişlerdir. Deneklerin %10'u pazarlama sorunu dile getirmiştir. Görüleceği üzere ORKÖY ile ilgili olarak denekler, kredi miktarının artırılması ve pazarlama sorunun giderilmesi ile ilgili çalışmalar yapılmasını istemektedirler.

Şekil 4. 65: Deneklerin Verilen ORKÖY Kredileri Hakkında Görüşleri

Denekler ayrıca yem ve ahır, hayvan cinsi, kredi alımının kolaylaştırılması gibi problemleri dile getirmişlerdir. Bu sorunların ortaya çıkması ve projelerden beklenen başarının elde edilememesinin en önemli nedeni kredi verilecek kişilerin görüşlerinin alınmamasıdır. Bu nedenle deneklere “Köyünüzün kalkınması için sizce ORKÖY hangi gelir artırıcı işlere kredi vermelidir?” sorusu yöneltilmiştir (Şekil 4.66).

Gelir artırıcı kredi türleri:

Şekil 4. 66: Gelir Artırıcı Kredi Türleri

Şekil 4.66 incelendiğinde deneklerin %71’inin koyunculuk ve süt sığırcılığını önerdiği görülmektedir. En az destek istenen kredi türleri ise tavukçuluk ve mesire alanıdır. Yöre

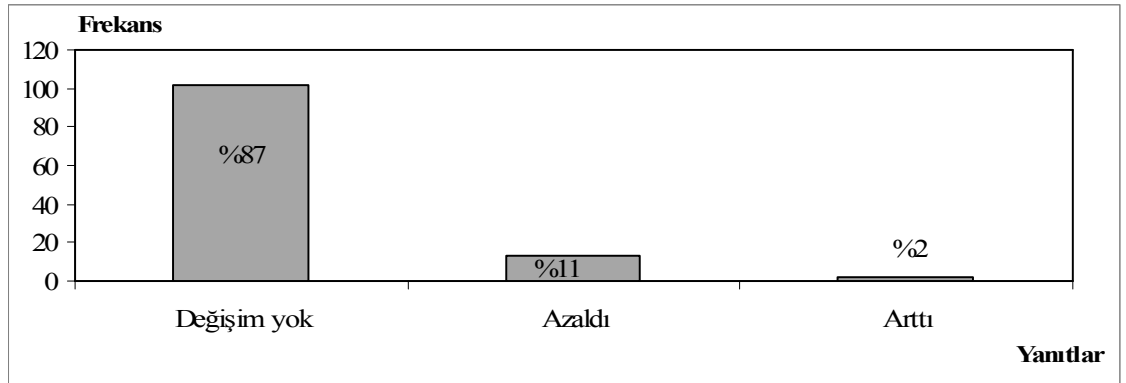
için uygun olmasına rağmen balıkçılık ve el sanatları için destek isteği dile getirilmemiştir.

Denekler, süt sığırcılığında çok sayıda güçlükle (pahalı yem, sütün düşük fiyattan satılması, vb) karşı karşıya kalmalarına rağmen; halen süt sığırcılığı için kredi istemektedirler. En çok deneklerin koyunculuk ve salma hayvancılığı tercih etmelerinin nedeni serbest otlatma uygulayarak yem masraflarını en aza düşürebilme olanağıdır.

4.5.ORMAN–HALK İLİŞKİLERİNE AİT BULGULAR

ORKÖY uygulamaları çalışmaları, bir taraftan orman köylüsünün ekonomik düzeyinin yükseltilmesini ve sosyal yapının iyileştirilmesini sağlarken; diğer taraftan orman köylüsünün orman üzerindeki olumsuz baskısını azaltmaktadır. Böylece ORKÖY uygulamaları, orman köylülerinin ormanlardan olan ekonomik beklentilerini azaltarak, orman üstündeki olumsuzlukları yok etmektedir.

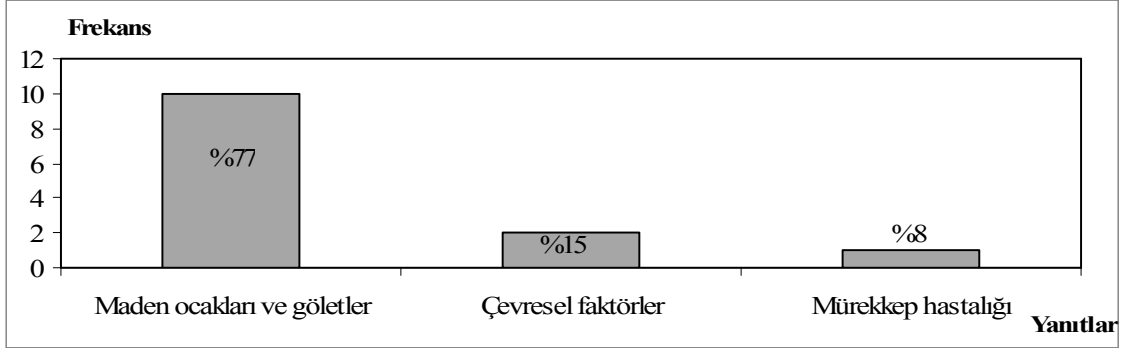
Orman köylüsünün ormanlar üzerindeki olumsuz baskısının ORKÖY uygulamaları ile alıp azalmadığını anlamak amacıyla deneklere “Köyünüz ormanlarının hatırlayabildiğiniz dönemden bu yana nasıl değiştiğini belirtiniz.” sorusu yöneltilerek öğrenilmek istenmiştir. Bu soruya verilen yanıtlar Şekil 4. 67’de gösterilmiştir.

Şekil 4. 67: Şile Ormanlarındaki Değişim

Şekil 4.67’i incelendiğinde deneklerin %87’sinin görüşü ormanların değişmediği yönündedir. Bu alana orman alanlarının arttığını belirten %2’lik grup eklendiğinde aradan geçen süreçte ormanların olumsuz yönde etkilenmediği görülmüşünün hakim olduğu söylenebilir (%89).

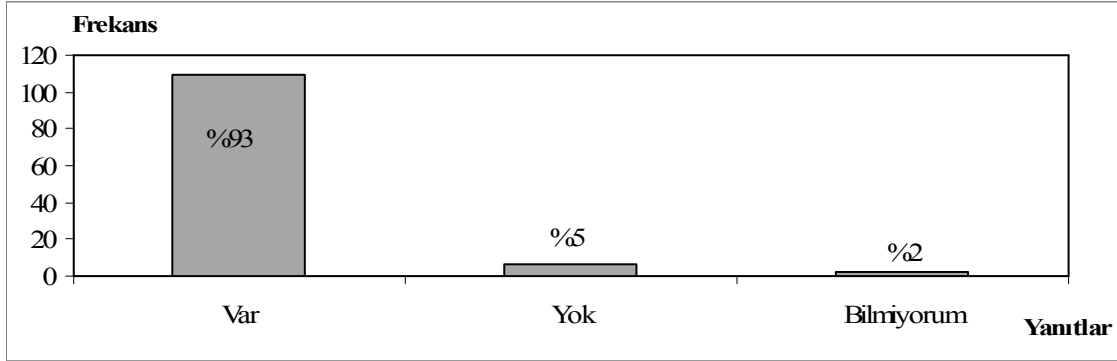
Orman alanlarında azalma olduğunu söyleyen %11'lik denek grubu; bu azalmanın nedenlerini şekil 4.68'deki gibi gösterilmiştir.

Şekil 4. 68: Ormanların Azalma Nedenleri

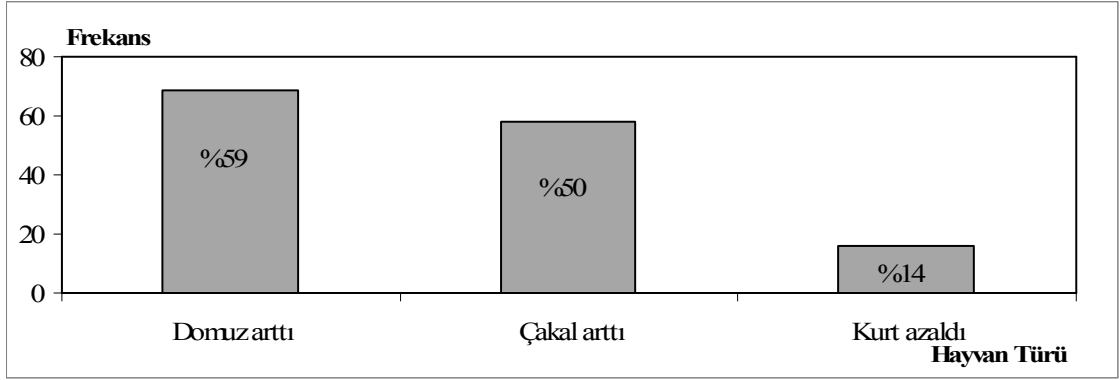
Şekil 4.68'den görüleceği üzere yöre orman alanlarındaki azalmanın nedenleri maden ocakları diğer çevresel faktörler mürekkep hastalığı şeklinde belirtilmiştir.

Yukarıdaki soruya benzer amaçla, “Köyünüz çevresindeki ormanlarda azalan veya çoğalan bitki veya hayvan türleri var mı? Varsa belirtiniz.” sorusu yöneltilmiştir. Bu sorunun yanıtları Şekil 4.69 ve Şekil 4.70'de gösterilmiştir.

Şekil 4. 69: Orman Alanlarındaki Bitki ve Hayvan Varlığındaki Değişim

Şekil 4.69'dan deneklerin büyük çoğunluğunun (%93) görüşü; geçmişten günümüze yöre ormanlarının bitki ve hayvan varlığının değiştiği yönündedir.

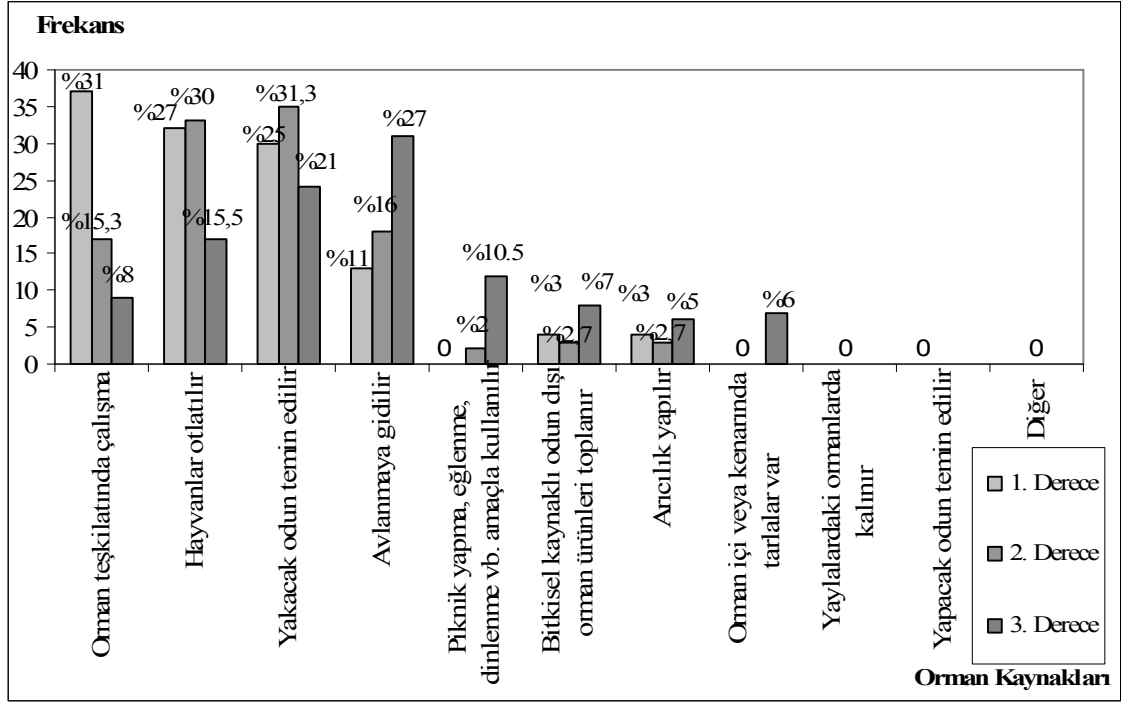
Şekil 4. 70: Orman Alanlarında En Çok Değişim Geçiren Türler

Deneklerin vermiş oldukları yanıtlara göre hayvan türlerinden domuz ve çakal miktarı artmış; keklik, sülün, çulluk, tilki, kurt miktarı azalmıştır (Şekil 4.70). Bitki varlığında ise ihlamur ve kestane türlerinin azaldığı dile getirilmiştir.

Deneklerin orman kaynakları ile olan ilişkisini öğrenmek amacıyla “Köylülerin orman kaynakları ile olan ilişkilerinden ilk üçünü parantez içerisine önem sırasını yazarak belirtiniz.” sorusu yöneltilmiştir. Deneklerin yaptıkları sıralama Şekil 4.71’de verilmiştir.

Denekler ilk sırada belirttikleri orman kaynaklarından yararlanma ilişkisi orman teşkilatında çalışmadır. İkinci sırada yakacak odun temin etme, üçüncü sırada ormanda avlanmaya etkinliği gelmektedir (Şekil 4.71).

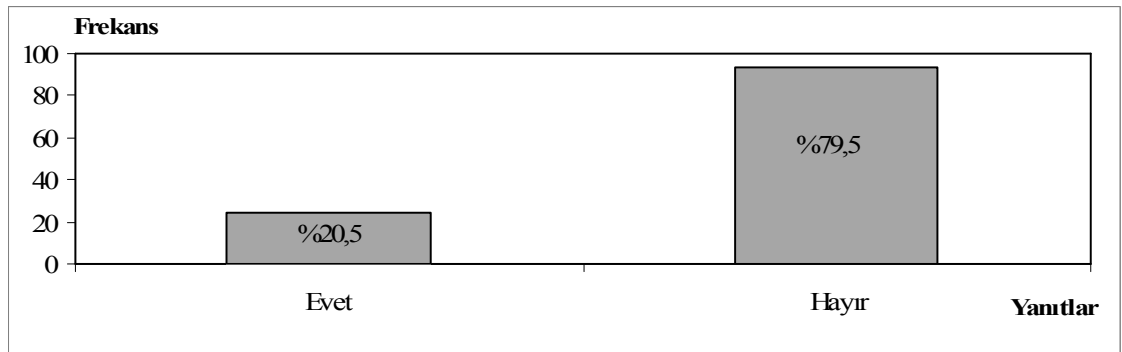
Şekil 4.71’den deneklerin önemli geçim kaynağını ormanların oluşturduğu görülmektedir. ORKÖY’ün gerçekleştirmiş olduğu köy kalkındırma projelerinin başarılı olması bu açıdan çok önemlidir. Çünkü ORKÖY projelerinin uygulanması ile orman köylüsü yalnızca ormana bağımlı kalmayacak ve Şile ormanları üzerindeki köylü baskını azalacaktır.

Şekil 4. 71: Deneklerin Orman Kaynakları İle Olan İlişkisi

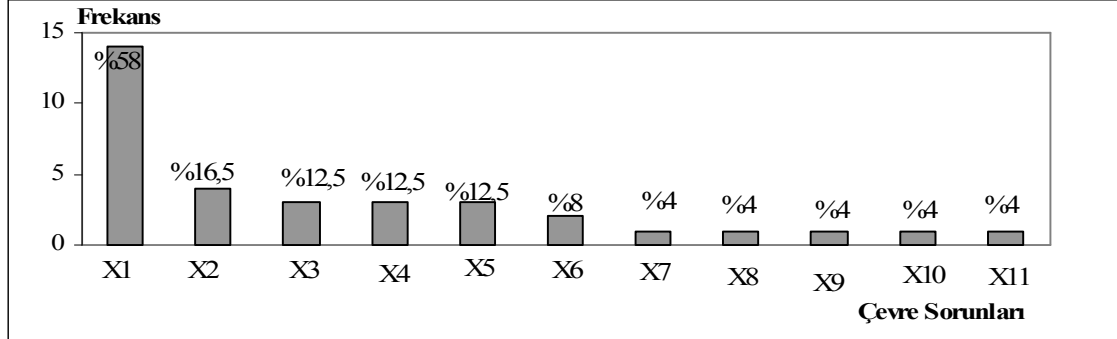
Bununla birlikte ORKÖY tarafından ülkenin değişik yörelerinde uygulamaya konulan köy kalkındırma projelerinin arzu edilen şekilde etki yapmadığı ve ormansızlaşma gibi çevre sorunları doğurduğu saptanmıştır. Şile orman köylerinde benzer bir çevre sorunun çıkıp çıkmadığını öğrenmek için “Köyünüzde çevre soruları olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Deneklerin köylerinde çevre sorunu varlığı hakkındaki düşünceleri Şekil 4.72’de verilmiştir.

Deneklerin %79,5’i köylerinde çevre sorunu olmadığını düşünmektedir.

Şekil 4. 72: Deneklerin Köylerindeki Çevre Sorunlarının Varlığı Hakkındaki Düşünceleri

Köylerinde çevre sorunu olduğunu belirten 24 deneye, olumsuz etkilendikleri çevre sorunlarının neler olduğu sorulmuş ve yanıtlar Şekil 4.73’de verilmiştir.

Şekil 4. 73: Deneklere Göre Yöredeki Çevre Sorunları (X1: Su kirliliği, X2: Hayvan türlerinin yok olması, X3: Bitki türlerinin yok olması, X4: Toprak erozyonu, X5: Alt yapı eksikliği, X6: Maden ocağı, X7: Ormansızlaşma, X8: Yiyecek kirlenmesi, X9: Gürültü kirliliği, X10: Baz istasyonu, X11: Atıklar)

Denekler birden çok seçeneği işaretlediği için yüzdelerin toplamı yüzde yüzü aşmaktadır.

Şekil 4.73’den en fazla işaret edilen çevre sorunu “su kirliliği”dir. Bu çevre sorunun ortaya çıkmasının nedeni köylerin kanalizasyon sistemleri olmasına karşın; arıtma tesislerinin olmaması ve atık suların derelere akıtılmasıdır. Ayrıca yöredeki baraj inşaatının toprak erozyonuna neden olduğu belirtilmektedir. Çevre sorunu olarak ileri sürülen ormansızlaşmaya baraj yapımı ve Melen Çayı’nın İstanbul’a taşınması nedeniyle yapılan ağaç kesimlerinin yol açtığı belirtilmektedir.

Deneklere “Köyünüz çevresindeki ormanların sağladığı 5 önemli işlevi (ürün ve hizmeti) parantez içerisine önem sırasını yazarak belirtiniz.” sorusu yöneltilmiştir. Deneklerin vermiş olduğu yanıtlar Tablo 4.2’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2’de görüldüğü üzere, ormanların sağladığı işlevlerin başında yapacak ve yakacak odun sağlama işlevi gelmektedir. Belirtilen önem sırasına göre diğer dört işlev odun dışı orman ürünü sağlama iklim ve atmosfere katkı, rekreasyon, av ve yaban hayatı yaşamı ortamı oluşturma şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 4. 2: Ormanların Köylülere Sağladıkları İşlevler ve Bu İşlevlerin Önemleri

ORMANIN KAYNAKLARI İŞLEVLERİ SIRASI	1. Derece		2. Derece		3. Derece		4. Derece		5. Derece	
	F*	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Yakacak ve yapacak odun sağlamak	106	91	6	5	1	1	0	0	1	1
Odun dışı orman ürünü sağlamak	1	1	53	45	24	21	4	3	6	5
İklim ve atmosfere katkı	1	1	21	18	35	30	17	14	8	7
Rekreasyon	2	2	2	2	8	7	30	26	39	33
Av ve yaban hayatına yaşama ortamı oluşturma	0	0	2	2	10	9	27	23	22	19
İş ve gelir imkanı sağlama	6	5	19	16	6	5	3	3	5	4
Toprak erozyonunu önleme	0	0	10	9	11	9	4	4	2	2
Doğal güzellik, estetik ve peyzaj değeri	1	1	3	3	0	0	13	11	13	11
Sel, çığ ve heyelan olaylarını önleme	0	0	1	1	8	7	6	5	2	2
Çevre (hava, toprak,su, gürültü vb) kirliliğini önleme	0	0	1	1	6	5	9	8	3	3
Ekolojik turizm kaynağı olma	0	0	2	2	1	1	5	4	11	9
Bol kaliteli ve sürekli su sağlama	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0
Kum, taş, maden vb. ürünleri sağlama	0	0	1	1	2	2	0	0	1	1
Biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tatlı su balıkçılığına imkan verme	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diğer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* F: Frekans

Son yıllarda gündemde olmasına rağmen tatlı su balıkçılığı, biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi seçenekleri hiçbir denek tarafından işaretlenmemiştir. Ayrıca ormanın iş ve gelir sağlama işlevi de ilk beş içerisinde girememiştir. Bu sonuç Şile ormanlarında baltalıkların koruya dönüştürülmesi ile orman köylüsünün elde ettiği gelirin düşmesidir.

4.6. HİPOTEZ ANALİZLERİ

Bu bölümde kurulan 12 hipotez khi-kare bağımsızlık testi, korelasyon ve regresyon analizi kullanarak test edilmiş ve sonuçları aşağıda verilmiştir.

Hipotez 1: Orman köylüsü olmaktan duyulan memnuniyet düşüncesi ile çocuklarının orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini istemeleri olgusu arasında ilişki var mı?

$H_{1,0}$: İlişki yoktur³.

$H_{1,1}$: İlişki vardır.

Hipotez 1'in analizi ile oluşturulan çapraz tabloya göre, orman köylüsü olmaktan memnun olanların %69.5'inin çocuklarının orman köylerinde yaşamlarını sürdürmelerini istediklerini, memnun olmayanların %86.4'nün ise istemediklerini göstermektedir (Tablo 4.3).

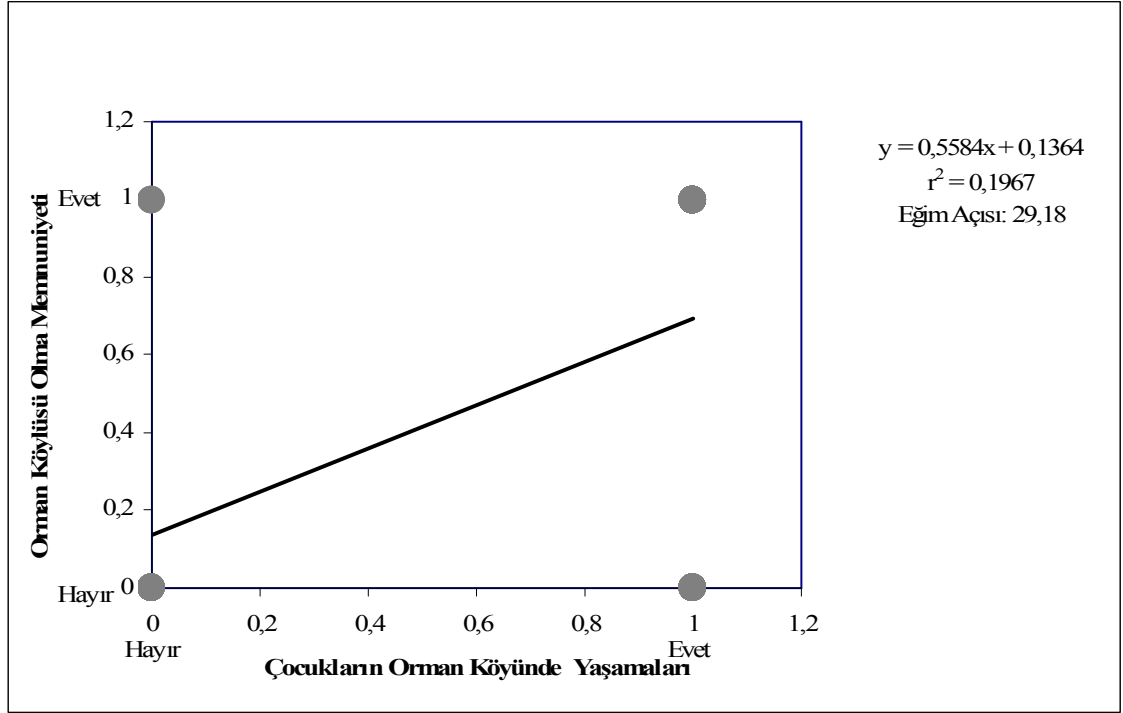
Tablo 4.3: Hipotez 1'in Çapraz Tablosu

			Çocuklarınızın orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini ister misiniz?		TOPLAM
			Evet	Hayır	
Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?	Evet		66	3	69
			%69,5	%1,6	%59,0
	Hayır		29	19	48
			%30,5	%86,4	%41,0
TOPLAM		Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?	95	22	117
			%81	%19	

İki değişken arasındaki ilişkinin bulunması için Fisher'in keskin testi uygulanmıştır. Fisher'in keskin testi sonucunda $p=0,00$ anlamlılık düzeyinde değiştiği anlaşılmıştır. $p < 0,05$ olduğu için H_1 hipotezi kabul edilir.

Deneklerin orman köyünde yaşamlarını sürdürme isteği ile çocukların orman köyünde yaşama isteği arasındaki ilişkinin yönünü ve derecesini belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Pearson korelasyon katsayısı (r) Excel programının hesaplamış olduğu determinasyon (belirtme) katsayısının (r^2) karekökünün alınması sonucunda bulunur. Buna göre $r^2=0,1967$; r ise $0,44$ 'tür. Bu değer ($r=0,44$) iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu gösterir. r^2 değeri ($0,1967$) ise değişkenlerin birbirini açıklama oranını vermektedir. Buna göre iki değişken birbirini %19 oranında açıklamaktadır. t hesaplanan (t_H) = $5,306$ dır, t tablosuna bakıldığında $p=0,001$ değer olan $3,373$ den büyük olduğu görülür. $p < 0,05$ olduğundan $H_{1,1}$ hipotezi kabul edilir.

³ Sıfır ve alternatif hipotezlerin indislerinde noktadan önceki rakam ait olduğu hipotezi göstermektedir.

Şekil 4. 74: Hipotez 1'in Serpilme Diyagramı

Hipotez 2: Orman köylüsü olmaktan memnuniyet ile eğitim grupları arasında anlamlı bir ilişki var mı?

$H_{2,0}$: İlişki yoktur.

$H_{2,1}$: İlişki vardır.

Bu hipotezleri oluşturan değişkenlerle ilgili çapraz tablo Tablo 4.4 ve khi-kare testi verilmiştir.

Yapılan khi-kare testi sonucunda $p=0,558$ bulunmuştur. $p=0,05$ lik anlamlılık düzeyinde bir farklılığa neden olmadığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla $H_{2,0}$ hipotezi kabul edilir.

Tablo 4.4'deki verilere baktığımızda en belirgin farkın ilkökul mezunlarının vermiş olduğu "Evet" yanıtın da olduğunu görmekteyiz. Diğer eğitim durumları arasında eğitimden kaynaklanan bir fark gözlenmemektedir.

Tablo 4. 4: Hipotez 2'nin Çapraz Tablosu

Orman köylüsü		Öğrenim Durumları					TOPLAM
		Okur– Yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Yüksekokul	
olmaktan memnun musunuz?	Evet	5 %100,0	65 %78,3	12 %80,0	10 %90,9	3 %100	95 %81,2
	Hayır	0	18 %21,7	3 %20,0	1 %9,1	0	22 %18,8
TOPLAM	Öğrenim durumu	5 %100	83 %100	15 %100	11 %100	3 %100	117 %100

Hipotez 3: Alınan kredi ile gelirin artması ile orman köylüsü olmaktan memnuniyet arasında ilişki var mı?

H_{3,0}: İlişki yoktur.

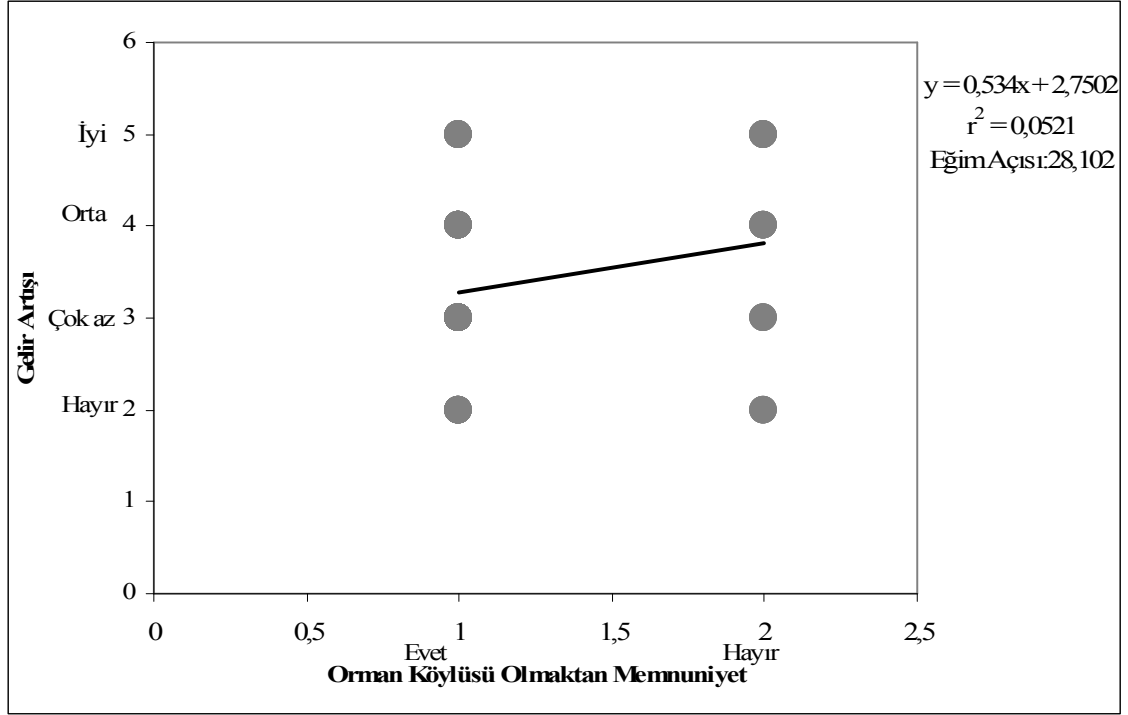
H_{3,1}: İlişki vardır.

ORKÖY kredisi kullanılması ile geliri artan deneklerin %75'i orman köylüsü olmaktan memnuniyet duyarken, geliri artmayan deneklerin % 42,1'i memnuniyet duymamaktadır (Tablo 4.5).

Tablo 4. 5: Hipotez 3'ün Çapraz Tablosu

Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?		ORKÖY kredisi ile gerçekleştirdiğiniz proje gelirinizi artırdı mı?				TOPLAM
		İyi	Orta	Çok az	Hayır	
Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?	Evet	12 %75,0	55 %93,2	17 %73,9	11 %57,9	95 %81,2
	Hayır	4 %25,0	4 %6,8	6 %26,1	8 %42,1	22 %18,8
TOPLAM	Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?	16 %100	59 %100	23 %100	19 %100	117 %100

ORKÖY kredisi ile gelirleri artan deneklerin orman köylüsü olmaktan memnuniyet duymaları ile ilişki içindedir (Şekil 4.75).

Şekil 4. 75: Hipotez 3'ün Serpilme Diyagramı

Yapılan khi-kare testi sonucunda $p=0,004$ bulunmuştur. $p<0,05$ olduğu için H_1 hipotezi kabul edilir. Pearson korelasyon katsayısı 0,228'dir. Bu değer iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiyi ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir. r^2 değeri 0,0521dir, iki değişkenin birbirini açıklama oranını %5 oranında açıklar. $t_H=2,704$ dür, t tablosuna bakıldığında p değeri, 0,001 ile 0,01 değer i arasındadır. $p<0,05$ olduğundan $H_{3,1}$ hipotezi kabul edilir.

Hipotez 4: Göç etmek istemeyle orman köylüsü olmaktan duyulan memnuniyet arasında ilişki var mı?

$H_{4,0}$: İlişki yoktur.

$H_{4,1}$: İlişki vardır.

Tablo 4.6’da ki verilere dayanarak orman köylüsü olmaktan memnun olan deneklerin %63,3’ü, orman köylüsü olmaktan memnun olmayan deneklerin ise %16,5’i göç etmeyi istememektedir.

Tablo 4. 6: Hipotez 4’ün Çapraz Tablosu

		Göç Etmeyi İstemek		TOPLAM
		Evet	Hayır	
Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz?	Evet	9 %64,3	86 %83,5	95 %81,2
	Hayır	5 %35,7	17 %16,5	22 %18,8
TOPLAM		14 %100	103 %100	117 %100

Fisher’in keskin testi sonucunda $p=0,092$ ’dir. $p=0,05$ düzeyin de etkilenmediğini göstermektedir. Yani $H_{4,0}$ hipotezi kabul edilir.

Hipotez 5: Orman köylülerinin çocuklarının da orman köylerinde yaşamlarını istemeleri ile ORKÖY kredisi alarak gelirlerini arttırmaları arasında ilişki var mı?

$H_{5,0}$: İlişkisi yoktur.

$H_{5,1}$: İlişkisi vardır.

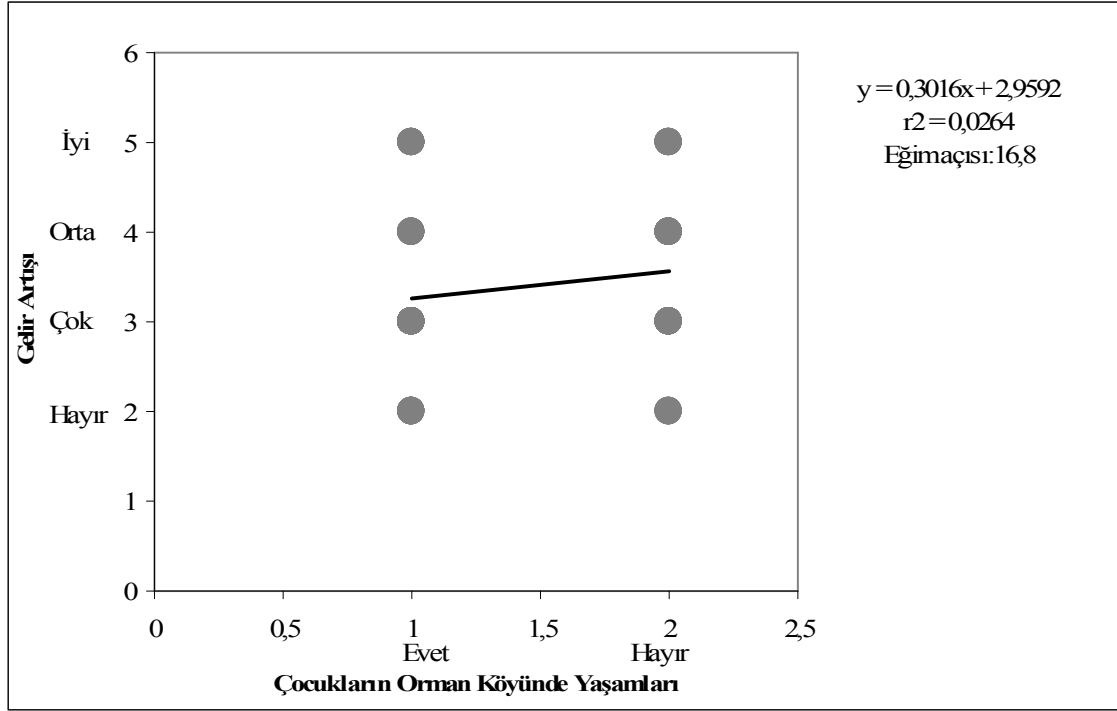
5. Hipotezin çapraz tablosu Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4. 7: Hipotez 5’in Çapraz Tablosu

		Kredi Aldıktan Sonra Gelirlerinin Artması				TOPLAM
		İyi	Orta	Çok az	Hayır	
Çocuklarınızın orman köyünde yaşamalarını sürdürmelerini ister misiniz?	Evet	10 %62,5	41 %69,5	8 %34,8	10 %52,6	69 %59,0
	Hayır	6 %37,5	18 %30,5	15 %65,2	9 %47,4	48 %41,0
TOPLAM		16 100%	59 100%	23 100%	19 %100	117 %100

Tablo 4.7 incelendiğinde deneklerin çocuklarının orman köylüsü olarak hayatlarını sürdürmelerini isteyen ve aynı zamanda geliri artan 59 (%51) denek varken çocuklarının orman köylüsü olarak yaşamlarını sürdürmelerini istemeyen ve geliri artmayan denek sayısı 9 (%8)'dur.

5. Hipotezin serpilme diyagramı Şekil 4. 76'da verilmiştir.

Şekil 4. 76: Hipotez 5'in Serpilme Diyagramı

Khi-kare testi sonucuna göre, $p=0,034$ 'tür. Pearson korelasyon katsayısı 0,163 dir. Bu değer iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir. r^2 değeri 0,0264 dir, iki değişkenin birbirini açıklama oranını %2 oranında açıklar. $t_H=1,986$ dür, t tablosuna bakıldığında p değeri, 0,01 ile 0,05 değeri arasındadır. $p < 0,05$ olduğundan $H_{5,1}$ hipotezi kabul edilir.

Hipotez 6: Orman köylülerinin büyük şehre göç etme istekleri ile almış oldukları krediden memnun olmaları arasında ilişki var mı?

H_{6,0}: İlişki yoktur.

H_{6,1}: İlişki vardır.

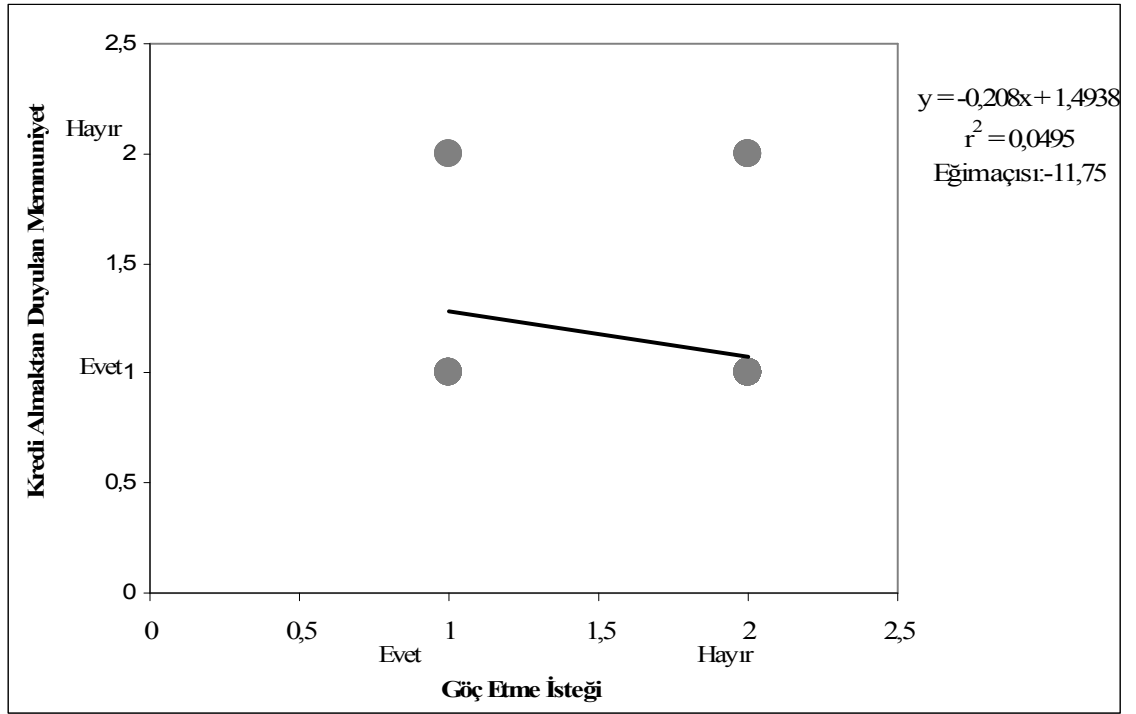
Tablo 4.8’de ki veriler içerisinde bugünkü durum itibariyle göç etmeyi düşünmeyen ve kredi almış olmaktan memnun olan deneklerin %90,5’dir. Deneklerin %66,7’si göç etmeyi düşünmekte ve ORKÖY kredisi almış olmaktan dolayı memnuniyet duymamaktadır.

Fisher’in keski testi sonucunda tek yanlı güven düzeyi $p=0,037$ ’dir. $p<0,05$ olduğu için Yani H₁ hipotezi kabul edilir.

Tablo 4. 8: Hipotez 6’ nın Çapraz Tablosu

		ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz?		TOPLAM
		Evet	Hayır	
Bugünkü durum itibarıyla büyük şehre göç etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	10 %9,5	4 %33,3	14 %12
	Hayır	95 %90,5	8 %66,7	103 %88
TOPLAM		105 %100	12 %100	117 %100

Pearson korelasyon katsayısı - 0,222 dir. Bu değer iki değişkenin doğrusal azalan bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir. r^2 değeri 0,0495 dir, iki değişkenin birbirini açıklama oranını %4,95 oranında açıklar. $t_H=2,44$ dür, t tablosuna bakıldığında p değeri, 0,01 ile 0,05 değeri arasındadır. $p < 0,05$ olduğundan H_{6,1} hipotezi kabul edilir (Şekil 4.77).

Şekil 4. 77: Hipotez 6'nın Serpilme Diyagramı

Hipotez 7: Orman köylülerinin büyük şehirlere göç etme istekleri ile ORKÖY kredisi ile gelirlerinin artması arasında ilişki var mı?

H_{7,0}: İlişki yoktur.

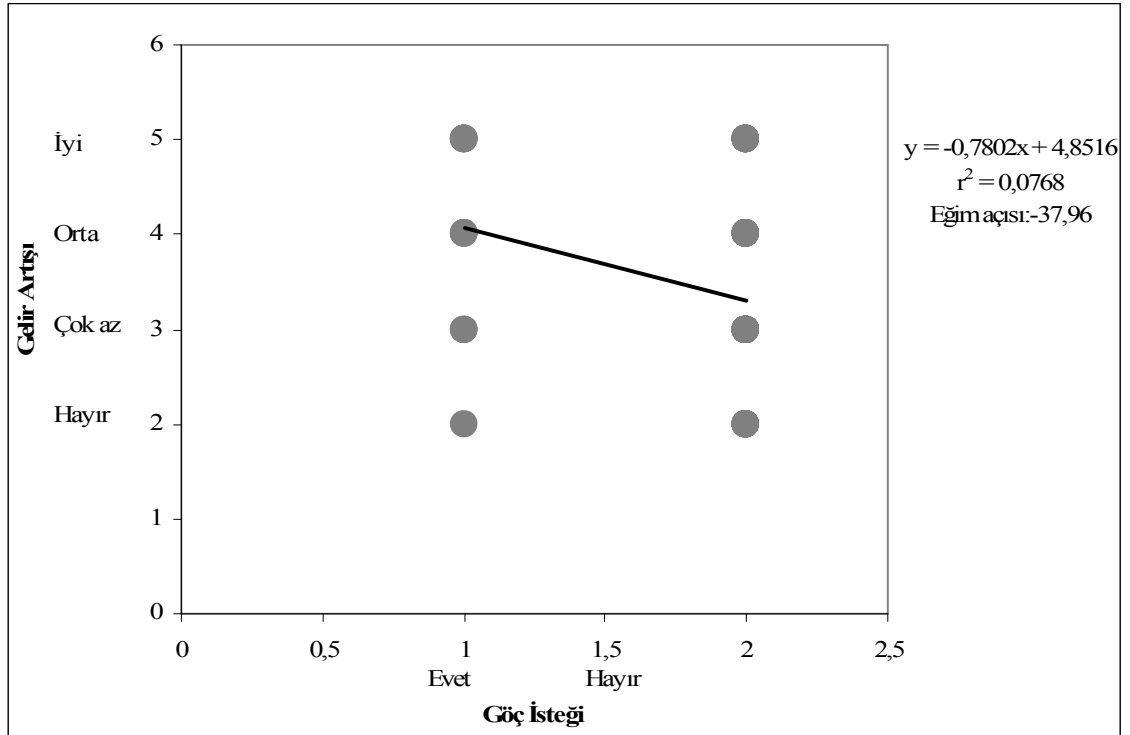
H_{7,1}: İlişki vardır.

Tablo 4.9'da yer alan verilerden en dikkat çeken değer bugünkü durum itibariyle büyük şehre göç etmeyi düşünmeyen ve almış olduğu kredi ile geliri artmış olan 90 (%77) denektir. Göç etmeyi düşünen deneklerin sayısı kredi alımıyla gelirlerindeki iyileşmenin artış oranı doğrultusunda azaldığı gözlenmektedir. Diğer bir anlatımla kredi alımı ile birlikte gelirinde ki artış miktarını 'çok az' olarak niteleyen denek sayısı 6 (%5) iken gelirinde ki artış miktarı "iyi" olup büyük şehre göç etmeyi düşünen denek sayısı yalnızca 1(%1)'dir. Bu da gelir durumlarında artışın olması göç etme istediği ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. 9: Hipotez 7'nin Çapraz Tablosu

		Kredi aldıktan sonra gelirlerinin artması arasındaki ilişki				TOPLAM
		İyi	Orta	Çok az	Hayır	
Bugünkü durum itibarıyla büyük şehre göç etmeyi düşünüyor musunuz?	Evet	1	3	4	6	14
		%6,3	%5,1	%17,4	%31,6	%12
	Hayır	15	56	19	13	103
		%93,8	%94,9	%82,6	%68,4	%88
TOPLAM		16	59	23	19	117
		%100	%100	%100	%100	%100

Khi-kare testi sonucuna göre tek yanlı güven düzeyi $p=0,013$ 'tür. Pearson korelasyon katsayısı $-0,277$ dir. . Bu değer iki değişkenin doğrusal ve azalan bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir. r^2 değeri $0,0768$ dir, iki değişkenin birbirini açıklama oranını $\%7,68$ oranında açıklar (Şekil 4.78;). $t_H=3,09$ dür, t tablosuna bakıldığında p değeri, $0,01$ ile $0,001$ değeri arasındadır. $p < 0,05$ olduğundan $H_{7,1}$ hipotezi kabul edilir.

Şekil 4. 78: Hipotez 7'nin Serpilme Diyagramı

Hipotez 8: Orman köylülerinin gelirlerinin artması ile bir sivil toplum kuruluşuna üye olmaları arasında ilişki var mı?

H_{8,0}: İlişki yoktur.

H_{8,1}: İlişki vardır.

Tablo 4. 10’da gelirlerinde düzelme olup sivil toplum örgütüne üye olmayan 80 (%69) denek bulunmaktadır. ORKÖY kredisi aldıktan sonra gelir durumlarında artış olan deneklerin yalnızca 28 (%24)’i sivil toplum kuruluşlarından birine üyedir.

Tablo 4. 10: Hipotez 8’in Çapraz Tablosu

		Kredi aldıktan sonra gelirlerinin artması				TOPLAM
		İyi	Orta	Çok az	Hayır	
Üyesi olduğunuz bir sivil toplum örgütü var mı?	Evet	8	13	7	9	37
		%50	%22	%30,4	%47,4	%31,6
	Hayır	8	46	16	10	80
		%50	%78	%69,6	%52,6	%68,4
TOPLAM		16	59	23	19	117
Üyesi olduğunuz bir sivil toplum örgütü var mı?		%100	%100	%100	%100	%100

Khi- kare testi sonucuna göre $p=0,066$ ’dır. $p>0,05$ olduğu için H_{8,0} hipotezi kabul edilir.

Hipotez 9: Orman köylülerinin arazi kullanım tercihleri ile verilen ORKÖY kredilerinin çeşitleri arasında ilişki var mı?

H_{9,0}: İlişki yoktur.

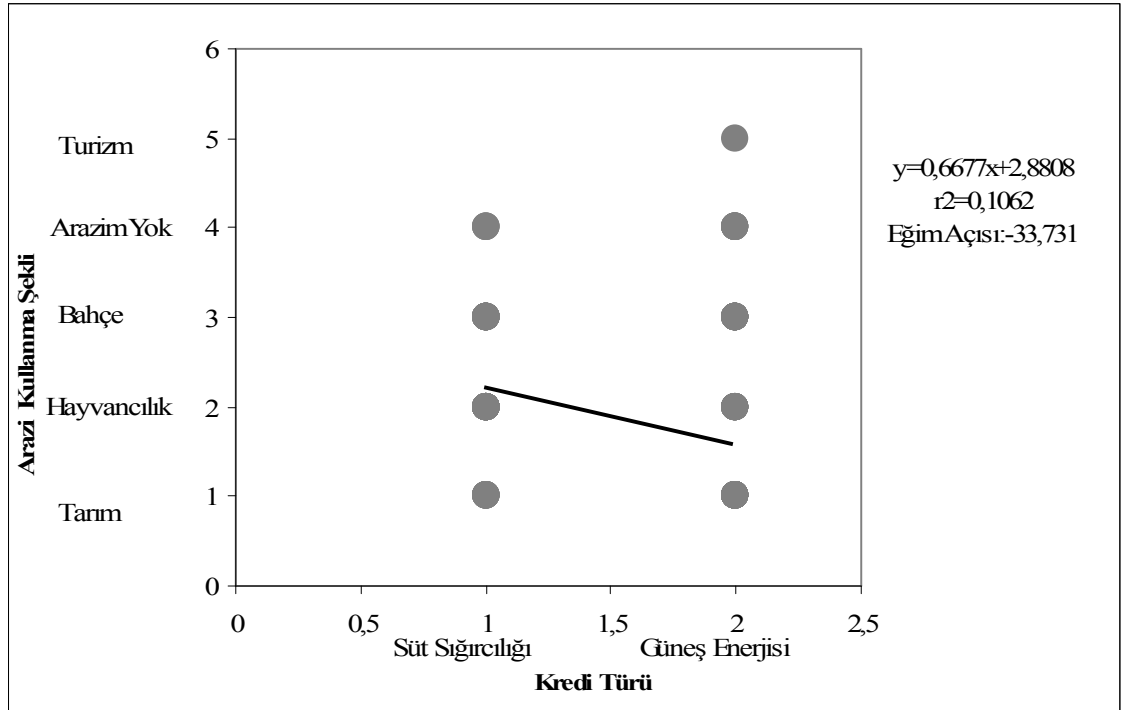
H_{9,1}: İlişki vardır.

Tablo 4.11 incelendiğinde süt sığırcılığı kredisi alan 61 deneğin 37 (%60,7) tanesi arazisini hayvancılık için 7 (%11,5) tanesi de tarım amacıyla kullanmaktadır. Seçtikleri kredi türü ile ilgili alanlarda arazilerini kullandıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. 11: Hipotez 9'un Çapraz Tablosu

		Kredi Türü		TOPLAM	
		Süt Sığırılığı	Güneş Enerjisi		
Arazi(leri)nizi hangi amaçla kullanıyorsunuz?	Tarım	7 %11,5	24 %42,9	31 %26,5	
	Hayvancılık	37 %60,7	11 %19,6	48 %41	
	Bahçe	14 %23,0	14 %25	28 %23,9	
	Arazim yok	3 %4,9	6 %10,7	9 %7,7	
	Turizm		1 %1,8	1 %0,9	
	TOPLAM	Kredi türü	61 %100	56 %100	117 %100

Khi- kare testi sonucunda tek yanlı güven düzeyi $p=0,00$ bulunmuştur. Pearson korelasyon katsayısı $-0,325$ dir (Şekil 4.79). Bu değer iki değişkenin doğrusal ve azalan bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir. r^2 değeri $0,1062$ dir, iki değişkenin birbirini açıklama oranını $\%10,68$ oranında açıklar. $t_H=3,696$ dır, t tablosuna bakıldığında p değeri, $0,001$ den daha düşüktür. $p < 0,05$ olduğundan $H_{9,1}$ hipotezi kabul edilir.

Şekil 4. 79: Hipotezin 9'un Serpilme Diyagramı

Hipotez 10: ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı projesinin yeterli gelişmeyi göstermesiyle kredi alımıyla gelir artışının arasında ilişki var mı?

H₀: İlişki yoktur.

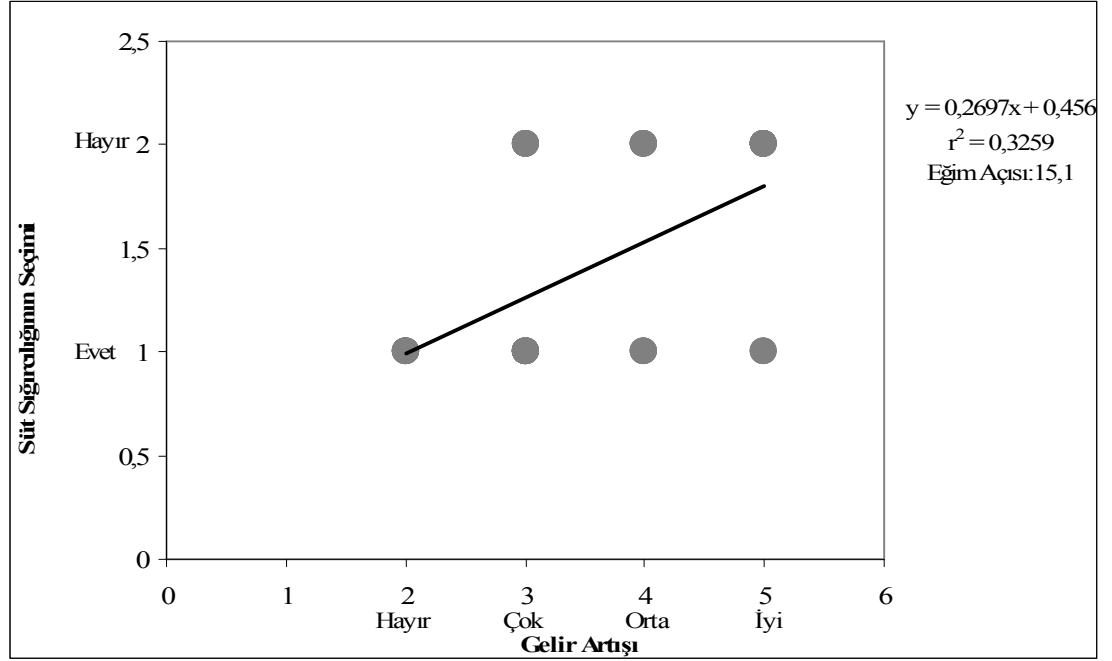
H₁: İlişki vardır.

Tablo 4.12'deki verilere dayanarak kredi alımı ile gelirlerinin "iyi" düzeyde arttığını belirten deneklerin tamamı süt sığırcılığı projesinin yeterli gelişmeyi gösterdiğini, gelirinin artmadığını belirten deneklerin %80'i ise projenin yeterli gelişmeyi göstermediğini belirtmiştir.

Tablo 4. 12: Hipotez 10'un Çapraz Tablosu

		ORKÖY kredisi gerçekleştirdiğiniz proje gelirinizi arttırdı mı?				TOPLAM
		İyi	Orta	Çok az	Hayır	
Süt sığırcılığı projesinin seçilmesinin doğru olması?	Evet	10	20	4	3	37
		%100	%74,1	%44,4	%20	%60,7
	Hayır	0	7	5	12	24
			%25,9	%55,6	%80	%39,3
TOPLAM		10	27	9	15	61
		%100	%100	%100	%100	%100

Khi- kare testi sonucunda tek yanlı güven düzeyi $p=0,00$ bulunmuştur. Pearson korelasyon katsayısı 0,57 dir. Bu değer iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de orta seviyede olduğunu göstermektedir (Şekil 4.80). r^2 değeri 0,3259 dur, iki değişkenin birbirini açıklama oranını %33 oranında açıklar. $t_H=5,34$ dür, t tablosuna bakıldığında p değeri, 0,001den daha düşüktür. $p < 0,05$ olduğundan H₁ hipotezi kabul edilir.

Şekil 4. 80: Hipotez 10'un Serpilme Diyagramı

Hipotez 11: ORKÖY süt sığırılığını projesinin bugünkü gelişme düzeyi ile orman köylülerinin gelirlerindeki artışlar arasında ilişki var mı?

$H_{11,0}$: İlişki yoktur.

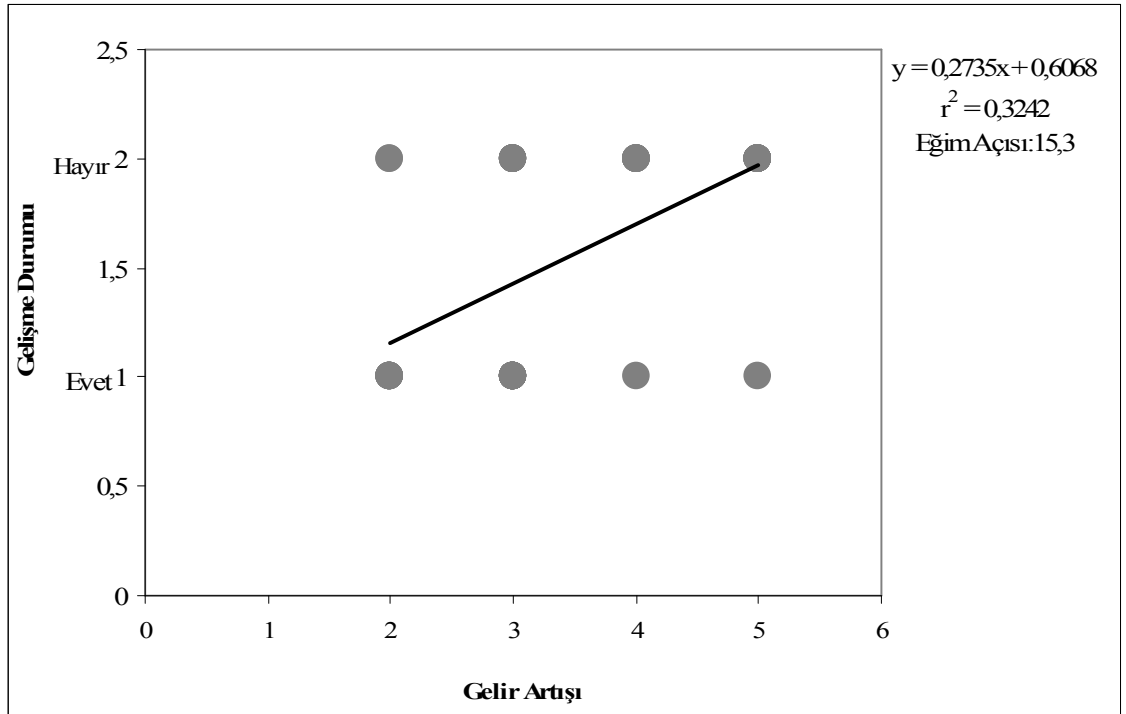
$H_{11,1}$: İlişki vardır.

Tablo 4.13 de verilere incelendiğinde deneklerin 14'ü süt sığırılığının yeterli gelişmeyi göstermediği ve kredi alımı ile gelirinin artmadığını belirtmiştir. 26 denek hem süt sığırılığını projesinin gelişme gösterdiğini hem de gelirlerinin arttığını belirtmişlerdir.

Tablo 4. 13: Hipotez 11'in. Çapraz Tablosu

		ORKÖY kredisi gerçekleştirdiğiniz proje gelirinizi arttırdı mı?				TOPLAM
		İyi	Orta	Çok az	Hayır	
ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırılığını sizce yeterli gelişmeyi göstermiş midir?	Evet	8 %80	17 %63	1 %11,1	1 %6,7	27 %44,3
	Hayır	2 %20	10 %37	8 %88,9	14 %93,3	34 %55,7
TOPLAM		10 %100	27 %100	9 100%	15 %100	61 %100

Khi- kare testi sonucunda tek yanlı güven düzeyi $p= 0,00$ bulunmuştur. Pearson korelasyon katsayısı 0,569 dur. Bu değer iki değişkenin doğrusal ve pozitif doğrusal bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de orta seviyede olduğunu göstermektedir (Şekil 4.81). r^2 değeri 0,3242 dir. iki değişkenin birbirini açıklama oranını %32,42 oranında açıklar. $t_H=5,27$ dir, t tablosuna bakıldığında p değeri, 0,001den daha düşüktür. $p < 0,05$ olduğundan H_1 hipotezi kabul edilir.

Şekil 4. 81: Hipotez 11'in Serpilme Diyagramı

Hipotez 12: ORKÖY süt sığırcılığı projelerinin bugünkü gelişme düzeyi ile orman köylerinin mera alanlarını yeterli bulmaları arasında ilişki var mı?

$H_{12,0}$: İlişki yoktur.

$H_{12,1}$: İlişki vardır.

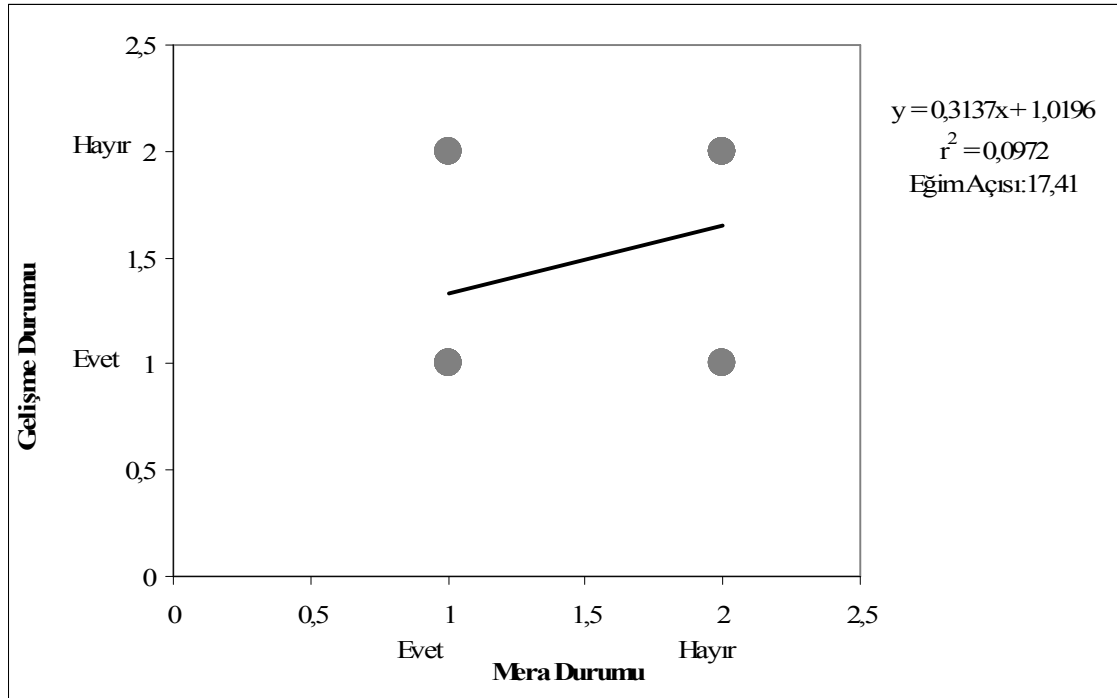
Tablo 4.14'de yer alan verileri incelediğimizde deneklerin %60'ı süt sığırcılığının yeterli gelişmeyi gösterdiğini fakat meraların yeterli olduğunu belirtmiş, %71'i süt

sığırcılığının yeterli gelişmeyi göstermediğini ve meraların yeterli olmadığını belirtmiştir.

Tablo 4. 14: Hipotez 12'nin Çapraz Tablosu

		Köyünüzdeki meralar yeterli mi?		TOPLAM
		Evet	Hayır	
ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığı sizce yeterli gelişmeyi göstermiş midir?	Evet	18 %60	9 %29	27 %44,3
	Hayır	12 %40	22 %71	34 %55,7
TOPLAM		30 %100	31 %100	61 %100

Fisher'in keskin testi sonucunda tek yanlı güven düzeyi $p=0,014$ bulunmuştur Pearson korelasyon katsayısı 0,312 dir. Bu değer iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir (Şekil 4.82). r^2 değeri 0,0972 dir. iki değişkenin birbirini açıklama oranını %9,72 oranında açıklar. $t_H=2,520$ dir, t tablosuna bakıldığında p değeri, 0,01 ile 0,05 arasındadır. $p < 0,05$ olduğundan $H_{12,1}$ hipotezi kabul edilir.

Şekil 4. 82: Hipotez 12'nin Serpilme Diyagramı

- Kredi almış olmaktan duyulan memnuniyet ile kredi almadan önceki geçim kaynaklarının yeterli olması ($p=0,314$),
- Orman teşkilatı ile orman köylüsü ilişkisinin köylere göre farklılığı ($p=0,986$),
- Süt sığırcılığı projesinin seçiminin doğru olması ile arazi kullanım şekli ($p=0,189$),
- Orman teşkilatı ile orman köylüsü arasındaki ilişki ile ormancılıkla ilgili yardıma ihtiyaç duyulduğunda başvurulacak kaynaklar ($p=0,30$),

arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı khi-kare bağımsızlık testi ve çapraz tablolar ile analiz edilmiş, anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Ekonomik etkinliklerin büyük ölçüde tarıma bağlı olduğu kırsal alanlarda yaşayanların refah düzeyleri, şehir merkezlerinde yaşayanların refah düzeylerine göre düşüktür. Benzer şekilde aynı kırsal alandaki diğer kesimlerin orman içi ve orman kenarı köylerin refah düzeyleri, -diğer yerleşim yerlerinin refah düzeylerinden çok düşüktür. Bu nedenle orman köylerindeki yaşam koşullarını iyileştirmek, ormanla ilişkilerini düzenlemek, ormana olan bağımlılıklarını azaltmak için kırsal kalkınma kapsamında sosyal ormancılık adı verilen çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Sosyal ormancılık çalışmaları Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlı ORKÖY Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. ORKÖY çalışmalarının başarılı olabilmesi için ORKÖY'ün kırsal yöredeki sosyo-ekonomik, demografik sorunları sağlıklı bir şekilde saptaması, ilgili sorunlara orman köylülerinin de onayladıkları uygulanabilir çözüm yollarını önermesi ve önerilen çözüm yollarının süratle uygulamaya koyması, gerekli denetimleri yapması ve orman köyleri ile ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmasına bağlıdır. Böylece ORKÖY, orman köylerinin sosyal, ekonomik, kültürel bakımdan kalkındırılması yönünde başarılı bir şekilde hareket etmiş olacaktır.

Bu çalışmada İstanbul, Şile İlçesine bağlı orman içi ve orman kenarı köylerde (30 köy) ORKÖY tarafından 1999–2008 yılları arasında gerçekleştirilen köy kalkındırma projelerinin (ekonomik amaçlı olan süt sığırcılığı projesi ve sosyal amaçlı olan güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi) uygulama sonuçları araştırılmıştır. Bu araştırma için konuyla ilgili anket formu düzenlenmiş ve yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak ORKÖY kredisi kullanan 117 denekle görüşme yapılmıştır. Böylece uygulamaya konulan ORKÖY projelerinin yöre orman köylüsünün demografik, sosyo-ekonomik, ormanlarla ilişkisi, ORKÖY uygulamaları, orman-halk ilişkisi gibi özellikleri üzerindeki etkileri saptanmıştır. ORKÖY'ün hedef kitesini oluşturan yöre orman köylülerinin demografik, sosyoekonomik, orman-halk ilişkisi özellikleri ve hipotezler ankete katılan deneklerin yanıtları frekans dağılım tabloları ve yüzde değer tabloları,

çapraz tablo, khi-kare bağımsızlık testi ve korelasyon analizi yapılarak tespit edilmiştir. Söz konusu özelliklere ilişkin saptamalar aşağıda sırası ile tartışılmıştır.

Demografik Özellikler:

ORKÖY kredisi alanların %99'u erkektir (Şekil 4.1). Bu sonuç kadınların ORKÖY projeleri ile ilgilenmedikleri şeklinde bir algıyı akla getirirse bile bu durum Türk aile yapısından kaynaklanmaktadır. Oysa sosyal amaçlı olan güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesinden en çok yarar sağlayacak olanlar kadınlardır. Alkan'ın 2007 yılında yapmış olduğu doktora çalışmasında orman köylerindeki ekonomik ve kültürel gelişimin bu köylerde yaşayan kadınların yaşamını kolaylaştırdığı saptanmıştır. Deneklerin %94'ü evlidir (Şekil 4.2). Kırsal kesimde evlenme yaşı şehir merkezlerine göre daha düşük, evlenme oranı ise daha yüksektir. Eğitim bakımından ORKÖY kredisi kullananların %71'i ilkökul mezunudur. Bu rakamlar Şile İlçesi orman köylerinde eğitim düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Eğitim düzeyi ile refah düzeyi arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu bilinen bir gerçektir. Refah düzeyinin düşük olması orman köylüsünün eğitim harcamalarını olumsuz yönde etkilemektedir (Şekil 4.3). Bunun nedeni her iki ilçedeki orman köylerinin İstanbul'a yakın olmasından kaynaklanmaktadır. ORKÖY kredisi kullanan ailelerin toplam 230 çocuğu bulunmaktadır (Şekil 4.4). Ankete katılan deneklerin en genci 23, en yaşlısı ise 84 yaşındadır. Deneklerin yaş ortalaması 52'dir (Şekil 4.5). Köylerde yaşayan genç nüfusun büyük şehirlere göç etmesi ve ailelerin giderek daha az sayıda çocuk sahibi olması gibi nedenlerle büyük çoğunluğu orta yaşa dahil orman köylüleri ORKÖY kredisi kullanmıştır. Bunun sebebi Şile İlçesinin İstanbul'a yakın olması böylece gençlerin köy ve ormancılık faaliyetleri dışındaki işlerde çalışabilme olanaklarına sahip olmasıdır.

Sosyo-Ekonomik Özellikler:

ORKÖY kredisi kullanan orman köylüsünün %81'i orman köylüsü olmaktan dolayı memnundur. Bunun nedeni yöredeki köy hayatının huzurlu ortamı ve yöreye olan duygusal ortamıdır (Şekil 4.6). Orman köylüsü olmaktan memnun olmayan köylüler ise memnuniyetsizlik nedenlerini; ormanın getirisinin düşük olması ve iş imkanlarının kısıtlı olması (%36,4), ormanların veriminin her zaman aynı olmaması ve sosyal güvenceye sahip olmaması (%9,1) ve hayvancılığın bitmesi (%4,5) olarak belirtmiştir (Şekil 4.7). Belirtilen memnuniyetsizlik nedenleri incelendiğinde ortak nedenin

ekonomik olarak güvence altında olmadıklarını düşünmeleridir. Özellikle baltalık ormanların koru ormanlarına dönüştürülmesi uygulamasından sonra bu kaygılarının daha da artmış olduğunu belirtmişlerdir. Baltalık alanlarından elde ettikleri gelirin ortadan kalkması ve yerine yeni bir ekonomik faaliyet koyamamış olmaları memnuniyetsizliklerinin ana nedenidir.

Çocuklarının orman köyünde yaşamlarını sürdürme istekleri sorulduğunda %59'u "Evet" yanıtını vermiştir. "Hayır" diyen %41'lik kesim(Şekil 4.8) sebep olarak köyde işsizliği(%33) göstermiştir (Şekil 4.9). Bu yanıtlar kırsal alandaki yaşamın devamlılığı için kalkınmanın yerinde yapılması gerektiğini göstermektedir. Ekonomik olarak refah düzeyine kavuşmamış kırsal nüfusun köylerinde yaşamlarını sürdürmelerini beklemek olanaksızdır. Bu olumsuz duruma göre ormanların üzerindeki baskının da artmasına sebep olmaktadır. Yapılan ORKÖY çalışmalarının amaçlarından biri de orman köylüsünü ekonomik olarak kalkınmasını sağlamaktır.

Deneklerin %44'ünün büyük şehre göç eden aile ferdi bulunmaktadır (Şekil 4.10). Deneklerin %88'ini buldukları köyden göç etme istediğinde olmadıkları görülmüştür (Şekil 4.12). Bunun nedenini köylerinin İstanbul'a olan yakınlığıdır. Göç etmek isteyen 14 denneğin %57'si kalıcı göç etmek istemektedir (Şekil 4.13). Bununla birlikte deneklere köy gençlerinin göç etme istekleri sorulduğunda % 69'luk bir oranla göç etme eğiliminde oldukları öğrenilmiştir (Şekil 4.15). Büyük şehre göç etme nedenlerinden ilk üçünü sırası ile 1- köydeki iş olanaklarının azlığı (%95), 2- tarım toprağının yetersizliği (%47), 3-fakirlik (%37), oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 4.16). ORKÖY 2006 yılında Şile orman köylerine ekonomik amaçlı kredi vermeyi kesmiş ve yalnızca sosyal amaçlı krediler vermeye başlamıştır. Bu durumun göç olgusunu tetiklediği tahmin edilmektedir. Bu nedenle ORKÖY sosyal nitelikli krediler yerine ekonomik nitelikli kredileri tercih etmesinin daha anlamlı olacağı düşünülmektedir.

Orman köyleri alt yapı bakımından ele alındığında iyi durumda olduğu tespit edilmiştir. Bu durum köylerin İstanbul ve Kocaeli'ye yakın olmasının etkisinin bir sonucudur (Şekil 4.18). Orman köylerinde ilçe merkezine ve çevre köylere ulaşımı büyük ölçüde özel araçlarla yapılmaktadır (Şekil 4.19).

Şile'nin fiziki yapısı sebebiyle tarım arazileri tüm Şile'nin %10'unu kapsamaktadır. Bu oran ilgili orman köylerinde tarımın neden tercih edilmediğini açıklamaktadır. Bu yüzden araştırma alındaki orman köylerindeki geçim kaynakları hayvancılık ve ormancılık faaliyetleri üzerinedir. Bu oran, aynı zamanda orman üzerindeki baskının göstergesidir (Şekil 4.20). Bu sonucun benzeri, Karamahmut'un 1997 yılında Gümüşhane, Rize ve Trabzon illerini kapsayan çalışmasında söz konusu orman köylerinde yeterli tarım arazisinin bulunmadığı ve bu durumun ormanlar üzerindeki baskıyı artırdığı şeklinde görülmüştür.

Deneklerin %59'u kazançlarını yeterli bulmaktadır (Şekil 4.21). ORKÖY kredisi almadan öncede hayvancılıkla uğraşan denekler gelirlerinden memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu da ORKÖY'ün yöre için başka ekonomik nitelikli projeler için kredi vermesi gerektirdiğinin bir göstergesidir. Bu yüzden ORKÖY'ün Şile orman köylerinde ekonomik nitelikli kredilerinin başarılı olması hem ormanlar üzerindeki bu baskıyı azaltacak hem de geçim sıkıntısı yaşayan orman köylüsünün rahatlamasını yeni iş kolları elde etmesini sağlayacaktır.

Deneklerin %41'i arazisini hayvancılık için kullanmaktadır. Şile İlçesindeki tarım arazisi azlığı hayvan yemi ekimini kısıtlamaktadır. Bundan dolayı hayvancılıkla uğraşanlar yemi satın alınmakta ve bu durum da üretilen sütün maliyetini artırmaktadır (Şekil 4.22).

Deneklerin %51'i ormancılıktan gelir sağlamaktadır (Şekil 4.23). Ormancılık faaliyetlerinden elde edilen gelirler içerisinde en büyük pay, korudan nakil işlerine aittir (Şekil 4.24). Deneklerin bu işten kazançları yıllık olarak ortalama 2 226.09 TL'dir (Şekil 4.25). Odun dışı orman ürünlerinden elde edilen ortalama gelir ise 2 475 TL'dir (Şekil 4.26). Bu değerler Türkiye deki yıllık toplam asgari ücret dikkate alındığında bu değerlerin düşük olduğu gözlenmiştir. Uygun'nun 1994 yılında çalışmada da Vize orman köylerinde de aylık gelirin asgari ücretin altında olduğu saptanmıştır. Buradan hareketle orman köylerinde gelirin asgari ücretin altında olduğu söylenebilir. Ağaçlandırma ve bakım işçiliğinden orman köylüsünün gelir elde etmeme nedeni günlük ücreti yeterli bulmamalarından dolayı Orman İşletme Müdürlüğü kendi işçisini bu alanda çalıştırmaktadır.

Ankete katılan orman köylülerinin %32'si bir sivil toplum örgütüne üye olduklarını belirtmiştir. Sivil toplum örgütleri olarak Köy Kalkındırma ve Güzelleştirme Dernekleri, Tarım Kredi Kooperatifleri, Damızlık Derneği ve Seracılık Derneğidir. Muhtarlarda Şile Muhtarlar derneğine üyedirler (Şekil 4.27). Tiryaki'nin Hamsi Köy süt kooperatifleri üzerine yapmış olduğu incelemede kurulan kooperatif ile hayvancılıktan elde edilen gelirin HASKO öncesine göre 2,5 kat arttığı ve ormanlar üzerindeki olumsuz baskının azaldığı saptanmıştır. Bu durumun da köylülerin kooperatifler kurarak birlik içinde olması hem gelirlerin artmasında hem de ormanlar üzerindeki baskının azalmasında olumlu sonuçlar verecektir.

Orman Kaynakları İle İlgili Özellikler:

Deneklerin %81'i yalnızca ısınma amaçlı yakıt kaynağı olarak zati ihtiyaçları ile elde ettikleri odunu kullanmaktadırlar (Şekil 4.29). Pişirme amaçlı ise %89'u tüp kullanmaktadırlar (Şekil 4.30). Isınma amaçlı aylık ortalama gider 40,27TL, pişirme amaçlı aylık ortalama gider ise 47.95TL olarak hesaplanmıştır. 1991 yılında Amasya merkez ilçesi örneğinden ORKÖY deneyimi incelendiğinde ısınma-pişirme amaçlı %68'inin odun kullandığı sonucuna varılmıştır. Şile orman köylerinde pişirme amaçlı odun kullanımı düşük olması İstanbul gibi bir metropole yakınlığından dolayı modernleşmelerine neden olmuştur.

Ankete katılan deneklerin % 98'i zati ihtiyaç kullanmaktadırlar. Zati ihtiyaçlarını yakacak olarak tüketmektedirler (Şekil 4.32). Deneklerin tümü odunu ısınma amaçlı kullandıklarını belirtirken; %33,3'ü hem yemek pişirme hem de ısınma amacıyla kullanmaktadır (Şekil 4.33). Bu durum ısınma amaçlı odun tüketimi orman üstünde bir baskının varlığını göstermektedir.

ORKÖY Uygulamalarına Ait Özellikler:

Kredi almış olan deneklerin %90'ı ORKÖY kredisi almış olmaktan dolayı memnun olduklarını belirtmişlerdir (Şekil 4.34). Memnun olmayanların köylülerin memnuniyetsizlik nedeni, üretmiş oldukları ürünün pazarlama eksikliği (%42) oluşturmaktadır (Şekil 4.35). Görüleceği üzere yörede uygulanan ORKÖY kredilerinden memnuniyetsizlik daha çok süt sığırcılığında görülmektedir. Pazarlama eksikliğinin mevcudiyeti kredi alan orman köylülerini sıkıntıya sokmaktadır. Çünkü

elde ettiği sütün satamaması ya da düşük fiyatlardan elden çıkarmak durumunda kalması kredi alan deneklerin düşük gelir elde etmesine sebebiyet vermektedir. Bu ise sütün sığırcılığı faaliyetinin devamlılığını olumsuz yönde etkilemektedir. Ankete katılan denekler sütün pazarlanması konusunda ORKÖY'den yardım istemektedirler. Sütün gerçek değeri ile satışın yalnızca İstanbul'a götürmeye gücü olan denekler başarabilmiştir. Fakat tüm deneklerin böyle bir şansı olmamaktadır. Ayrıca sütün sığırcılığının en önemli unsuru olan hayvanların yöre koşullarına uygun seçilmediği kanısı yaygındır. Bu kanıyı belirli bir süre sonra hayvanların hastalanması desteklemektedir.

Ankete katılan orman köylülerinin %82'sinin ORKÖY'den daha önce kredi almadığı belirlenmiştir (Şekil 4.36). ORKÖY'den daha önce kredi alanların sütün sığırcılığında kredi aldığı saptanmıştır (Şekil 3.37). Deneklerin %66'sı ORKÖY'den kredi alırken herhangi bir problemle karşılaşmadığını belirtmişlerdir (Şekil 4.38).

Deneklerin %93'ü almış oldukları ORKÖY kredisinden önce ORKÖY'den kredi talebinde bulunmamışlardır (Şekil 4.39). ORKÖY kredilerinin geri çevrilme nedenleri ise; aşırı kredi talebi nedeniyle yapılan kur'a da adlarının çıkmaması, daha önceden ORKÖY kredisinden yararlanmış olması, ORKÖY'ün sınırlı sayıda (az sayıda) köylüye kredi verme olanağına sahip olması ve ORKÖY kredilendirme sürecine ait bürokratik işlemlerin (prosedürün) fazla olmasıdır. En fazla belirtilen geri çevrilme nedeni ise "kur'a da çıkmama"dır (Şekil 4.40). Orman köylüleri kur'a uygulamanın iyi sonuçlar vermediğini düşünmektedirler. Bu uygulamayla verilen kredi konusunda deneyimi olmayan kişilerin bile kur'a yoluyla kredi almaya hak kazandıklarını, daha sonra da başarısız olduklarını dile getirmişlerdir. Bu konuda tecrübesi olan ya da arazisini bu projeye tahsis edebilecek kişilere verilerek kredi amacına ulaşacakken, kredinin boşa harcanmış olduğunu düşünmektedirler. ORKÖY kredi konularını seçerken yöre şartlarına uygun projeler geliştirmesi gerektiği gibi, aynı titizliği kredi verdiği kişileri seçerken de yapmalıdır. ORKÖY ekonomik nitelikli proje kredilerini ya ehil kişilere vermeli yada kredi kullanan kişiyi yetkin hale getirmelidir. Deneklerin %84'ü farklı derecelerde de olsa ORKÖY projelerinin gelirlerini arttırdığını kabul etmektedir (Şekil 4.41).

Deneklerin %48'i ORKÖY dışındaki kurumlardan da kredi almıştır (Şekil 4.42). Bu kurumların başında Ziraat Bankası gelmektedir (Şekil 4.43). ORKÖY dışındaki kurumlardan kredi alımında yaşanan en büyük zorluğun, kefil istenmesi olarak belirtmişlerdir (Şekil 4.44). Denekler bankalardan alınan kredinin geri ödenmesi sırasında zorluk yaşacaklarını bildiklerini ama almak zorunda kaldıklarını dile getirmişlerdir. Denekler geçmişte ORKÖY'ün yem ve ahır kredisi verdiğini belirtmişlerdir. Bundan dolayı ahır inşaatı sırasında maddi olarak zorlanmakta, ayrıca hayvanların beslenmesi için gerekli yemi alırken de günlük yaşadıkları. Bu nedenle denekler ORKÖY'ün süt sığırcılığı kredisi verirken, ayrıca ahır ve yem için de kredi vermelerini istemektedirler.

Deneklerin %46.9'u ORKÖY'den hem para hem de bilgi desteği sağladığını belirtmiştir (Şekil 4.45). Deneklerin %7'si orman teşkilatı ile ilişkileri olumsuz olarak değerlendirirken %72'si iyi olarak değerlendirmektedir(Şekil 4.46). Şile Orman Köylerinde yaşayan orman köylüleri ormanla ilgili bir problem yaşadıklarında ilk olarak orman teşkilatı personeline danışmayı uygun görmektedir (Şekil 4.47).

ORKÖY'ün yörede uygulamış olduğu ekonomik amaçlı süt sığırcılığı projesini deneklerin %61'i tarafından yöre için uygun bulmaktadır (Şekil 4.48). ORKÖY süt sığırcılığı projesinin gelişmesini engelleyen sorunlar hakkında görüşüldüğünde süt ve süt ürünlerinin pazarlanması sorununu dile getirmişlerdir. ORKÖY yetkilileri tarafından belirtilen nedenlerle süt sığırcılığı kredisi kullanan deneklerin belirttiği nedenler aynıdır (Şekil 4.49).

Bazı nedenlerden dolayı proje, yöre için uygun olmasına rağmen yeterli gelişmeyi gösteremeyebilir. Böyle bir durumun Şile orman köylerinde süt sığırcılığı projesi için geçerli olup olmadığını öğrenmek amacıyla yöneltilen sorunun analizi sonucunda deneklerin % 44'ü süt sığırcılığının yeterli gelişmeyi gösterdiğini belirtmiştir (Şekil 4.50). Bu görüşe katılmayan denekler ve ORKÖY yetkilileri, yetersiz gelişime nedenini yüksek maliyet olarak gösterilmektedir (Şekil 4.51). Yüksek maliyete sebep olan etken, yem fiyatlarının fazla olması ve Şile orman köylerinde yemlik üretecek alan azlığıdır (İlçe yüz ölçümünün %10'u tarım arazisidir). Bu durum dışarıdan yem satın alınmasına dolayısıyla maliyeti artmasına neden olmaktadır. Süt sığırcılığının gelişmesine engel olan nedenlerin çözümü için önerileri sorulduğunda ilk sırada sütün pazarlanması

sorunu gelmektedir (Şekil 4.52). Deneklerin %62'si köylerindeki meraların yeterli düzeyde olduğunu belirtmektedir (Şekil 4.53).

Süt sığırcılığı ile uğraşan denekler günlük ortalama 37,6 lt süt elde etmektedirler (Şekil 4.54). Deneklerin %95'i elde ettiği sütü satmaktadır (Şekil4.55). Yapılan satış işlemi çoğunlukla süt işleminden geçirilmeden ve herhangi bir aracıya ihtiyaç duyulmadan yapılmaktadır (Şekil 4.56). Deneklerin en fazla işleyerek sattıkları ürün ise peynirdir (Şekil 4.57). 2009 yılı Nisan ayı itibarıyla ortalama süt fiyatı 0.57 TL' dir (Şekil 4.58). Süt fiyatlarının düşük olması üreticiyi olumsuz etkilemektedir. Maliyetin altından kalkamayan köylüler hayvanlarını satmak zorunda kalmaktadır. Bu durum orman köylüsünün ekonomik yapısını olumsuz etkilemektedir.

Herhangi bir yörede ekonomik kalkınmanın gerçekleştiğini gösteren etkenlerden biri de o yörede yeni iş imkanlarının doğmasıdır. Fakat Şile İlçesi orman köylerinde deneklerin %84'ü tek başına çalıştıklarını belirtmiştir (Şekil4.59). ORKÖY'ün vermiş olduğu ekonomik nitelikli krediler orman köylülerinin farklı sektörlerle ilişkiye girmesini sağlamaktadır. Ancak, süt sığırcılığı kredisi alan 61 denneğin tamamının, yalnızca yem satıcıları ile bağlantı kurduğu tespit edilmiştir (Şekil 4.60).

ORKÖY'ün sosyal projelerinden olan güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesini deneklerin tamamı tarafından başarılı bulunmaktadır. Görüşme yapılan ORKÖY yetkilileri de ilçe kalkınma planında revizyon değişikliği yapılarak gerçekleştirilen güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesinin yöre için doğru bir proje olduğunu ve odun tüketiminde azalma bekladiklerini ifade etmişlerdir. Bu konuyla ilgili kredi alanlar aradan kısa süre geçmesine rağmen memnuniyetlerini dile getirmişlerdir. Ankete katılan denekler bu proje ile tüp tüketiminin de %71, elektrik tüketiminde %52'i ve yakacak odun tüketiminin de %13 azalma olduğunu belirtmişlerdir. Güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesinin orman köylüsünün odun kullanımını azaltarak, ormana olan baskısını azaltması beklenmektedir. Ancak Şekil 4.62'deki verilerden Şile'de su ısıtmak için ağırlıklı olarak tüp kullanıldığından, odundan değil tüpten tasarruf sağlanmaktadır. Bu nedenle ORKÖY, bu projeden arzu ettiği sonuca tam olarak ulaşamadığı görülmektedir. Deneklerin %75'i projenin hiçbir olumsuz etkisi olmadığını belirtirken %25'i ek masraf gerektirdiğini belirtmiştir (Şekil 4.63). Ek masraf sistemin montajı sırasında oluşan

zararlardan kaynaklanmıştır. Görüldüğü üzere bu projenin hayata geçirilmesi orman köylüsünün bütçesinde olumlu etki yaratmıştır.

ORKÖY projeleri köyde %95'i herhangi bir iş kolu ortaya çıkarmadığını belirtmiştir. Yalnızca Teke Köyünde ORKÖY tarafından bir mandıra tesisi kurulmuş fakat orman köylüsü işletemediği için özel sektöre devredilmiştir (Şekil 4.64). Deneklerin %27'si ORKÖY'ün vermiş olduğu kredilerden memnun olduklarını belirtmişlerdir. %24'ü ise kredi miktarının yükseltilmesi olduğunu söylemektedir (Şekil 4.65). Deneklerin ORKÖY'den kredi talebi süt sığırcılığı ve besi hayvancılığı konusundadır. Fakat belirtilen besi hayvancılığının orman köylüsü tarafından planlan uygulama şekli hayvanların ormana salınmasıyla yapılacağı anket çalışması sırasındaki görüşmelerde öğrenilmiştir. Bu durum orman alanları üzerindeki köylü baskısını artıracak ve usulsüz yapılan otlatma ile ormana zarar verilecektir. Dolayısıyla bu kredi konusu orman köylüsünün uygulamak istediği şartlarda, Şile Ormanları için uygun değildir. Şile orman köyleri için Şile denize kıyısı olan bir ilçe olmasına rağmen balıkçılık ve ilçede önemli bir el sanatı olan Şile bezi dokumacılığı konularında bir kredi talebi olmadığı saptanmıştır (Şekil 4.66).

Orman-Halk İlişkisine Ait Özellikler:

Deneklerin %11'i orman alanlarında azalma olduğunu (Şekil 4.67) ve bunun sebebini maden ocakları ve baraj göletleri olduğunu belirtilmiştir (Şekil 4.68). Deneklerin %93'ü bitki ve hayvan türleri sayısında değişim olduğunu (hayvan türlerinden domuz, çakal, bazı köylerde karacanın arttığını; keklik, tavşan, sülün, çulluk, tilki, kurt, bazı köylerde karacanın azaldığını, bitki türlerinden ise ıhlamur ve kestane türlerinin azaldığını) dile getirmiştir (Şekil 4.69 ve Şekil 4.70).

Deneklerin ormanla ilişkisi ormancılık teşkilatında çalışma, hayvan otlatma ve yakacak odun temini şeklindedir. Denekler orman işlevlerini önem sırasına göre; yapacak ve yakacak odun üretimi, odun dışı orman ürünlerinin üretimi, iklime katkı, rekreasyon ve av ve yaban hayatı olarak belirtmişlerdir (Şekil 4.71). ORKÖY'ün gerçekleştirmiş olduğu köy kalkındırma projelerinin başarılı olması bu açıdan çok önemlidir. Böylece orman köylüsü yalnızca ormana bağımlı kalmayacaktır. Şile ormanları üzerindeki baskı

azalacaktır. Orman köylüleri düzenli ve sürekli bir gelire sahip olacaktır. Bu sayede geleceğe daha güvenli bakacaklardır.

Orman köylülerinin yaşam standartlarını iyileştirme amacı ile hayata geçirilen bazı köy kalkınma projeleri ormansızlaşma gibi çevre sorunları doğurmaktadır. Bu duruma örnek 1993 yılında Geray ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada Bolu Mudurnu ORKÖY tavukçuluk kredisi gösterilebilir. Bu faaliyette dikkat edilmeyen nokta, tavukların kış aylarında ısıtmaya gerek duymalarıdır. Tavukçuluk kredisi alan orman köylüleri kömür, tüp gibi ısınma amaçlı yakacak kaynaklarının pahalı olmasından dolayı, yakacak olarak odun kullanmışlardır. Bu durum yöredeki ormanlarda usulsüz kesimlerin artması sonucunu doğurmuştur. Ancak Şile orman köylerinde böyle bir durumun olmadığı gözlenmiştir. Aksine verilen güneş enerjisi ormanlar üzerindeki baskıyı azaltıcı nitelik taşımaktadır.

Deneklerin %19,5'i yörede çevre sorunu yaşandığına inanmaktadır (Şekil 4.72). En fazla belirtilen çevre kirliliği %58 oranla su kirliliğidir. Kirlilik sebeplerinden biri bazı köylerin kanalizasyon sistemleri olmasına karşın, arıtma tesislerinin olmaması ve atık suların dereye verilmesidir. Diğer çevre sorunları ise; toprak erozyonu, piknik yapanların atıkları, baz istasyonu, gürültü kirliliği, tarımsal ilaçlar ve ormansızlaşmadır. Yöredeki ormansızlaşmanın baraj yapımından ve Melen suyunun İstanbul'a taşınmasından kaynaklandığı ifade edilmektedir (Şekil 4.73).

Denekler ormanların işlevlerini sırası ile, yapacak ve yakacak odun sağlama (%91), odun dışı orman ürünü sağlama (% 45), iklim ve atmosfere katkı (%30), rekreasyon etkinlikleri (%26), av ve yaban hayatına yaşama ortamı sağlama (%19) şeklinde belirtilmişlerdir (Tablo 4.4). Verilen bu cevaplardan ormanın gelir kaynağı olarak görülmesi diğer faydalarının önüne geçtiği anlaşılmaktadır.

Hipotezlerle İlgili Sonuçlar:

Bu araştırmada kurulan hipotezler ve bunlarla ilgili analiz sonuçları aşağıda verilmiştir.

1. Orman köylüsü olmaktan memnuniyet ile çocuklarını orman köyünde yaşamlarını sürdürmelerini istemesi arasındaki ilişki incelendiğinde $p=0.00$ düzeyinde aralarında ilişki olduğu saptanmıştır (Tablo 4.5). İki değişken arasında pozitif doğrusal, ancak zayıf bir ilişki olduğu korelasyon analizi ile saptanmıştır (Şekil 4.74). Bu analiz sonucu dikkate alınarak, orman köylüsü çocuklarında orman köylüsü olmaktan dolayı memnuniyetleri arttırıldığında göç olgusunun önüne geçilebilecektir.

2. Orman köylüsü olmaktan dolayı memnuniyet ile eğitim durumları arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır (Tablo 4.6). Memnuniyetsizliği doğuran sonuçlar eğitimle alakalı değildir.

3. Orman köylüsü olma memnuniyeti ile ORKÖY kredisi alarak gelirin artması olgusunun karşılaştırılması arasında anlamlı bir ilişki olduğu khi-kare bağımsızlık testiyle saptanmıştır. Orman köylüsü olma memnuniyeti ile ORKÖY kredisi alma arasındaki ilişki incelendiğinde $p=0,004$ düzeyinde ilişki olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.7). Bu iki değişken arasında doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğu korelasyon analizi ile saptanmıştır (Şekil 4.75). Bu durum göz önüne alınarak ORKÖY kredilerinin çeşitlenmesi ile köylülerin gelirleri ve memnuniyetleri arttırılacaktır. Memnuniyetin artması göç etme isteğini azaltacağından bu durum sadece kırsalı değil kentteki yaşamı da etkileyecektir. Ayrıca orman köylülerinin büyük şehirlere göç etmesi orman alanlarındaki ormancılık faaliyetlerini de olumsuz etkileyecektir. Göç etme isteğindeki etken gelir olmadığından diğer faktörlerde incelenmeli ve kırsaldan kentlere doğru göçün önüne geçecek projeler üretilmelidir.

4. Orman köylüsü olma memnuniyeti ile göç etme isteği arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı anlaşılmıştır (Şekil 4.8). Bu durum memnuniyetsizliğe rağmen duysal nedenlerle yörede kalma isteklerinden kaynaklanmaktadır.

5. Deneklerin çocuklarının orman köyünde yaşamlarını sürdürmeleri ile kredi sonrası gelirleri arasındaki artış incelendiğinde $p=0.034$ olarak hesaplanmış ve H_1 hipotezi olan aralarında ilişki vardır kabul edilmiştir (Tablo 4.9). Bu iki değişken

arasında pozitif doğrusal ve zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır(Şekil 4.76). Gelir artışı göç etme isteğini ortadan kaldıran bir etmendir. Bu sosyal ormancılık projelerin önemi vurgulamaktadır.

6. Büyük şehre göç isteği ile kredi memnuniyeti arasındaki incelendiğinde ise, $p=0.037$ olarak hesaplanmış ve H_1 hipotezi olan aralarında ilişki vardır kabul edilmiştir (Tablo 4.10). Bu iki değişkenin doğrusal azalan bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğu korelasyon analizi ile saptanmıştır (Şekil 4.77). Alınan kredinin gelir artışına sebep olması göç isteğini azaltan bir etmendir.

7. Bugünkü durum itibariyle büyük şehre göç etme isteğiyle kredi aldıktan sonra gelirleri artması arasındaki ilişki ele alındığında $p=0.013$ olarak hesaplanmış ve H_1 hipotezi olan aralarında ilişki vardır kabul edilmiştir (Tablo 4.11). İki değişken arasında doğrusal ve azalan bir ilişki olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğu korelasyon analizi ile saptanmıştır (Şekil 4.78).

6 ve 7. hipotezlerden çıkan sonuçlara göre kırsal alandaki refah düzeyinin artması sadece kırsalın değil, kentin de kalkındırılmasında etkilidir.

8. Sivil toplum kuruluşuna üye olmakla kredi aldıktan sonra gelirlerin artması arasındaki ilişki incelendiğinde aralarında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır(Tablo 4.12). Bu durum orman köylülerinin içindeki buldukları sivil toplum kuruluşlarının yaptırım gücünün olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu kooperatiflere üye olan kişilerin gerekli eğitimi almamış olmalarından dolayı kooperatiflerden beklenen başarı gerçekleşmemektedir.

9. Arazi kullanım amaçları ile alınan kredi türleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu khi-kare analizi sonucunda saptanmıştır (Tablo 4.13). Bu iki değişkenin doğrusal ve azalan bir ilişkiye sahip olduğu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu korelasyon analizi sonucunda saptanmıştır (Şekil 4.79). Kredilerin proje konusuna uygun arazisi olan kişilere verilmesinin gerekli olduğu analiz sonucunda tespit edilmiştir.

10. ORKÖY tarafından süt sığırcılığı projesinin seçilmesinin doğru olması ile kredi alımı sonucu gelirlerin artması arasında anlamlı bir ilişki olduğu, analiz sonucunda saptanmıştır (Tablo 4.14). Bu iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğu ve ilişkinin gücünün de orta seviyede olduğunu korelasyon analizi ile saptanmıştır (Şekil 4.80).

11. ORKÖY desteği ile gerçekleştirilen projenin yeterli gelişmeyi göstermesi ile kredi alımı ile gelir artışı arasında anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 4.15). Bu iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğu ve ilişkinin gücünün de orta seviyede olduğunu korelasyon analizi ile saptanmıştır (Şekil 4.81).

10 ve 11. Hipotezlerin sonuçlarından anlaşıldığı üzere, hazırlanan ORKÖY projelerinin başarısı yörenin özelliklerinin dikkate alınarak oluşturulması ile mümkündür. Projenin başarılı olması, orman köylüsü üzerinde hedeflenen olumlu gelişmelerin kısa sürede gerçekleşmesinde etkili olacaktır.

12. ORKÖY desteğinde gerçekleştirilen süt sığırcılığının yeterli gelişme göstermesi ile mera alanlarının yeterli olması arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu analiz sonucunda saptanmıştır (Tablo 4.16). Bu iki değişkenin doğrusal ve pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu ve ilişkinin gücünün de zayıf seviyede olduğunu göstermektedir (Şekil 4.82). Bu nedenle süt sığırcılığı kredisi verilecek köylerin mera durumu dikkate alınmalıdır.

Gerçekleştirilen çalışma sonucunda saptanan Şile İlçesi orman köylerinde kırsal kalkınmanın sağlanabilmesine dair öneriler şu şekilde sıralanabilir;

- Orman köylüsü olmaktan memnun olmayan köylülerin ileri sürdükleri memnuniyetsizlik nedenleri dikkate alınmalı ve bu nedenleri ortadan kaldırıcı tedbirler alınmalıdır. Yaşadıkları ortamdan memnun olmaları diğer şehirlere göçü engelleyecektir. Bunun sonucunda büyük şehirlere olan göç azaltılmış böylece kalkınma planlarının amaçlarından olan yerinde kalkındırma gerçekleştirilmiş olacaktır.

- En önemli göç nedeni olan iş imkanı azlığını gidermek amacıyla ORKÖY tarafından yeni iş kollarının yaratılmasına olanak sağlayacak krediler verilmelidir. Ancak ORKÖY kredi talepleri, yöre özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir.
- Çalışma alanındaki en önemli geçim kaynağının hayvancılık olduğu saptanmıştır. Köylülere bu kaynağı etkin ve verimli hale getirebilmeleri için hayvancılıkla ilgili seminerler düzenlenmelidir.
- ORKÖY'den kredi alan köylülerin en önemli memnuniyetsizliği, almış oldukları kredi sayesinde ürettikleri ürünleri pazarlama eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle ORKÖY projeleri gerçekleştirilirken serbest piyasa ekonomisi ile pazarlama konusunu dikkate almalıdır. Aksi takdirde köylü tarafından üretilen ürün, pazarlama sorunu aşılmadığı takdirde o ürünün üretimi sürdürülebilir olamayacaktır. Pazarlama eksikliğinin ortadan kaldırılabilmesi üniversiteler ve ormancılık araştırma müdürlükleri ile ortak çalışmalar yapılmalıdır.
- Süt sığırcılığının gelişimi ile mera alanlarının yeterliliği ve süt sığırcılığı gelişimi ile gelir artışı arasında anlamlı bir ilişki olduğu analizlerle saptanmıştır. Bu durumda mevcut mera alanlarının ıslahı, yeni mera alanlarının oluşturulması hem orman içindeki otlatma baskısının azaltılmasına hem de süt sığırcılığının geliştirilmesine olanak sağlayacaktır. Böylece köylülerin gelirlerini artırıcı imkanlara kavuşması sağlanacaktır. Bu sağlanamıyorsa mera durumları dikkate alınarak hayvan verilmelidir.
- Güneş enerjisi ile su ısıtma tip projesi deneklerin tamamı tarafından başarılı bulunmuştur. Bu proje ile hane başına düşen yakacak odun miktarının azaldığı tespit edilmiştir. Çok yüksek düzeyde olmasa da başarılı olan bu projenin diğer orman köylerinde de uygulaması yerinde olacaktır. Böylece köylülerin hem orman üzerindeki yakacak baskısı azaltılacak, ayrıca elektrik, tüp tüketimini ve satın alınan odun miktarını düşürerek gelirleri üzerinde olumlu katkıda bulunulacaktır. Bulardan başka ormanların tahribinin önlenmesi ve fosil yakıt kullanımının azaltılmasına bağlı olarak çevre koruma sağlanmış olacaktır.

- Yeni kredi konuları oluşturulurken yalnızca orman kaynakları hedef alınmamalıdır. Yörenin diğer doğal, kültürel özelliklerine de dikkat edilmelidir. Böylece orman köylüleri orman dışındaki kaynaklara ilgi duyacak ve ormandan beklentileri değişecektir.

Orman ve Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü'nün kuruluş amacını gerçekleştirebilmesi için orman köylerindeki demografik, sosyoekonomik kısıtlamaları ortadan kaldıran ve orman köylüsünün talepleri de dikkate alan (katılımcı yönetim anlayışı ile) yöre koşullarına uygun sürdürülebilir proje konuları seçilerek hayata geçirilmelidir. Böylece hem kırsal kalkınma sağlanmış olunacak, hem de orman köylülerinin ormana olan olumsuz baskısı önlenecektir. Yörede uygulanan projelerin konusu, miktarı ve uygulanma biçimi katılımcı yaklaşımla belirlenmemiştir. Buna rağmen araştırma sürecinde yörede uygulanan ORKÖY projeleri arzu edilen düzeylerde olmasalar da, orman köylülerinin refah düzeylerini olumlu yönde etkilediği saptanmıştır. Sonuç olarak, ORKÖY'ün orman köylülerinin de katılımı ile doğru seçilmiş konularda yapılan karşılıksız yardımlar, sosyal ve ekonomik nitelikli kredilerin doğru bir şekilde uygulanması ve uygulama sonuçlarının geri besleme sağlayacak şekilde denetlenmesi halinde hedeflenen başarıya ulaşabileceği söylenebilir.

KAYNAKLAR

- ALKAN, S., 2007, Trabzon İli Orman Köylerinde Kadın ve Orman Kaynakları İlişkisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Trabzon.
- BAŞ, T., 2006, *Anket Nasıl Yapılır?*, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- BÜYÜKÖZTÜRK Ş., 2006, *Veri Analizi El Kitabı*, Pegem A Yayıncılık, Ankara, 975-6802-74-X
- CHAPRA, K., 2002, Social Forestry Projects–An Approach To Evaluation, www.elsevier.com/locate/forpol, Erişim Tarihi:12.04.2009
- CHRISTOPHERSEN, K., 1993, Basic Economic Issues İn Community Forestry, (Unpublished A Lecture) Regional Community Forestry Training Center, Bangkok, Thailand.
- ÇALIKOĞLU, T., 1993, Sosyal Ormancılıkta ORKÖY, I.Ormancılık Şurası.
- ÇELİK, O., 1993, Sosyal Ormancılıkta ORKÖY I.Ormancılık Şurası,
- ÇOB, 2004, Çevre ve Orman Bakanlığı Ulusal Ormancılık Programı, Ankara.
- COŞGUN, U., 2009, ORKÖY Ferdi Kredi Uygulamalarının Dünü-Bugünü ve Yarını Üzerine Değerlendirmeler, II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, poster bildirisi, ISPARTA.
- COŞGUN, U., BEKİROĞLU, S., TELEK, A., 2009, Orman Köylerindeki Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin Etkinlik Düzeylerinin İrdelenmesi (Antalya İli Örneği), Batı Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Teknik Bülten No: 46, ANTALYA.
- DB,1998, Dünya Bankası, Ormancılık Sektör İnceleme Raporu.

- DPT, 2001, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı–Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- DPT, 2006, Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejileri, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- DPT, 2007, Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007–2013), Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- ESİRCİ, Y., ÖZCAN, Y., 1993, Orman ve Orman Köylerinin Kalkındırılması, I. Ormancılık Şurası Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları, Cilt II, Seri No:13, Yayın: 006, Ankara.
- ERYILMAZ, A.Y., 1993, Ormancılık ve Orköy Etkinliklerinin Sosyal Ormancılık Kapsamında Değerlendirilmesi, I. Ormancılık Şurası, Ankara.
- GASPER, D., 2004,. The Ethics of Development, Edinburg University Pree Ltd
- GERAY, U., 1991, Toplum, Orman Kaynakları, Kültür İlişkileri. İ. . Orman Fakültesi Dergisi, Cilt:41,Sayı:1-2, Sayfa: 57-72, İstanbul.
- GERAY, U., TÜRKER, A., BEKİROĞLU, S., OK, K., 1993, Bolu, Konya, Zonguldak, Denizli ve İzmir Orman Bölge Müdürlüklerinde Yapılan Sosyal Ormancılık  alışmalarının İncelenmesi. GCP/TUR/045/SWI, Basılmamış Rapor, 91 sayfa, İstanbul.
- HASSELL, J., 2005, An Analysis of Social Forestry Through The Lens of Critical Debates On Participatory Development: The Chiloe Model Forest (Supervisor: Dr. J. Parpart)
- İL ÖZEL İDARESİ, 2009, İstanbul İl  zel İdaresi Yayınlanmamış Ferdi Kredi Uygulama Kayıtları.
- KARAMAHMUT, O., 1997, Gümüşhane, Rize ve Trabzon İlleri Orman Köylerinin Sosyo–Ekonomik Yapıları, Kalkındırmada Uygulanacak Modeller, Yayınlanmamış Bilim Uzmanı Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilgiler Enstitüsü, Trabzon.
- KUNT, N., ÖZDEMİR, S., 2005, Güneş Enerjisi Sisteminin, Orman Köylerinde Kullanımının Sağlanması İle Su Isıtmada Kullanılan Odun Miktarının Azaltılması Ve  evreye Etkileri, I.  evre Ve Ormancılık Şurası, Antalya.

- NASIRLI, C., 1993, Türkiye’de Ormanların Sosyo–Ekonomik Tedbirlerle Korunması, I.Ormancılık Şurası.
- OGM, 2004, Türkiye Ulusal Ormancılık Programı Verileri, Ankara.
- OGM, 2009, Orman Genel Müdürlüğü Kayıtları, Ankara.
- ORHUNBİLGE, N.,1996, Uygulamalı Regresyon ve Korelasyon Analizi, Avcıyol Basım Evi.
- OK, K., 2003, Orman Kaynaklarının Planlanmasında Sosyal Değerlendirme ve Katılım, II. Ulusal Ormancılık Kongresi, Ankara.
- OK, K., 2008, Sürdürülebilir Kalkınmanın Sektörel Politikalara Entegrasyonu: Ormancılık, Integration of Sustainable Development Into Sectoral Policies (Tr: 0402.11)
- ORKÖY,2004, Konya Orman Köy İşleri Şube Müdürlüğü, Güneş EnerjisiUygulama Talimatı.
- ORKÖY, 2009a,Orman Köy İşleri Genel Müdürlüğü, www.orkoy.gov.tr , Erişim Tarihi:15.04.2009
- ORKÖY, 2009b, Orman Köy İşleri Genel Müdürlüğü Kayıtları (Atıf: Türkiye Ulusal Ormancılık Programı, OGM, 2004).
- ORKÖY, 2009c, Orman Köy İşleri Genel Müdürlüğü Brifing Dosyası, İstanbul.
- ÖZDÖNMEZ, M., İSTANBULLU, T., AKESEN, A., 1996., Ormancılık Politikası, İ.Ü. Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 3968, Orm. Fak. Yayın No:435, İ.Ü. Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul.
- ÖZSABUNCUOĞLU, H.İ., UĞUR, A.A., 2005, Doğal Kaynaklar Ekonomi Yönteim Ve Politika, İmaj Yayınevi, Ankara.
- RESMÎ GAZETE, 2009, www.resmi-gazete.org//ormancılık//10//sayfa-8.html, Erişim Tarihi: 23.06.2009
- SAĞKAYA, A., 1993, Sosyal Ormancılık, ORKÖY Şube Müdürlüğü Birifing Dosyası.
- SİHAPİ, B., YURTKORU, E.S., ÇİNKO, M., 2006, Sosyal Bilimlerde SPSS Veri Analizi, Beta Basım A.Ş., İstanbul.

- SLEE, B., 2006, The Socio–Economic Evolution of The Impact of Forestry on Rural Development A Regeonal Level Analysis, Journal Home Page, www.elsevier.com/locate//forpol, Erişim Tarihi: 10.05.2009
- STIEGLITZ, F., 2000, Impacts of Social Forestry And Community Based Forest Management, www.fao.org, Erişim Tarihi: 17.06.2009.
- ŞİLE BELEDİYESİ, 2009, Şile Belediyesi Kayıtları, İstanbul.
- ŞİLE İLÇE TARIM MÜDÜRLÜĞÜ, 2009, Şile İlçe Tarım Müdürlüğü Kayıtları, İstanbul.
- ŞİLE KAYMAKAMLIĞI, 2009, Şile Kaymakamlığı Kayıtları, İstanbul.
- ŞİLE ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ, 2009, Şile Orman İşletme Müdürlüğü Kayıtları, İstanbul.
- TBMM, 2003, Orman Köylülerinin Sorunlarının Araştırılarak Orman Köylülerinin Kalkındırılması İçin Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması (10/69,118) Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyon Raporu, Ankara.
- TİRYAKİ, E.,2004, Orman Köylerinde Faaliyet Gösteren Kooperatiflerin Çevre Orman Köyleri Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Etkileri Üzerine Bir Araştırma, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- TKİB, 2009, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Ortaklar Mülkiyetinde Süt Sığırcılığı Projesi
- TÜMER, Y., 1992, Orman-Köy İlişkileri Açısından ORKÖY Deneyimi Ve Sonrası Etkinlikler (Amasya Merkez İlçe Örneği ORKÖY Etkinlikleri Sonrası, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- TOLUNAY, A., 1991, Sosyal Ormancılık Nedir?, Araştırma Bülteni, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara.
- TOLUNAY, A., 1998, Sosyal Ormancılık ve Türkiye Açısından Önemi, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

- TOLUNAY, A., KORKMAZ, M., 2005, Orman Köylerinin Orman Kaynaklarından Yararlanma Haklarının Tarihsel Gelişimi, I. Çevre ve Ormancılık Şurası, Antalya.
- TÜİK, 2000, Türkiye İstatistik Kurumu Verileri.
- TÜİK, 2009, Türkiye İstatistik Kurumu Verileri.
- TÜRKER, M., F., ÇATAL, H.A., 2003, Orman İçi ve Bitişiği Köylerin Sorunları Ve Orman Köylülerinin Toplum Ormancılığındaki Yeri (Sürmene Devlet Orman İşletme Örneği), II. Ulusal Ormancılık Kongresi, Ankara.
- UYGUN, E., 1994, Vize orman köylerinin sosyo ekonomik durumu ve kalkınma çareleri, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- VAN, R., 1997, Çatalca-Durusu Orman köylerinin Sosyo-Ekonomik Sorunları, İÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- YILMAZ, T., 1992, Orman Köy İlişkileri Açısından ORKÖY Deneyimi ve Sonrası Etkinlikler (Amasya Merkez İlçe Örneği), KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.

Diğer Kaynaklar

- ÖKSÜZ, H., 2002, Orman Kanunu Kadastro Kanunu Orman Kanunu Mera Kanunu, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

EKLER**EK-1: FERDİ KREDİLER İŞLETME KONTROL FORMU****FERDİ KREDİLER İŞLETME KONTROL FORMU**

İşletme Sahibinin Adı-Soyadı	İli	İlçesi	Köyü

İşletme Türü :
 Kredinin verildiği tarih :
 Proje ile verilen kapasite :
 Kontrol tarihini :
 Kontrol tarihinde İşletmenin Mevcut durumu (Mevcut varlıkları yazılacak):

PROJE GELİR VE GİDERLERİ

Ünitenin	Ürünün				TUTARI	Toplam
	Cinsi	Miktarı	Birimi	Birim Fiyatı		
Gelirleri						
Giderleri						
Net Kar veya Zararları					KAR	
					ZARAR	

GERİ ÖDEMELER

KREDİ TAKSİTLERİ	TAKSİT TARİHİ	TUTARI	ÖDEME DURUMU	
			TARİHİ	TUTARI
1. TAKSİT				
2. TAKSİT				
3. TAKSİT				
4. TAKSİT				
5. TAKSİT				

Uygulamada karşılaşılan sorunlar :

Sorunun çözümü için gerçekleştirilen faaliyetler :

Proje uygulaması hakkındaki görüş ve önerileriniz :

Proje Sahibi

Köy Muhtarı/Aza

Kontrol Edenler

Adı Soyadı
İmza

Adı Soyadı
İmza

Mühendis Şube Müdürü
İmza İmza

EK-2: ŞİLE İLÇESİ VE KÖYLERİ HARİTASI

EK-3: ANKET FORMU**Tarih:****Köy:****Kredi Türü:****ORMAN KÖYLÜSÜNE UYGULANACAK ANKET SORULARI**

Bu anket ile elde edilen veriler, Orman-Köy İlişkileri (ORKÖY) Genel Müdürlüğü tarafından orman köylerinin kalkınma düzeylerini arttırmak için gerçekleştirdiği çalışmaların yörenin sosyal ve ekonomik yapısına etkilerini bilimsel olarak saptanmasında kullanılacaktır.

1)Yaş:.....**Cinsiyet:.....****Medeni Durum:.....****Öğrenim Durumu:****Çocuk yok** **Çocuk Sayısı:.....****2) Çocuklarınızın öğrenim durumları ve meslekleri nedir?**Okul çağına gelmemiş(.....adet) Çiftçi (.....adet) Öğrenci(.....adet) Tüccar-esnaf(.....adet) Devlet memur (.....adet) İşçi (.....adet) Özel Sektör (.....adet) **3) Orman köylüsü olmaktan memnun musunuz? Neden?**Evet Hayır **4) Çocuklarınızın orman köyünde yaşamalarını sürdürmelerini ister misiniz? Neden?**Evet Hayır **5) Ailenizden büyük şehre göç eden var mı? Kaç kişi?**Var Yok

Varsa hangi yıl

6) Bugünkü durum itibarıyla büyük şehre göç etmeyi düşünüyor musunuz?Evet Hayır **Yanıtınız “Evet” ise aşağıdaki soruları cevaplayınız;**Büyük şehre kalıcı olarak göç etmek istiyorum Büyük şehre geçici olarak göç etmek istiyorum

Yanıtınız “göç etmek istiyorum” şeklinde ise göç nedeninizi işaretleyiniz.

İşsizlik Çocukların eğitimi Sağlık sorunları Hayat şartlarının zorluğu

Diğer.....

7) Köyünüzdeki gençlerin büyük şehre göç eğilimi var mı?Evet Hayır **Göç nedenlerini parantez içerisinde önem sırasını yazarak belirtiniz:**Fakirlik Huzursuzluk (kan davası, geçimsizlik vb.) Tarım topraklarının yetersizliği Evlilik Boşanma Köydeki iş imkanlarının azlığı Sağlık nedenleriyle Çocukların eğitimi Şehirde yaşama isteği Diğer (Belirtiniz) **8) Evinizde su tesisatı var mı? Kaç yılından itibaren?**Evet (.....yılında) Hayır **9) Köyünüzde su sıkıntısı mevcut mu?**Evet Hayır **10) Evinizde elektrik tesisatı var mı? Kaç yılından itibaren?**Evet (.....yılında) Hayır **11) Köyünüzde kanalizasyon sistemi mevcut mu? Kaç yılından itibaren?**Evet (.....yılında) Hayır **12) Köyünüzden diğer köylere ve ilçeye ulaşım ORKÖY kredisi almadan önce nasıl sağlıyordunuz?**Belediyenin servisi Taksi Motosiklet Özel araçlarla Minibüs Traktör Diğer

Şimdi nasıl sağlıyorsunuz?

13) Isınma amaçlı yakacak kaynağı olarak kullanılan araçları parantez içerisinde önem sırasını yazarak belirtiniz:Ormandan kesilen odun Elektrik Kömür Satın alınan odun Tüpgaz Tezek Diğer petrol ürünleri (Belirtiniz) Diğer (Belirtiniz) **14) Köyünüzde yemek pişirme amaçlı yakacak kaynağı olarak kullanılan araçları parantez içerisinde önem sırasını yazarak belirtiniz:**Ormandan kesilen odun Elektrik Kömür Satın alınan odun Tüpgaz Tezek Diğer petrol ürünleri (Belirtiniz) Diğer (Belirtiniz) **15) Yakıtınızı parayla satın alıyorsanız yaklaşık olarak ısınma ve pişirme amaçlı olarak ne kadar harcamanız vardır?**

Isınma amaçlı.....TL

Pişirme amaçlı.....TL

16) Zati ihtiyaç kullanıyor musunuz?Evet Hayır

Eğer yanıtınız evet ise:

Yakacak Yapacak Her ikisi de **17) Odun kullanıyorsanız hangi amaçlarla kullanıyorsunuz? (Birden fazla işaretlenebilir)**Isınma Yemek pişirme Su ısıtma Ahır ısıtma Yapacak **18) Üyesi olduğunuz bir sivil toplum örgütü var mı? Hangisine üyesiniz.**Evet Hayır **19) ORKÖY kredisi almış olmaktan memnun musunuz?**Evet Hayır

Neden?.....

20) ORKÖY'den daha önce kredi aldınız mı? Hangi projeden kredi aldınız?Evet Hayır **Yanıt "Evet" ise aldığınız kredinizin konusunu ve hangi yıl aldığınızı belirtiniz?**

Süt Sığırcılığı (.....yılında) Güneş Enerjisi (.....yılında)

Şile Bezi (.....yılında) Arıcılık (.....yılında)

Meyvecilik (.....yılında) Diğer(.....yılında)

21) ORKÖY'den kredi alırken yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretlenebilir.)İstediğim projeye kredi verilmemesi Faiz oranlarının yüksek olması Kefil istenmesi Verilen kredinin miktarının az olması Kredilerin zamanında verilmemesi Kredi vadelerinin çok az oluşu Kredi alımında ipotek istenmesi Hiçbir sorun yaşamadım **22) ORKÖY tarafından daha önce talep ettiğiniz kredi geri çevrildi mi?**Evet Hayır Talep etmedim

Kredi isteğiniz hangi nedenle geri çevrildi?

23) ORKÖY kredisi almadan önceki geçim kaynaklarınız neydi?Tarım Meyvecilik Arıcılık Dokumacılık Hayvancılık Emekli Maaşı Köy dışında çalışıyorum Odun dışı orman ürünleri Ormancılık faaliyetleri Diğer**Bu alandan kazandığınız yeterli miydi?**Evet Hayır

24) ORKÖY kredisi ile gerçekleştirmiş olduğunuz proje gelirinizi artırdı mı?Evet Evet ise; Çok İyi Orta Çok az Hayır **25) ORKÖY dışında her hangi bir kurumdan kredi aldınız mı?**

Ziraat Bankası (.....yılında)

Halk Bankası (.....yılında)

İl Özel İdaresi (.....yılında)

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı (.....yılında)

Tarım Kredi Kooperatifi (.....yılında)

Diğer.....(.....yılında)

Hayır **26) ORKÖY dışındaki kuruluşlardan kredi alırken yaşadığınız sorunlar nelerdir? (Birden fazla işaretlenebilir.)**İstediğim projeye kredi verilmemesi Faiz oranlarının yüksek olması Kefil istenmesi Verilen kredinin miktarının az olması Kredilerin zamanında verilmemesi Kredi vadelerinin çok az oluşu Kredi alımında ipotek istenmesi Hiçbir sorun yaşamadım **27) Arazi(leri)nizi hangi amaçla kullanıyorsunuz?**Tarım Hayvancılık Diğer**28) Ormancılıktan sağladığınız gelirler var mı?**Evet Hayır **Eğer yanıtınız evet ise hangi işlerden yaklaşık ne kadar gelir elde ediyorsunuz?**

Koruda kesim ve nakil işleri

Koruma ve yangın işçiliği.....

Ağaçlandırma ve bakım işleri

İnşaat tamirat işleri.....

Odun dışı ürün satışı (yaprak, mantar, kozalak, tohum, ot vs.).....

29) ORKÖY tarafından köyünüzde yürütülen projelere hangi konularda destek alıyorsunuz?Parasal (mali) Bilgi Hem para hem de bilgi Pazarlama **30) Size göre Orman teşkilatı ile orman köylüsünün ilişkisi nasıldır?**Çok iyi İyi Orta Kötü Çok kötü

Neden?.....

31) Köyünüzde orman kaynakları ve ormancılık ile ilgili konularda yardıma ihtiyaç duyulduğunda ne tür bilgi kaynaklarını kullandığınızı parantez içerisine önem sırasını yazarak belirtiniz:Hiçbir kaynak kullanılmaz Muhtar ve azalar Televizyon Gazete/dergi Radyo Arkadaş Yaşlılar Akraba Orman teşkilatı personeli Üye olunan organizasyonlardan Diğer

32)Yapılan araştırmada köyünüzde ORKÖY tarafından süt sığırıcılığı projesinin ağırlıklı olarak desteklendiği anlaşılmıştır. Sizce bu proje konusunun seçimi doğru mudur?

Evet Hayır

Neden?.....
.....

33) ORKÖY desteğinde geręekleřtirilen süt sığırıcılığı sizce yeterli gelişmeyi göstermiş midir?

Evet Hayır

Yanıt “Hayır” ise sizce süt sığırıcılığının gelişmesini engelleyen sorunları nelerdir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Kalite dūřüklüđü Yüksek maliyet Verim Dūřüklüđü
Kayıt dışılık İşletmenin küçüklüğü Bilgi Eksikliği
Sağlık Sulama Düve İthalatı
Destekleme Örgütlenme Diğer

33. soruda işaretlediğiniz sorunları çözümleri için öneriniz nedir?

Hayvancılığı destekleme politikaların oluşturulması

Süt sığırıcılığındaki örgütlenme

Türkiye süt sığırıcılığının AB ye uyumu

Süt Sığırıcılığında genetik

Süt sığırıcılığında sağlık

Kaliteli süt elde edilmesi

Yem sanayisinin durumu

Diğer (.....)

34) Köyünüzdeki meralar yeterli mi?

Evet Hayır

Eğer yanıtınız hayır ise neden?

Hayvan sayısı fazla

Meralar küçük

Mera ışlahı az

Aşırı otlatma

35) Günlük kaç litre süt elde ediyorsunuz?

36) Elde ettiğiniz sütü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Satıyorum Satmıyorum

Sütünüzü satıyorsanız, nasıl sattığınızı belirtiniz? Sütü işlemeden geğirmeden;

Kendim satıyorum Sütü aracılar satıyorum

Kooperatif aracılığı ile satıyorum

Sütü işlemeden geçirdikten sonra;

Yoğurt Peynir Yağ Çökelek Kaymak Ayran

olarak satıyorum.

37) Litresini kaç liradan satıyorsunuz:

38) Kredi aldıktan sonra kim ya da kimler sizinle çalışmaya başladı?

Tek başıma çalışıyorum

Çocuklarımda benimle çalışmaya başladı

Köy içinden eleman aldım

Köy dışından eleman aldım

39) Kredi aldıktan sonra hangi mesleklerle yakın ilişki içine girme zorunluluğunuz oldu?

Yem satıcıları

Veteriner

Muhasebeci Diğer.....

40) Güneş enerjisini hangi alanlarda kullanıyorsunuz?

Isınma

Banyo ve/veya mutfakta

Diğer.....

41) Sizce “Güneş Enerjisi” başarılı bir proje midir?

Evet

Hayır

Yanıt “Evet” ise size göre hangi nedenlerle başarılıdır?

Yöre için isabetli bir proje olmuştur

Maliyeti düşüktür

Elektrik ve diğer yakıt harcamalarında tasarruf sağlamıştır

Tasarruf sağlanmış ise;

Yakacak odun tüketimi azaldı

Elektrik tüketimi azaldı

Kömür tüketimi azaldı

Tüp Tüketimi azaldı

Sağlık harcamaları azaldı

Diğer.....

42) Güneş enerjisi sisteminin ailenizdeki olumsuz etkileri nelerdir?

Hiçbir olumsuz etkisi olmadı

Ek masraf yapmamı gerektirdi

.....

.....

43) ORKÖY kredileri verildikten sonra köyünüzde hangi yeni iş kolları ortaya çıktı?

.....

44) ORKÖY tarafından verilen krediler hakkındaki görüşleriniz (eleştiri ve/veya önerileriniz) var mı?

45) Köyünüzün kalkınması için sizce ORKÖY hangi gelir artırıcı işlere kredi vermelidir?

Tarım

Ormancılık

Süt inekçiliği

Koyunculuk

Tavukçuluk

Arıcılık

Balıkçılık

El sanatları

Hiçbiri

Diğer.....

46) Köyünüz ormanlarının hatırlayabildiğiniz dönemden bu yana nasıl değiştiğini belirtiniz:

- Aynı ormanlar duruyor
- Orman alanları arttı (Nedenini belirtiniz)
- Orman alanları azaldı (Nedenini belirtiniz)

47) Köyünüz çevresindeki ormanlarda azalan veya çoğalan bitki veya hayvan türleri var mı? Varsa belirtiniz?

- Evet İsimleri: 1..... 2..... 3.....
- Hayır Bilmiyorum

48) Köylülerin orman kaynakları ile olan ilişkilerinden ilk üçünü parantez içerisinde sırasını yazarak belirtiniz:

- Avlanmaya gidilir Piknik yapma, eğlenme, dinlenme vb amaçla kullanılır
- Orman teşkilatında çalışma Orman içi veya kenarında tarlalar var
- Hayvanlar otlatılır Yakacak odun temin edilir
- Yapacak odun temin edilir Arıcılık yapılır
- Bitkisel kaynaklı odun dışı orman ürünleri toplanır
- Yaylalardaki ormanlarda kalınır Diğer (Belirtiniz).....

49) Köyünüzde çevre soruları olduğunu düşünüyor musunuz?

- Evet Hayır

Evet, ise; köyünüzdeki çevre sorunlarını işaretleyiniz:

Cevre Sorunları

- Ormansızlaşma (...) Hava kirliliği (...) Su kirliliği (...)
- Toprak erozyonu (...) Toprağın çoraklaşması (...)
- Yiyecek kirlenmesi (hormon, ilaç vb.) (...)
- Gürültü kirliliği (...) Bitki türlerinin yok olması (...)
- Hayvan türlerinin yok olması (...) Tehlikeli kimyasal atıkları (...)
- Evsel atıklar (...) Özel (tıbbi, atık yağ vb) atıklar (...)
- Diğer (Belirtiniz) (...)

50) Köyünüz çevresindeki ormanların sağladığı 5 önemli işlevi (ürün ve hizmeti) parantez içerisine önem sırasını yazarak belirtiniz.

<u>Orman Kaynakları İşlevleri</u>	<u>Önem Sırası</u>
Yakacak ve yapacak odun sağlama	(..)
Odun dışı orman ürünü sağlama	(..)
Kum, taş, çakıl, maden vb ürünleri sağlama	(..)
Toprak erozyonunu önleme	(..)
Bol, kaliteli ve sürekli su sağlama	(..)
İklim ve atmosfere katkı (Oksijen üretimi, iklim düz vb)	(..)
Sel, çığ ve heyelan olaylarını önleme	(..)
Çevre (hava, toprak, su, gürültü vb.)kirliliğini önleme	(..)
Av ve yaban hayatına yaşama ortamı oluşturma	(..)
Tatlı su balıkçılığına imkan verme	(..)
Biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi	(..)
Doğal güzellik, estetik ve peyzaj (manzara) değeri	(..)
Rekreasyon alanı	(..)
Ekolojik (doğa) turizm kaynağı olma	(..)
İş ve gelir imkanı sağlama	(..)
Diğer (Belirtiniz).....	(..)

ÖZGEÇMİŞ

1984 yılında İstanbul'da doğan Pınar ÖNAL, 2002 yılında Hayrullah Kefoğlu Yabancı Dil Ağırlıklı Liseden mezun olmuştur.

2002 yılında girdiği İ.Ü. Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümünü 2006 yılında tamamlayarak mezun olmuştur. 2004 yılında İ.Ü. Çift Anadal Programından kabul edilmiş, bu program dahilinde 2008 yılında İ.Ü. Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünden mezun olmuştur.

2006 yılında İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Ormancılık Ekonomisi Programı'nda yüksek lisans çalışmasına başlamıştır. Halen Yüksek lisans öğrenimine devam eden Pınar ÖNAL'ın yabancı dili İngilizce'dir.